

Borger = Bennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

for det

foreenede Understøttelses-
Selskab.

Tredivte Aargang.

Kjøbenhavn, 1818.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

05.6
Bo 66

1818
Aug. 30

17514

Register

over

Indholdet af Borgervens-Bladet.

Tredivte Aargang.

No.	Side.
1. Skjermbrættet	1=8
2. Andrea del Sartos Malerier	9=16
3. Anmeldelse om valgte Medlemmer. — An- drea del Sartos Malerier (Fortsættelse)	17=24
4. Fortsættelse af samme	25=32
5. Slutning af samme	33=40
6. Udtog af Jacob Haafners Fodreise gjen- nem Den Ceilon	41=48
7. Fortsættelse af samme	49=56
8. Fortsættelse af samme	57=64
9. Anmeldelse om Buds Antagelse. — Jacob Haafners Fodreise (Fortsættelse)	65=72
10. Anmeldelse om Buds Antagelse. — Jacob Haafners Fodreise (Fortsættelse)	73=80

VI

No.	Side
11. Anmeldelse om Buds Antagelse. — Jacob Haafners Fodreise (Fortsættelse)	81:88
12. Jacob Haafners Fodreise (Slutning)	89:96
13. Anmeldelse om General-Forsamling. — Fingals Hule.	97:104
14. Anmeldelse om Regnskab, Administra- tions Valg og nye Medlemmer. — Fin- gals Hule (Fortsættelse)	105:112
15. Anmeldelse om Regnskab. — Fingals Hule (Fortsættelse)	113:120
16. Anmeldelse om Estersyn af Selskabets Papirer og Regnskab. — Fingals Hule (Fortsættelse)	121:128
17. Fortsættelse af samme	129:136
18. Slutning af samme. — Om Heilands- beboerne i Skotland	137:144
19. Brudstykker af en meget mærkkelig Forfatter	145:152
20. Fortsættelse af samme	153:160
21. Fortsættelse af samme	161:168
22. Fortsættelse af samme	169:176
23. Slutning af samme	177:184
24. Om de masmanste Søndags-Skolers Heitidelighed	185:200

No.	Side
25. Anmeldelse om Repræsentant = Valg. —	
Den lange menneskelige Leve = Evne	201=208
26. Forsættelse af samme.	209=216
27. Slutning af samme. — Verdens Løb	217=224
28. Slutning af samme. — Anekdote	225=232
29. Om Senop en Industriegreen i Danmark	233=240
30. Kongen af Preussen, Frederik den andens Reise til Strasborg	241=248
31. Den foregivne Prinds af Modena	249=256
32. Fortsættelse af samme	257=264
33. Fortsættelse af samme	265=272
34. Slutning af samme. — Den engelske Minister Elliots Egteffabs = Skilsmisse	273=280
35. Anmeldelse til Efterretning for de Ansøgende. — Fortsættelse af samme	281=288
36. Anmeldelse for de Ansøgende. — Elliots Egteffabs = Skilsmisse (Slutning). —	
Anekdote	289=296
37. Anmeldelse til Efterretning for de Ansøgende. — Dvaternen	297=304
38. Anmeldelse til Efterretning for de Ansøgende. — Dvaternen (fortsat)	305=312
39. Anmeldelse til Efterretning for de Ansøgende. —	

VI

No.	Side
	føgende. — Dvaternen (sluttet). — Vic- tor Pisani's Sjelsforhed 313=320
40.	Victor Pisani's Sjelsforhed (sluttet). — Bonskriftet 321=328
41.	Bonskriftet (sluttet). Latour d' Auvergne 329=336
42.	Anmeldelse om Regnskab. — Landeflottet 337=344
43.	Anmeldelse om Regnskab. — Lande- flottet (fortsat) 345=352
44.	Landeflottet (sluttet). — Briggen den unge Sophies Skibbrud 353=360
45.	Briggen den unge Sophies Skibbrud (sluttet). — Erindringer fra Krigen 1813 efter Müllner 361=368
46.	Anmeldelse om General = Forsamling. — Erindringer fra Krigen 1813 (fortsat) 369=396
47.	Erindringer fra Krigen 1813 (sluttet. — Den Timors Erobring 397=404
48.	Anmeldelse om Regnskab — Den Ti- mors Erobring (fortsat) 405=412
49.	Den Timors Erobring (fortsat) 413=420
50.	Den Timors Erobring (sluttet) 421=428
51.	Afskrift af nogle af B. W. Lürdorf i Manuscript samlede kongelige Instruxer 429=436
52.	Den aftakkede Soldat 437=444

Borger = B e n n e n.

No. 1.

Tredjvte Aargang.

Løverdagen den 3 Januar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet
Trykt hos E. W. Cohens Enke,
Klareboderne No. 3.

S k j e r m b r e t t e t.

(Af neue Echriften von Sangbein.)

Mod Enden af det tolvte Aarhundrede gjorde Døden den elskværdige Grevinde Ludomilla von Bogen, som dengang blev anseet for Bayerns Venus, til Enke i hendes attende Aar. Hun gjorde hende derved ikke saa behagelig en Tjeneste som maaskee en og anden Dame, der fører en evig Fejde med sin Gemal, og derfor er saa godhiertig, at ønske sin anden Halvdeel Gravens søde Røe. Ludomilla havde inderligen elsket sin Gemal, med hvem hun blot havde været forbunden nogle saa Maaneder, og hun syntes utrøstelig over sit alt for tidlige Tab. Mange Riddere, som havde misundt Greven Besiddelsen af denne

henrykkende Kone, smigrede sig nu med det Haab at træde i hans Sted.

Men den unge Enke lod alle deres Suk om Gjenfjerlighed blive ubønhørte, og affærdigede samtlige Friere med det høflige Svar, at hun vilde blive sin uforglemmelige Gemal tro til Døden. Dette var hendes virkelige Alvor i det første Sorgaar; dog Tiden, som sædvanligen forandrer flige heroiske Beslutninger, gjorde det ogsaa hos hende. Hun tabte efterhaanden den Lyst at henleve sin Ungdom i en uselskabelig Gensomhed, og ønskede sig igjen en vakker Gemal, med hvem hun med Anstand kunde nyde Verden og dens Glæder; thi hiin Tids Sæder paalagde Enkerne den strængeste Indgetogenhed, og indskrænkede dem, naar de ikke vare ligegyldige ved Rytets Dom, næsten blot til Dmgang med ærværdige Matroner.

Den skønne Ludomillas Sindsforandring blev snart bekjendt, og hendes Tilbedere vovede atter at komme frem med Kjerligheds Erklæringer: men det blev ved det forrige Svar, da alle disse Herrer ikke hørte til den høje Adel, og Grevinden langt fra ikke var til Sinds at gaae nedad men derimod opad Rangstigen.

Hertil aabnede sig en meget glimrende Udsigt. Hertug Ludvig af Bayern blev fængslet af hendes Skjønhed og hylkede hende ved en formelig Kjerligheds Erklæring. Denne Sejer glædede hende mere end hun vilde tilstaae sig selv. Hun overilede sig desuagtet ikke med et gunstigt Svar. For stolt til at ville spille en sædvanlig Roman, fattede hun strax det Forsæt, at spænde Strængen saa høit som mueligt, og ikke tillade Hertugen endog et Kys, dersom han ikke vilde tilkjøbe sig det ved hendes Dphøielse til sin retmæssige Gemalinde. Hvor meget har ikke Sæder og Tider forandret sig! alt i Verden er nu dyrere end paa den Tid, blot Kys ere nu blevne bedre Kjøb. —

Ludvig havde vel neppe i Sinde at Kjøbe dette for saa høi Priis. Han lod i det mindste ikke falde et Ord derom; men bad hende i Elskovs varmeste Udtryk, at hun blot vilde tilstede ham et Besøg under fire Dine. Ludomilla vægrede sig længe; endelig gav hun efter og bestemte ham Dag og Time.

Ludvig kom og udtømte alle Fiinhedens Kunstgreb, uden derved at vinde mindste Gunst. Grev:

inden satte standhaftigen Dydens Kulde mod hans Lidenskabs Hede. Da han nu saae, at intet var at udrette med tomme Smigrerier, gik han til den gamle Snare, som ofte er brugt med Held: han tilbød hende nemlig med Ord, der vare satte paa Skruer, et lovmæssigt Ægteskab.

“J beviser mig megen Ære,” svarede hun; “dog er dette virkelig den eneste Betingelse, inden hvilken jeg kan og vil gjengjelde Kjærlighed med Kjærlighed; men vil J ogsaa holde, hvad J her nu har lovet mig for Vidner?”

“For Vidner?” svarede Hertugen med Forundring. “Hvor ere disse Vidner?”

“Der staae de!” sagde Grevinden smilende og pegede paa et Skjermbræt, hvorpaa tre Riddere vare malede i Legems Størrelse.

Ludvigs Hjerte blev lettere. Han loe ad dette Spøg og holdt det ikke for farligt at fortsætte det. “Edle Riddere! sagde han, og vendte sig med komisk Alvor til Malerierne, jeg kræver Eder herved høitideligen til Vidner paa, at jeg erklærer den skønne Grevinde von Bogen til Hertuginde af Bayern.”

Han havde neppe udtalt disse Ord, før det blev levende bag Skjermbrættet. De virkelige Originaler til de derpaa malede harnissede Mænd traadte alvorlige og tavse frem — det var Grevindens Nærpaarørende. Hun havde gjort Regning paa Hertugens Egtteskabsløfte — derfor havde hun skjult Ridderne i dette Baghold, for ved deres Hjælp at fange Hertugen i sit eget Garn.

Han stod nogle Djæblig bestyrtset, saae stivt paa de stumme Bidner, og ethvert af hans Ansigtstræk forraadte, at han ikke gjerne scae sig i denne Faldstrikke; men, med tre mandhavgige og djerpe Riddersmænd for sig, saae han, at der ingen Udflugt var for ham. Han læste paa deres Pandes, at de ikke vare at spørge med, og holdt derfor raadeligst, at holde gode Miner ved dette flette Spil.

“Jeg havde vel Aarsag til, sagde han med paatagen Benlighed at føle billig Uvillie over disse Herrers uventede Møde, men jeg vil glemme dette Optrin; dog beder jeg, at Hertuginde af Bayern vil i Fremtiden være mindre mistroisk end Grevinde von Bogen.”

Et ømt Blik fra den Elskede adspredte hans Uvillie, og kort Tid efter fulgte den lovede For-
mæling.

Af denne Anekdote lærer man, at det ikke var
faa ilde gjort, om unge Damer, som tage imod
hemmelige Besøg af deres Elskere, havde slikt et
Skjermbræt, i deres Værelse. Disse vilde maaskee
da af Frygt for lurende Bidner ikke love mere
end de redeligen vilde holde, og den lettroende
Skjønne blev derved tillige sikket for Overilelser.

Kjærligheds Sejer.

Med Landgangen paa Den Ceylon, hvorved
Indianerne gjorde Portugiserne en meget haard-
nakken Modstand, tog den berømte Kriger, Tho-
mas de Sufa, en af de skjønneste Indianerin-
der til Fange. Aldrig saasnart fik hendes Elsker
Kundskab om den Fare, hvori denne sømme Gjen-

stand for hans Kjerlighed svævede, før han med en Driftighed og Kraft uden Lige styrtede ind imellem Fjenderne, frarev dem sin Pige, hvis Beeklage gjenløb over hele Eggen, og som i ængstelige Jammerkrig udraabte hans Navn.

Uden for sig selv af Glæde over igjen at see sin Elsker, styrtede hun sig i hans Arme. Enkeltlig slog han sig igjennem Selederne med sit kostbare Bytte og ilede med hende til den Portugisfiske Anfører. De styrtede ned for hans Fødder og bade med Taarer om deres Frihed; men Thomas de Susa syntes ikke at ville bønhøre deres Ønske.

“Welan! sagde den unge Indianer med Bestemthed, saa tillad mig, at bære Slaveriets Pænker ved min Piges Side, lad os begge fælles bære vor Elendighed; ingen Byrde, du paalægger os, skal da falde os tung. Den haardeste Grusomhed ville vi erkjende som en Velgjerning; fordrer du Blod, da dræb os begge, Døden skal være os velkommen; thi hisset vil den store Mand atter forene vore Hjerter.”

En saa varm Kjerlighed, en saadan Trostkaab
 overraskede Generalen; Synet af disse Lidende
 rørte ham, deres Smerters Tone formilbede hans
 Sind. Han løstede dem op og gav dem sin
 Haand med disse Ord: "Det er nok, at Kjer-
 "lighed har paalagt Eder Lænker! bær dem til
 "Eders sidste Dag! Jeg skjenker Eder Frihed,
 "være lykkelige med hinanden!"

H. Baagøe,

Bogholber ved det Kongl. Universitet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, sam-
 les Søndagen den 10de Januar, da Hr. Lands-
 Overrets- og Hof- og Statsrets Assessor Zeuthen
 meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 2.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 10 Januar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

Andrea del Sartos Malerier.

(Af Frauentaschenbuch für 1818.)

En ung tydsk Adelsmand havde af uimodstaelig Lyst til Malerkonsten tiltraadt en Reise i Forretninger til de franske Nederlande, hvor han i de derværende herlige Kirker haabede at finde en riig Nydelse ved Beskuelsen af Alderdommens Malerier. Den da udbrudte franske Revolution nærmede sig stedse meer og meer til de flanderiske Grændser, og syntes snart at ville forjage vor Reisende herfra. Han havde gjerne strax udført sin Yndlingsplan, nemlig at gaae ad Rhinen til Schweig og derfra til Italien; men et Anliggende, som havde en afgjørende Indflydelse paa hans Fremtids Lykke, holdt ham endnu nogen Tid i Brüssel. Endelig

var ogsaa denne Forretning endt, og med Glæde forkyndte han for en lille Kreds af Venner, at hans Afreise var bestemt til næste Dag.

“Saa skjøn den Bei end er som De allerede har i Deres Reiseplan, sagde een af hans Venner; “saa vilde jeg dog raade Dem, at gjøre en lille Omvei til det Dem forhadte Frankrig, for der at vinde en herlig Nydelse for Deres Konst, og ifald De bestemmer Dem, vil jeg gjerne være Dem behjælpelig dertil.”

“Forklar Dem noget tydeligere!” svarede Lydsfæren. “I den lille Bye Chaumont i Departementet la haute Marne i det nordlige Frankrig er en gammel seeværdig Kirke kaldet St. Blaise; men i den er en Række af de sjelfuldeste, herligste Malerier, som nogensinde ere komne fra den udsødelige Andrea del Sartos Pensel.”

“Andrea del Sartos? — faldt Lydsfæren ham med Henrykkelse i Talen — den aandfulde, tænkende Andrea? min erklærede Yndling! I jeg besværges Dem, tilfredsstil min Nysgjerrighed!”

“De meest ophøiede af hans Landsværker, vedblev hiin, er en hellig Jacob af Compostella i Begemsstørrelse og Pillegrimsdragt. Han synes at ville træde ud af Maleriet. Penselens høieste

Kraft, Farvernes henrykkende Harmonie forener sig her med den fineste Dyndelse og den skjønneste Udførelse. Uforlignelig er den Sammensmeltning af Beemod, Alvor og Omhed i Pilegrimmens Træk, og jeg har aldrig kunnet betragte dette Malerie uden Andagt og et rørt Hjertes Taarer. Endnu efter saa mange Aar svæver Erindringen levende for mig.”

“Det yndigste af hans Malerier er derimod en qvindelig Figur, ligeledes i Begrebsstørrelse. Hos hende er alt hvad den meest blomstrende Ungdomsynde, de ædelste Former og den meest fortryllende Skjønhed kan fremvise. Jeg er ikke noget Djeblik i Betænkning, naar jeg giver dette Fortrinet for samme Mesters berømte Malerie, la Charité, som nu er i Basel. Hiint skal isøvrigt være et Portrait af en tydsk Grevinde og være skjenket af hende til Kirken. Skade, at det vanzires ved et fromt Sværmerie.

“Hvorledes skal jeg forstaae det? spurgte den unge Tydsker.”

“Grevinden er nemlig forestilt med et bredt Jernhalsbaand og svære Bænker paa Hænder og Fødder. Formodentlig en from Mafferade i den Tid's Aand. Dette er saa meget mere sandsyialigt,

“da hun skal være død i et beryærende Kloster som
 “en bodfærdig Synderinde. De andre Malerier,
 “en hellig Hieronymus, en hellig Sebastian som
 “Martyr, Marias Himmelfart og den hellige Ca-
 “tarines Lidelser ere ikke mindre herlige Arbejder
 “af denne store Mester.”

Man bragte nu Postkortene frem, for at op-
 tegne Stationerne for den unge Tydsker, som
 havde bestemt sig til at reise derhen, for at beskue
 sin Yndlings Mesterstykker. Han fik Breve med
 til en retscaffen Familie, og det var den Reisende
 til ikke liden Trøst, da han erfoer af de offent-
 lige Blade, at man i Chaumont atter havde om-
 hugget et Frihedsstræ.

Næste Morgen tiltraadde han Reisen forsynet
 med de behørtge Papirer.

Reisens Maal naaede han snart; han levede
 i denne lille Bye meget eensomt, men ved sine Ans-
 befalinger til et meget agtet Huus og ved sit Guld,
 som han ikke behøvede at tage saa sparsomt til,
 blev han anseet og sikker. Han fandt i den gamle
 Præst til St Blaise gandske den Mand, han be-
 høvede. Ved ham blev det mueligt for ham den
 hele Dag fra Morgen til Aften uforstyrret at kunne
 studere de herlige Malerier. Den hellige Ville-

grim af Compostella blev hans Yndling; jo læn-
gere han betragtede dette ypperlige Malerie, jo
mere vorte hans Urefrygt for den ophøjede Me-
ster, og der forløb nogle Maaneder, førend han
vovede at tage Copie af dette Stykke. Det med
Bænker belagte Malerie, som ikke var i Kirken
selv, men i en Sidehvælving af Sacristiet, drog
ikke mindre hans Opmærksomhed til sig, og han
stod ofte med Uengstelighed og tillige en dunkel Gy-
sen for denne overmaade henrykkende bodsærdige
Synderinde.

I fuldt Arbeide fra Morgen til Aften erfoer
han kun lidet eller intet af det, som foregik om-
kring ham. Kun da Uetsindighed og Tøileløshed
ogsaa rev Borgerne i Chaumont ind i den uimod-
staaelige Tummel og fik dem til at tage kraftig Deel
i det ulyksalige Frihedsværmerie, pakkede vor
Maler sine Copier sammen og sendte dem forud
til Basel, hvorhen han havde besluttet at følge
efter om faa Dage.

Mismodig over, at være bleven forstyrret i
sine fredelige Sysler, gik han en skøn Sommer-
dag igjennem Gaderne, da hans Værts Søn sprang
ham i Møde. "Kom, kom kjære Hr. Maler! his-
set føre de naragtige Republikanere Sandhedens

Gubinde i en prægtig Procession til Kirken St. Blaise. Alteret er allerede nedrevet. Man har solgt det gyldne Tabernakel, hvor det hellige Sacramente stod, til Jøden Smul, og i dets Sted bestilt Sandhedens Støtte; men endnu er den ikke færdig, og skal derfor i Dag forestilles af en levende Person, en overmaade heilig Pige, en Landsmandinde af Dem! O kom, kom! for at betragte dette skønne Syn!”

Tydskeren vilde neppe troe sine egne Dine. Som drømmende lod han sig trække frem af den muntre Ungling; men den rasende Varm af Janitscharmusik, det uophørlige Brølen “leve Friheden! Hylдинг til Friheden!” bragte ham snart til sig selv igjen. Nu kom det brogede, underligen udsmykkede Tog igjennem Hovedgaden. Den laveste Pøbel dansede omkring et forgyldt Postament, som blev baaret af otte Mænd med røde Frihedshuer. Paa samme stod en quindelig Figur, bestøret fra Hovedet til Fødderne. Saa skrækkelige end disse Udbrud af denne ynkelige Kandsforvirring var for den unge ædle Konstner, besluttede han dog at følge Toget til Kirken, for at see, hvorvidt en rasende Pøbels Galskab kunde gaae.

Men hvis han male hans Skræk og Harm, da han betraadde dette hellige Sted. Alteret var nedrevet og i dets Sted stod et antikkdannet Pjedestalt, som skulde bære Sandhedens Billedstøtte. Crucifixer, Bievandskarrene, kort alt, hvad der kunde minde om kristeligt Brug, Andreas's hellige Malerier — havde maattet vige for patriotiske Malerier fra den græske og romerske Oldtid. Krampagtigen knyttede Tydskeren sin Næve ved den Tanke, at en tydsk Pige vilde være Præstinde for en saadan vandalisk Horde.

Imidlertid var den Beslørede stegen op paa Pjedestalet. Nu skreeg en underlig klædt drukken Karl, som forestilte Saturnus: "See mine Herrer! Tiden aflører Sandheden!" Med disse Ord rev han Sløret af Figuren — og en overmaade deilig, omtrent sextenaarig Pige stod i den meest blomstrende Ungdomsynde for hans Blik. Hun var iført en meget fint Bevandt og holdt i sin høire Haand et Speil som Sandhedens Attribut. Hendes Træk vare himmelsk skjønne, men hendes Blik intetsigende, ja næsten vanvittigt. Han syntes nogensteds forhen at have seet dette Ansigt. Imedens han søgte at oplære sig dette, faldt

Mængden paa Kne og raabte i affindig Jubel:
 "Tilbeder Sandheden! hylder Sandheden!"

Disse Ord gav Tydskeren igjen sin Sandsfuld af hellig Misdjærhed trængte han sig igjennem Mængden til Gudinden, greb hendes Arm og raabte: "Forbandelse over Dig, Du Fornykte! som bespotter Gud og skjender hans Folk!" Med disse Ord kastede han hende med Kæmpekraft ned paa Steengulvet, saa at Blodet overstrømmede Marmoret. I næste Dieblik sank han selv under tusinde Næveslag uden Bevidsthed og blodig til Jorden.

(Fortsættes i næste No.)

H. Baagøe,

Begholder ved det Kongl. Universitet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 18de Januar, da Hr. Lands-Overrets- og Hof- og Statsrets Assessor Zeuthen meddeler sit Bidrag.

Borger = Vennen.

No. 3.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 17 Januar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Alareboderne No. 3.

A n n e l d e l s e.

Efterat Provst Ridder Gutfeld og Adjunkt Doktor Meisling havde frasagt dem længer at vedblive som Medarbeidere af Ugebladet Borger-vennens Udgivelse, bleve efter Forslag af Ugeblad-Commissionen, Lands-Doverrets- samt Hof- og Stads-Rets Assessor Zeuthen i General-Forsamlingen den 30te Juni forrige Aar, og Professor Nyerup i Forsamlingen den 15 December næstefter, valgte i Deres Sted, som begge have behaget at modtage Valget.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfitsen.

Andrea del Cartos Malerier.

(Af Frauentaschenbuch für 1818.)

(See forrige No.)

Da han kom til sig selv igjen, laae han i den lille dunkle Hvelving tæt ved Kirken. Den gamle Præst stod ved ham. Den gamle Mand havde reddet ham med sit eget Livs Fare. En kraftig Natur hjalp ham snart igjen til Kræfter, og skjøndt han vel havde faaet endeel Saar, men intet af Betydning; saa kunde han efter nogle Ugers Forløb allerede tænke paa at forlade Staden og begive sig paa Reisen til Schweiz og Italien.

Før sin Afreise havde han endnu den store Glæde at høre, at to af Andreas del Cartos Malerier vare reddede. De øvrige vare blevene et Offer for de rasende Billedstormere. Kunstneren begræd deres Undergang som en elsket Vens Død og sluttede sig desto inderligere til de Esterladte. Disse vare den oftomtalte Jacob af Compostella og den lænkebundne Grevindes Portrait. Ved at kaste et Blik paa dette, gjennemfoer det ham som en Syn-

ild, at det havde en paafaldende Lighed med hiin Sandheds Gudinde, som han saa umildt havde styrtet fra Tronen. Han gjorde sig al optænkkelig Umage for at erfare, hvem denne Ulykkelige var; men hans Ven Præsten kjendte intet til hende og frygtede for at tale derom, for ej paa ny at bringe den rasende Hob i Harmen. Tydskeren blev endelig kjed af sine frugtesløse Efterforskninger og forlod Staden med en dyb Tungfindighed som en Følge af det sidste Optrin.

Han gjennemreiste nu Schweiz, forfulgt af Erindringen om hiin Begivenhed. Meest ængstede den Forbandelse ham, som han i sin rasende Harmen havde udstødt over den Ulykkelige. Om hendes Fald end ikke var dødeligt, med hvilke Følelser maatte hun da ikke være traadt tilbage til Elvet! og var hun bleven et Offer for Døden, hvor skrækkelig tung maatte da ikke Forbandelsen have lagt paa hendes Sjæl i det sidste Djævelik!

Jo mere hans Sundhed imidlertid tog til, jo mere hans Tungfind gav efter for det herlige Klimas milde Indflydelse, desto mere tilbøielig blev han til at henregne disse Becængstelser til sit ved hiint skræksomme Optrin svækkede Nervesystem. Efter fire Aar, som han havde henlevet i Konstans

Fædreneland, uophørlig beskjæftiget med Dødsel, var Billedet af hiin Scene og Pigens tilfældige Lighed med Andreas's Malerie, saa gandske forsvundet af hans Hufommelse, at han blot endnu erindrede sig begge som en Drøm.

Hans Løst efter den Italienske Skoles Mesterværker var stillet; han havde selv som skabende Kunstner erhvervet sig en høi Grad af Færdighed, og reiste nu i Mag tilbage til Tydskland, hvor han vilde atter see sin Familie og leve for sin Konst. I Steyermark fortryllede en romantisk Skovdal ham saa meget, at han bestemte sig til et Par Dages Ophold sammesteds. Paa en af sine eensomme Omvankninger i denne vilde Bjergegn kunde han ikke finde Tilbageveien. Natten overfaldt ham, og han var glad ved at træffe en Kulsvier, som ledsagede ham til Grevens Slot, hvem Skoven tilhørte, og som skulle være en meget gjeftfri Herre.

Han blev virkelig meget godmodigen modtaget under Navn af en reisende Maler, Ludvig Brage, som han havde antaget for at undgaae ethvert Slags Ceremoniel. Familien bestod af Greven, hans Gemalinde og en blomstrende Datter, Grevinde Thecla.

Man opdagede snart hos den reisende Maley den fineste Verdenskundskab, et herligt Talent, et fortreffeligt Hjerte og den retskafneste Wandel. Forgjeves havde han allerede et Par Gange villet tage Afskæed. Hans elskværdige Egenskaber bandt disse Edles Hjerter saa fast til ham, at han maatte love dem endnu at blive der et Par Maaneder. Hans Konstalent gjorde dette meget forønsket for Grevinde Thecla, som selv allerede havde bragt det meget vidt. Ludvig betænkte sig noget, inden han vilde give Familien det ønskede Løfte. Endskjøndt uafhængig, Herre over sin Tid og sin Formue, drev en uforklarlig Ængstelse ham til at forlade Slottet. Paa den anden Side vare den himmelste Egn, hans Lærings elskværdige aabne Character og de grevelige Forældres høist forekommende og fine Behandling, stærke Magneter til at binde ham til dette Opholdssted.

Da ingen fornuftig Grund drev ham herfra, saa beløe han hiin Ænelse og glædede Familien med det forønskede Løfte. Man gjengjeldte ham dette med den sømmeste Hengivenhed og det tillidsfuldste Venskab. Greven, der blev anseet som stolt, behandlede sin formeentlig borgerlige Børgersmand som en Mand af Mand og Hjerte, der ikke

Kjender nogen Forskjel imellem Stænder uden den, vore Handlinger angive.

En Aften, da Ludvig havde arbeidet langt ud paa Natten, blev han ubehageligen forstyrret ved et ængsteligt Skrig af en qvindelig Stemme. Tonen var umiskjendelig et Udbrud af den dybeste Smerte. Han ilede til Vinduet. Herfra bemærkede han i den yderste Fløj af Slottet et Lys, som blev baaret frem og tilbage. Medlidenhed og Nysgjerrighed drev ham hen til den bag hans Værelse løbende Gang, som syntes at bringe ham hen til det Sted, hvor Skriget kom fra. Med Lys i Haand ilede han igjennem den høje øde Sal, som forbandt begge Fløje med Hovedbygningen. Men hvilken Dør var nu den rette? Han aabnede den paa venstre Haand og saae, efterat han var kommen igjennem flere Gemakker, endelig en mørk Buedør i Baggrunden, som efter Lyden maatte føre til den Lidende. Han ilede til den, men neppe havde han naaet den, førend han foer tilbage som truffen af et Lyn. Hvad han havde holdt for en Bueport var et stort Malerie, og Gjenstanden — hiin qvindelige Figur med Pænker, som han havde seet i St. Blaise. Efter et skarpt prøvende Blik kunde han ikke mere

være i Tvivl om, at det jo var den samme Skabning, de samme Træk, og sikkert ogsaa fra Andreas Mesterhaand. Skriget lød nu nærmere end tilforn. Billedet syntes at bevæge sig, en Dør knirrede, Væggen aabnede sig nu. Ludvig, overvældet af en uforklarlig Angest, fløj Vejen tilbage, hvorfra han var kommen. Han vilde hente Baaben; dette var han sig bevidst, da han traadde ind i sit Værelse; men i selvsamme Djeblik følte han det Hensigtsløse i sit Forsæt. Han havde ondt med at fatte sig og ordne sine Tanker. Blot dette var ham klart, at han levede i hiin gaadefulde Grevindes Familie. Men hvorledes kom dette Malerie herhid? hvis var den flagende Stemme bag ved Maleriet? Vandrede maaskee hiins Aand endnu heromkring og fordrede med Klagefrig Forløsning af de Levende? Eller var det Hele blot et Blændværk af hans Indbildningskraft? En Slummer efter denne Udmattelse afbrød disse hans Spørgsmaal. Med Utaalmødighed ventede han den næste Morgens Komme, da han vilde forlange Oplysning af Greven. Han saae ham først ved Tasselet mørk og taus. Hans Gemalinde havde grædt og hun kunde endnu ikke gandske skjule sine Taarer. Han bemærkede for første Gang i Dag,

at Grevinden gav en Portion af Maden til en gammel Tjener, og hviskede ham noget i Øret, da han gik bort dermed. —

Endelig stod man fra Bordet. Saasnart Anstændigheden kunde tillade det, nærmede Ludvig sig ærbødigen til Greven med følgende Ord:

“Det Venskab, naadige Herre! som De har
 “beæret mig med, saavel som min inderlige Hen-
 “givenhed til Deres Huus, nøder mig til nogle
 “Spørgsmaal, som maaskee kunne synes Dem ube-
 “skedne; men ingen utidig Nysgjerrighed — det
 “sværger jeg Dem til paa Vre — men en Begi-
 “venhed i mit Liv, som allerede har foraarsaget
 “mig mange mørke Dimer, tvinger mig dertil.” —

“Jeg troer deres Forsikking, kjære Ven! sva-
 “rede Greven. Spørg De, jeg lover Dem den
 “strængeste Sandhed.”

(Fortsattes i næste No.)

H. Baagøe,

Begholder ved det Kongl. Universitet.

Borger = Bennen.

No. 4.

Tredjvte Aargang.

Løverdagen den 24 Januar 1818.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Klareboderne No. 3.

Andrea del Sartos Malerier.

(Af Frauentaschenbuch für 1818.)

(See forrige No.)

”Hvis var det frygtelige Klageraab, som i Nat
”drev mig fra mit Bærelse? Hvis Billede er det
”Malerie, som beklæder hiin Tapetdør og, staae
”Stemme og Billede i nogen Forbindelse med
”hinanden?”

”I meget nøje Forbindelse, sagde Greven
”med et dybt Suf. Jeg lovede Dem Sandhed og
”jeg holder Ord, endskjøndt jeg ikke begriber,
”hvilken Sammenhæng Deres muntre Konflikt
”kan have med den mørke Hemmelighed, ved hvis
”Dort De nu staaer. Hør altsaa:

”For tre Hundrede Aar siden levede i Italien

"en Grevinde Julie Montedoro, hvis englelige
 "Skjønhed syntes at give alle Digttere og Malere
 "et uudtømmeligt Stof; men desværre var hendes
 "Sjæl ikke saa skjøn som hendes Legeme. Grev=
 "inde Julie, som tidligen var bleven fader- og
 "moderløs, blev svimmel af den søde Virak, som
 "fra alle Italiens Provindser offredes hende. Hens=
 "des Hoved var svagt, hendes Hjerte glødende og
 "uden Grundfætninger; derved syntes hvert Mid=
 "del hende tilladt til at vedligeholde og forsøge de
 "Hylndinger, man bragte hende. Det lykkedes
 "en ung Krigsmand, som var hendes erklærede
 "Yndling, i et Anfald af Elskovs Raserie at over=
 "tale hende til at klæde sig som Madonna og paa
 "Mariefesten at træde frem paa Alteret istedet for
 "den hellige Moders Billedstøtte. Julie var hen=
 "rykt over dette Indfald og beruset af den Tanke,
 "at see alle Mænds Knæ bøje sig for hende, og blot
 "for et Qvarteerstiid af en heel troende Menighed
 "at blive priset som det højeste Ideal af al him=
 "melst og jordist Skjønhed. Himlen lod denne
 "Frækhed lykkes, for desto haardere at straffe Syn=
 "derne. Deels ved at bestikke nogle usle Karle,
 "og deels ved nøje Kundskab til en underjordist
 "Hvælving i Kirken og en kunstig Forberedelse

"Inffedes det hine Ryggesløse, kort førend Affsyn-
 "gelsen af det lauretanske Vitanie, at bringe Julie
 "uformærkt op paa Billedstøttens Pjedestal. Al-
 "ting var saa kunstig indrettet og saa nøje afpasset,
 "at ikke noget Menneſke anede dette høiſt forarge-
 "lige Bedragerie, ſaa meget mindre ſom Gøgler-
 "ſken ſtod ſom en Støtte uden at røre ſig. Det
 "ſyndige Par havde blot nogle Minuter at glæde
 "ſig over deres affkyelige Triumph; thi da Choret
 "ſang de Ord: O hellige og ubesmittede Jomfru!
 "Guds Moder! beed for os! rystede hele Kirken af
 "et frygteligt Skrald. En Lynildsſtraale kaſtede
 "Forbryderſken, uden at beſkadigede hende ſyn-
 "derlig, fra dette vanhelligede Sted. Julie flyg-
 "tede i den første Skræk og Tummel. Hendes
 "Elſker forraadte ſig ſelv ved ſine affindige Klager
 "for hende, da han anſaae hende fortæret af Lyn-
 "ilden. Han blev fængſlet og maatte i Rom bøde
 "for ſin Ryggesløſhed med en forſmædelig Død.
 "Den hellige Fader banlyſte Forbryderſken, ſom
 "ſyntes at være undflygtet den verdſlige Ret, og
 "forviilſte hende og hendes hele Slægt for evig Tid
 "fra Italien. Saaledes kom mine Forfædre over
 "Alperne og fandt under Navn af Greverne Gold-
 "berg Beſkyttelse i dette Land. Julie døde efter

"Forlydende som bodgjørende Synderinde i et
 "strængt fransk Kloster i Paris. Endnu stedse
 "skjøn havde hun ladet sig male af den berømte
 "Andrea del Sarto med Bænker om Halsen og fra
 "Haand til Fod, ligesom hun ogsaa uafbrudt har
 "baaret disse Bænker fra hendes Optagelse i Klo-
 "steret til hendes Dødsdag. Til Advarsel sendte
 "hun en Copie deraf til sine Paarørende. Saa
 "stræng hendes Bod end var, synes hun alligevel
 "ikke at have forsonet Himlen. Endnu hviler hen-
 "des Synd over hendes sildige Slægt. Min Søn
 "døde i en tidlig Alder. Min ældste Datter Mi-
 "nona faldt i hendes sextende Aar i en Landsfor-
 "virring, som stedse tiltog og undertiden grænd-
 "sede til Raserie. Vi reiste til alle berømte Bæde;
 "vi raadspurgte alle store Læger. Forgjeves. En-
 "delig nævnte en Zigeunerinde, som trængte sig
 "paa os, Staden Chaumont som det Sted,
 "hvor Minona skulde finde sin Læge. Bestemte
 "til at forsøge alle Midler reiste vi under de største
 "Besværligheder til Frankrig. Den ullykkelige Pi-
 "ges Tilstand var saa fortvivlet, at man ikke no-
 "get Djæblisk kunde lade hende være uden Opsyn;
 "men forunderligt nok — hendes Lidelser syntes
 "at blive mildere i Chaumont. Hun blev virkelig

"mere rolig, og vi tilskrev hendes Helbredelse
 "det forandrede Clima, da vi ikke fandt nogen
 "fortrinlig Læge paa Stedet. Imidlertid udbrød
 "den franske Revolution. Vi vare i en frygtelig
 "Ungstelse. En Dag førte Ulykken en Sværm
 "rasende Republikanere forbi vor Bopæl. Under
 "Minonas Vindue havde man udpyntet et gemeent
 "Qvindemenneske som Sandhedens Gudinde, og
 "førte hende til Kirken i Procession. Med et
 "Spring undflygter Minona dem, som havde Op-
 "syn over hende og ved hendes stille Opførsel vare
 "blevne sikke; hun styrter sig ind blandt Hoben,
 "og tilbyder sig at træde i hiins Sted. Henrykt
 "over at finde en saa bløstrende skøn Fremmed som
 "Tilhængerinde af deres System, forjager Ho-
 "ben den først valgte Qvinde, og min Datter
 "Minona — her gvaltes Grevevs Stemme ved in-
 "derlig Rørelse — og Ludvig zittrede af bange
 "Anelse — Minona altsaa — begyndte den ned-
 "bøjede Fader igjen — bestiger som Sandhedens
 "Gudinde den højeste Guds ødelagte Alter og gjen-
 "tog paa denne Maade ubevidst den samme For-
 "brydelse som hiin fordum af vor Slægt. Men i
 "det Dieblif Folket hylde hende, springer en ung
 "Fremmed til og kaster den skyldfrie Skyldige un-

"der en frygtelig Forbandelse over hende med saa
 "megen Harm og Kraft til Jorden, at hun blev
 "holdt for død. Den Fremmede blev et Offer for
 "Folkeraferiet, men tillige Minonas Læge og Frelser.
 "Hun blev helbredet for sit Saar, der meest havde
 "truffet hendes Hoved, men tillige for sit Banvid.
 "Derimod faldt hun i et stille Tungesind, som paa
 "nogen Tid især om Natten udbryder i et kramp-
 "agtigt Skrig og Graad. Derefter klager hun
 "over, at hun formedelst Forbandelsen af den
 "Fremmede, som truende viser sig for hende, ikke
 "kan finde nogen Trøst i sin Sjæl, og beder Gud
 "at føre ham til hende, for at han kunde gjens-
 "kalde sin Forbandelse. Men han ligger for længe
 "siden i den kolde Jord, og derfor vil hun vel og-
 "saa tage sit Tungesind og sin utilfredsstillede
 "Længsel med sig i Graven! Her har De
 "det forlangte Svar paa Deres Spørgsmaale.
 "Men — min Gud! hvad fattes Dem? De bli-
 "ver bleeg og er nær ved en Afmagt! jeg raaber
 "om Hjælp!

"Bliv De, sagde Ludvig med Anstrængelse og
 sank ned paa Sofaen. Blot et Djebliks Taalmo-
 dighed og jeg kommer til mig selv." Nu tog han
 Grevens Haand: "Jeg er uskyldig, det Vidnes-

byrd giver min Samvittighed mig, og dog maa De hade mig; thi jeg er hiin Fremmede — jeg er Minonas Læge, og tillige hendes Plagegeaand!”

I den første Hede drog Greven umildt sin Haand fra den unge Maler. Grevinden gjorde en stille Bøn. Thecla omfavnede Ludvig med Lidenskab og raabte: “o giv De mig min Søster, giv De mig min Minona tilbage!”

“Lad mig at see hende, raabte Ludvig —
 “og dersom det staaer i min Magt — Ja De
 “maa, De skal see hende, afbrød Greven ham —
 “De skal, om det er Guds Villie — tilbagegive
 “hende den tabte Roe; men lad mig først over-
 “lægge med Lægen, hvorledes vi uden Fare kan
 “underrette hende, om hvad der forestaaer hende.
 “Faderen maa De, min unge Ven! tilgive sin
 “uretsfærdige Hidsighed — dobbelt uretsfærdig,
 “da De er bestemt til at anvende alt, hvad der
 “staaer i Deres Magt, for at helbrede den Ulyk-
 “felige.”

Forsigtigen bibragte man nu den Syge den Efterretning, at den Fremmede, som næsten underfuldt var reddet, endnu levede. Desuagtet blev hun heftigt rystet derved. Med Beemodstaarer

udraabte hun som tvivlende: "O Gud! dersom det kun var vist!" Efterhaanden beviste han hende mere bestemt Mueligheden af, at han maa-
 skee paa Tilbagereisen fra Italien til Tydskland kunde komme igjennem Steyermark. Minona bævede af Glæde. Nu hedde det, at han var i næste Bye og ønskede med inderlig Bængsel at tale med hende og tilbagekalde sin Forbandelse. Endelig erfoer hun som tilfældigviis, at den Fremmede allerede var paa Slottet og bereed til at gjøre hende Afbigt for den Uret, han havde tilføjet hende. Minona jubledede af Glæde herover og bestemte den næste Dag til en Sammenkomst med ham.

Men den erfarne Læge stode ikke paa denne Styrke, som han ansaae for overspændt. Han forlangte, at Minona om nogle Dage skulde see den Fremmedes Billede, og først naar dette Forsøg løb lykkeligt af, tillod han Ludvigs personlige Komme.

(Sluttes i næste No.)

H. Baagøe,

Beghelber ved det Kongl. Universitet.

Borger = Bennen.

No. 5.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 31 Januar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Klareboderne No. 3.

Andrea del Sartos Malerier.

(Af Frauentaschenbuch für 1818.)

(See forrige No.)

Fader, Moder og Søster sadde tavse og med ængstelig bankende Hjerter hos hinanden, da Døren aabnedes og Minona traadde ind ved Lægens Haand. Himmelsk Skjøn, kun noget blegere end sædvanlig, faldt den elskværdige Syge i deres Arme. Lægen spurgte nu, om hun følte sig stærkt nok? "Kun endnu et Djebligs Tid," hviskede hun til ham, og sank derpaa bedende paa sine Knæ. — "Jeg er bestemt — sagde hun nu — lad ham komme!" Den elskede Kreds trængte sig nærmere til yende, en ængstelig Tavshed fulgte derpaa, alting hentes af berøve paa dette Dieblig.

Døren aabnede sig og Ludvig traadde ind. "Grevinde, sagde han, i det han med Fryghed gik hende imøde — Ved Guds Almagt ere vi begge underfuldt reddede! De har affonet, men paa mig hviler endnu en tung Brøde, som forbittrer mig Livet! O dersom De kan tilgive!" Han sank paa Knæ for hende.

"Jeg tilgiver Dem Deres frygtelige Ord," sagde Minona, i det hun mildt løstede ham op; "jeg tilgiver Dem gjerne og af mit gandske Hjerter; ja endnu engang takker jeg Dem for min Helbredelse, hvor meget den endog har kostet mig." — Man havde været bekymret for Følgerne af denne Sammenkomst, men Minona selv beroligede dem alle. "Værer uden Bekymring, mine Elskte! Den frygtelige Angest er jo vejet fra mig og nu taaler jeg alt." —

Familien begav sig til Slotskapellet, hvor Ludvig paa dette hellige Sted i de høitideligste Ord udtrykte sin Gjenkaldelse for den ærværdig Kapellan. Man havde neppe forladt Kirken, før end Minona sank i sin Moders Arme med de Ord: "Gud være lovet! nu er jeg dog vel frelst."

Dette sidste Optrin blev ligesom en Dvergan for hende til et nyt Liv. Endnu mindre end før

maatte Ludvig nu tale om sin Afreise. Synet af ham var bleven Minona — dette sagde hun ham ofte selv — til den uundværligste Nødvendighed. Hendes Aand hævede sig i ny ufordunklet Klarhed; hendes Sundhed tog hver Dag til, og hun blev atter sin Families Stolthed og Glæde. —

Men jo frydeligere dette henrykkende Bæsen udviklede sig, desto mørkere blev Ludvigs Sind. Minonas ubeskrivelige Elskværdighed, hendes Gode, hendes uimodstaaelige Hjertelighed, ja selv hendes tidligere Ulykke havde tændt den meest brændende Kjerlighed til hende i hans Hjerte. Med Skræk saae han, at Minona forstod og deelte hans Følelse, maaskee stærkere end han selv. Først aandelig og siden legemlig reddet af ham, betragtede hun sig som hans dobbelte Ejendom. At see ham og omsvæve ham syntes at være hendes eneste Dnske. Hun tilstod sine Følelser for sin Familie og erholdt deres Samtykke uden nogen Slags Forbeholdenhed. Greven, som ærede Ludvigs Tavshed, da han forklarede sig den af Forskiel i Stånden, besluttede at lette ham Tilstaaelsen. Minonas snart indfaldende Fødselsdag skulde føre de Elskende til hinanden.

Kort før denne Festsdag, hvortil ethvert Lem

af Familien havde forberedt sig og glædede sig inderlig ved Udviklingen, traadde Ludvig, som ikke vidste noget heraf, og som havde haft en ubeskrivelig haard Kamp med sig selv, reise-færdig ind i Grevens Kabinet.

“Jeg tilgiver Dem, sagde Greven med et Smil, Deres Dragt, da De ikke er med i Hemmeligheden.”

“Og dog Hr. Greve! svarede Ludvig mørk, er den hos mig og derfor vil jeg opdage Dem” —

“Jeg veed det, jeg veed det — afbrød Greven ham — og lagde sin Haand paa hans Mund; men ikke her — følg mig! hurtig, hurtig.”

“Umueligt! De kan ikke vide” —

“Jeg veed, siger jeg Dem — jeg veed alt! Greven holdt for sine Dren og aabnede Side-gemakket, hvor hans Gemalinde med begge Døttrene befandt sig. Ludvig fulgte med som bedøvet.

“Her min Datter! sagde Greven, i det han tog Minonas Haand, er en ny Gratulant til Din Fødselsfest! men at komme saa gandske med tomme Hænder. Hvorledes? ikke det mindste

“til Erindring, ikke nogen Tegning? end ikke en
 “Blomst?”

“For Guds Skyld, Hr. Greve! hør op —
 “De sønderriver mit Hjerte paa den frygteligste
 “Maade. Saahør dog — For Guds Skyld hør!”

“Stille! min Ven! jeg hjælper Dem strax
 “ud af Drømmen. Minona! denne Mand elsker
 “Dig! kunde Du skjænke ham dit Hjerte?”

Rødmende skjulte Pigen sit Hoved ved Faderens
 Bryst og rakte Ludvig Haanden.

“Minona! raabte Ludvig ude af sig selv —
 “i det han med brændende Kys bedækkede den
 “tilbudne Haand — kunde Du føle den Salighed,
 “som Din Kjerlighed lover mig, og tillige den
 “Helvedsqual — at maatte frasige mig
 “den.” —

Alle stode som Støtter. Han syntes nu den
 Banvittige — “Min Datter elsker Dem, Hr.
 “Brage! sagde nu Greven med stigende Ømsind-
 “lighed.”

“Jeg veed det Hr. Greve! og mit sidste
 “Kandedræt vil være uudslukelig Kjerlighed til
 “Minona!”

“Frygter De maaskee for nogen Fordom mod
 “Deres Stand?”

Jeg frygter intet meere“, sagde Ludvig, i det han krampagtig — lænede sig til en Stool.

“Nu da — udbrød Greven — saa er De enten en Daare eller en Forbryder!”

Ludvig — sagde Minona med en ubeskrivelig rørende Stemme — har De da ikke sagt, at De elskede mig?

“Jo Minona, englelige Bæsen! jeg elsker Dig, jeg tilbeder Dig; men jeg er forlovet — og her seer Du min Brud. Han rev herpaa sine Klæder op og fra hans Bryst straaede stor og klar og alvorlig Maltheser = Ordens sorte Kors!

Minona vaklede, “Jeg er uskyldig” raabte Ludvig for hendes Fødder; Beemods og den bitreste Smertes Taarer henstrømmede over hendes Haand.

“Under Dækket af mit borgerlige Navn troede jeg Grevinden sikket nok for fremspirende Kjerlighed til en ubekjendt Fremmed, uden at maatte knuse Dit atter opvaagnende Hjerte ved Opdagelsen af mit Ordensløvte. D jeg har frygteligen taget Feil; dette velmeente Blændværk gjør os ulykkeligere end den haarde Sandhed vilde have gjort det. Minona! mit

“Livs Lys, min ædle Søster! tilgiv mig endnu en
 “Gang! Kunde jeg andet end elske Dig, saasnart
 “jeg havde seet Dig?”

Hvis Hjerte kunne her længe bleven ubevæget,
 Dgfaa Grevens Brede opløste sig i Taarer. “Vaa
 “mig falder endelig den hele Brøde — udraabte han
 “— ved min ulyksalige Misforstaaelse. Da De i
 “Morges vilde aabenbare Deres Hemmelighed for
 “mig, troede jeg, De kom for at opdage mig De-
 “res Kjerlighed til Minona, og jeg havde foresat
 “mig at overraske Dem med Pigens Tilstaaelse.
 “O Skjæbne! hvor bittert har Du overasket mig!
 “Hvo er De da egentlig unge Mand?”

“Grev Ludvig Arberg, den yngste affire Brø-
 “dre og derfor uopløseligen bunden til mit Løfte,
 “som blot giver den sidste af en Stamme Dispens-
 “sation. Mit Kommenthurie var i Nederlandene.
 “For at fikke mig dette, reiste jeg selv til Brüssel,
 “saasnart Revolutionen forkyndte mig Ophævelsen
 “af alle Stiftelser. Ordensregjeringen skadesløs-
 “holdt mig ved at anvise mig et andet Kommen-
 “thurie. Lyst til Malerkonsten drev mig til Frank-
 “rig og Italien, og herhid maatte jeg komme, for
 “at erfare Livets høieste Dval og knuse et Hjerte,

“som elsker mig, hvis Lykke jeg vilde kjøbe med enhver Draabe af mit Blod!”

Den tilbagevendte Koe var nu for stedse bortvegen fra denne ædle Families Skjød. Grev Ludvig fandt i en Ragusansk Expedition mod Barbaresserne den Død, han søgte. Minona, fast overtydet om, at Himlen ikke mere holdt hende værdig til nogen jordisk Lykke, og at Ludvigs Gjenkaldelse var bleven ubønhørt, faldt paa ny i sin forrige Tungfindighed. De grevelige Forældre overlevede ikke længe saa megen Hjertesorg.

Thecla pleiede sin Søster til hendes Død, og drog, efterat hun havde solgt sit Fædrene gods, til hendes Paarørende paa sin Moders Side, Greven af Thun, til Böhmen, hvor hun døde ugiort med et herligt Minde om sin Godgjørenhed og Fromhed. Den lænkebundne Frues Billede havde hun taget med sig og det er endnu paa Slottet Teschen i et affides Gallerie. —

H. Baagøe,

Begholder ved det Kongl. Universitet.

Commissionen, som bestyrerer Ugebladet, samles Søndagen den 1ste Februar, da Hr. Assessor Zeuthen meddelede sit Bidrag.

Borger = B e n n e n .

No. 6.

Trediede Aargang.

Lørdagen den 7 Februar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

Udtog af Jacob Haafners Fodreise gjen- nem Den Ceilon.

(Efter den tydske Oversættelse af samme Navn.)

Jacob Haafner var i Aaret 1781 ansat som Compagnie = Bogholder ved det hollandske Comptoir i Sadras i Ostindien; dette Sted blev i samme Aar indtaget af det engelsk = ostindiske Compagnies Tropper og Haafner, tilligemed alle øvrige hollandske Embedsmænd, gjort til Krigsfange. I sit Fangenskab leed han med saamange tusende andre af en Hungersnød, indtil det endeligen lykkedes ham ved en farlig og møjsommelig Flugt langs med Kysten at redde sig til Tranquebar, hvorfra han kom til sine Landsmænd i Saffanapatnam paa

den nordligste Deel af Den Ceilon. Her gjensandt han adskillige Benner fra ældre Tider, som ligeledes vare tuede didhen med hvad de havde reddet af deres liden Formue; dog var ham blandt alle kjærest den gamle, brave Templyn, som han forhen i bedre Dage havde kiendt i Nagapatnam, hvor han var ansat som Forvalter ved et Wiinlager. Haafner, der paa sin Flugt havde givet sig, blev af den gamle Templyn modtaget med Gjæstfrihed, og indrettede efter hans Raad sin liden Huusholdning. Haafner valgte sin Bopæl i et stille simpelt Landhuus i den vide Slette tæt ved Saffanapatnam, og levede saaledes rolig og glad i nogen Tid, da Lyst til Reiser og Eventyr, som alt fra hans tidlige Ungdom havde behersket ham, og som ikke de paa hans nylige Flugt udfandne Besværligheder og Farer kunde neddæmpe, bortrev ham fra sin stille Bolig og fra sin Hustru. Hans Ven Templyn, der ofte tilforn havde modsat sig Udførelsen af hans eventyrlige Reiseplaner, var denne Gang imidlertid Warsag i at Lysten til Reiser vaktes stærkere end nogensinde; han betroede nemlig Haafner: at en Ven af ham, der var Forvalter ved et Wiinlager i Colombo, havde skrevet ham, at han formedelst tiltagende Svaghed

vilde fratræde sin Post og vende tilbage til Europa med det første Retourfærd; hvorfor han inden to Maanedere ventede Templyn hos sig i Colombo, for ved Hjælp af sine Venner og sin egen Indflydelse at understøtte hans Ansøgning om hans Post. Haafner raadte ham strax at indskibe sig for at gaae til Colombo; dette vilde imidlertid Templyn ikke, for ej at falde i Hænderne paa de om Cejlon frydsende Englændere; "nej," sagde han, "det er besluttet, jeg gaaer derhen over Land og i Deres Selskab? ikke sandt? jeg har gjort stærk Regning derpaa." Uagtet Haafners Reiselyst ved disse Ord mægtigen hævede sig, havde han dog ikke megen Længsel efter et saadant Tog, da han deels frygtede for de med den lange Vej forbundne Omkostninger, og deels nødig vilde lade sin unge Kone allene tilbage; dog den sidste af disse Betæneligheder hævede Templyn ved at tilbyde Haafners Kone Ophold hos sin Kone indtil de kom tilbage, og for øvrigt erklærede Templyn ej at ville vide af nogen Slags be kostelig Befordring, men at ville gaae til Fods; ej den slagne Vej langs Stranden, men tvers igjennem Cejlons mægtige Skove; hvilket havde været et af Haafners længe næret Ønske. "Medens," vedblev Templyn, "De

opsøger Gienstande for Deres Bidebegjerlighed, følger jeg min Tilbøjeleghed til Jagten. Vi væbne os med Bøsser, Pistoler og Sabler; vi see til at overtale 2 eller 3 Mestizer *) at følge med os; tage vi da endnu et Antal Chivias **) i Tjeneste, som vi lade bære vor Proviant og andet Reisetøj, saa vil jeg nok see om enten Hunger eller vilde Dyr skulde kunne anfægte saa brave Karle!" Disse Ord oppustede Haafners ulmende Reiselyst til fuld Flamme, og i den første Hede gav han Templyn sit Løfte om at følge med.

Smiedens Haafner kæmpede mellem Glæde over den forestaaende Reise og Bedrøvelse over at forlade sin Anna, til hvem han ej vovede at betro den lagte Plan, sørgede Templyn for at skaffe Staldbrodre til Reisen; at finde dem blandt Compagniets Betjente var ikke tænkeligt, siden disse under haard Straf ej torde forlade deres Bestillinger for et saadant Døds Skyld. Templyn fandt

*) Afkommet af europæiske Forældre fødte i Indien, kaldes der Poustizer, Børn af en europæisk Fader og en hinduisk Moder: Mestizer, og af en hvid Fader og en Mestizerinde: Kastizer.

**) Chivias blive af Dens Beboere anseete for den ringeste Kaste og brugte til de gemeenste Arbejder.

imidlertid en Person, som intet forhindrede fra at følge ham. Denne Person, navnlig Georges, havde forhen været Soldat under Garnisonen i Nagapatnam, og befandt sig nu i meget trykkende Omstændigheder; i øvrigt var han et godt ærligt Stykke Karl af en uudslukelig Munterhed, en Sladderhank uden Ege, der besad en saa udmærket Færdighed i at gjøre Grimacer, at det personificerede Alvor selv maatte have leet; desuden anbefalede han ved en stor og kraftig Legemsbygning og hans Mod havde man ingen Anledning til at drage i Tvivl; men derhos var han beladt med to Lydee, der syntes at gjøre ham aldeles ubrugbar som Reisefælle paa et Tog, som det der pønsedes paa; han var nemlig stofdøv, og saa hengiven til alle Arter af stærk Drif, at en Ruus i større eller mindre Grad hos ham stedse hørte til Dagens Orden; han, der gav sig ud for at være født i Strasborg, havde i Nagapatnam drevet Bagerprofessionen, som han havde lært, og levede i Taffanapatnam af nogle Indvaaneres Godgjærenhed; mere end eengang havde han ønsket at gaae til Colombo, for der at indrette et Bagerie. Demylyn, der uagtet alle Haafners Indvendinger fandt Georges at være et Subjekt, som trods sin

Døvhed og Drikfældighed kunde være at bruge til den forestaaende Reise, lod ham kalde, og allene Forestillingen om at han lige til Colombo skulde i alle Ting holdes frit, gjorde at han med Glæde slog til; imidlertid gjorde den nye Rekruts Beskaffenhed det aldeles nødvendigt at see sig om en Fjerdmand af bedre Slags; ogsaa heri begunstigede Sjæbnen de to Benner. Der kom nemlig paa den Tid til Tassanapatnam en Franskmand, der foregav at være sendt fra den i disse Farvande krydsende Admiral de Suffren, med vigtige Depescher til den franske Agent de Moneron, som dengang opholdt sig i Colombo. Frygten for at falde i Englændernes Bold naar han gik søværts derhen, lod hos ham opstaae det Ønske at fortsætte Reisen til Lands, og hans Kaffes Tilstand syntes ogsaa at burde tilraade en Fodreise, var den end noget lang, naar den kunde skee med Sikkerhed og i noget talrigt Selskab. Den paatænkte Fodreise til Colombo var Dagens Nyhed; man viste Franskmanden til Haafner, og ufornodentligen blev denne overrasket af Hr. d'Allemand (dette var hans Navn) som bad om at optages som Medlem af Karavanen; dette blev ham ikke nægtet; men efter

Meddelelsen af Reiseplanen, søgte han at forme Haafner og Templyn til at forandre den, i det han forestillede dem de Nøjsommeligheder og Farer de udsatte dem for; men da dette var forgjæves, maatte han endelig samtykke i deres Betingelser; kun bad han, hvori han gjerne blev føjet, om at Tilberedelserne maatte skee saa hurtigt muligt. Strax næste Dag blev der ogsaa for Alvor lagt Haand paa Værket; Haafner tog tre Chivias i Tjeneste; Templyn ligesaa mange, d'Allemand antog fire da han havde en svær Ruffert; hele Reiseselskabet bestod saaledes, to Slaver, som tilhørte Templyn og d'Allemand, ibegrebne, af sexten Personer, af hvilke George ustridigen var den mindst besværede, da han bar alt hvad han ejede paa Ryggen i et sammenknyttet Tørklæde. Reiseselskabets Rustning var indrettet saavel til at skaffe det Uderholdning af Wildt, som til at holde de glubende Dyr, de ved hvert Skridt maatte befrygte at støde paa, fra Livet; i hvilken Henseende særdeles Forberedelser vare gjorte med Hensyn til de vilde Elefanter, af hvilke de frygtede meest; for at skræmme disse Dyr, hvis Mængde og Wildhed

i de seneste Aar meget var tiltaget, forsynede man sig med hundrede Raketter (Fougeito) og et Par Kobber Bækkener eller Gymbler, i det Haab at disses lydelige Klang, og hines sprudende Ildregn vilde hos disse vilde Dyr bevirke al den Frygt, som nye og uvante Skuespil sjelden forfeile at indjage.

(Fortsattes i næste No.)

Z e u t h e n,

Affessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bennen.

No. 7.

Trediede Aargang.

Løverdagen den 14 Februar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Klareboderne No. 3.

Udtoget af Jacob Haafners Fodreise gjennem Den Ceilon.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Saaledes udrustet og forsynet med et Dypa eller Vas til frie Underholdning paa Reisen begav Selskabet sig paa Veien den 9de Junii 1783 om Eftermiddagen Kl. 3 efterat have spiiist til Middag hos Demplyn, og efterat Jacob Haafner havde taget en rørende Afsked fra sin unge Hustru, der forgjeves søgte at forandre hans Forsæt ved Skildringen af de Farer, der underveis maatte true ham. Efter en Times Forløb kom vorre Reisende til Colombogamme, et lille Fisserleje ved Passo di Catchai, hvorfra Over-

farten skeer. Saalangt havde Regjerings-Secretair Schrøter fulgt dem og han havde besørget tre Baade, af hvilke Chivias og Bagagen indtog de to og i den tredie indskibede de øvrige sig. Modvinden forsinkede Dverfarten, som, saa kort den end var, dog ikke blev uden Eventyr. Georges var nemlig netop i Færd med at tømme et Glas paa en lykkelig Reise, da en Pilsfisk foer ham saa tæt forbi Næsen, at han af Skræk lod Glasset falde; og vel havde han Marsag til at blive forfærdet; thi denne Pilsfisk, der med et eenstydigt Navn, paa Ceilon kaldes Tyrmon, farer med en Hurtighed, som affkudt fra en Buestræng, frem af Vandet for at undgaae Forsølgelse af sine Fiender; tænker man sig nu hertil en smal, Gjedens lignende, to Fods lang Krop og en Mund, der staaer ud saa haard og spids som et Fuglenæb; saa er det indlysende, at Bageren ved at træffes af den kunde være bleven enten haardt saadet eller endog dræbt, paa hvilket der anføres flere Exempler med Fiskere.

Efter at have passeret Havbugten og tilbragt en Nat paa den egentlige De Ceilon, hvorfra Sprogbrugen der skiller Halvøen Saffanapatnam; fortsatte Selskabet Reisen, paa hvilken det første

Uheld, der tilstødte, var, at den gamle Templyn blev overfaldet af en heftig Kolik, der truede med at gjøre Ende paa hans Liv og dermed til- lige paa den hele øvrige Reise. Hans Onde for- søgedes stedse, alle anvendte Midler uagtet; da en gammel Mand traadte ud af en Hytte og da han saa Templyn ligge paa Jorden og vride sig af Smerte, hvortil det øvrige Reiseselskab som den formodede Aarsag angav formegen Ny- delse af Vanja eller Kokosnød-Band; strax hen- tede noget ud fra sin Hytte, som han indviklede i et Betelnøds-Blad og gav den Vidende for at tygge det og nedsvælge Saften. Virkningen af dette Middel var ligesaa hurtig som heldig. Allerede en halv Time efter var Templyn istand til at fortsætte Reisen, skjønt langsomt. Den gamle Hytteboer modtog taknemmeligen Selska- bets Tak for den beviste Hjælp, men var ikke at formaae til at modtage et Par Rupier, som de vilde trykke ham i Haanden.

Det brændende hede Sand, som vore Rei- serde havde at gjennevandre, og Nødvendig- heden af at skaae den svage Templyn, forsin- fede dem saaledes, at de først henimod Kl. 2 kom til Panorlyn, hvorover de dog bleve trængede

ved den hjertelige Maade de der modtoges paa af Befalingsmanden paa denne Post, navnlig Koning, en Olding paa 75 Aar. Uagtet Euro- pæer i Indien tidligen ældes, havde denne Mand et sjeldent blomstrende og kraftigt Udseende, efter hvilket at slutte man ikke havde givet ham mere end 50 Aar. Han styrkede den svage Templyn med en Livs-Elisir, som han selv paastod at ffylde sin blomstrende Farve og der bestod i en Extract af Columbaroden. Sergeant Koning beværtede derpaa Reiseselskabet med en Bild- svineskinke af hans egen Jagt; han sagde sig at være lidenskabelig Jæger, og bar som Mærker paa sin Jagtlyst adskillige store og dybe Ar, hvilke en Tiger havde slaaet ham; denne var nemlig engang pludseligen sprunget paa ham og havde nær faaet Bugt med ham, da han ved at anstrænge alle sine Kræfter fik saameget Plads og Tid, at han kunde trække en Kniv, han stedse bar ved sin Side, ud af Skeden og dermed ridse hans glubende Fiende Bugen op; han viste ogsaa vore Reisende Tigrens plettede Skind, hvilket han bevarede som en Trophæe og en Grindring om hans Lykke og Tapperhed. Koning klagede meget over de vilde Elefanter i Nabolauget, som

faa Dage tilforn havde nedstyrtet og ødelagt ham et Forraadshuus med Relie, eller utærsket Riis. De kom, forsikkrede han, uden Frygt i hele Flokke frem af Tykningen, og anrettede stor Skade uden at de syntes at frygte enten Ild eller de udstillede Bagter. Hans ivrigste Ønske var at anstille en almindelig Klappjagt mod dem for at drive dem igjen dybt ind i Skovene; vore Reisende raadte han, ja endog besvor dem, at opgive Reisen gjennem de indre Egne; da de desuden vilde finde det umuligt at fortsætte den. Konings Raad vakte Hr. d'Allemands hele Frygtsomhed; men hverken hans eller Konings Overtalelsesgrunde formaade at bringe Haafner og Templyn til at staae fra deres Forsæt.

Da det imidlertid fra nu af lod til at blive alvorligt, fandt de det rigtigst, saasnart Maaltidet var endt, at lade Bøffer og Pistoler med Kugler og skrue friske Stene paa; derpaa toge vore Reisende Afsked fra deres venstabelige Bært og drog fra Panoryn Kl. 4; i det de, istedet for at følge den almindelige Wei, der løber Syd paa, gik i lige Linie mod den tykke Skov, der neppe en halv Miil borte omkrandsede den østlige Horizont som en tæt Bæg. Et maa

jestætisk, frygtvækkende Syn! især naar Indbildningskraften med levende Farver malede: hvilket tallos Hær af utæmmede, rivende, al Mennekraft trodsende Uhyrer høg dette Skovteppe drev deres Væsen i den meest brogede Brimmel. — “Dgsaa nægter jeg ikke” siger Haafner, “at ligesom jeg nærmede mig den mørke Scene, efterhaanden en urolig Frygt bemægtigede sig mig, og at en uvilkaarlig Gysen forenet med en tavs Forfærdelse foer mig gjennem Marv og Been, da vi traadte ind i Skoven.”

Allerede paa Sandstetten mellem Panoryn og Skoven havde Selstabet hist og her truffet, saavidt kunde skjønnes, temmelig frisk Elefantgjødning. Ved Indtrædelsen i Skoven mødtes vore Reisende af en mat, hendsøende Skumring, da de vandrede mellem de høie, ranke Træestammer, som over deres Hoveder udbredte en for Soelstraalerne uigjennemtrængelig og med Blomster gjennemvævet Hvælving; vel syntes her ved Udkanten af Skoven Trærnes Vært at bebude yngre Alder og Gjennemsigten var endnu aaben og frie; men jo dybere de trængte ind i Skovens Andre, des mægtigere og tættere paa hinanden opsteeg de gamle Kæmpestammer fra Jorden og

bleve ved Krat og Slyngeværter forenede i saa forviklede Grupper, at de Rejsende ikke kunde gaae ti Skridt frem uden at aabne dem Veier med Dren i Haanden; det blev hvert Dieblifvætte og Glæden var derfor stor, da Reviserent endelig fandt en smal Fodstie, det slyngebe sig gjennem den bukkede Dykning, og som de strax fulgte. Denne Fodstie, der, som det syntes, løb i Retning af Sydost, var saa smal, at den neppe havde Plads for et Menneske. Saadanne Veie snoe sig hist og her gjennem de tæt vorede Skove paa hele Den, og tre eller fire saadanne føre endog til Sonde=Drda eller det inderste af Landet. — Hvad der ellers gjør disse Stier mærkelige, er det naturlige Hegn af en ti til tolv Fod høi Hække paa hver Side, som voxer saa snorlige i Veiret og indvendig er saa jevn og tæt, som om den havde været holdt under Gartnersaren.

Beskaffenheden af den omtalte Stie nødte vore Rejsende til at gaae een og een; tilfældigviis var Haafner den første og lige efter ham gik d'Allemand, med hvem han var i en levende Samtale; dette havde omtrent saaledes været et lidet halvt Dvarteer, da pludselig en Bjørn af

mere end almindelig Størrelse foer lige for hans Fødder ud af Dykningen tværs over Stien. Dyret blev, da han så de Mennesker, staaende ligesom forbauset og syntes uvis om han skulde anfælde Haafner eller gaae tilbage hvorfra han kom; Haafner saae først Bjørnen i det Dieblif da han i Begreb at skride rask fremad, styrtede over Dyrets brede Ryg og faldt til Jorden paa den anden Side; d'Allemand beholdt Tid og Fatning til at vige nogle Skridt tilbage. Haafner forsøgte strax paa at reise sig igjen, for enten at flye eller forsvare sig; men førend dette skeete, stod allerede Uhyret brummende med udspilet Gab og hævet Kløe over ham færdig til Angreb.

(Fortsættes i næste No.)

Z e u t h e n,

Affessor i den kongelige Landsøverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = B e n n e n.

No. 8.

Tredivte Aargang.

Løverbagen den 21 Februar 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

Udtog af Jacob Haafners Fodreise gjen- nem Den Ceilon.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Dette frygtelige Syn forstenede ham ganske og han gav sig selv tabt; thi useilbarligen vilde Bjørnen, ved den mindste Bevægelse enten af ham eller hans Reisesæller, have slaget den udstrakte Kloe i hans Hoved; under Forventning af denne Skjebne befalede Haafner sin Sjæl Gud i Bøld og luffedede Dinene; dog i dette afgjørende Dieblisk hørte han noget hvisle forbi sit Øre og paa samme Tid faldt et Skud, hvis Skrald skræmmede Bjørnen, der med et frygteligt Brøl flygtede ind i Dykningen gjennem den samme

Nabning han var kommet. Saaledes undgif
 Haafner Døden, der paa en dobbelt Maade
 truede ham, thi den Pistolkugle, som d'Allemand
 med skjælvende Haand affkjød paa Bjørnen,
 havde nær faret gjennem Haafners Dre; og dog
 var det dette flet sigtede Skud han havde at
 takke for sin Redning; thi var Dyret blevet truffet,
 endog dødeligt, havde dog dets sidste kramptige
 Trækninger kunnet være nok til at gjøre det af
 med et Menneffe, der værgeløs laae under dets
 Klør. Udvarede ved dette, imod Forventning
 lykkeligen overstandne Eventyr, lode vore Rei-
 sende fra nu af deres Bækkenflager med et Par
 med Pikker væbnede Ghivias vandre tyve Skridt
 foran Selskabet og saaledes var der sørget for,
 at man ej uadvaret kunde overfaldes. For at
 oplyse Mørket i den indbrydende Nat, tændte de
 Fakler, som Commandanten i Panorbyn havde
 medgivet dem, hvilke vel egentligen kun vare
 Spaaner af et Harpix indeholdende Træe, men
 der brændte som de klareste Borsfakler. Disse
 vandrende Lys gjorde en magisk Virkning fjern
 og nær i denne Skovlabrynth; Lyset og Tym-
 blernes lydelige Klang opvakte en Sværm af

allerede sovende Fugle, som blændede af Fakkelflignet flagrede forvirrede mellem hinanden.

Samme Uroe følte ogsaa nogle Uer, som forstyrredes i deres Hvile i Trætoppene, og der gav deres Brede derover tilkjende deels ved vilde Skrig, deels ved at kaste med Blade og Frugter.

Selskabet kom nu til den Plads, hvor de vilde holde Natteleje og lejrede sig om en dygtig Sld, hvortil de ej manglede tørt Træ; efter Aftensmaaltidet, der bestod af hvad de havde fældet paa deres Vandring og et Stykke Wildsvinesteg, som Sergeant Koning havde medgivet dem, længtes de efter Hvile; dog Hvile med Sikkerhed var kun her at opnaae ved at tænde en Mængde Bagtild omkring deres Lejested, og udfille Poster hele Natten for at underholde Bagtilden og advare for Overfald; der blev da vedtaget, at een Hviid og to Chivias skulde vaage ad Gangen og afløses efter to Timers Forløb. Imidlertid løb Natten rolig af, hvorvel de alt imellem hørte Brølen af Tigerne, og end mange dem ubekjendte rædselsfulde Lyde.

Fra dette Nattequarteer fandt vore Reisende Bejen stedse besværligere; ofte tabte de den ganske mellem Bussene, eller den var lukket ved

Forhugninger af tørre Grene, som Elefanterne havde revet af Træerne, for desbequemmere at kunne æde Bladene; ofte vare igjen de Hækker, der hegnede Fodstien, saa lave, at man hele Mile kun vanskeligen kunde skille dem fra det andet Buskværk; dette havde imidlertid den Fordeel, at man havde en noget friere Udsigt i den egentlige Skov, som overalt fandtes tæt af de mægtigste Træer; af hvilke mange ej vare forekomne vore Rejsende paa det faste Land og syntes at være denne Jordbund egne.

Paa denne Dags Vandring var Haafners Bane, ofte at gaae med en tændt Zigarre i Munden, nær bleven ham fordærvelig; han havde nemlig tændt sin Zigarre ved en Fyrtønde, som han troede at have lukket igjen, da han puttede den i en Mantelsæk, som blev baaret af Templynns halvvoxne Slave, og hvori foruden den største Deel af deres Bøsskrudt tillige befandt sig omtrent 60 Flinte- og Pistolpatroner. Hvor stor var derfor alles Forsærdelse, da man ved at aabne Mantelsækken i en anden Anledning, fandt Fyrtøndens Laag vidt aabnet; den ulmende Tønder spredt omkring og Papiret af en Patron forfullet til nær ved Krudtet, hvor Ilden af sig

felv var udflyktet. Endnu nogle faa Sekunder og den ulykkelige Bærer af det lidet Arsenal og hans nærmeste Naboe, Haafner, havde upaatvivleligen været Dffre for Explosionen.

Førstegang paa denne Vandring saae Selskabet Wildsviin med deres Yngel, som i en Flok fore det forbi ind i Skoven; ogsaa Hjorte viste sig nu og da i smaae Flokke, men flygtede strax og bleve derpaa i nogen Frastand staaende og betragtede de Reifende med Opmærksomhed; Hærer mødte dem i faadan Mængde, at Templyn og d'Allemand nedlagde fire uden at vige et Skridt ud af Veien. Denne Dag holdt vore Reifende Middag ved en Straachytte, kaldet: Polver = en = cadou, hvor de fandt klart velsmagende Vand i en derværende Brønd; efter en besværlig Vandring var Selskabet kommet til deres Mattequarteer og uagtet man var udmattet af Dagens Vandring forjog dog Frygten for de vilde Dyr Lyften til Søn, saameget mere som Slaverne og Chivias vare faa udmattede af at bære deres tunge Byrder at det allerede var meget naar et Par af dem imellem afbrød deres Hvile for at see til de Bagtild, blandt hvilke Selskabet var lejret. Henimod Midnat hørtes en

stærk Støi og Jorden ryftede som om en Trop svært Rytterie foer lige løs paa vore Rejsende. Haafner og d'Allemand havde just da Vagt; Templyn og hele Reiseselskabet blev strax vækket paa Georges nær, der efter Sædvane havde drukket for meget, og altsaa let i den endnu ei udsovede Ruus kunde begaae en Galsskab, der kunde styrte ham og de øvrige i Fordærvelse. Neppe havde Templyn rigtig faaet Dinene op førend der lige bag dem hørtes en klar, gjennemtrængende Røst, og da Selskabet forfærdet saae derhen, bleve de det Uhyre vaer, af hvis Hals den var kommen, nemlig en mægtig Elefant, som den antændte Ild belyste; den stod bag nogle Træer, gloede stivt paa vore Rejsende og svingede Snablen i en truende Bevægelse saa heftigen at de troede at høre et stort Røllehjul snurre. Man var i Begreb at hilse den ubudne Gjest med nogle Skud, da Weiviseren, der med alle sine Kammerater i største Hast var krøben op i næste Træe besvor Selskabet at lade dette være, "Det er en Konkedoor! raabte han, ja sikkert en Konkedoor, og da vore Rejsende fuldkommen kjendte dette Ords Betydning, saa var dette Udraab nok til at faae Blodet til at styrkne i Aarérne.

Gencævnelsen Konkedoor tillægge Dens Ind-
 fødte den Elefant, der efterat have første Gang
 parret sig med en Mage, bliver angreben af og,
 oftest efter en frygtelig Kamp, maae overlade
 sin Mage til en stærkere Medbeiler. En saadan
 forjaget Elefant flyer sine Eige for stedse; den
 forandrer sin hele Natur, sit hele Væsen, den
 flyer de tætte Skove for at fare frem paa de
 mindre bevorede Sletter og dyrkede Marker.
 Dens ellers saa fredsommelige Character viger
 nu for et vildt Raserie, og dens Godmodighed
 for en vedvarende skadefrøe Arrighed. Mord og
 Udelæggelse er nu dens Løsen, og helst søger den
 at øve sin grusomme Hevn paa værgeløse Skab-
 ninger.

Den lurar paa dem ved en Krumning af en
 Wei, i en Fjeldkloft eller hvor en tyk Buxk
 skjuler den.

Efter den ulykkelige Reifende, der, uden at
 ahne Fare, rolig fortsætter sin Vandring, sniger
 det opirrede Dyr sig sagtelligen, uden, som ellers,
 at hvirvle Støvet omkring sig eller at ryste Jor-
 den ved sit Trin. Er den nu kommen sit Slagt-
 offer saa nær at det ei kan undgaae, saa hvi-
 ner den den fikke pludseligen og lige tæt bag

ham, et græffeligt bedøvende Skrig i Dret. Neppe faaer den Ulykkelige Tid til at see tilbage og i Veiret og at blive den taarnhøie Kjødmasse vaer, før han bliver strakt til Jorden med et eneste Slag, eller den snoede Snabel griber og hvirvler ham mod Kokos Palmernes Kroner; hvorfra han styrter ned for fuldkommen at sønderknuses under Uhyrets Fødder. Saaledes bliver Dyret i lang Tid en Rædsel for det Strøg, hvorhen Raserie og Tilfældet leder det. Landsbyer og Kornmarker ødelægges, overalt hvor der boer noget Levende bringer det Døden, indtil endeligen, opfordrede af saadanne Ødelæggelses-Scener, hele Menigheder staae op og gjøre en almindelig Sagt paa deres frygtelige Fiende, som endeligen blødende af tallose Pileskaar ud-aander med Livet sin Fortviølelse og Raserie.

(Fortsættes i næste No.)

Z e u t h e n,

Affessor i den Kongelige Landsøverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = B e n n e n .

No. 9.

Tredivte Aargang.

Løvedagen den 28 Februar 1818.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

A n n e l d e l s e .

Da et Reserve = Bud ved Selskabet mueligen i næste General = Forsamling vorder antaget, saa ville de af Selskabets Medlemmer, som maatte attraae denne Post, derom indgive deres skriftlige Begjæring til Selskabets Bogholder Kjøbke, boende ved Vester vold No. 254, forinden den 16de næstkommende Maaned.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Kagaard. Korfitsen. Sørensen.

G. Kjøbke.

Udtog af Jacob Haafners Fodreise gjen- nem Den Ceilon.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Med Engstelighed fraraadte vore Reisesendes Weiviser dem at opirre Dyret end det allermindste; thi hvis Kuglerne, det uvisse Tusmørke uagtet, ikke netop traf den eneste liden Plet hvor et Saar strax er dødeligt, vilde ethvert andet Saar endnu forsøge dets Rasenhed og spore det til et øieblikkeligt Angreb; men paa den anden Side fandt Selskabet ved at følge Weiviserens Raad sig aldeles uden Forsvar, da ulykkeligvis deres Raketter og Fakler laae i Nærheden af Elefanten, og et Forsøg paa at hente dem derfra havde upaatvivleligen været den visse Død. I denne Raadvildhed tænkte de paa Gymblerne for om muligt ved deres Klang at forjage Dyret. Ligesom de lod udstøde Elefanten et saa frygteligt Skrig, at selv den meest uforsagte maatte derover bleven beængstet; paa samme Tid oprykkede han i fuldt Raserie med sin Snabel et ved Si-

den af ham staaende ungt Træe med Rod, knækkede det flere Stæder og knuste det under Fødderne som en Plantestengel. Efter dette første Bredes Udbrud gik Dyret langsomt henimod Selskabets Lejested og syntes at ville ødelægge hele deres Bagage. En uvilkaarlig Bevægelse førte dem, som for at redde deres Rejsesforraad, Fordærveren imøde, og aftvang dem tillige et høitfingrende Skrig, hvilket fra Træerne af blev ikke mindre frygteligen besvaret af Chivias, der sandsynligviis ansaae dem for tabte; disse Skrig forenede med Bækkernes vilde Samslag, lod til at skræmme den flemme Gæst; strax efter vendte han kort om og gav sit Misshag tilkjende ved at ryste sine brede Øren paa en pudseerlig Maade; snart forandrede hans Tilbage tog til en saa overilet Flugt, at han inden saa Dieblifkee ei mere kunde naaes af de Kugler, som vore Rejsende skikkede efter ham.

Saaledes endte ogsaa dette Eventyr, der let kunde have standset hele Reisen, ogsaa uden videre Følger for Selskabet, som imidlertid heraf lærte: hvorlidet de i Farer kunde stole paa deres Chivias.

Det næste Nattequarteer var opslaaet og Aftensmaaltidet indtaget, da Haafner, der havde Vagt og som henimod Midnat af Mæthed slumrede ind, blev vaagt ved de to vagthavende Chivias Raab: "*Pillie aya*" c: "Herre en Tiger."

Al Søvnlyst forsvandt øieblikkeligen og Haafner saae to smaae funklende Punkter, der lyste i Mørket tæt ved den yderste Vagtild.

Upaatvivleligen maatte det være Dinene af et saadant Udyr, der allene lurede paa om en af Selskabet vilde bortfjerne sig nogle Skridt, for da at fare paa ham; man vækkede strax den gamle Templyn og Haafner aftalte med ham, som den bedste Skytte, at de skulde begge sigte nøiagtigt mellem de to funklende Punkter, og trykke løs i samme Dieblif.

Skuddene faldt, strax hørtes en kort Sprelken, som om noget droges med Døden, hvilken dog tog af og endeligen gandske ophørte. Georges forkyndte Selskabet ved Morgenrødens Anbrud jublende at de havde fældet en Kongetiger af første Rang; hvilken han ogsaa ved Hjælp af Chivias havde slæbt hen paa Leiestedet; det befandtes nu at begge Kuglerne havde truffet og deels knust Vandeskallen, deels bleven siddende i

Siden paa Dyret. Haafner og Templyn der havde lige Ret til den skjønne spættede Hud, afgjorde ved Lodkastning hvem den skulde tilhøre, og Lodden faldt for Haafner. Beien blev nu uagret alle dens Besværligheder fortsat i østlig Retning; men et uheldigt Tilfælde nødte Selskabet at vælge den modsatte Retning; en af Chivias havde nemlig besteg et Træe, hvor vilde Bier opholdt sig; for at fappe en med Honning beladt Green, men da han begyndte at hugge paa Grenen, overfaldt en tyk Bisværme ham og forstak hans nøgne Krop saaledes at han over Hals og Hoved søgte at komme ned, men gjorde et Feiltrin og styrtede fra en betydelig Høide til Jorden med et brækket Paar.

Den Beenbrudne blev lagt paa en af Grene sammenflættet Bærebør, og Selskabet søgte nu, Kl. 10 om Formiddagen at naae en hollandsk Postering; de kom ogsaa om Aftenen Kl. 10 til Bedative, en stor Landsby og det første Sted, hvor de, siden Afreisen fra Panoryn atter mødte Mennesker.

Her blev den Enge overleveret til en indskaffet Pottemager, hvilket Slags Folk nemlig, foruden deres egentlige Haandværk ogsaa give

sig af med at helbrede Forvridelser og Beenbrud.

Den i Bedative commanderende Sergeant modtog vore Reifende med udmærket Gjæstfrihed; næfte Morgen ved Solens Dpgang forlode de dette Sted og vandrede over en viid Slette imod Syden, Kl. 9 omtrent kom de til et stort staaende Vand bevøret med Siv, paa dette Vand opdagede vore Reifende en faa takløs Mængde af Uender, Gjæs og andre Vandsfugle at næften hele Vandfkorpen var bedæffet dermed. — D'Allemand, der trængte ind i Sivene for at udfinde et Sted hvorfra man kunde fhyde paa Fuglevildtet, kom efter nogen Tids Forløb tilbage uden Hat og Gevær og fortalte gandske forfærdet: at han var stødt paa en Liger, der sov mellem blodige afgnavede Knokler; man lod kaste en Raket ind i Dykningen i den Retning d'Allemand opgav og strax foer Ligeren rasende frem, men blev ved Synet af faamange Menneffer staaende, medens Selskabet, væbnet med Pistoler og Pikker, under et høit Anskrig, gif den imøde.

Ligeren ræddedes imidlertid ei herover, men gif allene langfomt op paa en liden Høi, derpaa vendte

den om og viste Selskabet to Rader hvide Tænder, i det den snoede sin Krop, paa hvilken alle Haar stode stive som Børster, i truende Stillinger; man lod nu kaste et Par Raketter imod Dyret, og da den ene foer sprudende forbi dets Næse, gjorde det et mægtigt Sidespring, stak Halen mellem Benene, og løb hylende affted.

Selskaber fulgte nu d'Allemand, der snart fandt sin Hat og Flindt hængende i Tornene; tæt derved saae man Pladsen hvor Tigreren var forjaget fra, og som var besaaet med Knokler af alle Slags Dyr.

Efter at have tilbragt den følgende Nat i en stor og skjøn Landsbye, kaldet Mantotte, fortsatte man næste Morgen Reisen gjennem en en viid Slette, hvis brændende Sand gjorde Gangen yderst besværlig; paa denne Vandring traf Selskabet paa tre malabariske Vandringsemænd, der blandt andet fortalte vore Reisende den lidet trøstelige Nyhed: at en Franskmand, der i en Palankin (indisk Bærestoel) var reist fra Colombo, var ganske nyeligen tæt ved Landsbyen Poetlan bleven dræbt af en Elefant, og at der i Skovene længere hen vrimlede af disse Dyr.

Paa deres videre Vandring havde Selskabet stedse paa deres venstre Haand den store, umaalelige Skov, der, som et mørkt Belte sluttede deres Synskreds. Bore Rejsende, der maatte vandre gjennem en Sandslette, hvor ifkun nogle smaa Kokos og Palmelunde undertiden beskyttede dem mod de brændende Soelstraaler, kom imidlertid temmeligen betids til den betydelige Landsbye Bangala, der for det meste beboes af sorte Indvaanere, som ere katholske Christne. Herberget var her saa lidet og saa forfaldet, at Selskabet fik Tilladelse at tilbringe Natten i Kirken.

(Fortsættes i næste No.)

Z e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Stadsket.

Borger = B e n n e n.

No. 10.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 7 Marts 1818.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

A n n e l d e l s e.

Da et Reserve = Bud ved Selskabet mueligen i næste General = Forsamling vorder antaget, saa ville de af Selskabets Medlemmer, som maatte attraae denne Post, derom indgive deres skriftlige Begjæring til Selskabets Bogholder Kjøbke, boende ved Vestervold No. 254, forinden den 16de næstkommende Maaned.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Kagaard. Korfitsen. Sørensen.

G. Kjøbke.

Udtog af Jacob Haafners Fodreise gennem Den Ceilon.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Denne Landsby, der beskyttes af et Fort, forlod Selskabet næste Dags Eftermiddag, og fortsatte Vandringen langs med Søkysten paa en Dæmning, som Havet selv har dannet; imidlertid maatte de snart forlade denne Vej, da Skoven flere Steder strakte sig ligetil Strandbredden, saaat de ofte maatte gjøre Omveje for at undgaae de Tornehælle og Slynngplanter, der hegnede om Skoven, hvorved de enten maatte vade i Vand til midt paa Livet, eller naar de gik til den modsatte Side udsattes for en tæt Sæd af Fjeldspidser, der ragede to eller tre Fod frem af Sandet. — Imidlertid fremviste Skovvejen, som de valgte, ikke færre Vanskeligheder og tillige jevnlige Spor af Bøffelhjørde ja endog Tigre; desuagtet kom dog Selskabet velbeholdent, men i bælmørk Nat til Bredden af Floden Salaar, hvis, omtrent tusende Skridt brede,

Flippeagtige Glosfang, nu var næsten udtørret, saaat det uden Fare kunde gjennevades. Hiinside Floden fandt vore Rejsende en Pagode (indiansk Afgudstempel), der er bekjendt under Navn af Templet ved Galaar. Den ved Pagoden værende Bramin modtog dem med megen Gjæstfrihed og beværte dem med alt hvad han af Frugter og Mælk kunde opdrive.

Templyn havde imidlertid udkastet Planen til et Jagtpartie for den kommende Nat, der skulde bestaae i at Jægerne skulde skjule sig bag en tæt Tornhække ved nogle dybere Steder i den udtørrede Flod, hvor der endnu var Vand, og hvorefter det var ham sagt: at forskjellige Dyr tyede hen om Matten for at drikke.

Efterat Jægerne havde begivet sig paa deres Poster og man havde seet flere Dyr, blandt hvilke to Tigre at liste sig til deres Vandsteder; kom tre Bøffler, der efterat have drukket lagde sig i Vandet; de bleve snart formerede med en fjerde, der dog istedet for at lægge sig fredelig hos de andre, med ubeskriveligt Raserie gik løs paa en af de først ankomne, der forsvarede sig ligesaa haardnakket indtil den omsider gav sin Modstander et saadant Stød i Siden at den

hurtig tog Flugten. Haafner havde fra sit Smuthul med en Frygt blandet Glæde været Vidne til denne Dvekamp; da der i det samme tæt ved ham faldt et Skud, som var et Signal til en vild Allarm i Vandstedet. Bøfflerne fore snysfende i Bejret, to ilede hen til det Sted, hvorfra Geværblinket var kommet, og den tredie løb hen til den Buss, hvor Haafner var.

Han flygtede strax for at komme ud af Tornene førend det opirrede Dyr var ham nær, men hans onde Stjerne vilde: at han, efterat have ved de første Skridt tabt sin Hat, blev ved sine lange Haar hængende i Bussene og forgjæves stræbte at komme løs. Alt hørte han det rasende Dyr nærme sig brølende, og i Fortvivlelsen anspændte han sig saaledes, at han slap løs, men i det samme faldt med Hovedet mod Jorden og næsten mistede sit halve Hovedhaar, der blev hængende paa Tornebusken; nu søgte han at naae den neppe nogle hundrede Skridt derfra værende Pagode, men Skrækken havde saaledes lammet ham, at han neppe formaaede at fløtte en Fod; Uhyret var ham nu ganske nær, saa nær, at han mærkede dens gloende Aande; neppe

havde han saa mange Kræfter tilbage, at han kunde kaste sig til Jorden; i det samme Øjeblik stormede ogsaa det frygtelige Dyr i pillsnart Løb hen over ham. Han havde ventet Døden og havde Årsag dertil; thi en af Dyrets Bagklover maae have sat i Jorden knap et Qvarteer fra hans Hoved; hvilket han sluttede af en Mængde Sand og Gruus han blev bedækket med og som Dyrets Klov hvirvlede fra sig i Løbet. Lidt efter lidt tabte Matheden sig og Haafner krøb paa Hænder og Fødder hen til den næste Dykning; hvor han søgte at samle sig igjen; endelig blev han der funden af d'Allemand og Templyn; der tilligemed deres Chivias og Bramiznens Huusfolk, forsynede med Fakler, vare gangne ud at søge ham, uagtet de ikke ventede at finde andet end hans af Bøfflerne søndertraadte Legeme.

Han udhvilede sig nu efter denne Nats Besværligheder og hørte derpaa: at Årsagen til det hele var en Torn, der havde faaet fat i Hænen paa Templyns Gevær og trukket den af uden dennes Vidende.

Haafner, der næste Dag følte som Følger af sit natlige Eventyr stærk Hovedpine og Feber-

gysninger; fortsatte imidlertid om Eftermiddagen Reisen med de øvrige, der med ham vare enige i at de burde see i smaae Dageiser at naae Poetlan.

I Bælmørke kom de til nogle forfaldne ubeboede Hytter, som deres Chivias sagde at være en Deel af den forhen betydelige Landsbye Madrode; som Indvaanerne forjagede af Elefanterne, havde maattet forlade; det er nemlig ikke ualmindeligt at en Flok af disse Dyr falder paa hver Nat at hjemløge en Landsbye, eller drage midt igjennem den; og da er der for dens arme Indvaanere intet andet at gjøre end jo før jo heller at forlade Byen, hvor de svæve i bestandig Fare for at see deres Boliger omstyrtede og deres Cæd paa Marken nedtraadt af Elefanternes Fødder.

Selskabet leirede sig for denne Nat i en lille Glette, der var tæt omkrandsset med mægtige Træer; de bleve imidlertid snart fordrevne derfra ved Legioner Løvfrøer, som Heden og Røgen af de antændte Bagtild lod falde ned blandt dem; da de imidlertid paa deres Søgen om en anden Plads til at leire sig, fandt Jordbunden moradsig, maatte de vende tilbage til det forrige Sted,

hvor de ved forstærkede Baal søgte at skaffe de endnu i Træerne værende Løvfrøer ned; dette lykkedes ogsaa; dog forhindrede det ikke, at jo, medens Aftensmaaltidet var paa Glden, endnu en eller anden Løvfrøe plumpede i Potterne.

Opbruddet og Fortsættelsen af Reisen næste Morgen frembød aldeles intet mærkeligt; mod Aften befandt vore Reisende sig i en viid Sandflætte og gjorde Holdt ved Bredden af en liden, med Buskværk og Sumpplanter begroet Bæk, der var omkrandsset med en lav, men uigjennemtrængelig Tornhække, der sikrede Selskabet for Angreb bagfra, ligesom de foran dem som sædvanligt omgav sig med en dobbelt Kreds af Bagtild. Imidlertid bortjog en heftig Regn Sønnen og de fordrev Keedsomheden med at kaste nogle Raketter efter Elefanterne, som de tydeligen saae drage hen ad Sletten; Raketterne jagede dem hver Gang paa Flugten, der var ledsaget med frygtelige Skrig. Under vore Reisendes Ophold her fældede de ogsaa et Wildsviin, hvis Kjød var dem til megen Nytte paa den senere Vandring.

Haafner var fra nu af i den ubehagelige Nødvendighed at maatte gaae barbenet, da det

eneste Par Støvler, han havde taget med fra Taffanapatnam, var paa en besværlig Wandring af 10 Dage saa aldeles opslidte, at han maatte faste dem bort; hans bare Fødder bleve nu slemt tilredte især af en Art trespidsebe Torne, der, lig Fodangler, altid vendte en Spidse i Veiret.

Bageren Georges var paa denne Dags Wandring nær ved at tilfætte Livet; Selskabet havde uemlig i et huult Træ opdaget en vild Bisværn, som de ved Røg forjagede for at sætte sig i Besiddelse af deres Honning; medens dette skeete, gik Georges frem og tilbage uden at give Agt hvor han traadte og kom saaledes til at røre ved en Slange, der strax hævnede sig ved et Bid mod hans Læg, og derpaa hurtigen skjulede sig i Græsset; til Lykke traf Biddet hans Støvle, som det ej kunde gjennemtrænge, skjønt man i Læderet tydeligen kunde see Sporene af Tænderne og af den udslydte Gift.

(Fortsættes i næste No.)

B e u t h e n,

Affessor i den kongelige Landsøverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = B e n n e n.

No. II.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 14 Marts 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

A n m e l d e l s e.

Da et Reserve-Bud ved Selskabet mueligen i næste General-Forsamling vorder antaget, saa ville de af Selskabets Medlemmer, som maatte attraae denne Post, derom indgive deres skriftlige Begjæring til Selskabets Bogholder Kjøbke, boende ved Vester vold No. 254, forinden den 16de indeværende Maaned.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Kagaard. Korfitsen. Sørensen.

E. Kjøbke.

Udtog af Jacob Haafners Fodreise gjen- nem Den Ceilon.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Strax efter havde Georges atter et Eventyr at udstaae; Selskabet kom nemlig ved Middagstid til et forfaldent Skovherberge; da nu disse Steder ofte tjene til Skjul for Slangar og vilde Dyr, vilde ingen være den første til at gaae derind; da tilbød George at ville vove det, og han gik ogsaa med dragen Sabel derind i det han opfordrede de andre til uforsagt at følge efter; men neppe havde han røvet en fem eller sex Skridt frem i Mørke, før han foer tilbage, dødbleg og rystende over hele sit Legeme i det han, uden at sige et Ord, pegede hen paa noget, der raslende bevægede sig mod Hyttens Indgang, og som for det paa et frygteligt Eventyr ventende Selskab endeligen viiste sig at være en meget smuk Jagthund, der smigrende og logrende med Halen syntes at bøn- falde om noget at æde, hvortil ogsaa dens udtæ- rede Krop viste at den var høiligen trængende.

Den blev nu mættet, og efterat have viist sin Erkjendtlighed ved mange Kjærtegn, var den Selskabets troe Staldbroder. Efter en besværlig Vandring, paa hvilken Veiviseren lovede at bringe dem til en Brønd med klart, velsmagende Vand, men istedet for at holde Ord, ledte dem gjennem sumpige Steder, kom endelig vore Rejsende til en liden Flod, hvis Bredder vare som besaaede med spidse Klipper; man lavede sig til at gaae over Floden for under Træerne paa den modsatte Bred at søge Ene mod den strømmeviis nedstyrtede Regn; men Veiviseren fraraadte dem meget alvorligen at vove dette Forsøg i den mørke Nat, deels formedelst de dybe Huller i Grunden af Floden og deels formedelst de Crocodiller, der muligen kunde være i Floden. Hans Advarsel frugtede og vore Rejsende tilbragte Natten hvor de vare.

Frygt for Elefanterne afholdt dem fra at gaae langt bort at samle tørt Træ, saa at de ikkun kunde underholde en liden Fld, og Chivias vare saa bange for Crocodillerne, at de ei vare at bringe til at hente Vand af Floden, hvilken Frygt ogsaa efterhaanden bemestrede sig Europæerne; Følgen heraf var, at Selskabet istedet for at nyde et ordentligt Aftensmaaltid, maatte lade sig nøie

med Tvebak og et Glas Liqueur. Til denne Nats Ubehageligheder kom endnu et Tordenveir i al den Styrke, som saadanne Naturscener have i hine Lande, og der stedse ængster en Europæer; hvilket ogsaa var Tilfældet med den europæiske Deel af Selskabet; derimod vare Chivias fuldkommen ligegyldige ved dette Oprør i Naturen og fornøiede sig med at ryge og synge, eller lagde sig endog rolige til at sove. Tordenregnen havde aldeles slukket Selskabets liden Ild, og man maatte derfor tage sin Tilflugt til et Bundt Harpir Fakler, hvormed de vare blevne forsynede af Befalingsmanden i Bedative; de plantede omkring dem et halvt Dusin, og enhver tog foruden en Fakkell i Haanden for at slynge den imod den første Fiende, der maatte nærme sig.

Henimod Klokken 3 om Morgenen, da Regnen hørte op og den fjerne Torden kun endnu sagte Lød fra Bjergene, kom de vilde Dyr ogsaa frem af deres Huler og Skjul; imidlertid havde et lykkeligt Tilfælde ladet Selskabet leire sig paa et steilt tilsyneladende utilgjængeligt Sted af Flodbredden; længere borte saae de uafslædig alle Slags Dyr nærme sig Floden, hvor Udgangen var lettere, for at drikke. Skinnet af Faklerne og en alt imellem

i Mørket udkastet Raket afholdt de vilde Dyr fra at nærme sig og saaledes brød Morgenens frem; men ei klar og skjøn, som de havde haabet; derimod truede nye optaarneede Skyer atter med Regn. Om Morgenens erfarede man, at Chivias ei uden Grund havde frygtet for Crocodillerne, i det man saa flere af disse Amphibier svømme i Floden, og endog blev een vaer, der laae udstrakt paa den modsatte Flodbred; dog syntes de ikke Haafner saa store som han havde seet dem i Batavia og andensheds. Man lavede sig nu til at sætte over Floden, hvilket først skeete af fem Chivias med Selskabets Bagage paa Hovedet, førte af en siette, der for at føre dem over uden Fare for Crocodillernes Anfald, havde ladet noget af sit Blod løbe i en Kokosskal, blandet det med Vand ogolie af den i Indien meget bekjendte Sesamplante, læst en Besværgelses Formel derover, og derpaa salvet sine Cammeraders Pander med Blandingen, hvorefter han af Resten og endeel Sand formede saa mange smaae Kugler, som der vare Personer i Selskabet, og af hvilke han, da han med sine fem Staldbrodre tiltraadte Dvergangen, kastede sex i Floden; efterat have lykkeligen ført dem over, gif han, efter atter at have kastet een Kugle i Floden,

tilbage igjen, uden at Flodens frøgtelige Indvæ-
nere paa Hen- eller Tilbageveien gjorde den
mindste Mine til at angribe ham eller hans Cam-
merader, uagtet Hovederne af nogle svømmende
Crocodiller tydeligen saaes over Vandet, og een
endog ei var mere end ti Skridt fra ham.

Om der i Kuglerne var en for disse Uhyrer
bedøvende Blanding, eller om den foregaaende
Nats Uveir havde havt en physisk Indflydelse paa
diffe umættelige Dyr's Rørighed og Graadighed,
var ikke let at bestemme; men imidlertid tog vore
Europæere og Resten af deres Følge Mod til sig
og vovede under Ansørsel af den tilbagekomne
Shivia Overgangen; denne kastede nu sine øvrige
Kugler i Vandet, og bød dem at gaae i en fast
Række i det enhver lagde sin venstre Haand paa
Formandens Skulder; selv aabnede han Toget
med Jagthunden under den ene Arm og ved den
anden Haand Georges, der havde udbedt sig at
gaae i Spidsen. Farten gik lykkeligen af og Cro-
codillerne lod ikke til at agte derpaa, ja næsten ikke
at bemærke den.

Nu begyndte Himlen at opklares og Solen
brød frem i sin hele Pragt; alle fik ny Kraft og
nyt Liv. Paa denne Dags Vandring traf vore

Reisende et Reiseselskab, bestaaende af 23 Cingalesere og 17 Eastdyr, der tilhørte en gammel Mand navnlig Manioppoe, der var Kjøkkenleverandør hos Keiseren af Candy og nu kom fra Colombo; de to Reiseselskaber hvilede noget sammen og derpaa fortsatte hvert sin Vej. Denne Nat tilbragte vore Reisende i en liden ussel Landsbys, der kaldtes Golloom, hvis Indvaanere kun talte cingalesisk.

Næste Morgen fulgte Selskabet en smal Fodsti, der i mange Krumninger førte dem gjennem skønne Skove; længere op ad Dagen vendte de dem til højre og traadte nu ud i en vid Slette, hvor de kunde see Havet og derved Landsbyen Poetlan i Baggrunden.

Dog førend de naaede denne, var Haafner nær bleven et Offer for Polonga-Slangens ulægelige Bid, i det en saadan fra et huult Træ var i Begreb med at fare ham i Hovedet; til Lykke blev han advaret ved nogle Drenges Raab; han hævnedes sig strax paa den giftsvulne Drm ved at hugge den i Stykker; kort efter naaede han med sit Selskab Poetlan. — Da Commandanten Hr. Bodenschaz var i Colombo i Forretninger, saa henvendte vore Reisende sig til den Næstcommanderende, navnlig Tournoy, der modtog dem meget høfligen

og som med Forundring i den reddede Jagthund gjenkjendte Commandantens Indlingshund, den han paa et Jagtpartie 3 Uger i Forveien havde mistet. — Haafner og Templyn besluttede at blive nogle Dage i Poetlan for at udhvile sig efter Fodreisens Besværligheder; derimod kunde d'Allemand ikke modstaae sin utaalmodige Hast, og reiste strax Dagen efter i en leiet Bærestoel ad Colombo til.

Efter nogle Dages Ophold forlode Haafner og Templyn med Følge, alle udhvilede og rigeligen forsynede med alt til Reisens Fortsættelse nødvendigt, Byen Poetlan, og kom om Aftenen til Landsbyen Madoompe, hvor Natten tilbragtes.

Næste Dags Vandring udmærkedes ved intet, og Natten blev tilbragt i en liden Lund, hvor Elefanternes Skrig jevnlig skækkede dem, dog uden at de saae nogen af dem.

(Sluttes i næste No.)

Z e u t h e n,

Affessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Stadsret.

Commissionen, som besyrer Ugebladet, samles Søndagen den 22 Marts, da Hr. Prof. Nyrup meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 12.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 21 Marts 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Klareboderne No. 3.

Udtog af Jacob Haafners Fodreise gjennem Den Ceilon.

(Slutning. See forrige No.)

Næste Dags Morgen Klokken 7 var Selskabet ved Bredden af Floden Chilav, der var saa dyb, stridgaaende og tillige saa bred, at de for at komme over den maatte anraabe de paa den modsatte Bred boende Folk, af hvilke endelig et Par roede over til dem; imidlertid søgte Selskabet ved at skifte Linned og Klæder at gjenvinde nogen Lighed med civiliserede Menneſker, som de haabede om kort Tid at see. — Virkeligens varede det ogsaa kun kort Tid førend vore Reifende bleve forestillede den hollandske Commandant i Chilav,

Hr. von Weyden, der modtog de Reifende med en Godhed, fom gjorde hans Hjerte Vre; han fortalte dem, at d'Allemand var ankommen til Chilav to Dage før de, men havde ei villet lade fig afholde fra ſtrax at fortsætte Reifen. Vore Reifende gave derimod efter for von Weydens Bønner og bleve hos ham een Dag over, fom de anvendte til at beſee Byen Chilav, der egentligen kun er en af et ſtærkt Fort beſkyttet, ſtor Landsbye, og dens ſkønne Omegn. Den følgende Dag begave de fig igjen paa Reifen; denne Dag og den følgende Nat hengik uden Eventyr, uagtet vore Reifende ſtedſe hørte Røften af de vilde Dyr og ofte ſaae friſke Spor af dem; ved Dagens Anbrud blev Selskabets Matte-
 quartiere beſøgt af to mægtige Elefanter, der dog ved Skriget af Chivias og nogle løsnede Flinte-
 ſtud bleve jagede paa Flugten.

Paa denne Dags fortsatte Vandring mærkede de Reifende af Jordbundens bedre Dyrfning at de nærmede fig til Colombo. Denne Nat tilbragte de i Landsbyen Toeptore hos Præſten der paa Stedet, en Franſkmand fra Dijon; denne Mand, der havde tilbragt omtrent 20 Aar

paa Ceilon, blev henrykt af Glæde ved at høre tale sit Modersmaal, som han imidlertid havde glemt saaledes; at det var ham vanskeligt deri at udtrykke sig: han fortalte Haafner om det Tog, som Hollænderne i Aaret 1765 foretog mod Keiseren af Candy og hans Hovedstad, der kostede Hollænderne uhyre Summer og mange Mennesker, og hvis Resultat var: at Gouverneuren Falk, der i Commandoen fulgte Baron von Eck, som var Dphavsmand til dette ulykkelige Tog, var lykkelig nok til med Keiseren af Candy at slutte en Fred, der reddede det lidet, der endnu var tilbage af den hollandske Hær, som var ganske omringet af Cingaleserne, afskaaren fra al Samfærsel med Colombo, og saaledes et Kov for Hungeren.

Vore Rejsende forlode nu Franskmanden, der gjerne havde beholdt dem længere hos sig, og naaede ved Udbruddet af en Orkan Fæstningen Negambo, hvis Commandant tilbød dem sin Bolig til Nattequarteer, et Tilbud, der med Taknemmelighed antoges. Denne Commandant var aabenhjertig nok til at fortælle vore Rejsende, at han i rum Tid havde været Huushov-

mester hos Gouverneuren Falk i Colombo, og havde faaet sin Commandantpost som Belønning for tro Tjeneste uden nogenfinde at have ført Vaaben eller engang at forstaae at lade et Gevær, hvilket i høi Grad vakte Haafners Forundring, da Pladsen Negambo var af Bigtighed og en saadan Commandant ei ved et Angreb vilde kunde have gjort Modstand.

Uagtet megen Nøden af den ufrigeriske Commandant til et længere Ophold, fortsattes Reisen næste Morgen tidlig. Veien slyngede sig nu mellem Træer og Kokospalmer, i hvis Skygge der laae hist og her Landhuse og Hytter. Paa en stor Slette nær ved Negambo saae vore Rejsende tamme Elefanter græsse; een eneste Mand vogtede denne Kæmpehjord, blandt hvilken et Dyr udmærkede sig ved sin sjeldne Størrelse, Skjønhed og uhyre Tænder; denne Elefant fik de at vide var en Foræring fra Keiseren af Candy til Gouverneuren Falk. Nu stode vore Rejsende ved Floden Colombo, hvis Udspring er paa Adams-Pik og som nogle Mile Norden for Hovedstaden udgyder sig i Havet; de satte over Floden og kom til Landsbyen Nasigam, hvis Mængde af

Indvaanere og ypperlige Udseende vidnede om Nærheden af en stor Stad. Mod Aftenen kom de, udmattede af en tung og trykkende Luft, der gaaer forud for Regntiden, til en liden Landsby, ved hvis Indgang der var et Drostens i Colombo, Hr. Koch, tilhørende Landhuus, i hvilket Forstanderen eller Majoralen i Byen, imod en liden Douceur skaffede de trætte Rejsende Herberge. Styrkede ved et godt Natteleie begave Haafner og Templyn (George blev tilbage, da han havde smagt saalænge paa Majoralens Urrak, at han ganske tabte Bevissheden) sig igjen paa Veien, der frembød Synet af Landsbyer, Villae og Haver. Hvert Dieblik stødte de paa en Casino, eller Kroe, hvorfra lød Jublen af sorte og hvide Soldater, som her syngende qvægede sig ved Palmeseft, indtil de endeligen traadte i Forstaden ved Colombo, hvorfra de saae den skjønneste store Stad udbrede sig i Baggrunden.

Som ved Enden af en lang Søreise ønskede Haafner og Templyn hinanden til Lykke med at have naaet Maalet for deres sex og tyve Dages Vandring og undgaaet den dem saa ofte og un-

der forskjellige Skikkelser truende Dødsfare. De indlogerede dem nu i et smukt Vertshuus, betalte og affedigede deres Ghivias, og høitideligholdt deres Ankomst til Colombo ved en rygende Bolle Punsch.

Dagen derpaa erfarede de deres Reisesælles, d'Allemands Skjebne; efter sin Ankomst til Colombo var han nemlig, istedet for, som han ventede, at blive vel modtagen af Gouverneuren Falk og den franske Agent de Monneron; strax ved sin Indtrædelse i Staden bleven arresteret; hvortil Aarsagen sagdes at være, at man holdt ham for en engelsk Spion; hvilket alt var bleven meldt fra Saffanapatnam førend hans Ankomst, saa at Gouverneuren lod ham paapasse og strax fængsle. Sandsynligviis var han uskyldig, i det mindste ei saa skyldig som man troede; imidlertid befandt han sig i en sørgelig Forfatning, da han var uden Penge og syg. Templyn blev meget vel modtagen, men i Hovedsagen fandt han sig fluffet; thi efterhaanden erfarede han, at den Post, hvis Erholdelse var Maalet for hans Reise, alt var bortgiven og han kommet for silbig.

Efter nogle Ugers Forløb begyndte Templyn og Haafner at tænke paa Tilbagereisen til Saffanapatnam; imidlertid var Reiseselskabet formindsket til det halve; thi d'Allemand sad endnu i streng Forvaring og George havde vidst saaledes at indsmigre sig hos en Enke, at han stod færdig at træde for Brudeskamlen med hende; hvilket var vore to Benner saameget deskjærere, da de saaledes ei paa deres Tilbagereise vare besværede med ham.

Alt vare de bestemte til at begynde Tilbagereisen til Gods, dog ikke gjennem de øde Skove, men ad den sædvanlige og beboede Wei langs Kysten; da Haafner gjorde Bekjendtskab med en Portugiser, navnlig Manuel de Cruz, der ved Fortællingen om en i det Indre af Ceilon værende Skat, hvis Gjemmested Manuel paastod at vide, paa engang atter opflammede Haafners Lyst til eventyrlige Reiser, saa at han, uagtet alle Templyns Advarsler, og uden at agte den indre Stemme, der tilsagde ham at følge denne hjem til sin Hustrue, besluttede at reise med Portugiseren.

Paa denne Vandring maatte Haafner udstaae de største Farer og Møisommeligheder, hvis udførlige Fortælling imidlertid ei hører herhid; han mistede sin Staldbroder, og blev selv halv-død af Hunger og Mæthed reddet af nogle Eingaleser, der førte ham til Landsbyen Poetlan, hvorfra han efter en kort og lykkelig Reise naaede sit Hjem Saffanapatnam, hvor hans Hustru og Benner, der alt havde begravet ham som død, modtog ham med den meest levende Glæde.

B e t h e n,

Affessor i den kongelige Landsøverret
samt Hof- og Stadsret.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 22 Marts, da Hr. Prof. Myrup meddeler sit Bidrag.

Borger = B e n n e n .

No. 13.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 28 Marts 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

A n n e l d e l s e .

Mandagen den 30de Marts, om Eftermiddagen Kl. 5, holdes General-Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet; til hvilken Tid de Herrer Repræsentantere ville behage at møde.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Wagaard. Korfitsen. Sørensen.

G. Købte.

Fingals = Hulen.

Denne Hule, der uden Tvivl er noget af det Mærkværdigste, der er at see ej alene i det paa Mærkværdigheder saa rige Britannien, men paa hele vor Jord, var til for nogle og fyrrethve Aar siden vel omtalt og bekjendt som mærkelig, men neppe besøgt af Noget, som forstod at gjøre dens Mærkværdighed kundbar, og derfor ikke beskrevet, uagtet den ligger temmelig nær paa vor Bredegrad, midt i Farvandet paa den vestre Side af Skotland, ved Indsejlingen mellem samme og Irland, og kun en Mil's Vej fra en af de største og temmelig besøgte bekjendte Hebridiske Der.

Den fandtes nemlig paa en af de mindste af disse Der, Staffa kaldet, nær vestlig udenfor den større De Mull, lidt længer østlig fra Derne Tiray og Coll.

Uagtet Havet er her opfyldt med de mange Der, er det dog næsten stedse i voldsomt Oprør,

da Storme og Strømme volde en frygtelig Søgang.

Den Staffa er kun omtrentt een engelsk Mil, det er en dansk Fjerdingvej, lang, og kun Fjerdedelen saa bred, og bestaaer i en fra Havets Bund opstigende Klippe. Den Stenart hvoraf denne Klippe bestaar, har den Besynderlighed, at den danner sig i temmelig ligesidede Prismer eller Bjelker, der dels staae tæt ved hinanden og hænge sammen, dels ere med nogenledes lige Afstande skilte fra hinanden, og udgjøre da Rækker af fristaaende Støtter. Disse staae for det meste nogenledes lodret, indtil halvtredsfindtyve eller flere Alen i Hejret, over Vandet. — En stor Mængde af dem ere rundt omkring Den afbrudte i, eller noget over eller under, Vandflorpen. De ere for det meste een til halvanden Alen i Gjennemsnit, dog mange mindre. — Det er let at see, at det maa være meget vanskeligt med en Baad at lande paa en Kyst af denne Bessaffenhed, hvor Vandene aldrig ere stille; og at det med et større Fartøj er reent umuligt.

Den hele D synes at bestaae af en Klynge af saadanne Pillerer. Dog er det indvendige, in-

denfor denne ydre Pallisade, som paa forskjellige Steder er meget forskjellig høj, nogle Steder saadan at man godt kan klavre op, naar man er kommen ind, hvor det derved at de ere afbrudte er muligt at lægge til, — opfyldt deels med en ikke aldeles crySTALLiseret Steenmasse, deels med saadanne Pilleres utallige Stumper, som i forskjellige Retninger ligge i denne Steenbejg indæltede, eller i og med den sammenvorne. Afbildningerne vise disse paa en Maade som skjævt liggende Rækker af saaledes til Steen forvandlede og sammenvorne Stabler af Tømmer eller Favnebrænde. Overfladen er bevoren med Mosplanter, hvis Forraadnelse efterhaanden har dannet nogle Steder en Smule Jord, i hvilken der da er fremvoren lidt Græs, og hvoraf lidt endog dyrkes med Kartofler eller Havre.

Det er mellem disse naturlige Stenpiller, at der har dannet sig den mærkværdige saa kaldte Singalshule.

Paa den ene Side af Den ved Havet ere nemlig disse Pillere afbrudte eller borte i en Brede af 53 Fod 7 Tommer, eller næsten 27 Alen, hvor de yderste Pillere ere 117 Fod 6 Tommer (58 $\frac{1}{2}$ Al.) høje over Vandet, som endda er halv-

tiende Alen dybt. Men den Sammenvorning af Sten eller afbrudte Pillere, som udgjør hele Dens Masse, er foroven ikke styrket ned, men udgjør der hvor Støtterne forneden mangle, en Hvælving som er 10 Alen eller meget derover tyk. Pillerne paa begge Sider staae der lodrette, og i en lige Linie, der gaaer hele 371 Fod 6 Tom (185 $\frac{3}{4}$ Al.) ind i Den, med denne Hvælving ovenover. Abningen mod Havet, saa vid og høj, er tilstrækkelig til fuldkommen at oplyse det Hele til det Underste, skjøndt en Dybde af over 185 Alen er meget anseelig. For Djet bliver den dog endnu anseeligere, da, som efter Perspektivens Regler, Pillerne efterhaanden tage af i Højde og Størrelse, Hvælvingen bliver lavere og Siderne nærme sig, saa det Underste af Hulen har kun en Brede af 10 og en Højde af 35 Alen. Søen gaaer imidlertid lige ind til dette Underste, og er endnu der 4 $\frac{1}{2}$ Alen dyb.

De Stene eller afbrudte Pillerne af hvilke Hvælvingen bestaar, ere som sammenfittede ved en kalkartet Materie, af lysegul Farve, som opfylder Mellemrummene mellem de serkantede

Brudstykker af selve Hvelvingsstenene, der ere af en dunkel Purpurfarve.

Det Hele giver saaledes en i højeste Maade prægtig Anskuelse af et i sig selv saa herligt og stort, alt hvad Menneſke-Kunſt og Kraft kan frembringe, langt overgaaende Tempel, ſom endog ved denne dets Skikkelse endnu synes meget ſtørre end det dog virkelig er.

Midt ind i det Underſte, hvor man kun kan komme til Vands, eller i en Baad, er det umuligt at komme uden i ſaa ſtille Vejr ſom det der kun ſjelden er, da der ellers ſtedſe er en Søgang, ſom vilde knuſe Baaden ved at kaſte den op til en af Siderne. Men er man kommen i Land paa Den, ſaa kan man, ſkjøndt ej uden Møje og Fare, paa de afbrudte Pillere, ſom findes i eller ved Vandſkorpen, ved Siden af dem der ſtaaе og udgjøre den ene af Siderne, gaaе heel ind. Men da Vandet og dets opkaſtede Slim gjør diſſe Stene ſlibrige, og de ſtaaе i ujevн Højde, og ſomme Steder vidt fra hinanden omtrent en 7 — 8 Alen op over Vandet, ſom bruſer og ſkummer dernede i Dybet, ſaa er det vanſkeligt at ſaaе Fodſætte, og gaaе uden at glide.

Ingen af de Naturkyndige eller andre Rejsende med Følelse eller Smag, som have seet denne De, have omtalt den uden med dybeste Henrykkelse og Beundring. Den af sin Reise med Cook omkring Jorden, af sin Værdom og sin hæderfulde Character bekjendte Sir Joseph Banks, som 1772, i Selskab med den svenske Troil, siden Biskop i Lindköping, bekjendt af sin Reise til Island m. m., var en af de allerførste som gjorde den øvrige Verden bedre bekendt med denne Mærkværdighed, siger derom blandt andet: "Aldrig saasnart vare vi komne
 " saa nær, at vi kunde skjelne hvad der var
 " for os, førend en Herlighed som overgik Alt
 " hvad vi havde kunnet vente henre os. — Hele
 " Dens Udside fremviser Rækker af Colonner, de
 " fleste over halvtresindstyve Fod høje. Prægtige
 " naturlige Colonnader, i samme Bøjninger som
 " Dens Bugter og Bredder." — "Grottens Aab-
 " ning tilbyder et Syn, uden Tvivl det præg-
 " tigste, som nogen Rejsende nogen-
 " sinde har beskrevet — Indbildning skulde
 " neppe kunne danne sig noget mere Urefrygt-
 " bende end et Skue ind i dens Dybde," — Og
 Troil siger: "hvor glimre ej de gamle Por-

"tifer i vore Dine, ved den Pragt man i Bes-
 "skrivelserne over dem stiller os for; og hvor
 "overvældes vi ej af Beundring ved at see vore
 "nye Bygningers Colonnader. Men har man
 "seet Fingals-Hulen, dannet af Naturen paa
 "Den Staffa, saa er det ikke muligt at gjøre no-
 "gen Sammenligning; og man er nødt til at til-
 "staae, at dette Stykke af Naturens egen Byg-
 "ningskunst overgaaer meget langt Louvrens Co-
 "lonnader og St Pederskirke's, som og Alt hvad
 "der er tilbage af deslige, af Palmyra, og Pæ-
 "stum, og Alt hvad græsk Genie, og Luxus og
 "Smag har kunnet opfinde."

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

No. 14.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 4 April 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

A n m e l d e l s e.

I General-Forsamlingen den 30te forrige Maaned blev følgende afhandlet.

Blev fremlagt Kassererens Extract af 4de Qvartals Regnskab og General-Regnskabet for forrige Aar, til hvilket at revidere bleve valgte Dhr. Grosserer Gammeltoft og Studiosus Kielsen.

I Anledning af at min, Korfitsens Ad-ministrations Tid var udløbet, blev efter Lovens 4de Cap. 45 § foreslaaet en Repræsentant af hver Klassifikation, iblandt hvilke ved et snævrere Valg Hr. Cancellieraad og Revisor Dreier blev valgt til Administrator.

Formedelst Uefterrettelighed blev Budet Reeh affkediget, og Reservebudet J. Bastian opsteg som en Følge heraf til fast Bud, hvorefter iblandt de Ansøgende Maler Mahn blev valgt til Reservebud.

Administrationen anmeldte at have ombyttet Selskabets Committe-Sedler mod kongelige Obligationer, hvilke mod erholdt Recipise ere deponerte i Rigsbanken.

Selskabets Formue bestaaer altsaa for Tiden af:
32,002 Rdlr. Species transportable Statsfonds

a 4 pro Cento.

3,466 $\frac{2}{3}$ Dito Dito a 3 pCto.

9,500 Rdlr. consignable Bankfonds a 4 $\frac{1}{2}$ pCto.

10,000 Rdlr. Raper-Obligationer, 4 pCto.

1,000 Rdlr. Species Finants-Obligation for
Paaet af 23 Junii 1809, a 5 pCto.

8,000 Rddlr. N. B. udestaaende hos Selskabets
Medlemmer efter udstædte Obligationer for
bevilgede Paa.

Derefter blev foretaget Repræsètant-Valg. Udfaldet skal nærmere blive anmeldt, naar Valget af samtlige er antaget.

Som nye Medlemmer i Selskabet bleve antagne:

Hr. S. Tærgesen, Koffardie-Captain

— Numont, bürgerlig militair Captain og Assistent i Rigsbanken.

— F. W. Knoblauch, Kunstdreier.

— J. C. H. Schrøder, Skolelærer.

Somfrue N. Thingberg, Institutbestyrerinde.

Hr. Helsted, Skomager.

— J. H. Møller, Undervalter ved Ufferødsværk.

— J. F. E. Lyders, Cancellieraad.

— H. Behrmann, Cancellieraad.

— E. H. Rosenstand, Krigs-Cancelliesekretair.

— G. N. Glassing, Viinhandler.

— F. C. v. Ernst, Premierlieutnant.

— J. F. Lindbom, Garver.

— Oldenburg, Juveleer.

— J. C. Andersen, Stads Bedemand.

— N. E. Fester, Toldbetjent.

— M. F. Rosentrædersen, Skibstømmermand.

— J. Wiegandt, Garderobeforvalter.

Madame S. E. Nissen, Bødker Enke.

Hr. P. Weywadt, Handelsbogholder.

Somfrue Wodach.

Hr. J. D. Jacobi, Studiosus.

— G. N. Mazen, Theehandler.

Hr. P. Hansteen, forhen Riibmand ved Islandiske
Handel.

- J. C. Thielemann, Smedker.
- S. M. Salomonsen, Collekteur.
- P. Benken, Cancellieraad.
- C. Mariboe, Skoemager.
- C. W. Bøch, Urtekræmmer.
- Børgesen, Søe-Krigscommissair.
- Trane, Smedker.
- J. P. Lytken, Smed.
- Carlsen, Forvalter ved Marmorkirken.
- W. Hall, Bødker.
- Hansen, Amtschirurg.
- Kierulf, Strømpehandler.
- J. H. Hofgaard, Maler.
- Nagel, Kurvemager.

Madame Hortuland.

De fremlagte Extrakter af Regnskaberne skal
i næste Ugeblade blive indførte.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Nagaard. Korfitsen. Sørensen.

C. Køfte.

Fingals = Huln.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Den aandrige og smagfulde franske Naturkyn-
dige Faujas = Saint = Fond, som kom der
nogle og tyve Aar sildigere, siger: "Jeg har seet
"mange gamle Vulcaner, jeg har beskrevet og
"bekjendtgjort mange prægtige Basaltgange og
"skjønne Huler mellem Lavabjerge; men jeg har
"Intet seet, som nærmer sig dette, eller som
"dermed kan ligned, ihenseende enten til Colon-
"nernes beundringsværdige Regelmæssighed,
"Hvælvingens Højde, Stilling, Form, Ele-
"gance, eller dette Natur = Værks Lighed med
"Kunstens Mesterværker; og dog er Kunsten mod
"dette ingen Ting."

Alle de øvrige Rejsebeskriveres Forestillinger
herom stemme ganske med disse. At de ikke
skreve hinanden ud seer man blot af Enhvers
Stræben til at vække endnu højere Beundrings-
følelser end Forgjængerne. Saa udtrykker sig

en af de nyeste: *) ”Hverken de Beskrivelser, vi
 “læse, eller de fortræffelige Tegninger, vi see,
 “eller Synet af andre Egne, der høre til samme
 “Klasse, give end den ringeste Forsmag paa det,
 “som det første Blik heraf paa selve Stedet
 “yder. Dette maa lyde sælsomt, men Erfarin-
 “gen overtyder om Sandheden.”

”Hvad kan der da, ville vel nogle sige,
 “være videre ved en Hule af en 300 Alens
 “Længde, 75 Al. Højde, 25 Al. Brede, der
 “bestaar af itubrukne Pillere, de være nu stik-
 “kede som de vil, og hvor Gulvet er bedækket
 “med Vand? — Hvad kan derved være saa forun-
 “derligt, at man ikke skulle finde Ord at ud-
 “trykke sig derover, eller tænke derom anderledes
 “end om et andet der har vaakt en lignende For-
 “undring? — Sandt, et stort Vandfald, en
 “rivende Bjergstrøm, som styrter sig ned
 “med tordnende Bulder mellem Klipper og
 “Skove, og da, tæmmet til en sagteglidende
 “Flod, rinder hen gennem en yndig Dal,

*) Reise durch Schottland, seine Inseln o. s. v.
 aus der engl. Handschrift übertragen von D. W.
 Soltau. Leipz. I Th. 1808. Side 286 pp. For-
 fatteren skal være en Mac Donald.

“(Gjenstande som flere Lande hyppigen frembringe)
 “kunne gjøre Fordring paa i det mindste ligesaa
 “megen Interesse, om ikke, Nyhedens Behag
 “fraregnet, paa større, og blot for Nyhedens
 “Skyld at gjøre Væsen af noget, er barns-
 “agtigt.

“Derpaa er kun at svare: Slutninger
 “skuffe ofte, helst taler man om hvad der er
 “sjældent eller mageløst. — Ligne vi det vi sølte
 “i Staffa med de Følelser vi ere os bevidste paa
 “andre ogsaa mærkværdige Steder, saa er det
 “paafaldende, at disse Følelser ere ej allene af
 “heel forskjellig Styrke, men ogsaa af heel
 “forskjellig Art. — Glenco (en frygtelig Bjerg-
 “egn mellem meget høje og stejle Klipper,
 “med dundrende Strøm i Dybet) betragtet paa
 “en regnfuld Dag, Himlen besløret med Skyer,
 “ingyder Skræk. Staffa vækker en blid Be-
 “styrtselse; man seer, at den er af Naturen dan-
 “net i en ganske anden Form. Glenco hæver
 “Følelserne; Staffa beroliger dem. — Intet
 “overgaar dens Villers Regelmæssighed, uden
 “disses uendelige Forskjellighed; og ingen saa
 “regelmæssigen dannet Gjenstand bærer saa ty-
 “deligen Præget af at være Naturens eget

"Værk. Eignende intet andet i den livløse
 "Verden, en Blanding af uligeartede Bestanddele,
 "ordnede med ødsel Skjodesløshed, og ofte uden
 "nogen synbar Plan, bærer denne underfulde
 "D paa hele sin Overflade dens Stempel i de
 "umiskjendeligste Træk. Disse med mathematisk
 "Nøjagtighed indtrykte paa saadanne Gjenstande,
 "der trodse hver endelig Magt, trænge, som et
 "Lyn, gjennem Djet ind i Hjertet, med Over-
 "tydningen om en tilstedeværende Almagt. Med
 "Velbehag synes denne uendeligen ophøjede Magt
 "at have sysselsat sig med at tildanne denne D.
 "Man kunde sige, at vore Sandser vænnes til
 "denne Almagts synlige Aabenbarelse ved Be-
 "tragtningen af alle saavel de ubetydeligste, som
 "de højeste Gjenstande; men Fornuft og Erfar-
 "ring lærer os, hvor forskjelliges i begge Fald
 "de Begreber ere, som denne Betragtning
 "vækker.

(Fortsættes i næste No.)

I n d t æ g t e r .

	Rbdlr.	/s
A. Kassebeholdningen fra forrige Aar	763	21
B. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 29de Aargang fra No. 1 til No. 52 inclusive	1704	70
C. Kvartals-Kontingenter fra 1ste October 1816 til ultimo September 1817	1819	66
D. Aarlige Indtægter:		
1) Det Kongelige Hufes velgjørende Gave	Rbd. 207.	48 f.
2) De overordentlige Medlemmers Contingent	= 262.	—
	469	48
E. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Aar	2663	=
F. Renter af Selskabets forskellige Capitaler efter Kvartals- Extracterne	6182	64
G. Tilfældige Indtægter:		
1) anviste men ej hævede Pensioner	Rbd. 35.	48 f.
2) Kvartals Restancer	= 3.	68 =
	39	20
Rbdlr.	13642	1

At forestaaende Extract af General-Regnskabet for 1817 er overeensstemmende med Administrationens Control bevidne

Hagaard.

Korffitsen.

Sørensen.

C. Købke.

U d g i f t e r .

	Rbdlr.	/s
I. De aarlige staaende Udgifter:		
a) Ugebladets Trykning for heele Aaret, samt Lønning til Selskabets Bogholder, Kasserer og Budde	Rbd. 3573.	11 f.
b) Budenes 2 pCents af Indcassationen for 1816	= 84.	32 =
	3657	43
II. Til de aarlige Pensionister i dette Aar	1632	48
III. Til Laan og Gratificationer:		
a) De i General-Forsamlingen den 15de hujus bevilgede Laan	Rbd. 4600.	—
b) Ligeledes Gratificationer inclusive Buddene	= 2265.	—
	6865	=
IV. Tilfældige Udgifter:		
a) ved at indfri et Laan af 1200 Rbdlr. samt at ombytte Committe-Sedler med Kongel. Obligationer inclusive Renter til Rigsbanken	Rbd. 488.	82 f.
b) for indkjøbt Papiir	= 157.	—
c) nogle anviste Regninger	= 114.	44 =
d) Budet Bastian for af Revisorerne udsatte	= —	4 =
e) 23 diverse Kvartals-Restancer	= 24.	40 =
f) ubetalte Pensioner fra forrige Aar	= 19	48 =
	804	26
Saldo=Beholdningen til næste Aar	682	76
Rbdlr.	13642	1

Kjøbenhavn, den 31te December 1817.

L u n d,

Kasserer.

Ex t r a k t

af

General-Regnskabet

for

det forenede Understøttelses-Selskab

Indtægter og Udgifter

fra primo Januari til ultimo December 1817.

Borger = B e n n e n.

No. 15.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 11 April 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. W. Cohens Enke,

Klareboerne No. 3.

A n m e l d e l s e.

Hermed følger den i General-Forsamlingen den 30te forrige Maaned fremlagte Extract af forrige Aars 4de Qvartals Regnskab.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

E. Røbbe.

E x t r a c t

af 4de Kvartals Regnskab for det foreenede
Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
i Kvartalet fra 1ste Octbr. til ultimo Decbr. 1817.

I n d t æ g t.

	Rbd.	ß
Kassebeholdningen fra forrige Quar- tal (see Uæbladet No 52 f. A) var .	712	51
A. Ugentlige Indkomster for Uge- bladets 29de Aargang fra No. 40 til No. 52 inclusive	435	32
B. Kvartals Kontingent for 3die Kvartal fra 1ste Julii til ult. Septbr.	481	23
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Kvartal	660	48
D. Renter fra 11te Decbr. 1816 til 11te Decbr. 1817 af 30860 Rd. Species à 4 pCt, 3466 $\frac{2}{3}$ Rd. Spec. à 3 pCt, 9500 consignable. Bankfonds à 3 $\frac{1}{2}$ Rd. S. B. eller 6 Rbd. 31 $\frac{1}{2}$ ß. samt 10000 Rbd. Kaper-Obligationer	6182	64
E. Tilfældige Indtægter for anviste men ei høvede	35	48
	Rbdlr.	8507 74

At forestaende Extract af 4de Kvartals Regnskab
for 1817 er overensstemmende med Admini-
strationens Control bevidner

Hagaard. Korfitsen. Sørensen.

G. Købe.

U d g i v t.

	Rbd.	ß
1. De aarlig staaende Udgifter for Ugebladets Trykning samt Papir hertil, og Lønninger m. v. i dette Kvartal	1059	60
2. Til de aarlige Pensionister betalt i dette Kvartal	416	24
3. Laan og Gratificationer:		
a) Gratifikation incl. Budene . . .	2265	—
b) Laan til 22 Medlemmer	3600	—
4. Tilfældige Udgifter:		
a) ved at indfri et Laan af 1200 Rbd. i Rigsbanken og at ombytte Comitees Sedler imod Kongel. Obligationer Rbd. 416. 82.		
b) 2de anviste Regninger	62	—
c) 6 Kvartals Restancer	5.	24.
	484	10
Saldo bliver Kassa-Beholdningen til næste Aar	682	76
	Rbdlr.	8507 74

Kjøbenhavn, den 31te December 1817.

L u n d,
Kasserer.

Fingals = Hulen.

(Fortsættelse. See forrige No.)

“Regelmæssigheden i Fingalshulen synes at vise
 “en ganske anden Fremgangsmaade i dens Frem-
 “bringelse, end den der spores ved andre Natur-
 “syner; og denne fulde Afvigelse fra de sædvanlige
 “Love, der lede og bestemme vore Domme over
 “alle andre ydre Former, giver denne D et over-
 “naturligt og underfuldt Anseende; og dette Be-
 “greb forstyrres end ikke ved Muligheden, engang
 “for et eneste Djeblik at kunne ansee det som et
 “Kunstens Værk. Her søle vi ikke blot hvor for-
 “gæves det vilde være for Menneſſekraft eller
 “Menneſſeklygt at frembringe Noget som kunde
 “naae, langt fra at stilles dette ved Siden, men
 “vi overvældes af Følelsen af vor fulde Usmagt
 “og Udygtighed til blot at tænke os end ſige ud-
 “føre noget lignende. — Vi see os hensatte i en
 “Egn, som overgaaer alle de Begreber, Erfaring
 “eller Indbildning forhen havde laant os. — En
 “Andagtsfølelse, opvakt og forædlet ved et Syn,

"som intet i Verden kommer nær, giver Indtryk-
 "ket af dette Syn noget fortrinligt for alt hvad
 "andet vi kunde erindre os, og deri maasse be-
 "staar det synderlige Tryk, som ved første
 "Syn af Fingalshulen griber os om Hjertet —
 "hæver os til renere Anskuelse af dens evige
 "umiddelbare Ophav. Med denne Anskuelsens
 "Beundring forener sig saaledes Mennekehjertets
 "beste Udgydelser, det evige Bælsens Pris og
 "Tilbedelse."

Fingalshulen kaldes denne Hule egent-
 ligen kun af Fremmede og i Beskrivelserne. Fin-
 gal, denne Skotlands gamle Helt fra den siernes
 Oldtid, om hvilken man har kun dunkle Skygge-
 begreb, er som for Oldgrækerne Navnet Herkules,
 paa en Maade som i Norden Stærkoddens eller
 Holger Danskes, det Navn med hvilket Indbyg-
 gerne af hine Egne gjerne forbinde ethvert Begreb
 om hvad der er dem ret stort, overordentligt og
 Ejæmpemæssigt. At den vel maa have været et
 Arbejde af en fra Nutids Menneker saare for-
 skjellig Kjempeflægt, er en dunkel Ide, som fore-
 svæver et Folk, der fra umindelige Tider bevarer

og gjentager som højeste Nydelse Skyggerne af denne Slægts Ypperste i de Brudstykker af henrivende Sange, som under Navn af Ossians for et halv Seculum siden ere samlede og i Oversættelser i andre Sprog bleve den øvrige Verden bekjendte. Dog kaldes den end ikke af selve Indbyggerne Fingals-Hulen, men Ua-Chinn, som skal betyde Melodiernes Hule, deraf at Havets Bevægelse, i det den kaster dets Bølger ind mod den Bæg, som udgjør Grottens Inderside, der bestaar som det Hele af opretstaaende Basaltpillere, mellem hvilke der hist og her er Aabninger til Rum indenfor, i hvilke Luften ved Vandets Paaastød sammenpresses, og hvorved frembringes Toner, eller Lyd, som undertiden kunne blive synderligen behagelige, men, naar, som oftest er Tilfældet, Havet er i voldsom Bevægelse, volder kun en voldsom Bulder, saadan at den ofte ryster den hele D som ved et Jordstjælv. — Disse Stenpilleres oprejste Stilling i dens indre Ende giver denne ogsaa Skikkelsen af et uhyre Orgel.

Hvorledes dette hele Naturværk er blevet til, eller vel rettere, hvorledes man kan tænke sig dets Tilblivelse i forklarlig Samstemning med de af Mennesker opfattede og som almengjeldende an-

tagne Naturlove, har været Gjenstand for Naturs-
 grandfærnes Betragtninger — ret som ved Fors-
 klaringer af saa mange ogsaa langt mindre sjeldne
 Naturundere, uden at give noget vist end mindre
 noget tydeligt Udslag.

Den Stenart, der saaledes som den hvoraf
 Staffa, og flere Der og Masser i denne Egn be-
 staar, danner sig i en Art af Krystaller, dog af en
 ru, ugjennemsigtig Masse, bestaaende af Kiesel-
 jord, Leerjord, Kalkjord, Jern m. m. til Prismes
 eller Støkke, af forskjellig ofte betydelig Tykkelse,
 med tre indtil otte eller flere, ligesom fladhøvede,
 Sider, er ej ualmindelig, bekjendt under Navn
 Basalt. Dmtrent af samme Blanding og øvrige
 Beskaffenhed, paa Formen nær, som Lava, eller
 det som ildsprudende Bjergsvælg i smeltet Tilstand
 opkaste og som siden størknet findes i Nærheden af
 dem, er det vel tydeligt, at Tingalshulen med
 samtlige de omliggende Basaltøer, Skjær eller
 Klipper, have deres Oprindelse fra en Brand under
 Jorden, eller her under Havet, og den der i Dybet
 udkastede smeltede Materies Afkjøling i det Hay
 hvor de blive opkastede. Materiens Tilbøjelighed
 til at antage de Former, i hvilke man her seer dem
 er imidlertid derved ligesaa lidt forklaret, som at

vort Kjøffensalt, og Sukkerkandis danner sig stedse i de Former, i hvilke vi daglig see dem, saavel som at alle de mange Naturproducter hvoraf vi uophørligen omgives, ved Naturlove, hvis Grund vi aldeles ikke kjende, antage uophørligen de Former og Stikelser, under hvilke de uafsladeligen staae for vore Dine, og som vi ene derfor ej forundres ved.

Kingalshulen, Ua-Chinn eller Melodie-Hulen, er ikke det eneste der tildrager sig den Fremmedes Opmærksomhed paa Den Staffa; der er flere lignende, skjøndt langt fra saa mærkværdige. Dog det at hele Den, og endnu en nær derved, mindre, Poum halle eller Hyrden kaldet, bestaar, saavel som meer eller mindre af de omliggende Der eller af det skotske Højland, af Basaltbjælker, løse eller sammensmeltede, med mange flere deraf fremstaende i sig høist mærkelige Phænomener, vil ej drage Opmærksomheden fra andre, af anden Natur, der maa være den Didkommende ogsaa i høj Maade mærkelige.

(Fortsættes i næste No.)

Borger = B e n n e n.

No. 16.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 18 April 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Klareboerne No. 3.

A n n e l d e l s e.

Den 6te denne Maaned vare de i sidste General-Forsamling efter Lovens 4de Capitel 48de § udnævnte 3 Repræsentantere, Justitsraad Rosenstand, Commerceraad Rabenholtm og Grosserer H. J. Cantor senior, forsamlede tilligemed Administrationen i Anledning af min, Drejers Tiltrædelse som Administrator, hvor da blev forevist 2de Recipiser fra Rigsbankens Administration med sammes Tilstaaelse for Selskabets der til Bevaring nedlagte Obligationer; ligeledes blev forevist en Fortegnelse over de af Selskabets Medlemmer for bekomne Paan udstødte Gjeldsbeviser, samt flere Selskabet vedkommende Dokumenter. Derefter blev fremlagt Fortegnelser over de Bøger,

som føres af Selskabets Kasserer og Bogholder, og Bøgerne derhos foreviste: hvilket alt blev befundet i god og behørig Orden, og af bemeldte 3de Repræsentanter ved Underskrift bekræftet.

Selskabets afgaaende Administrator Justitsraad Korfitzen, som i 6 Aar har været uleiliggel med at føre Ugeblade-Protokollen og uddele Ugebladene samt desuden været virksom og nidkær Deeltager i Alt, hvorved han kunne bidrage til vort goddædige Samsunds almeennyttige Hensigt, skyldte vi paa Selskabets Medlemmers Vegne vor oprigtige Taksigelse for hans Tids og Flids Opofrelse som vores Medbestyrer af Selskabet.

Den i sidste General-Forsamling fremlagte Extrakt af forrige Aars General-Regnskab følger hermed.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

G. Købe.

Fingals = Hulen.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Edinborg og Kjøbenhavn ligge temmelig nær paa eens Bredegrad, Kjøbenhavn et Par Mile sydligere. Staffa ligger nogle faa Mile mere nordlig. — Hvorledes skulde vi nu forestille os nogen ret betydelig Forskjel mellem Opholdet her og der? Vistnok ligger den lille skotske Ø omtrent 140 Mile længer mod Vest, men saa ligger den saa tæt op til den store, den herlige britiske Ø, som man her almindeligen neppe tænker paa uden som alle Herligheders og Lyksaligheders Fædreland. Skotland, indtil Edinborg i det mindste, er vel og i Henseende til Opdyrkning, til baade Natur- og Kunstfrembringelser, saare lidet forskjelligt fra endog det beste af Engelland, og de ædle Skotter kjender hele Verden for Mennesker, som overhovedet af afgjort endog højere Menneskeværd end de overhovedet vistnok ædle, i mange Individier endog elskværdige, men for en stor Del, af deres Lands Fortrin, især af dets Rigdom overmodige Engellæn-

dere. Af sit kun Femtebelen saa store Menneffetal har Skotland frembragt mange flere store og hæderfulde Menneffer end Engelland; upartiske Fremmede overhovedet ere enige i at erkjende Livet blandt hine ulige fortrinligt fremfor blandt disse. Hele den brittiske D har med alle sine Naturfordele den Ubehagelighed, at der, sjeldnere endog end i det regnfulde Danmark, sees klar Himmel, og at der regner næsten uophørligen. Alligevel, hvem veed ikke hvor herligt Alting er i det rige Engelland, og følgeligen, om og i en Udkant af det dermed forbundne Skotland, som er dog knap en Enes Mil fra den rige og prægtige Hovedstad, og ikke meget længer fra selve det overvættes herlige Engellands Grændse, er vel hist sagtens ikke saa grumme meget ringere.

Engellænderen Th. Garnet, Professor i Edinborg, har beskrevet en Rejse i Skotlands vestre Egne og paa Hebriderne, for Aaret 1798, og der da ogsaa meddeelt følgende om Den Mull.

“I Landsbyerne ere Hytterne uden Ordning
 “eller Regel henkastede saaledes, saa En har sagt,
 “at det synes som Hytterne der tillands ere reg-
 “nede klumpevis ned af Skyerne. De ere i
 “Grunden slet ikke bedre end Sydhav = Dboernes

"Cabaner, eller de amerikanske Billedes Bigevams.
 "De ligne de skotske Højlænderes, kun en hel
 "Del flettere endnu. De bestaae almindeligen af
 "to elendige Værelser, hvoraf det ene tjener hele
 "Familien til Dagligstue, Sovekammer og Fæde-
 "bur. De opføres almindeligen af runde Kiesel-
 "stene uden Kalk eller Leer, kun med Jord eller
 "Græstørv imellem, hvorved de kun due lidt til
 "at holde Slud eller Vind ude. Mange, som
 "vare opførte blot af Jord, synes derved i det
 "mindste at være lunere. Gulvet er intet andet
 "end det Stykke Jord, Huset staaer paa, saadant
 "som Gud har skabt det, og Beboerne traadt det
 "sammen. Et saadant Gulv er da altid fugtigt,
 "naar det regner, er der Pøl. Midt paa dette
 "Gulv er en Art af Esse, en halv Alen højere end
 "Resten, paa hvilken der brænder Tørv. I en
 "Hage, fastgjort oven i Taget, hænger Jerngry-
 "den. Nogle af disse Hytter have et Hul i Taget,
 "hvorigjennem Røgen kan trække ud, andre ikke.
 "Alle ere fyldte med Tørvrøg, som saa godt den
 "kan søger Udvej gjennem Døren. Denne saa-
 "kaldte Dør er ikke over fem Fod høj, sædvanlig
 "lavere, til tre Fod, oftest sammenslaaet af Fjæle;
 "stundom bestaar den kun af sammenslettede Vi-

"dier. Istedensfor Bindvær er der et Hul i Væg-
 "gen, en halv Alen i Firkant, undertiden lukket
 "med en tyk Glasflise, undertiden kun med en
 "Lem, som om Dagen maa staae aaben. Langs
 "Væggen staar Krybber, der tjene til Sengen-
 "steder. Sengeklæderne bestaae i Lyng, der sættes
 "saa Toppen vender opad. Ovenover disse Senge-
 "ere Stænger anbragte, med Græstørn paa; disse
 "gjør en Art af Hylde, hvorpaa de hensejtes
 "allehaande Husgeraad eller Skrammel. Ved
 "denne Hylde holdes da den Regn, der ellers alle-
 "vegne trænger ind gjennem Taget, bort fra
 "Lejet. Almindeligen ere disse Bygninger tækkede
 "med Stærgræs eller Lyng, sjeldnere med Halm.
 "Det holdes sammen med Strikker af Lyng, som
 "strammes ved Steen, der knyttes ind i Enderne,
 "hvilke saaledes hænge ned paa begge Sider af
 "Huset. Det Indvendige af saadanne Bærelser,
 "Taget især, er overtrukket med Sod, som
 "hænger ned fra ethvert Stykke af det Træ, der
 "tjener som Sparværk."

"Dette gjelder ikke blot om en eller anden
 "især eller udmærket jammerlig Hytte; det gjelder
 "saa temmelig om alle, da vi havde den Nysgjær-

“rigbed at gaae ind for at see os om i adskillige
“af dem.”

Andre Rejsebeskrivere bekræfte kun dennes Skildring. Den franske Naturkyndige Faujas-Saint-Fond kom der samme Efteraar. En Deel af hans Rejseselskab var kommen før ham over paa Den Mull, medens han blev et Par Dage tilbage for at fuldføre sine Undersøgelser paa Kysten ved Oban. Da han kom til Torloisf paa Mull, havde de Andre villet benytte Vejret, der lod til at blive taaleligere end det ellers sjelden er der, for at sejle over til Staffa, som de frygtede ellers blev umuligt. Han maatte oppebie deres Tilbagekomst, inden han selv kunde rejse didover. Det varede tre Dage, og man var imidlertid i megen Frygt, da Vejret havde været temmelig slet, og Rejsen ordentligvis kun varer een Dag. Omfider kom de, men i slet Forsatning, da de havde lidt meget. De trængte saaledes til Epise og Forfriskning, at de strax ikke vilde indlade sig med deres ventende Benner eller gjøre nogen Rede for deres Rejse. — “Bort fra os, bort! “raabte de dem imøde. Vi bringe vakkre Ting af “Mineralriget med os; men vor Opsamling af “Insecter er skræffelig og talrig.” — Efter

mange Timers Forløb, da de havde rensset og først frisket sig, lode de sig først see. Saavel dette, som den Beretning, de derpaa afgave, er skildrende. "Vi have nu, sagde de, skillet os ved hvad vi have medbragt, Snattet undtagen, fordi det endnu ikke har vist sig." — Hvor smukt Vejret end saae ud, saa vare de dog kun komne nogle engelske Mile ud, førend en voldsom Vind gjorde Havet forfærdeligt. De vilde gjerne have vendt tilbage, men Storm og Strøm gjorde det umuligt. I vedvarende Fare for at sluges af Bølgerne eller knuses paa Skjærene, havde de maattet holde den aabne Sø. Kun ved vore Søfolks Dulighed, som fra Barnsben vare vant til dette Farvand, slap de.

Da de dermed omsider vare komne til Staffa, var Landingen der endda det farligste. Dog ved Dboernes Hjelp, som, da de saae dem i Nød, kom og kastede Touge ud til dem, og ved en søjelig Bølge, som Søfolkene passede at vælge, gik det an at komme paa Land. De slap med at blive gjennemvaskede til Skindet.

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

No. 17.

Tredivte Aargang.

Løverbagen den 25 April 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Erykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

Fingals = Hulen.

(Fortsættelse. See forrige No.)

Baadene, som det blev umuligt at faae i Land, maatte lægge ud i aaben Sø igjen og søge hen til Den Zona eller Ykolmhill, en 15 engelske Mile borte.

De to eneste Familier, som leve paa Staffa, modtog dem med den omhyggeligste Gjestfrihed. Den, som troede sig den mest Velhavende, nødte dem ind i sin Hytte, hvor de modtoges midt imellem sex Børn, en Kone, en Ko, en So, en Hund, og nogle Høns.

Man fordeelte mellem dem en Rest af Havre-
rehalm, som i nogle Dage havde tjent til Beje for

Koen. Denne Halm benyttede de til Sæde, til Spisebord og til Seng. En Ild af slet Tørv, eller snarere af slet tørrede Græsstorper, antændt midt i Hytten, paa een Gang gjennemrøgte dem, tørrede deres Klæder, og kaagte saa som saa de Kartofler, som, med lidt Mælk, var, i smaa Portioner, det eneste der var at faae, da de Levnetsmidler, de havde medbragt, vare opspiste i første Maaltid.

Havet slog med saadan Vælde mod Den, og pladskede saaledes mod det Indre af de Huler, hvormed den er gjennemboret, at Hytten dinglede, og de Rejsende kunde ikke faae et Dje lukket. Næste Dag øsregnede det lige til Middag. Iffendefor at stilles tiltog Havets Rasen. Søfolkene kunde slet ikke komme over fra Sona.

Om Eftermiddagen hostede Vejret. Fangerne gik om paa Den, besøgte Fingals-Hulen, tegnede den af, og samlede af Dens rareste Mineralier. — Om Aftenen, samme Modtagelse i Hytten, samme Aftensmaaltid, samme Seng; men et nyt Tilfælde: “Hosbonden i Huset, Koen, “Børnene levede i en saa forfærdelig Urenlighed, “at Hytten var ganske fuld af Insecter, som af “Armod. Detachementer af Vuus marcherede op

“fra alle Kanter, for at gjøre Bekjendskab med
 “de ny Gæster, som snart deraf fik fuld Besæt-
 “ning, der pinte dem grueligen og lod dem ingen
 “Djeblif Ro.”

Den tredie Dag sagtnedes Havet lidt. Nu
 kom Baadene, som man med megen Længsel havde
 ventet, tilbage, og bragte dem omsider over igjen
 til Torloist paa Mull.

Faujas=Saint=Jond erindrer ved denne
 Lejlighed, hvorlunde Sir Banks, som i Aaret
 1772 med Solander, James Lind, Gøran Walden
 og Troil paa Rejsen til Island besøgte Staffa,
 havde der en meget lignende Skjæbne. — Den
 eneste da værende Indbygger paa Den overvæl-
 dede ogsaa Sir Banks med sin Høflighed, nødte
 ham til at ligge i sin Hytte, og overlod det Telt,
 han havde medbragt, til de andre. Næste Mor-
 gen mærkede Sir Banks, han var fuld af Luus.
 Sagtmodigen vilde han dog give sin Vært derfor
 en smule Bebreidelse. Men denne, ret stødt, tog
 en stolt Tone, og beskyldte med en Art af Haard-
 hed Sir Banks for selv at have bragt Luus derover,
 og sagde ham, det var bedre, han havde ladet dem
 blive i Engelland.

Skulde vel nogen Rejsende, som besøger denne D, og dens Egn, det er største Delen af det vestlige Skotland, kunne undlade at gjøre nogen Sammenligning mellem disse Egne, og andre under samme Jordstrøg? Staffa og den større D Mull, hvor Landmuen lever omtrentd ligesom det Par Familier paa den mindre, overalt paa Hebriderne og paa selve Skotlands Vestside, ligger under $56^{\circ} 38' N. B.$ Det er paa Limfjordens, det mellemste af Hallands og Smaalands, Lands, og det sydligste af Lisslands Høide. Men hvilken uhyre Forskjæl. Og dog er hiin Egn det Morven, Fingals og Ossians Fædreland, det skovrige, med de grønnende Høje, hvis skjønne Fjelde, skjærmede sin aandrige Kjæmpeslægt, hvis Sange om deres Oldtids Daad, fra Tidsaldre, som i det mindste kun i langt raare Toner lode i de ej dog saa fjerne østligere Gjenboeres Egne, endnu efter Aarhundreder henrykker en opmærksom Efterslægt; et Land, hvor der fra den fjerneste Oldtid, og temmelig længe frem blomstrede en Landskultur, som nu saa meget er udslukt, medens den øvrige Verden var henfionken i skumleste Barbari.

Det forhen skovrige Morven har nu ingen Skove. Der findes rigtig nok nu heller saa godt

som ingen i Benschffel eller i Thyø og paa Morsø, som ei heller paa hele Norges og Sverrigs Vestkyst, hvor der dog findes overalt kjendelige Spor af at Landet lige til Havet, og Derne udenom Kysten, have ifortiden været skovbegroede. Men i det vestre Skotland ere der heller ingen Skove i de indre Dale mellem Fjeldene, hvor der dog fandtes betydelige indtil for neppe et Par Menneskealbre siden. Og i Sverrig og Norge bære Fjeldsiderne, saa Mile inden for Kysten, til denne Dag den uhyre Mængde Skove, af hvilke de forsyne for saa mægtig en Deel hele Europa, især Storbritanien, med det store Behov af dette Product. Selv af det indre Benschffel ere Skovene ej ganske forsvundne.

Men Ugerproductionen, Alt hvad der skulde ernære een ej i Uselhed levende Befolkning findes, efter alle Rejsendes Beretninger, i hine Egne i yderst elendig Forsatning. En saare ringe Del af den, vel for en stor Del med nøgne Klipper bedækkede Jordbund, men som dog er, som Norges Klipper, gjennemskaaen af en Mængde tildeels yderst dejlige Dale, er, og det endda kun ilde opdyrket, ej tilstrækkelig til at føde det tynde Antal af yderst tarvelige Beboere, hvilke i stort Antal aarligen

drives af Mangel og Hunger til at flygte over til Nordamerica, endog de vide, at Skarer af deres hid hentyede Landsmænd ej der have fundet Mulighed til at redde sig for Hungersbøden uden ved at sælge sig selv til Slaverie; og det uagtet forholdsmæssigen meget talrige Soldatudskrivninger, især i den sidste Krig, have virket saa alvorligen til at fortynde Mennesketallet.

Saa meget mere paafaldende maa Synet af denne dette Lands Forfatning være for dem, som komme hid tillands, være sig fra det saa nær liggende, i mange, maaskee de fleste Egne saa yppigen opdyrkede overrige Engelland, (hvis nordlige nærmest hid tilstødende Egne dog rigtig nok kun svare lidt til det Begreb om engelsk Herlighed, som de bringe tilbage fra dette Land, der kun have seet sig en Smule om i en liden Afstand fra Hovedstaden) eller tvertind over fra de næsten til samme Yppighed opdyrkede østre Egne af selve Skotland, Edinborgs, og det underfjønne Perth's.

Det vestre Skotland er udsat for det store Oceans epige barske Storme. — Dog ej synderligen mere end Inland, hvis saaledes for Havet liggende Kyst rigtig nok bestaar af den saa godt som aldeles ubebolige Flyvesand, eller dens troløse Klitter,

indenfor hvilken der er de fæle Strækninger af Lyngheder i den al Cultur trodsende Jernahl; og dog er der i liden Afstand fra samme Hav det meget frugtbare Thye, de skjøne og gode Strækninger af Hjørring Amt, den herlige Morsø, og meget af Liimfjordens Omegn. — Vigefaa bart ligger i Norge endnu nogle Grader nordligere Jæder og Vister plad for samme vilde Ocean som Hebriderne, med en Jordbund, som synes aldeles intet at have forud for disse. Blidt og lysteligt er vist nok ikke Vister- og Jæderboens og de øvrige norske Kystboeres Liv; men hvor rigt og herligt mod de arme Caledoniers.

Jæder- og Visterboen boer og lever ej synderligen anderledes end overhovedet den danske Bonde; maaske i det hele noget færveligere. Han boer i Brædehuse, som almindeligen Nordmændene, skjøndt han maa kjøbe sit Træ af Fjeldboen. Røgsvuer ere der endnu ikke almindelige, som fra den sydlige Grændse af Bergens Stift circa 60° og siden nord. Meddeleren af dette har selv seet mange af disse Boliger. Husene byggede (som næsten alle Huse i Norge, hvoriblandt mange endog ej allene meget beqvemme og behagelige men endog architectonisk skjøne ja prægtige) af paa

hinanden lagte Bjælker, meget tætte og lune, indeholde oftest kun et Værelse, uden Loft, der er, som Hebridernes, aaben til det øverste, have midt paa Gulvet, eller i et Hjørne, et opmuret Urne-
sted, som tjener til at varme Værelset, og tillige til Madkaagning; dog dertil og til Brygning og Badst. 2c., har man ofte et andet. — I Toppen af Huset er en Åbning, med en Lem, der er betrukket med en gjennemsigtig Hinde af en Kalvemave; denne lukkes efter Fornødenhed op for at udlade Røgen, der ellers naar der fyres fylder det øverste af Huset til omtrent tre Alen fra Gulvet.

(Sluttes i næste No.)

Commissjonen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 3die Mai, da Hr. Pastor Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 18.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 2 Mai 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Klareboderne No. 3.

Fingals = Hulen.

(Slutning. See forrige No.)

Dette Dverste overtrækkes med Eod, som, hvor der brændes Tørv, det er næsten overalt nær. Havet, glasserer sig til en glindsende Fernis Det nedenfor vaskes, i det mindste de fleste Steder, jevnlig, saa Trævæggen holdes ren og hvid, og males i den øvre Kant med en ofte ret fjon Guirlande. Det er saa langt fra at være Tegn paa Armod, at man vedligeholder denne gamle Indretning af Bolig, at Mange, der foruden dette Børelse have et andet ligesaa

rummeligt med Raffelovn, for Fremmede, eller dem som, uvante, ikke lide Sodlugten, hvormed disse Stuer og de som beboe dem rigtig nok ere gennemtrængte, opholde sig dog helst i Røgstuen. *) — Hvilken Forskjel paa disse og Gale-doniernes Boliger!

I det vestre Skotland avles kun Byg, en slet Sort Havre, og i den sildigere Tid Kartofler. Af Bygget og Havren avles kun trefold, og det ej engang med Sikkerhed, og det saa slet Korn, at tre Skjeeper Korn almindeligen kun give een Skjeppe Meel. **) Man høster ikke Kornet før sidst i September eller i October. Det er ej anderledes i Norge; dog almindeligen avles flere Fold og meget bedre Korn; men lidt borte fra Kysten fryser ofte den hele Avl bort. Alligevel er der ingen Sammenligning mellem Bel-

*) See Strøms Sønmors Beskr. I B. S. 559 sq.

**) Garnets Rejse i det nordste Høiland, I Del, S. 176 den tyvende Oversættelse.

havenheden hos Besskotten og Nordmanden. Tydeligen er det ikke Naturens Skyld, blot Politikens. Grunden er de store Herrer's Ejsdom, Dpsidderen dennes Forpagter, og for denne Forpagtning har han ikke engang nogen Contract. Herren (the Laird) forhøjer den forholdsmæssigen allerede høje Afgift efter Behag. Ved Trudsel om Forhøjelse tvinger han den arme Farmer til at udlevere ham sine Sønner som Rekruter til det Corps, hvormed han indsmigrer sig hos Regjeringen. For en stor Del opholde Grundejerne sig ikke, og komme sjelden eller aldrig paa deres Godser, men behøve meget for at see sig i den kostbare Hovedstad.

I de ældre Tider, inden Skotlands Forening med Engelland, vare de skotske Herrer's Uafhængighed af Landets Konge saare liden, saa liden, at disse Herrer førte aabenbare blodige Krige med hinanden; ødelagde og røvede paa hinandens Godser, og bragte hinandens Indbyggere i Elendighed; og Kongerne vare for asmægtige til at holde Styr.

Kan Følgen være andet end et saaledes behandlet Folks Forarmelse? et saadant Lands Udelæggelse? Hvor uendeligen lykkeligere er ej den, en af Natur ej rigeligere begavet Havkyst nærboende Vesterjyde, ja den samme i endnu barfere Skikkelse ligesaa nære, men det uvenlige Norden endnu nærmere, fra den øvrige Verden og dens Hjelp saa meget fjernere Nordmand ligesaa Lindsnæs til Bardsø!

Christen Henrichsen.

Mere om Højlandsbeboernes Levemaade i Skotland.

(Af Garnets Reise durch die Schottischen Hochlande und einen Theil der Hebriden. Aus dem Englischen von Rosengarten. 1ster Band. S. 177 og 191.)

Kartoflerne — eller (som den fynske Bonde kalder dem) Poteterne — komme her overmaade godt frem. De sættes med Spade i løs Jord, og de udgjøre i de tre Fjerdingsdele af 'Aaret Fattigfolks fornemste Næringsmiddel. Denne nyttige Plante, som vi har America at takke for, er en dyrebarere Skat end alt Guld fra Mexico, alle Diamanter fra Golkonda, og alt The fra China. Før denne Rod blev indført vare Beboerne af Vestkysten og af de vestlige Der ikke sjelden udsatte for den rædsomste Mangel. Deres Liv beroede paa en Smule Mel, hvorpaa de ofte led Mangel. For ikke at sulte

ihjel maatte de aarelade deres Dvæg, enten for at drikke Blodet eller bage Kager deraf. Penge havde de ikke til at kjøbe Korn for, om der og var Noget at faae for Penge. Formedelst vedvarende fugtigt Vejr slaaer Høsten gemenlig fejl hvert tredie eller hvert fjerde Aar. Men nu holder man sig, i Mangel af Korn, hele Winteren til Kartøflerne. Den fordums Nød vil nu kun sjelden være at befrygte, allerhelst bleve Fiskerierne vedbørlig opmuntrede.

Forforskjellen imellem Indvaanernes Kaar i de inderste Dele af det skotske Højland, og deres som beboe Kysterne og Verne, bestaaer deri, at de Sidste, foruden Markarbejdets Besværligheder, ogsaa ere udsatte for Havets og Sejladsens Farer og Møjsommelighed.

For at fortjene nogle Skillinger til at betale sin Landgilde med og for at faae nogle Fisk til Livets Dphold for sin Familie, forlader Husfaderen i Begyndelsen af October Kone og Børn. Vedtaget enten af Sønner, eller Brødre, eller en aldrende Fader, indskiber han sig paa en

aaben Baad, uden noget andet Forraad en noget Havremel, Kartøfler og fersk Vand. Til Seng betjener han sig af nogle Bundter Lyng, istedenfor Tag har han et gammelt Segl, som bliver gjort fast ved den ene Ende af Baaden. Saaledes udrustet flakker han ofte fra en Bugt til en anden uden at faae Dje paa en eneste Sild. Vise der sig endelig nogle gode Træk, saa forandres vel for en Del hans Besværligheder, men de formindskes ikke. Uafsladelig Arbejde Nat og Dag, skjærende kolde Vinde, stærk Søgang, ubeboede, med Sne bedækte eller af Regnstrømme overskyllede Strandbredde, mangfoldiggjøre hver Dag hans Trængsler, indtil endelig den Sammer, som hjemme i hans Hytte venter paa ham, aldeles gjør ham led og Fjed af Livet.

Har han nu langs Kysterne faaet sig nogle Skillinger samlede, begiver han sig med Resten af sin Fangst samme besværlige og tidt højest farlige Vej tilbage; ikke til et venligt Hjem, for i en munter Familiekræds at glemme de overstandne Farer, men til en tørvtakt Hytte, som

han har Nøje med at finde i den Sneyng, som er fyget sammen over den. Træder han ind i den ensomme Hytte, finder han gemenlig en Del af sin Familie, liggende paa Straa= eller Lyng=lejet, halv forkommen af Mangel eller Sygdom. Husets Medbeboere, de faa endnu overblevne Køer, ere, ved at malkes og aarelades, ofte saa udmattede, at de, hvis der skal holdes Liv i dem, paatimen maa plejes.

Nu nærmer sig Karstiden, som kalder ham i Marken, for paa ny at fælde og bearbejde det forpagtede Jordsmon, i Fortrøstning til betimeligt Vejrligt og en god Høst. Det Dvæg, som har overlevet Vinterens Strengthed, drives til Cæterne. Ikke saa snart har han saaledes, saa godt som indtrufne Uheld har villet tillade, bestilt sit Hus, før han igjen griber til Røret, for at begive sig ifærd med den saakaldte hvide Fiskefangst. Slaaer den ind for ham, tiltræder han i en aaben Baad en Rejse paa et Halvhundrede danske Mil, for at afsætte sine Stok= og andre Fisk i Greenock eller Glasgow. Indtægten, der sjelden beløber sig over tolv a femten Pund Sterling, anvendes til i Forening med sine Kamerader derfor at anskaffe sig Mel og Fiskeredskaber; hvorefter han da gjør samme langsommelige Tour tilbage til sin Hjemstavn.

Borger = Bennen.

No. 19.

Tredjvte Aargang.

Løverdagen den 9 Mai 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. W. Cohens Enke,
Alareboderne No. 3.

B r u d s t y k k e r

formodentligen af en meget mærkværdig Forfatter.

Der begyndtes i Aaret 1763 i Hamborg et Maanedskrift, under Titel "Monatschrift zum Nutzen und zum Vergnügen." Udgiverne vare den daværende siden noksom bekjendte Doctor Johan Frederik Struensee, og en forhen værende Gehejme-Cabinet-Secretair Panning.

Man søger dette Skrift forgjæves i vore offentlige Bibliotheker. Det skal være begyndt i Julii Maaned bemeldte Aar, men, som det synes, kun faa Maaneder blevet fortsat. Det er rimeligt, at der af et saa snart afbrudt periodisk

Skrift kun ere meget faa Exemplarer, om noget, blevet bevaret.

Et af de mærkeligste af de ved Slutningen af dets først nævnte Udgivers Bane udfomne mangfoldige Skrifter, "Besondere Nachrichten von den Opfern des States und der Gerechtigkeit, Melim. 1772" har bevaret ej alene Grindringen af dette nu saa overmaade sjeldne Litteraturproduct, men og deraf nogle Stykker. "Man vil, siger Udgiveren, af de Afhandlinger, som formodentligen ere af Struensee selv, see, at der manglede ham hverken Indsigter eller Tilbøjelighed til satyrisk Lune. Men at det enten ikke ret har været hans Alvor, at fortjene sig lærde Laurbær, eller han er allerede snart bleven træet af Arbeidet, viser det, at Udgivelsen af dette Skrift, der dog indeholdt ret vakkre og ej heller unyttige Afhandlinger, saa snart hørte op. — Da en af hans Venner spurgde ham, hvorfor han ikke vilde fortsætte det, svarede han kort og godt, "der kommer intet ud af Skribenthaandværket." "

Af benævnte Maanedsskrift ansøger Forsf. af besondere Nachrichten følgende af et Stykke, Sjælevandringen kaldet. Forfatteren an-

tager, at Pythagoras's System stemmer paa det fortreffeligste med Retfærdigheden. Jeg vil, siger han, kun udskrive nogle især udmærkede Steder, og disse følge da nu her.

“Den grusomme Tyran, som handler ilde mod sine Trælle, vil komme under en Herre, der er ligesaa barbarisk, som han selv var. Den skumle, uretfærdige Dommer vil, naar Raden naaer ham, komme til at spadserer i Fængsel, dømmes og straffes. Theologen vil ved Baal og Strikke tvinges til selv at troe paa alle de Artifler, han fandt paa at opbygge Andre med. Procuratoren, nu selv bleven Client, vil blive martret med Udsættelser og Omkostninger, Uvisheder og Processers Tab. Den Læge, som alt for dyrt lader sig sine Besøg betale, vil nu i sin Orden komme til at erfare hvad det er at maatte lade Læge hente.”

“Hvad de Statskloge eller Ministre og alle saadanne høje Personer angaaer, som have tilbragt deres Liv i bestandige Affairer, da kunne deslige, hvor store Forbrydelser de end maatte have gjort sig skyldige i, ikke straffes mildere og haardere, end ved at tvinges til, igjen at gribe samme Haandværk, og begynde forfra paa ny.”

“Jeg er vis paa, at Kong . . . er smeddet til de franske Galeier; at Fernando Cortes maa søge Guld i Perus eller Mexicos Bjergværker; og at Røveren Turpin paa Londons Gader bliver forfulgt. Ligesaa vist troer jeg, at Alexander og Julius Cæsar have siden maattet ligge i Børnsnød, Carl den tolvte være bleven en Landsbypræstekone med en talrig Familie, som hun aarlig maa see tiltage, og Kulichan i Skikkelsen af en stor Diggerkjælling, med to Børn ved Siden og tre bagefter sig, maattet lade sig pidske fra Sogn til andet.”

“Dette System lærer os, at hin Ræv, der med den Hede bliver forfulgt, sandsynligen har været en gridst og lumpst Statsminister, som med uredeligen erhvervede Skatte søgte den Sikkerhed, som han, hvor behændig han end vidste at snoe og dreje sig, dog ikke kunde finde.”

“Jeg spiser aldrig Hummer, uden at tænke paa den Qual, i hvilken de have maattet ende deres Liv; men strax tænker jeg, de have sandsynligen været Spaniere i Mexico eller Inquisitorer i Goa; og saa spiser jeg dem med Appetit og uden Angstelse; jeg morer mig tværtimod derhos med den Forestilling, at jeg dog bringer

de mange Millioner slagtede Indianeres, arme opbrændte Løders o. s. v. Maner et velbehageligt Offer. Jeg befinder mig aldrig paa en Postvogn, uden at see med Bemod paa de stakkels Dyr, som til min Bequemmelighed eller til min Fornøjelse skal pidskes og martres. Men tænker jeg paa, at de forhen vel have været Stoffnægte i Newgate, eller Munke med Forsølgelsesaand, saa kjører jeg langt mere tilfreds paa Postvognen, og glæder mig ret, at jeg, i det jeg lægger min Rejse tilbage, tillige udfører den nøjagtigste Retfærdigheds billige Domme."

Efterretninger om Diogenes.

(Af samme Maanedskrift. Udgiveren anfører deraf kun følgende:)

"Bed en Dverreise fra Athenen blev Diogenes opbragt, ført til Creta, og der mellem andre Slaver fremstillet til Salg. Auctionsopraaberen spurgte ham hvad han forstod? Diogenes svarede: at regjere Mennesker. Sælg mig kun dem, der behøve en Herre!"

“Alting er tilfælles mellem den Vise og hans Venner. Han forholder sig mod dem, som det velgjørende højeste Væsen mod sine Skabninger.”

“Intet er mere daarligt, end at lære Dyden, rose den, men aldrig udøve den.”

“Det var at ønske, at Ægteskaber bestode i det blotte Navn, og at Koner og Børns Opdragelse vare fælles og almindelige.”

“Kjærlighed er Lediggjængeres Syffel.”

“En Bagvasser er det grusomste af alle vilde Dyr; en Hykler det farligste blandt de tamme.”

“Behandl de Store som Ilden. Kom dem aldrig for nær; hold dig ikke heller for langt fra dem.”

Til sine Landsmænd skrev han (Diogenes):
 “J have fordrevet mig fra eders Stad, og jeg forjager eder i eders Huse. J forblive i Sinope, jeg gaaer til Athenen. Jeg skal alle Dage omgaaes med de artigste Mennesker, medens J forblive i det flætteste Selskab.

E p i g r a m.

(Af samme.)

A. Glorinde blier da gift, som Ordet gaar,
 Hvad Alder mon hun har? det er vel og paa
 Tiden?

B. Paa Tiden? — Hun er tyve Aar.
 Det har hun sagt mig selv, ej blot igaar,
 Men alt for tredive Aar siden.

De Gamles Mønster.

(Af samme.)

Følg, siger Star, min Søn! de Gamles Aand!
 Jeg snart, er Svaret, ledet ved din Haand,
 I Levnet naaer Gallust, i Drif Anacreon.

S a m m e n l i g n i n g.

(Af samme.)

En Pave i en Hungersnød,
 Rigt Aflad, rig Belsigning Folket bød.
 Belsignet skreg den sultne Skare:
 "Gad, hell'ge Fader! den Belsignen fare!
 "Nej, giv os Brød!"

Men Vi, paa hvilke allevegne
 Søtduftend Haabduug, Løfter, Naader regne,
 En Regn, der nu ej falder tyndt,
 Vi skrige højt udi vor Naade:
 "O milde Førster! ingen saadan Naade!
 "Kun ægte Mynt!"

Der findes Efterretninger om Maler-
 kunstens Indførelse i Engeland, Ud-
 giveren veed ikke hvorfra hentede. Om Taus-
 heden, Matten, som blev rig, Indfald
 til Beste for dem, som holde af dem, og
 jeg veed nogle, ere Originaler veed heller ikke
 Udgifveren af besond. Nachr. Han anfører
 deraf følgende:

"Hvorledes kan en klog Kone, som har til-
 bragt hele Formiddagen med at see sig i Spejlet,
 om Eftermiddagen give artige Folk, der ikke under-
 staae sig at svare hende, Uergrelse, ved at udsætte
 tusende Ting paa hundrede andre Fruentimre, som
 ikke endnu ere saa stygge som hun! Kunde man
 kun et Qvarter see sig i sit Spejl med en Andens
 Dine, saa vilde man forundres og føle sig nødt til
 at være besfeden."

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

No. 20.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 16 Mai 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

B r u d s t y k k e r

formodentligen af en meget mærkværdig
Forfatter.

(Fortsat. See forrige No.)

Et forfængeligt og i sin egen Indbildning vigtigt
Menneske er i Selskabet det, en Bind er i det
menneskelige Legeme. Den trykker, den ængster,
og man vilde man var af med den.

Der hører megen Forstand og Klogskab til
aarligen at fortære en Indkomst af tyvetusinde
Rigsdaler, uden at blive dadlet eller gjort latterlig.

En fornem Frue behøver, efter den nyeste Fod (1763 i Hamborg), for 30000 Rdl. Juveler, for 10000 Rdl. Klæder, for 5000 Rdl. Kniplinger og for 10 til 15 Rdl. Særker.

At leve med hinanden paa venffabelig og selfkabelig Fod hedder, verelviis to Gange om Aaret at bede hinanden til Gjæst og traktere hinanden med største Odselhed, leve hele den øvrige Tid med en Sparsomhed, der nærmer sig Gnieri, holde sit Huus vel lukket, og Ingen at modtage, som man ikke har buden tre Uger forud.

Noget af den gamle Verden.

Paa den Tid, da Frands den anden regjerede i Frankerig, meente Mandfolkene, at en tyk Mave gav et majestætiff Udseende, og Fruentimmerne bildede sig ind, at det med en stor Bagdel havde samme Beskaffenhed. Man bar altsaa falske Maver og falske Bagdele. Denne løjerlige Mode varede tre fire Aar. Det snurrigste dermed var, at saasnart den var kommet op, brøde Damerne

fig ikke mere om deres Ansigter, hvilke de des-
aarflag begyndte at skjule. De gik maskerede paa
Gaderne, paa Spadseregangene, i Besøg, ja
endog i Kirke.

Efterretning for Publikum, da For-
læggeren af Monatschr. zum Nutzen und
Bergnügen havde anmeldt, at ville udgive en
lærd Avis.

(Den er lystig, siger Udvæveren af Besondere
Nachr. Den viser i det mindste, at der paa den
Tid maa have været en Art af Lærde, som have været
umættelige i at faae Lysten til at høre deres Nos
udblæste i en lærd Tidendes Basun, men som dog
ikke have kunnet bevæge Kunstdommernes Lune til
at forkynde Verden deres Pris. — Man seer deraf,
at Struenske har været uegennyttig, da han søgte at
holde Pøblen af Skribenterne borte idetmindste fra
det Skrift, hvoraf han var Medarbejder.)

Efterat dette Maanedsskrifts Forlægger har
anmeldt en lærd Tidende, er der sendt og smidt
ham en Mængde nye Skrifter i Huset til Be-
kjendtgjørelse. Nogle af dem have været leds-
sagede med en Bedømmelse og en ydmyg Lov-
prisning, og har man Aarsag at troe, at et saa-
dant Skrifts bestedne Forfatter selv har forfær-

diget deelige, formodentligen af Frygt for at han havde ellers maattet blive undseelig over den ham tilkommende overvættets Ros, som den lærde Tidendes Forfatter ellers vist maatte have givet ham for hans blomstrende Fortjeneste. Men ingen af disse Skrifter har det nødvendigste Stykke været vedføjet, og Forlæggeren finder sig fornærmet ved at man har anseet ham for saadan en ny Stymper, at man har kunnet troe, han uden det vilde have gjort noget Skrift bekjendt. Authorer af honet Ambition ville nok forstaae hvad han mener. Vægrer man nogensinde Forlæggerne af politiske Tidender saadant, maa de til Næstens Beste anmelde Universalmedicamenter eller en vandrende Ridderes Ankomst, som, af Frygt for at han, i Betragtning af hans Færdighed i at udtrække Tænder, skjære for Brok, eller stikke Dine ud, skulde blive holdt tilbage, har maattet stjæle sig bort fra langt borte liggende Lande. Dette angaaer dog kun legemlig Lyksalighed. Med hvor langt større Ret fordrer da ikke Beskjendtgjørelsen af det, der sigter til Sjælenes, Menneffets langt ædlere Dels, Fuldkommenheds Befordring, det samme? Forlæggeren haaber derfor, at Skribenterne, hans højtbydende Herrer

Benner, ville indsee Billigheden af hans Forlangende, og ikke fortænke ham i, at han een for alle Gange herved kundgjør, at han sender de Skrifter, som ikke medbringe denne Opmuntring, de uindbundne til Spekhøkeren, de indbundne til en Bogbinder, for at sælges blandt hans Fibler, om de endog ere ledsagede af de høfligste og ydmygste Breve, Exemplaret trykt paa Skrivopapir, bundet i fransk Bind, og om saa Forfatteren var Medlem af alle muelige Academier og Societeter.

En Læges Tanker

angaaende et Lands Befolkning.

(Forfatteren af Besond. Nachr. føjer derved følgende Note: „Mer end een Grund, var det ogsaa kun den, at disse en Læges Tanker udgjøre Begyndelsen af dette Maanedsskrift, lede mig til at troe at den er en Original af vor Physiker, J. K. Struensee. Derfor, og fordi den, som Læseren vil see, viser, at Forfatteren var Mand af gode og nyttige Indsigter, vil jeg anføre den heel og holden.“

Af samme Marsag vil man og her anføre den uforfattet. — Læseren vil finde hvad hin forrige Udgiver forkyndte; men dog ikke glemme, at Afhandlingen er skreven 1763, altsaa nu for 55 Aar siden, og at

sildigere Tænkere over Statshusholdningen, især Engellænderen Malthus, have ledet Betragtningen over Landenes Befolkning til andre og rigtigere Synspuncter, hvoraf alligevel ikke følger, at jo meget ja det meste af hvad den Gang saaes med sandhedsføgende Øine, endnu og stedse vil findes rigtigt.

Saavidt det er at betragte som et Bidrag til Skildringen af den Tid, da det blev skrevet, kan det uden Tvivl ej heller være uden sand Interesse; hvorimod da for danske Nutids Læsere den forener sig, at vi ej kunne betragte, hvorledes det for ej endda saa længe tilbage var, vel og for en stor Deel her tillands, uden at glæde os over, hvor langt anderledes Skildringen af den Tid, vi leve i, dog virkeligen vilde see ud.)

Indbyggernes Formerelse er noget af det vigtigste, som nuomstunder sætter de Statskyn-dige i Bevægelse. Den Nytte, et Land drager af sine Indbyggers Mængde, og Menneketallets almindelige Aftagelse i Europa gjøre dette nødvendigt; denne Aftagelse er saa øjensynlig, at der næsten i alle Lande derover klages. Især er den mærkelig paa Landet. Der mangler et tilstrækkeligt Antal Arbeidere til at dyrke Markerne, og dog er Landfolket den sande Planteskole, og Ugerdyrkningen den som opholder Mennekeslægten. Stæderne kunde ikke bestaae, naar ikke den aarlige større Afgang end Tilvæxt erstattedes fra

Landet. Der døer i Stæderne stedse ulige flere end der fødes. — Levemaaden, det der førte Belliv, Udsvævelser, den Nødvendighed af at leve ugift, i hvilken Mange ved deres Stand befinde sig, volder Sygdomme og tidlige Dødsfald, og hindre Forplantelsen. Adskillige af disse Aarsager til Afgang i Menneſketallet kunne i Stæderne ikke affkaffes, men ere et uudebliveligt Onde. De Aarsager til at Folkemanglen begynder nu paa Landet at blive saa mærkelig, kan især henføres til to Klasser, den første, at flere nu end før forlade Landet og Agerdyrkingen: den anden, at Forplantelsen betydeligen aftager.

Der er forskjællige Bevæggrunde til at Landmanden forlader sit Fædreland. Nogle drage bort og søge Tjeneste til Lands eller til Søes; andre for i Stæderne at gribe til en Haandtering, lære en Kunst, eller tjene.

Tjenesten til Lands eller Blands er paa forskjellig Maade Befolkningen høist ufordelagtig. Den største Deel af dem, som godvilligen eller tvungne gribe denne Stand, ere tabte. Krigens Feldtslage, Farer, Besværligheder, flette Fødemidler, Umaadelighed i Uden og Driften, Udsvævelser og de deraf følgende Sygdomme, Foran-

bring af Luft, Clima, Levemaade, lange Sørejser, Sygdomme som medbringes fra fremmede Lande, Vest- og Ostindien, bortrive store Antal Mennesker. Komme ogsaa nogle tilbage, saa lider dog Fædrelandet ved dem. De tilbringe deres for Forplantningen beste Aar andensteds. Naar de komme tilbage, saa have de enten ved Alderen eller ved Udsvævelser og Sygdomme tabt Forplantelses-evnen. Ofte gifte de sig slet ikke, fordi de ere blevne vant til et frit og liberligt Levnet; og skeer det, saa avle de Børn, som blive Slagtoffere for deres Fædres uordentlige Levemaade, svage, hiven- de, sygelige, døe unge, eller om de leve, blive Selskabet til ingen Naade. Skjøndt dette Onde er vigtigt nok og bekjendt nok, udfordrer det dog, blandt alle de andre, mindst Opmærksomhed, fordi Antallet af dem, Fædrelandet paa den Maade taber, er indskrænket og ubetydeligt mod de øvrige, skaffer det paa anden Maade megen Fordel, og denne Udvandring maaske har været, igjen maaske kan blive nødvendig paa en Tid, naar de øvrige Hindringer mod Befolkningens Udbredelse maatte ophøre.

(Fortsattes i næste No.)

Borger = Bennen.

No. 21.

Tredjvte Aargang.

Løverdagen den 23 Mai 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Klareboderne No. 3.

B r u d s t y k k e r

formodentligen af en meget mærkværdig Forfatter.

(Fortsat. See forrige No.)

Langt betydeligere er det Tab, som Fædrelandet lider ved deres Udvandring, som søge andensteds deres Lykke. Dette Onde har langt værre Følger; og til Ulykke er det en smittende Syge, der stedse mere og mere griber om sig. Aarsagen er let at indsee. Den Lykke, En kan have gjort, pirrer hundrede Andre til at forsøge det samme. Det Fordelagtige stikker i Djæne, uden at man bliver Faren vaer. Man sætte, at hundrede Personer, for en ti Aar siden forlode en Provinds,

for at søge deres Lykke. I kort Tid ere de glemte af alle andre end deres nærmeste Paarørende og Bekjendte. En af dem kommer nu tilbage med nogle Penge, eller han har udenlands faaet en Tjeneste, hvorved han uden stor Møje har rigeligt Udkomme. Alle de unge Folk, som høre dette, ville nu følge Exemplet, uden at tænke paa de ni og halvfemsfindstyve, af hvilke Halvparten er omkommen, de øvrige leve i Kummer, eller vende tilbage hjem, efterat være blevne uduelige til at finde deres Ophold i deres forrige Næringsvej. Det bedste Middel til at hindre dette, vilde nok være, at der holdtes i hver Provinds Register over dem, som gik til fremmed Land, og at Udfaldene af deres Forsøg bleve offentliggjorte. Deres Landsmænd vilde da komme til at indsee, hvor megen Uvisshed og Fare dermed var forbunden, og hvor meget deres Anstal, som forsejlede Hensigten, overgik deres, der naaede den, og derved tabe Lusten til at gaae denne Vej, men heller forsøge ved Flid at blive sig selv og Fædrelandet nyttige. Den sande Lykke for et Folk, som beboer et frugtbart Land, beroer paa dets Antal, og paa en nogenledes tilstrækkelig Formue i rede Penge.

Men ikke alene forlade Mange Landlivet; saa Befolkningen lider derved, men de, som forblive, formere sig ikke saa stærkt som før. Af et lige Antal gifte sig færre, fødes altsaa færre. Det er unødvendigt at bevise dette; man behøver kun at eftersee de aarlige Fortegnelser. Belævet, Yppighed, Udsvævelser ere Skylden.

Yppigheden gjør, at de, som kun have liden Formue, og dog ville leve lige med dem som overgaae dem i Formue men ikke i Stand, ere bange for en talrig Familie, hvis Forbrug vilde medtage det, de Andre anvende til udvortes Ansæelse. Derfor blive Ægtefællerne sjældnere, og de af dem avlede Børn færre. Tillige giver den blødagtige Maade at leve paa Anledning til Uordener, som svækker Helbredden, hvorved Efterslægten nødvendigen maa lide. Mange lade de bedste Aar gaae hen, og avle siden i den tiltagne Alder svagelige Børn, som de ikke faae Tid til at opdrage. Ulykkeligvis har denne Tænkesmaade sneget sig ind ogsaa i Landsbyerne. Landmanden troer ikke, at hans Rigdom bestaaer i hans Mængde af Børn.

En anden slem Yppighedens Følge er at de Rige forlade Landet, for at leve i Kjøbstederne.

De forsøge deres Tjeneres Antal og skade derved saavel Agerdyrkningen som Befolkningen. Tjenerne have for det meste ikke nok at bestille, vænnes til Ledighed, blive uduelige til Markarbejd, som de fødtes for, og gifte sig ikke, fordi de paa den Maade siden ikke kunne finde Udkomme. Ofte lade de det og være af Liderlighed, eller og fordi kun faa Herstaber ville have gifte Folk i deres Tjeneste. De, som endnu leve ordentligst, og spare noget sammen, ville nødig igjen tage fat paa det møjsomme Markarbejd, fordi de alt for meget ere vant til det mægligere Kjøbstædlig. De begynde paa at drive en liden Handel eller Haandtering, hvorved stedse Befolkningen kommer tilkort. Af et lige Antal Bønder og Borgere avle stedse de første flest Børn; de sidste blive svageligere og døe tidligere.

Lige skadelig Følge har det, naar mange af Qvindeskjønnet tage Tjeneste i Kjøbstæderne. En Pige, der i ti, tolv Aar har tjent i Kjøbstaden, kan aldrig blive en god Bondeskone, hun er afvant fra Landsbyarbejd, og maa staae tilbage, naar hun derpaa igjen tager fat. Seer man en saadan Kone et Aar efter at hun har forladt Staden, saa vil man bemærke, hvor meget hun ved

den forandrede Levemaade er ældnet. Hendes første Barselseng, ved hvilken hun ikke kan have den Pleje, hendes Forkjælelse fordrer, er sædvanligen Begyndelsen til et Skranteliv, med Svækkelse og Ubrugbarhed; hun bliver ufrugtbar, og gjør tillige hendes Mand unyttig til Slægtens Fortsættelse.

Det er at befrygte, at dette Onde stedse bliver mere uheldvirkende, eftersom man begynder af Mangel paa Folk og af Sparsomhed at tage Børn i Tjeneste. Disse falde endnu lettere til Udsvævelser, og blive lettere fordærvede og bortrevne.

Ugerdyrkningens Forsømmelse, som hist og her griber om sig, giver endnu mere Lejlighed til Befolkningens Aftagelse, end foransørte Uarsager. Hoverie, Stavnsplichtighed, de mange Afgifter, Frygten for at tvinges til Krigstjenesten, drive Bønderfolk fra Ploven. Begjærlighed efter Rigdom, Lediggang og Udsvævelser frister dem til at foredrage Kjøbsstedlivet. De Tilbageblivende dyrke af Mangel paa Arbejdere og Opmuntringer ikke mere end de til deres Ophold nødvendigen behøve. Næringsmidlerne blive sjældnere og dyrere; almindelige Folk kan ikke gifte

fig uden silbigere, og færre af dem, af Frygt for at de ikke kunde ernære deres Børn. Overflod paa Fødemidler, som formerer Befolkningen, faaes kun ved Agerdyrkningen. Et eneste Exempel vil kunne gjøre dette tydeligere: en gammel Romer, som altid lagde Vind paa at dyrke Jorden, naar Fædrelandet ikke fordrede hans Tjeneste, levede med sin Familie af en Morgen Land. En Bild, som hverken saeer eller pløjer, fortærer allene saameget Wildt, som der lever paa 50 Morgen Land. Sølgeligen kunde Tullus Hostilius paa 1000 Morgen Land have 5000 Undersaatter, medens Ansørerne for vilde Folk paa samme Strækning neppe havde 20. at herske over.

Dette er den forfærdelige Forskjæl, Agerdyrkningen affledkommer i Befolkningen.

Foruden disse anførte er der endnu, hvert Land betragtet for sig, meget andet der fortynder Befolkningen; adskilligt efter Anseende lidet vigtigt og ofte umærkeligt. De Statsforstandige give sig den yderste Umag for at opdage alt muligt deslige, og med Forslage at afhjælpe det. De oversee maaſte det vigtigste, og hvad der snarest var at forebygge, og holde sig ved det, der mest falder i Dinene og mindst kan forhindres. Deres

Forflage ere saa hyppige, at allerede deres Mængde og Forskjellighed gjøre dem ubrugbare. De fleste af dem kunne formedelst nuværende Levemaade, Sæder, Rigernes Forfatning og deslige, hverken anvendes eller udføres.

Det var at ønske, at Menneffene vendte tilbage til den forrige Simpelted, ikke med Uppighed og Udsvævelser svækkede sig og forkortede Livet, eller af Kjærlighed til Gden. forsømte deres fornemste Bestemmelse, Slægtens Formerelse.

Ingen Lov, ingen Sædelære, ikke Religio-
nen engang formaaer at udrydde dette Onde. Man klage og skrive, saameget man vil, over den Skade Krigene og Skibsfarten til langt borte liggende Lande volder; de store Herrer ville aldrig holde op at afgjøre deres Stridigheder med Kaarden. Abbed. St. Pierres Forslag at oprette en almindelig Rigsdag af alle Europas Lande vil vel stedse anses som et Indfald af en godhjertet Mand. Fruentimrene ville ikke holde op at drikke The og bære Sirts, og Kjøbmændene at sende Skibe til Ostindien. Man præke Bonden for om den Fare og Ulykke han løber i, naar han forlader Ploven. En Hver-
ver, en Matros, vil ved et Glas Brændevin eller

en Kande Ni i Kroen overtlyde ham om det
Modsatte.

Alle Opmuntringer til Egtteskab ville blive
spildte, saalænge der ikke er Overflod af Levnets-
midler; og denne maa først skaffes i Mængde
af Arbejdere. At trække fremmede Colonister
ind er oftest uden Nytte. Forandring af Luft
river dem let bort, svækker dem i det mindste.
De ere for største Deel den fletteste Art Folk,
som forlade deres Fædreland mere af Haab om
et godt og mageligt Liv end af Begjærlighed
efter at arbejde.

(Fortsattes i næste No.)

Borger = Bennen.

No. 22.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 30 Mai 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Brudstykker

formodentligen af en meget mærk-
værdig Forfatter.

(Fortsat. See forrige No.)

Saadanne Anstalter falde i Dinene; de synes at vise den korteste Vej til at fremme Befolkningen. Man skuffer sig, og taber derimod Agtsomheden paa et af de væsentligste og vigtigste Stykker; det er, man anvender ikke nok, fast slet ikke, Omsorg for at vedligeholde menige Mands Sundhed. Sygdomme og tidlig Død bortrive flere Mennesker, og hindre mere Befolkningen, end alt hvad forhen er anført som Aarsager til dens Standsning. Naar i et Aar Halvtresinds-

tyve forlade en Provinds, for udenlands at søge deres Lykke, saa døde derimod Fem Hundrede ikke af Alderdom, ikke fordi den Tid Skaberen havde bestemt dem, er henrunden, men af Sygdomme, hvilke tillige gjøre Hundrede og maaske flere udygtige til det Arbejd at forplante deres Slægt. Man undersøge Dødelisterne; det større Antal Døde bestaaer af Børn, unge Mennesker, og saadanne som ikke have naaet det halvtresindstyvende Aar. Halvtresindstyve til tresindstyve Aar er nuomstunder næsten den højeste Alder, da den dog efter Naturens Løb skulde være den korteste. Man gaae Landsbyerne igjennem, hvormange syge, vantrevne, lemlæstede Børn, Møer og ufrugtbare Qvinder vil man ej finde!

Disse Ulykker ansees for det meste som uundgaaelige, og saadanne, at det vilde være forgjæves at sætte sig imod dem. Levemaaden, Udsvævelserne, Bøllysterne, som nuomstunder have smittet endogsaa almindelige Folk, ere vistnok Skyld i de hyppige Sygdomme. Førend man kan affkaffe hine, ville disse stedse blive ved. Men er det ikke muligt, og bedre at forebygge en Tings flemme Følger, naar man ikke kan udrydde Tingen selv? Desuden blive endnu de epidemiske

og endemiske Sygdomme tilbage, hvilke sikkerlig-
gen ere Menneskeslægten ligesaa skadelige. Det
er ikke nok at erstatte Afgangen med Andre og
være tilfreds, naar der sødes ligesaa mange som
der døer. En nye Ankommen kan ikke oprette
Tabet af en Bonde der døer i tredive Aars Al-
der. Det er tvivlsomt om hin er saa arbejdsom
som denne, der ved sine Hænders Arbejd cruce-
rede rigeligen sin Familie. Den nye Ankomne
har ikke den Kundskab om Agerdyrkingen i Landet
og Maaden den er at drive paa, som den der opdrag-
ne Udsøde. Dennes efterladte Kone kommer i Ar-
mod, og falder med sine Børn, dem hun ej selv kan
opdrage, Almenheden til Byrde. Staten vinder ved
tre Børns Fødsel ikke saa meget som den taber ved et
fem og tyveaarigt Menneskes Død. Hvorfor ere ikke
to Recruter saa gode som en exerceret Soldat? og
hvorfor anvender man ved Armeerne saa megen
Omhu paa at bevare denne, naar han bliver syg
eller saaret?

Saa ustridigt det er, at Sygdomme bidrage
om ikke mere, dog vist ligesaa meget til at blotte
Landene for Folk, som alle de andre Aarsager
tilhobe, saa kan man dog med endnu større

Viſhed paaſtaae, at de fleſte af diſſe kunde forebygges og et ſtort Antal Syge reddes.

Den ſlette Pleje og Omſorg, der anvendes ved almindelig Mandſ, iſær Landmandens Sygdomme er en af de fornemſte Uarſager til den ſtore Dødelighed i denne Menneſteklaffe. Læger, ſom derpaa give Agt, bemærke det med ſtørſte Bedrøvelſe. Det er ikke Mangel paa Virkſomhed hos de Omværende, ſom herved er at klage over. Det er ſjelden at et Menneſte er ſaa ulykkeligt, at han i ſin Elendighed bliver forladt. Menneſtelighed, Medlidenhed driver Enhver til at ile en Syg til Biſtand, ſom man veed af. Men Fordomme, Enſøldighed, falſke Begreber gjøre almindeligen denne Hjælp ſkadelig, ja dræbende. Et Almueſmenneſte ſaaer et Feberanſtød. Da man har bemærket, at et ſaadant ofte er hævet ved Svedning, ſaa maa den Syge ſøde. Han overdynges med Dyner; Sengegardinerne trækkes for, Binduer og Døre paſſes vel at holdes lukkede. Man giver ham hyppigen varm Drikke, og da han er mat, ſaa søger man at ſtyrke ham ved Vin og Kjødsuppe. — Iſtedet for at lette ham, piner man ham. Blodet hidſes, og Sygdommen, der ellers var bleven en Vexel- eller anden let Feber,

bliver ved den forventede Udfærd en hidsig og dræbende Syge. Deslige Tilfælde ere utallige. De mærkes ikke, da man tilskriver Sygdommens Hestighed det slette Udfald, hvorvel den blot er Virkning af den Syges eller de Omværendes uforstandige Udfærd.

Hertil kommer, at Almues-Folk, især paa Landet, næsten gandske ere duelige Lægers Hjælp og Raad berøvet. Disse anvende deres meste Omhu og Stræben paa at passe den anseligste Del af Menneskeslægten, og lade derved roligen den største og i forskjellig Betragtning nyttigste Del omkomme. Lægernes Egennytte ogsaa vel deres Stolthed bidrager hertil ligesaameget som Almues-folkets Egensindighed og Fordom. Lægerne besatte sig for det meste ikke med at curere Smaa-Folk, uden for at gjøre sig bekjendte. Saa snart de have faaet et Navn, saa troe de, det er dem hverken anstændigt eller vigtigt nok videre at give sig af med dem. En Læge, der staar, som man siger, i Praxi vil før to eller flere Gange om Dagen besøge en rig Mand, der har overlæstet sin Mave, end beslutte sig til een Gang at see til en med Elendighed og Sygdom overvældet Fattig. De ham overdyngende Forretning

ger ere hans Undskyldning; men den sande Grund er, at hin lønner rigeligen hans Besøg, denne har kun et ubehageligt Syn at byde. Hvor sjeldne ere de Læger, hvilke i dette Stykke gjøre Menneffeligheden Vre. Dog maa man tilstaae at de blandt almen Mand herskende Fordomme og hans Egensindighed vel kunne trætte den uegennttligste Læge, naar han seer, at han med al sin Møje ingen Nytte kan gjøre, og derfor heller bliver uvirksom end arbejder forgjæves. Pøbelen følger sjelden de beste Raad. Den forlanger noget overordentligt og underfuldt ved sine Sygdommes Helbredelse. Da den ikke finder dette hos den sande Læge, som følger Naturen, saa giver den ham kun lidt sit Bifald. En gammel Kjerlings, en Markskrigers, en Skarpretters Raad synes han bedre om. Vil ikke Lægen blande sig mellem dette Pak, som vanærer Lægevidenskaberne og er Pøblens Afguder, saa maa han reent holde sig fra Almuepraxis. Om Morgen sender Hjulbørkjøreren sit Urin til en Markskriger; om Middagen lader han en Doctor hente, og om Aftenen kommer en uvidende Barberer eller en snaus Laborant, ukaldet, hægler de givne Forskrifter igjennem, forkaster dem, og

giver den Syge et af ham selv opfundet og ubearbejdet Middel, paa Liv og Død, som han selv siger. Den Syge dør; hvem faaer Skylden? Naturligviis Lægen; thi Markffrigreren havde seet af Urinen at Lunge og Lever var angreben, og den Sidstkomne beklager, at Døden havde blandet sig med i Spillet, og at den Syge ikke havde havt Kræfter nok til at taale hans Midels gode Virkning. Kun Lægens Forskrifter fordømmes, som havde anseet Sygdommen for at være saa let. Den var det virkelig, havde man kun, som han forordnede, roligent ladet Naturen virke. Kan man vel fortænke en duelig, en værdig Læge om han forlader Pøbelen ved dens Sygdomme?

Kun de, som have Opsigten over Politiet, kunne rydde disse Hindringer af Veien og derved opmuntre sande Læger til at bistaae Almeneemand i hans Sygdomme. Paa de fleste Steder anseer man ikke Medicinalvæsenets Forbedring for vigtigt nok til med Alvor derpaa at anvende Opmærksomhed. Man tillader, om og ikke offentlig, dog ved at see gjennem Fingre, Enhver hvem det falder ind, at forestille en Læge, og udøve Lægekunsten. Paa den ene Side er man omhygge-

lig for at befolke Landene, at holde paa Indbyggerne, at gjøre dem lykkelige; og paa den anden overlader man disse Indbyggers Sundhed og Liv til de taabeligste uvidende Mennesker at skalte og valte med. Stæder og Landsbyer vrinkle af Fuskere, som ustraffet dræbe, lemlæste, gjøre usunde og til Krøblinge, de Syge, som falde dem i Hænderne. Forløbne Præster, forulykkede Kjøbmænd, Skomagere, Skræddere, Natmænd, gamle Kjerlinger og saadant Kram lader man roliggen spille Læger, sælge Lægemidler, og det i Lande og paa Steder hvor der er Sædelighed, og hvor man vil fremme Videnskaberne. Jeg kjender Stæder, hvor der er fordærvede Medlemmer af hvert Haandværk, og hver Stand som giver sig af med Lægekunsten. Mange blandt dem blive rige, skjøndt de vare for dumme til at finde Livsophold ved deres egen Haandtering.

(Sluttes i næste No.)

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 7de Junii, da Hr. Pastor Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 23.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 6 Junii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

B r u d s t y k k e r

formodentligen af en meget mærkbar-
dig Forfatter.

(Sluttet. See forrige No.)

Er det ikke at undres over, at den Højde, til hvilken Videnskaberne nu (1763) dog ere stegne, har saa liden Indflydelse paa vore Sæder? Hvad nytter det at vide, hvorledes man skal gjøre et Land stort, rigt, dets Menneſker lykkelige, naar det ikke anvendes eller udføres.

Enhver, som har kun lidt Indſigt, er overtydet om, at der gives ingen almindelige ube-

dragelige Midler mod alle Sygdomme, ej heller, under alle Omstændigheder, mod enkelte; men at blot duelig Anvendelse, der grunder sig paa Kundskab om Sygdommen, gjør dem nyttige, men at deres Brug ellers er stedse skadelig eller i det mindste fejlbar. Desuagtet ere alle Aviser fulde af Anprisning af saadanne ubedragelige Midler, og paa Landet løber der en Mængde omkring af Personer, der tilbyde deslige. Avis-skriverne og Sælgerne indbringe de megen Fordel. Man troer at ville være ubillig om man vilde unddrage dem denne Fordel, og forbyde dem Næringen. Pøbelen er Dffret for denne Seen gjennem Fingrene. Den kjober begjærligen de forroste Lægemedler; den mister sin Skilling, og ofte tillige sin Sundhed og sit Liv. En Dovenkrop, en offentlig Bedrager, som ved sig selv beleer sine Kjøberes Taabelighed, en Landstryger, beriges paa mange tusinde Staklers Beføstning og til deres Fordærv.

Maaske synes jeg at overdrive den heraf flydende Skade. Nøjagtig Betragtning og Erfaring vil overtynde Enhver, hvis Pligt det er

herpaa at agte. Sande Læger med Menneskefjærlighed bemærke hver Dag med Smerte de store Ulykker, som Fuskerie og Lægemedlers Misbrug anrette, uden at kunne hindre dem. Deres Anke tilskrive undertiden fortsynede og pøbelagtig Dømmende Egennytte eller Haandværksnid. Jeg tør paastaae, at, vilde man undersøge Dødsfaldenes Aarsager, skulde man finde, at af ti Døde, ere Fem om ej flere dræbte af Fuskere eller ved Lægemedlers Misbrug. Hvor meget kan ikke dette bidrage til Befolkningens Fortyndelse.

Gjordemødrenes næsten almindelige Uvidenhed, og den Fordom, som endnu hersker paa de fleste Steder i Tydskland mod at bruge Mandspersoner til Fødselshjælp, hindrer Menneskeformerselen mere end man skulde troe. Hvor mange Børn og Koner ombringes ikke ved disses Uduelighed! Det er herved den farligste Tilstand, hvori en Kone kan befinde sig, den naar hun skal forsøge Mennesketallet; da den, efter Sagens Natur, vel er smertelig, skjøndt den hos de færreste skulde være forbunden med megen Fare eller Be-

svær. Grunden er at man vil komme Naturen til Hjælp, og dertil bruger de dumme, taabeligste, ubehjælpeligste Qvinder. De Vildes Koner, og de som ved Fødslen maa undvære al Bistand, slippe sikkerligen lettere, og ere derved mindre ulykkelige end de, som ere omgivne med fer gamle Koner, af hvilke hver foreflaaer sit Yndlingsmiddel til at drive, og med tre Gjordestmødre, som med deres hyppige Tjaddren og en qvælende Virksomhed søge at lette den arme Barselkone Smerterne. Ulykkelige ere de, naar de slippe med Livet, endnu lykkeligere, naar de slippe for noget af de Bræk, som kun blive Qvindeskønnet, og dem de, naar Nøden tvinger, maa aabenbare sig for, bekjendte. Kun disse vide, hvor hyppige disse Bræk ere, og hvor meget de skade Forplantningen. En Kone som herved bliver ubrugbar, gjør tillige sin Mand til et i denne Hensigt unyttigt Medlem af Staten. Hvor mange Børn gaae ej paa den Maade tabte, som ellers vilde være blevne til!

Den forvendte og uforstandige Maade at opdrage Børn paa, der, efter de Rigeres Exem-

pel ogsaa er brudt ind blandt de Ringere endog blandt Folk paa Landet, svækker øjensynligent Menneskeslægten. Den Kjælenhed, hvormed de lige efter Fødslen indsvøbes i varme Klæder, og næsten gøales i Puder bag Gardiner; den Omhu hvormed man vogter dem for Kulde, fri Luft, raat Vejr, og stærk Bevægelse i den tiltagende Alder; de blødagtige Spiser, de evige Supper, den Thedrikken, hvormed man føder dem op, gjøre deres Legemer svage. Det Arbejd, de Besværligheder, deres Kald siden paalægger dem, de Udskjællser, de Gyster, Belleevnet frister dem til, kunne de følgerigen ikke taale, men maa snarere bukke under for Følgerne og Sygdomme, end om de vare opdragne til Haardsørhed og efter Naturen. De blive tidlig gamle, avle faa og usunde Børn, hvis Efterkommere forholdsmaessigen stedse blive svagere. Et svageligt Folk lider langt mere i Krig og ved Skibsfart end et stærkere. De Børns offentlige Opdragelse, som maa besørges paa offentlig Bekostning, er ligesaa mangelfuld. Derved sees der blot paa at spare. Den flette Næring og Pleje, man giver dem, gjør dem usunde og til Krøblinger, og

mange døe af dem. Et stort Antal gaaer under ved Erang og Glendighed, fordi der ej kommer dem til Hjelp. De Bekostninger, dettes Afhjelpning fordrede, vilde ved Menneketallets Tilvæert ganske vist rigeligen lønne sig.

De Sygdomme, som blotte et Land for Folk, kunne være mangfoldige; de, som i disse Egne (man erindre, at dette skreves i Holsten og 1763) have saadan Virkning, ere især Feber, Blodgang, Meslinger, Kopper og Lysfygen.

Febere voldes af Vejret, af en fugtig, vaad, moradsig Jordbund, af staaende Bænde, af hyppig Nyden af Kjød og Fiskspiser, af Urenlighed paa Beje og Gader, i Landsbyer og Huse, af raadnende Luft i de for Afgang for den udvendige Luft spærrede Boliger, af trange Huse og disses tætte Beboelse i Stæderne, og Mennekenes og Dvægets fælles Dphold under eet Tag paa Landet. Undertiden udbredes de ved Smitte. De rive hvert Aar en Mængde Menneker bort, og efterlade mange andre Sygdomme som deres Følger. Grunden dertil ligger ikke i at de i deres Natur ere saa farlige. Den bagvendte Maade

man i Følge Fordommen næsten altid følger i at curere dem, er Skylden alene at tilskrive. Store Lærerens Bemærkninger og Erfaringer og Opsindelsen af lettere og sikkrere Metoder har gjort dem til mindre farlige og med ringere Baneskelighed helbredelige Sygdomme. Optegnelsen af Døde og Helbredede i Sygehusene, hvor den rette Læremethode anvendes, beviser dette til Djensynlighed.

Det samme kan man sige om Blodgangen, Meslingerne, og Kopperne. Disses Indflydelse paa Befolkningen til dens Fortyndelse kan desuden ved Inoculationen om ej ganske dog for det meste forebygges.

Lysfygen er en langsom og skjult Gæst, derved at den uformærkt svækker og formindsker Menneskeslægten. Den er mere udbredt end man troer, og skjuler sig ofte under andre Sygdommes Skikkelse, da den kun af skarpsynede og erfarne Læger kan opdages og helbredes. Den Mængde ugifte Mennesker, Soldater, Søfarende, give dertil Leilighed. Voltaire siger, man kan være vis paa, at naar en Armee af 30,000 Mand

staar mod en af lige Styrke, føre 20,000 paa hver Side den med sig. Landsfolket nær store Stæder, eller hvor der ligger Tropper, angribes ikke mindre af dette Onde. Stædernes Indbyggere hente Ammer fra Landet, og lade siden deres Børn af dem indsuge Giften. Børn, avlede af smittede Forældre, meddele deres Ammer den. Denne Sygdom dræber mindre end den gjør ubuelig til Forplantningen. Efterkommerne føle de onde Følger ofte stærkere end de Forældre, der have meddelt dem den. Sogde man at svække denne Ulykke, saa vilde Befolkningen derved saare fremmes; men en Pige, som faaer et Barn, bliver ofte straffet haardere end et liderligt Qvindfolk, der giver sig til Pris for Enhver, og uddeler Frugten af sine Udsvævelser. Den Skjændsel hin overøses med, tvinger hende ikke sjelden til at følge dennes Exempel.

E. H.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 7de Junii, da Hr. Pastor Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = Vennen.

No. 24.

Trediede Udgang.

Løverdagen den 13 Junii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

De maßmannske Søndagskølers aarlige Højtidelighed kan, med Rette, betragtes som en virkelig Borgerfest. Undertegnede Deltager i Bestyrelsen af disse Skoler, ledet af denne Overbevisning, leverer derfor, denne Gang, med Forfatterens, Hr. Pastor og Ridder Holms, hine Skølers Overdirektørs, Tilladelse, den af ham, ved sidste Højtidelighed, holdte Tale, tilligemed den dertil, af sig forfattede, Choral; menende, at Ingen af Bladets Læsere ville fortryde de Djeblikke, de anvende paa dets Læsning.

H. E. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed,
og Lærer ved Selskabet = Akademiet.

C h o r a l

ved Søndagskolerens sidste Højtidelighed

den 24de Maj 1818.

End svandt igjen et Idræts Aar;
 end Kjærlighedens Værk bestaaer,
 og sine Frugter byder.

End her, i Herrens Helligdom,
 en Borgerstare, mild og from,
 sig over disse fryder.

D, vær

os nær,

Fader, Herre!

Naar vi bære

frem vor Glæde:

vær Du Selv blandt os tilfædet!

Ja, Dig tilhører Støvet's Priis —

Dig, som er ene god og viis,

og mægtig i den Svage!

Du gav vor Plante Barighed;

Du lyste over den Din Fred,

i de fremfarne Dage.

Med Aand,

med Haand,

bød Du Fromme

til den Komme,

den at give

Kraft til gavnerig at blive!

Skjult er for os den fjerne Tid!

Dog, Du som signede vor Id,

i den os ej forlader.

Nei! — Alt hvad, i Dit Navn, er bygt,

skal stande, ved Din Bælde, trygt! —

saar har Du lovet, Fader!

Thi, Gud!

bred ud

Held og Raade,

Fred og Naade!

Du beskytte

Enighed i Borg og Hytte!

T a l e

i samme Anledning.

Du gav, algode Fader! Mennesket Evne og
 Attraa til Kundskab, Middel og Leilighed til at
 finde den. Hver den, som søger Kundskab med
 redeligt Sind, hver den, som udbreder den til
 Brødres Gavn, vil Du give Raade, Held og
 Belsignelse til sin Gjerning. Derfor opløste vi
 med Tillid vor Tanke til Dig; i Dit Navn ville
 vi udsaae Kundskabs Sæd; Du vil give Bort i
 rette Tid; Dig være Væge og Priis i al Evighed!
 Amen!

Allernaadigste Konge!

Høje, hæderlige Forsamling!

Vi kunne intet Godt og Gavnligt begynde, fortsætte eller fuldende her i Livet, uden at finde Raad og Regel, Opmuntring og Exempel i Guds hellige, aabenbarede Ord. Det er og bliver stedse vort Lys paa Livets Vej, og ved dets himmelske Skin gaar vi vort store Maal imøde. Derfor oplader jeg og Bogen i denne høitidelige Stund, og finder snart et Sted, der med Betydning og Fynd skal anbefale den Sag, for hvilken jeg her fremtræder, som Talsmand. Stedet findes hos Evangelisten Lucas 7, 2-5, og lyder saaledes:

”Dg i Capernaum boede en Hovedsmand, hvis Tjener blev dødelig syg, og Herren havde ham saare kjær; og da han hørde om Jesus, sendte han Tødernes Ældste til ham, og bad, at han vilde komme og helbrede hans Tjener — Dg da de kom til Jesum, bade de ham inderligen og sagde: Herre! han er vel værd, at du gjør dette for ham; thi han elsker vort Folk, og har bygt os en Skole — da gif Jesus med dem.”

Det er saare opmuntrende at lægge Mærke til, hvorledes det Gode i Verden saa ofte forener Menneskene med hinanden. De have vel

ofte forskjellige Meninger, de nære stundom Mistro og Uvillie mod hverandre, men der er og bliver dog stedse Noget, der forekommer dem at være et stort, et herligt, et almeenvigtigt Anliggende, og naar det gjelder om at fremme det, da høres Fornuftens, Hjertets, Samvittighedens Stemme, da tie alle uædle Videnskaber, da nærme de sig, som før vare adskilte, og række hinanden Broderhaand for den gode Sag. Jøden og Hedningen vare ikke Venner, den romerske Høvding var frygtet, sjelden elsket i det undertvungne Land, og de jødiske Eldste pleiede ikke at komme til Jesum for at bede. Men her er Noget der forener de Adskilte, Kjerlighed til det Gode, Omsorg for Ungdommens Underviisning. Den retskafne Hedning bidrager til Kundskabs Udbredelse hos et Folk, der ei havde hans Religion. Den hæderlige Kriger vil ikke, at de Dvervundne skulde være uvidende Trælle. Og man veed at sætte Priis paa et saadant Sindelag, glemmer al Intolerance og Nationalhad, føler sig forpligtet til Taknemmelighed. For den fromme Hedning, for den ædle Hersker ginge da Jødernes Eldste hen til den Mand, de ellers saa ofte miskjendte og mistroede, og bønfulde ham at lønne deres Belgjører. Det er den Unbefaling, de fremføre: Han elsker vort Folk, det er Vidnesbyrdet om hans Kjerlighed: Han har bygt os en

Skole. Den Unbefaling, det Vidnesbyrd maatte gjelde hos ham, som sagde: Fader Eders Lys skinne for Menneskene; hos ham, som bød: Fader Børnene komme til mig! Kjerlig hørde Jesus deres Bøn; villig gaaer han med dem for at trøste, opmuntre, hædre den ædle, Folkets, Ungdommens Ven. Saa har vor gudommelige Forløser stadfæstet den store herlige Sandhed, at den, som bygger Skolen, elsker Folket.

Saa, hver den, som elsker et Folk, og ønsker at det maa vorde lykkeligt, han vil betænke, hvad der tjener til dets sande Løb, hvad der udgjør dets rette Hæder; han maa da forstaae, at det ikke kan vorde driftigt, virksomt, Kraftfuldt, selvstændigt og frit, naar Borgerne ikke ere forstandige og oplyste, ikke ere vante til Tænkksomhed, ikke have Lyst til Sandhed, Attraa til nyttig Kundskab, ikke have Ærbødighed for Dyden, Lyst til at hylde Pligtens høie Lov. Han vil vide, at det er Aandsdorskhed og Sløvhed, at det er Eiegenlydighed og Ringeaagt for Dyd og gode Sæder, der fornedrer Mennesket i hvilken Stand han end monne være; at da er Synskredsen indskrænket, da ere de ædleste Gæver hindrede i deres Udvikling, da ere de bedste Kræfter ørfesløse eller misbrugte, da fiendes ei Regel, ei Raad, ei Plan, ei Hensigt eller Middel, da drives ethvert Arbeid mekanisk og

med Trællesind, fremskyndes kun ved Frygt eller lav Egennytte, da faae Bantro og Dvertro Herredømmet, da vækkes og næres dyrist Sandfelighed, og man kjender ingen Glæde, uden den allene, da er Fædrelandskjerlighed og Trostaa mod Kongen og Lydighed mod Lovene Ord uden Betydning, da ere alle Baand sønderrevne, som fulde forene Menneskene indbyrdes, da staaer enhver affondret, fremmed i Samfundet, kun tænkende paa sig selv, da er enhver Selvfornægtelse, enhver Selvbeherskelse, enhver Dpofrelse et utaaleligt Aag. Hver den, som elsker Folket, og agter paa, hvad der tjener til dets sande Belfærd, veed da, underviist af Historiens utalige lærerige Vidnesbyrd, at det er ikke Landenes Størrelse og Udstrækning, ikke Indbyggernes store Mængde, ikke Bælde, Rigdom, Pragt og Glimmer, der grundfæster Folkenes sande Lykke; thi vi have seet den største Magt svag, og den høieste Bælde falde, og den meest blændende Glimmer hastig forsvinde, og store Stater omstyrtes, fordi sand Dplysning og Sædelighed ei var i Agt og Ære, og vi have hørt Nationer, ringe i Antal, indskrænkede til en snæver Jordbund, uden Skatte, uden Bælde, ved Kundskab og Dyd arbeide sig frem til Storhed og Hæderlighed, hævde sin Sikkerhed, grundfæste varig Belfstand. Ja, vi vide, at ved Wiisdom bygges Huset,

ved Forstand opholdes det. Og som det staaer vel til i den lille Familie, naar enhver kjender sin Gjerning og har Forstand og Lyst til at udføre den efter den sikreste Regel, paa den bedste Maade, saa staaer det vel til i den store Familie i Staten, naar den til ethvert sit Wrinde, i enhver Stand, i enhver Virkekreds har Mænd og Tjenere, der forstaae at byde og at adlyde, at granske og prøve, at dømme og vælge, at lægge en Plan og at udføre den, at have en Regel og følge den troligen, et værdigt Formaal, og vide Midlerne til at naae det. Det staaer vel til, naar der er Lyst i Hovedet, Varme i Hjertet, Kraft i Villien, naar man ved sin Gjernings Grund, Maade og Hensigt, og har en fast og ædel Grundsaetning, den man standhaftigen følger; da lader man sig ei regjere af Fordomme, ei blænde af Skinnen, ei beherske af Lune, ei styres af Bane, ei skrækkes ved Magtsprog, ei forfærdes ved Anstød, Hindring og Fare, da gaaer man frem sindig, bestemt, vis i sin Sag, med Mod og Kraft uden Stolthed, uden Bram, uden Trods, men med Følelse af sit Værd, og sig selv tilfulde bevidst hvilke Hjelpemidler Mennesket har i sig selv, hvad han kan, naar han vil, vil Intet, uden hvad han bør, hvad han da kan med en sund Forstand, en reen Villie, uførtroden Flid, og Tillid til Gud ved hans

Kraft, som fuldkommer vor Skrøbelighed. Held det Rige, Held det Folk, der har fleest Mænd i Borgen og i Hytten, i Kaa' t og i Earesalen, i Krigens og Fredens Grinde, paa Bærkstædet og paa Ugeren, paa Skibet og i Havnen, som saa tænke, saa ville, saa virke. Hver, som har dette Begreb om Almeenvæl, hver, som hertil vil bidrage, ham velsigne Gud; thi han elsker Folket. Men hvo der elsker Folket, bygger Skolen; thi den er et af de første og ypperligste Midler til Oplysning, Sædelighed, og Folkeheld. I den huuslige Kreds, under en søm Moders og trofast Faders hulde Varetægt lærer Barnet allerede saare tidlig meget. Der begynder Spiren at udvikles, der mærkes, opmuntres de første tidlige Anlæg, der dannes de første Begreber, der gjøres de første gode Indtryk paa det bløde Hjerte. — Men hvor ofte hindre Huuslivets Sysler og Sorger selv de meest retsindige Forældre fra at være gandske for deres Børn det, de ønskede. De erkjende snart, at de trænge til en anden Underviisning og Dannelse, end den, de selv kunne meddele dem.

Der er et Sted, hvor den Retsindige vænnes til Alvor, og den Flygtige til Stadighed og Orden, hvor Opmærksomhed vækkes, Forstanden skjerpes, Hukommelsen dannes og øves, hvor Synskredsen efterhaanden udvides, og et Forraad

af rigtige Begreber indsamles til Livets Brug og Nytte, hvor en kyndig og erfaren Mand, der har helliget sin Tid til Kundskab, der har opofret sig for at lære og øve den store Kunst at meddele Kundskab paa den bedste Maade, hvor han letter, jevner Indtrædelsen paa Banen, der stedse i Begyndelsen er tung for de uøvede Kræfter, hvor han vækker og nærer Lærelyst hos den Unge, viser ham hvorledes Gliden lønnes, og at ingen Glæde er saa stor, som den, man føler over at have gjort Fremgang i det Gode. — Der er et Sted, hvor Sandhed, Dplysning, Duellighed, Sædelighed, og Gudsfrygt ene og alene gjelder, som det, der udgjør vort Værd, giver Yndest og Naade hos Gud og Menneskene, hvor man arbejder for at danne Barnets Forstand og Hjerte, og forberede det til at træde ind i det virksomme Liv, og vorde skicket til at udføre det Verinde, han overantvordes i Borgersamfundet, og i det virke, som sin Konges troe Mand, som Statens agtværdige Tjener. Der er et Sted, der frelser den Unge fra Ledigang, fra Daarskab, fra Banfundighed og Last, hvor den store Tanke vækkes i hans Sjæl, at Wiisdom er kosteligere end Perler, og at Intet i Verden kan lignedes ved den; et Sted, hvor hver Evne udvikles, hver Kraft øves, hver ond Lyst neddæmpes, hvert Onske henvendes til det ypperste, hvor Forstanden finder

Næring ved den gavnligste Lærdom, og hvor
 Værelysten vækkes ved at henvise til de store
 Navne, dem ikke Fødsel, Stand, Høihed og Lykke,
 men Dyd og Daad kronede med en uforvisnelig
 Krands i Udødeligheds Tempel, og bevare i et
 Minde, der aldrig skal forgaae; der er et Sted,
 hvor den Unge finder en Ven, trofast, som en
 Fader, en Mester i den Kunst, han skal lære,
 der vil vise ham sin Bestemmelse og hvorledes
 han skal naae den. Kalde vi dette Sted Skolen,
 ere vi enige om, at dette er og bør være dens
 Hensigt, da kunne vi sige: Den elsker Folket,
 som bygger Skolen.

Men det gjelder om at bygge med Forstand,
 saa at den Bygning ei alene kan glimre en søie
 Tid, men have Fasthed og Varighed, og give
 Ly for dem, som ville til den søge sin Tilflugt.

Der har været de, som have villet bygge
 Skoler, som om det var den eneste nyttige Byg-
 ning, der var til i Verden. De have sagt os,
 at naar der tales om Kundskab og Dyd at
 fremme, da skulle vi holde os alene til de
 Unge, opgive alt Haab om de Eldre.
 De have villet indbilde os, at de Unge alene
 har Memme, Hjerte og Villie, men at de Eldre
 ere under Banens Magt og kunne ikke forans-
 dres. Saa urigtig denne Mening er, har den
 dog fundet Bifald og stiftet uberegnelig Skade.

Derfor siges det ogsaa her, at kun den bygger Skolen, der har Tro paa Menneskehedens Oplysning og Forædling, der er forsikret om, at Mennesket, skabt i Guds Billede, kan udrette store, underlige Ting, at han da ei alene kan regjere over Fiskene i Havet, over Fuglene under Himlen, over alle Dyr, som krybe paa Jorden, ei alene gjøre sig Jorden underdanig, saa at han omstaber Ørkener til Paradieser, og farer over Oceanet til de fjerneste Zoner; men han kan og regjere over sig selv, gjøre sig Pligtens Lov underdanig, rive sig løs fra Videnskabens Nag og Syndens skjendige Trældom. —

Der have været de, som ville bygge Skolen saaledes, som om Menneskets hele Underviisning næsten i den skulde fuldendes. De have mangfoldiggjort Underviisningsgjenstandene, de have villet at det arme Barn skulde glemme, at hans Alder kaldte ham til Munterhed og Glæde, affondre sig fra Verden, nægte sig al Bequemmelighed, Bederqvægelse; ja, fast glemme Omfarg for Sundhed og Liv, for tidlig at bringe det vidt i alskjønns Videnskab og Kunst, og snart erlange Mesterens Navn. Vi har seet den tidlig fremstyndte Modenhed, beklaget de Ynglinge, der bleve hastig Oldinge paa Sjæl og Legeme, mærket, at der ere saa Mange, der vide Noget af Alt, Lidet i det Hele, ynkedes over den Ubes-

ffedenhed og Ubefindighed, som alffor ofte viffe sig hos disse misdannede Ynglinge, og vi fige derfor: Den, der lærer Ynglingen ei at blænde, men at være værdig sand og varig Ugtelse; lærer ham ei at syne, men at være, ei at have mangehaande overfladig, men tilbørlig grundig Kundskab, og være beskeden, som det sømmer sig en Lærling, som den, der endnu ei kjender Livets dyreste Være, Erfaring, han bygger Skolen.

Der har været de, som ikke vilde, at det længere skulle være, som i de gamle Dage, at Skolen skulde staae tæt op til Kirken, mindre end denne, men styttet, styrket, beskyttet ved den. Nei! man vilde, rive Kirken ned, for at bygge Skolen op, og man vilde, at Præsten skulde være Lærer fornemmelig i Skolen, thi hans Underviisning i Kirken blev anseet lidet fornøden, og selv i Skolen maatte han glemme sit Navn og Embede, ei tale meget om Religion, ei komme der med sin Bibel; Religionen var en Bisag, Bibelen ei for Ungdommen. Jeg behøver ei at gjendrive den Bildfarelse; den er indseet, og der er bødet dyrt for den. — Held os! Skolen staaer igjen ved Kirken, og den Unge skal atter vide den hellige Skrift fra Barndom.

Derfor tør jeg, glemmende det Forbigangne,

og med frydefulde Udsigter til Fremtiden forkynde mit Hjertes Hæreste Overbeviisning, at Folkets, Sandhedens, Ungdommens, Religions Benner, de Ypperste, de Bedste ere enige i, at den, der betragter Skolen kun som et Forberedelsesmiddel til Livet, kun som den første Klasse til den høiere, som siden venter os, den der tager Barnet, som Barn, har billigt Hensyn til hans Alder, Evner og Lærv, den, der fører ham gennem Skolen til Kirken, stemmer tidlig det unge Hjerte til den Andagt, til den Erbødighed for Gud og hans Ord, til den Følelse af Religions værd og Bigtighed, ved hvilken han siden skal komme i Kirken for at tilbede, for at høre til Dybyggelse — den elsker Folket, bygger Skolen.

Saa staae da og vor lille Skole, imellem de større, uden Bram, uden Fordring, beskeden og ydmyg for Gud og Mennesker, bygt af en Mand, der elskede sit Folk, vilde den agtværdige Haandværksstand det vel, vilde sørge for at dens Lærlinge her kunde finde Leilighed til at oprette, hvad der i deres tidlige Barndom var forsømt, og erhverve de Kundskaber, der i deres tilkommende Stand var dem de meest uundværlige! Vi mindes Dig, Du Hensarne! vore Skoler skulle bære Dit Navn, og bevare Dit Minde i Betsigelse.

Men, naar vi, som Christne, som Danner-
rigets Borgere, høre vor Christendoms Bud, "at
der skeer ydmygelige Bønner, Forbønner, Tak-
sigelser for Konger og Fyrster, og alle dem, som
ere i Ypperlighed, at vi maae leve et stille og
roligt Levnet i al Gudtrygtighed og Orbarhed,
thi det er godt og behageligt for Gud og vor
Frelser", da ville vi ihukomme, hvad vor dyre-
bare Konge har anordnet og foranstaltet til
Ungdommens bedre Underviisning, hvorledes dens
Sag stedse var fortrinlig Gjenstand for hans Fa-
deromsorg, hvad han har virket for Lærere og
Lærlinge, hvilket Bidnesbyrd han atter nylig
har givet os paa sin Tver for de hellige Skrif-
ters Udbredelse, og naar vi bede for ham vor
elskede Landsfader til Kongernes Konge, da ville
vi, iblandt alle hans Velgjerninger, ogsaa erindre
denne, og sige: Herre! lad din Naade være
over ham; thi han elsker vort Folk og har bygt
os Skolen. —

Gud velsigne Kongen!

Søndagskolerne attende Aar er fuldbendt.
Vore Bestræbelser for at fremme deres velgjø-
rende Hensigt have ikke været forgjeves. Der
er viist stadig Flid og Eyst, og gjort god Frem-
gang i de Knndskaber, her meddeles. — Af dem,

som ved de foretagne Prøver ere befundne især at have udmærket sig — fremkalder jeg —

(Her bleve Præmierne udbeelte)

Modtager denne Dymuntring, som et Tegn paa Eders Læreres og Foresattes Dymærksomhed og Agtelse, men tillige, som en kraftig Dymfordring og Tilskyndelse for Eder, til stedse at gaae videre, og ved en forstandig, sædelig, gudfrygtig og dydig Vandel, at vise Kundskabs rette Frugt, og gjøre Eder værdige til dens herlige Løn, Guds Naade, Eders Samvittigheds Vidnesbyrd, retskafne Menneskers Yndest og Agtelse. —

Dg nu aflægger jeg i Selskabets, i Ungdommens Navn, vor allerunderdanigste Tak til vor allernaadigste Konge, at Deres Majestæt vilde bæere denne vor Fæst med deres høie Nærværelse, og give os derved den opmuntrende Forsikring, at ogsaa vor Skole er ikke uværdig til deres høie Naade og Bifald.

Vi aflægge vor allerunderdanigste Tak til vor allernaadigste Dronning, der vilde værdiges at bivaane denne vor Høitidelighed, og med sin Blidhed tilsmile vore Bestræbelser sit dyrebare Velbehag.

Vi aflægge vor underdanigste Tak til de kongelige Prindsler og Prindsesser, som skjenkede os den Glæde og Ære, at tage Deel i vor Føllefæst.

Høie — hæderlige — Forsamling! Skolernes Venner og Belgjørere! — ædle Kunstnere og Kunstnerinder, som ved Kunsten forskjønnede vor Høitid — trofaste Medarbeidere, Lærere — modtager Alle vor og min inderlige, oprigtige, ustrømte Tak, og mit Ønske til Alles Fader, om Naade, Held og Belsignelse, over Eder Alle — over vor kjære Skole! —

Borger = B e n n e n.

No. 25.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 20 Junii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. W. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

De i General-Forsamlingen den gode Martii sidstleden afgaaede og igjen valgte Repræsentantere ere:

I første Klassifikation.

Afgik.

Herre Kammerherre Baronsfledt, Commandeur af Dannebrog og Dannbrogsmand.

Blev valgt.

Dhrr. Kammerherre og Admiralitets Deputeret, Baron Holsten, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd.

Kammerherre Baron Stampe, Ridder af Dannebrog.

anden Klassifikation.

Afgik.

Hr. Kammerraad og Havns-
Controleur Koede.

U n m. Efter Lovens 3die
Kap. 35 § bliver min Drejers
Plads aaben til at indtræde
som Repræsentant, da jeg
blev valgt til Administrator
samme Dag jeg skulle afgaae
som Repræsentant.

Blev valgt.

Dhrr. Etatsraad Gloersen,
Expeditions Sekretair ved
Generalstabens Bureau,
Ridder af Dannebrog.
Kammerraad og Rentekris-
ter Bonde.

Tredie Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Commandeur Capi-
tain Sabritius.

Sergeant Hansen.

Blev valgt.

Dhrr. Havnebygmester Sal-
fær, Ridder af Danne-
brog.

Captain Holst.

Fjerde Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Overkrigscommisair
Winther.

Captain Mangor, Ridder
af Dannebrog.

Blev valgt.

Dhrr. Oberstlieutnant Mis-
chælsen, af Artillerie
Korpset.

Major Winckler.

Femte Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Sognepræsten Jens-
ger.

Præsten Esner.

Blev valgt.

Dhrr. Konfessionarius Lie-
benberg, Ridder af Danne-
brog.

Præsten Schjødte.

Sjette Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Statsraad og Se-
heime Archivarius Thor-
Klein, Ridder af Dan-
nebrog.

Assessor og Apotheker Pflug-
macher.

Blev valgt.

Dhrr. Professor Medicinæ
Mynster, Ridder af Dan-
nebrog.

Professor Nyerup.

Syvende Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Captain Saltwe-
del.

Grosserer Sammeltoft.

Blev valgt.

Dhrr. Grosserer J. D.
Vogel.

Grosserer Schartau.

Åttende Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Urtekrammer Weg-
holm.

Klædekrammer Spang.

Urtekrammer Sellenen.

Urtekrammer Lange.

Blev valgt.

Dhrr. Glashandler S. Fris-
sche.

Hørkrammer S. Schmidt.

Klædekrammer N. Jacob-
sen.

Winhandler G. Hansen.

3 niende Klassifikation.

Afgift.	Blev valgt.
Dhrr. Agent og Farver Solmblad, Dannebrogss- mand.	Dhrr. Captain og Bøkker Sall.
Captain og Sverdsfeier Meier.	Gørtler Rosborg.
Captain og Tømmermester Wahl.	Captain og Juveler Wins- ther.
Parfymager Bang den ældre.	Seglmager S. Bang.

3 tiende Klassifikation.

Afgift.	Blev valgt.
Dhrr. Tradlateur Henri ques.	Dhrr. Rjøbmand J. Ras- phael.
Magler Gerson.	Amtschirurg Frænkel.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Wagaard. Sørensen. Drejer.

G. Købke.

Den lange menneskelige Leve-Tynde.

(Udaf Morg. f. g. Stånde af v. Guckenbergert)

Det er et voveligt Foretagende, at forelægge Læseverdenen Noget, der vorder den til Byrde, og hvis Kjedsommelighed den netop søger at forjage derved, at den Dag fra Dag gjennemblader en Hær af Tids- og Flyve-Skrifter, for at forkorte Livet. Gandt ikke lykkeligvis Mange denne Art Tidsfordriv behaglig, og havde de ikke Livet kjert, blot af den Aarsag, at de kunde, hvilende paa blødstoppede Sofa, lade Fortænkterne og Fortalerne træde frem for sig, for at høre paa deres lette og tiltrækkende Foredrag, saa torde Undersøgelsen om et langt, stedse til Nydelse skiftet, Liv ikke bringes for dens Dine. Dog, det ligger i Menneskets Natur, at flye Smerten, eller det Ubehagelige, og søge Fornøjelsen. Herpaa beroer Haabet om, at Fremstillingen af en fuldkommen lykkelig Tilstand, hvortil Mennesket er skiftet, og her tør fremtræde, for, i det mindste, at tilbyde en behaglig Underholdning.

Denne Fremstilling beskæftiger sig med een Afdeling af Gjenstanden. Den udvikler een Synspunkt, nemlig: den, de oprindelige Anlæg, eller den, den menneskelige Natur ejendommelige, Mulighed af en vedblivende Sundhedstilstand, tilligemed en, over hundrede Aar, fortsat Varighed, hvilken ej alene paa det øjensynligste er grundet i Organismen, men og fuldkomment stadfæstes paa Erfaringens Vej.

Lad foreløbigen det Maleri, der, som Sandhed, vilde blive tilbageviist, forsøge sin Lykke, som Ideal. Mennesket kan fødes uden mange Smertes. Drømmende og smilende uddanner han sig synliggen, under daglig Tiltagen, ved Moderens Bryst indtil Lændernes smertefrie Tilsynekommen fordrer fast Næring, og hans Been erholde Styrke til at bære ham. Fremdeles, uafhængig af Moderen, istand til at nære sig selv, vorer han Selvstændigheden imøde. I lange og regelmæssige Perioder gennemløber han Unglings- og Mandalderen, og vorder en Olding. I uafbrudt Sundhed og med forholdsmæssig Kraft, efter hans individuelle Tilværelses forskellige Stillinger, naaer han, med fuldkommen Brug af alle Sandser, og med fuldkommen Evne til Bevægelse og

Driftighed, sin Tilværelses Maal. Han stuer tilbage paa et henrundet Aarhundrede, i hvilket tre til fire Generationer erstatte hans Afgang, og ender sin Løbebane umærkeligen i rolig Hengivenhed. Er det dristigt, i en Tidssalder, der saa ganske hengiver sig til den alvorlige, kolde Prøvelse, at optræde med en Skildring, der kunde friste den længst forviste Lettroenhed til at udvide dens Gebet; saa forsvinder dette Udseende maaskee for den Alt nedbøjende Erfaring, og det foregionne Ideal træder ind i Livet.

Vist nok behøver en Paastand, der modfiger Alt, hvad der omgiver os, og just derved kæmper imod den almindeligen herskende Tro paa et uafvendeligt fort og sygeligt Liv, mange og bevisende Vidnesbyrd for at finde Indgang. Under alle Himmelstrøg, iblandt alle Folkeslag, ved den forskjelligste Levemaade, findes paaafaldende Exempler paa en lang Tilværelse. Fra den største Uvirkksomhed til den højeste Kraftanspængelse, gives intet Middeltrin, hvorpaa ikke en høj Alder kunde finde Sted. Negre og Hvide, Civiliserede og Vilde træde her i Rækken; Matroser og Soldater blive graa under Havets Storme, under Marschens og Lejrens Strabatser. Anachoreter,

der hendrømme deres Liv paa Spidsen af en Støtte; Eneboere, der, i deres Huler, naaede det hundrede og femtende Aar. Baynard taler om en Mand, der levede 120 Aar, blot af Melk.

Morales, Vanddrifkeren, frydedes et heelt Aarhundrede igjennem over sin Udruelighed.

En hundredaarig Engellænder svarede, paa Spørgsmaalet, "hvilke Regler han havde fulgt, for at naae en saadan Alder:" "Jeg spiste før jeg hungrede, og drak før jeg følede Tørst." Udelukkende Næring med Vegetabilier, med Kjød og Fisk, med en af begge Dele sammensat Kost, virkede, under maadelig og umaadelig Nydelse, med samme Følger. En streng Læveorden, som den pythagoræiske, eller en Carnarøs, det strænge Munkeliv befordrede ligesaavel et langt Levnetsløb, som rigeligt besatte Borde og overflødig Næring.

(Fortsattes i næste No.)

C. H. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Læret ved Selskabs-Akademiet.

Commissionens Medlem, Hr. Inspektør Rielsen indleverer den 5te Julii sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 26.

Credite Aargang.

Løverdagen den 27 Junii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den lange menneskelige Leve-Tynde.

(Fortsat. See forrige No.)

Disse tilsyneladende Modsigelser løser tildeels en dybere indtrængende Sagttagelse over Menneskets Natur; thi ej for Alle er Alt tilladt; her staae de kun som Vidnesbyrd om den dyriske Mechanismes Uroffelighed, der overvinder alle Vanskeligheder, knytter sig til Alt, for at naae det eneste Maal, uforstyrret Varighed. Fremfor Alt byder Undersøgelsens Gang at stadfæste en Overbeviisning om den med Naturen overensstemmende lange Livsvarighed. Stort er Antallet af saadanne optegnede Exempler. Hvor mange af Disse maae gaae forlorne hos de Folkeslag, der

leve meest overensstemmende med Naturen, der uden Tvivl kunde levere de fleste af dem, men der hverken tælle Aar, eller have Kalendere, og hvis Levetid kun maa bestemmes efter de Begivenheder, som ere komne til deres Kundskab, og hvorefter man da har at beregne deres Levetid. Fra Grækernes, Romernes og saa mange andre Nationers Tider, ere Esterretningerne om den Alder, Menneffene dengang opnaaede, kun tilfældigen, og for saavidt de angik udmærkede mærkværdige Personer, komne til os, og endskjøndt og dengang Folketællinger hist og her bleve foretagne, saa ere disse saa enkelte og begrændsede, at man er saare lidet underrettet om den virkelige længere eller kortere Livsvarighed i Samfundet.

Disse Overantvordelser og nyere Optegnelser følge nu her i broget Blanding, udvalgt iblandt flere efter Troværdigheden, og give, lige de støttende Pillere ved en Bygning, Grundlaget til de Følgeslutninger, deraf skulle udledes.

Da Vespucci kom til Brasilien, foretællede Indbyggerne ham deres Aar, ved Hjælp af Flintestene, og da han yttrede sin Forundring derover, førte de et Bevis, der er uimodsigeligt, hvis man vil antage det for sandt. De viste ham,

i uafbrudt Række, Søn, Fader, Farfader, Oldefader, og Tib=Oldefader tilhobe i Live. Om Indianerne i Nordamerika forsikkre mange Rejsende, at de opnaae en høj Alder og at deres Død ej sjeldent først paafølger efter den femte Generations Tilværelse. Casitau kjendede blandt dem en Kone, hvis Børnebørn levede til femte Generation. Men der vare endnu to til tre langt ældre Koner, hvis Alder slet ikke lod sig bestemme, fordi de ældste levende Personer aldrig havde kjendt hende anderledes, end allerede gammel. Kalifornierne ved Verdens Rand, i et ufrugtbart Land, leve af ussel Næring lykkelige. De ere velskabte, smidige, flinke, stærke og vorde gamle. Deres Børn staae og gaae efter et Mars Forløb. Stedse omflakkende, fladdrende, leende og spørgende, vente de, naar de ere udlevede, med No-lighed deres Død. Om de tatariske Nomader siger Pallas: at man iblandt dem hyppigen møder firfindstyve- og hundredaarige.

Den gamle Kaiser Kien-long i China lod 1785 i det hele Rige alle Oldinge, der overgik hans Alder, komme til Pekin. Der instillede sig 3000, iblandt hvilke 192 vare Tib=Oldefædre. Men iblandt dem fandtes kun fire hundredaarige.

Sandsynligvis kunde de endnu ældre ej taale Rejsens Besværligheder.

Kämpfer fortæller om Japan, at han, paa en Rejse fra Nangasak til Jeddo, havde fundet en Landsby, i hvilken alle Indvaanerne, Sønner, Sønnesønner og Sønnesøns-Sønner nedstammede fra en eneste Mand, som dengang endnu levede.

Grevinde Desmond skiftede i høj Alder to Gange Tænder og døde 1656, 140 Aar gammel. I de Londonffe Dødelister for det attende Aarhundrede findes 200 Mennesker, der havde gennemlevet et Sekel.

Thomas Parr, en Bonde i Wunnington i Sognet Alderberry, blev født 1483 og døde 1635 i London, 152 Aar og 9 Maaneder gammel. Han vederfoer den Ære, at vorde begravet i Westminster Abbedi mellem ni Konger og Dronninger. I Aaret 1563 giftede han sig første Gang i sit 80de Aar. Han avlede to Børn, der atter døde unge. (Et mærkværdigt Tilfælde, der, tilligemed andre lignende, synes at bevise, at Børns Behandling er langt rigere paa Indflydelse paa deres Sundhed og Liv, end deres Anlæg.) I sit 105te Aar maatte han staae aabenbar Skrifte,

fordi han, med *Catrine Milton*, havde avlet et Barn uden for Ægteffab. I sit 122de Aar ægtede han anden Gang en ung Enke. I sit 130te Aar arbejdede han, som enhver ung Mand, paa Marken, hjalp at tærske og forrettede de sværeste Arbejder. Ved haard og sædvanlig Kost levede han under saadanne Forretninger paa Landet, indtil kongelig Forsorg kaldede ham til Hove, og velment Pleje forkortede hans Liv. Han gjorde nu, i Grev *Arundels* Huus, et med nærende Spiser og de bedste Wine besat Bord til sit. Denne forandrede Levemaade virkede saare ufordelagtigen paa ham, og han døde snart efter af en Brystsygdom. Denne Olding er i Engelland saa berømt, at man ved glade Gjæstebud udbringer den Skaal: "En Alder, som gamle *Parrs!* (the years of old *Parr!*)" Den berømte *Harvinus*, der undersøgte hans Lig, fandt ej de ringeste Uordener, uden Tegnene paa en overalt udbredt Fuldblødighed. Høist sandsynligen vilde han kunne have levet endnu flere Aar, hvis han var bleven sin Næring og sit Landliv troe. Hans Søn *Michael Michaelstones* — rimeligviis med den anden Kone — Død paafulgte 1763 i det 127de Aar, hvilket stadfæster den oventil gjorte Bemærkning om

Vigtigheden af Næremaaden ved hans ungtvæsende Sødsfænde.

Haller nævner i Hernsford en Dans af fem Mænd og fem Koner, hvilke tilsammenlagte tællede et tusende Aar.

Birton viser, at Menneskene i Amerika vorde ældre end i andre Lande, og Brissot bestyrker dette, i det han har iagttaget, at Quæferne, de mæhrste Brødre og Herrnhutherne opnaae den højeste Alder. Han nævner en Temple i Nyhamshire, som efterlod otte Børn paa 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, og 86 Aar.

Efter de russiske Kirkelister befandt sig, iblandt 837,832 i Aaret 1814 døde Personer i Riget, 377 over 100 Aar, 80 over 110, 19 over 120, 10 over 125, En paa 145 og En paa 150 Aar.

I Aaret 1703 vare, iblandt 50,444 Mennesker, som det daværende Folketal i Island, 957 fra 70 til 80 Aar og En paa 100 Aar. I det Linné skildrer Laplændernes Lyksalighed, siger han: at Mange blandt dem gennemleve et Aarhundrede.

Richard fortæller om Indbyggerne i Kismilen og Wardahuns, at de ofte vorde 130 Aar gamle.

Kalm nævner en Tid i Sverrig, da halv-
fjerdsindstyveaarige Mænd med Kraft dyrkede
deres Marker og bleve saare gamle.

Pontoppidan giver Efterretning om flere
Norges Indvaanere, hvilke, til forskjellige Tider,
tilbagelagde fra 110 til 150 Aar, og nævner,
iblandt Andre, otte Egtesfolk, hvis Aar sammen-
lagte beløbe til otte Aarhundreder.

Efter Schlözers sammenlignende Døde-
ligheds-Tabeller over flere store Steder, udmærker
sig fortrinligen Genf; iblandt 1000 Mennesker
træffer man der 221 halvfjerdsindstyveaarige og
denne Alder endog overtræffende Mennesker. I
Aaret 1816 tællede man i Wien 13,806 Døds-
tilfælde, hvoriblandt syv og fyrgetyve bleve 90
til 100 Aar. To Personer naaede fulde hundrede
Aar og den Ældste endog 102.

I 1807 blev i Paris Lægen Dufournel
i sit 119 Aar, udnævnt til Stormester af en
Frimurer-Loge. Han præsiderede baade under
Arbejdet og ved Tasselet. Hans levende Datter
var dengang næsten 100 Aar gammel. Fran-
çois Cailton, fød 1697 i Poitu, levede endnu
1802 og var altsaa 105 Aar gammel, ved fuld-
kommen Sundhed. Under Vendée-Krigen kom
han i Fare for at blive myrdet af de dentid sej-

rende Kojalister i Secondigny, hans Fødested; men det Udraab: "Have I ingen Agtelse for mine hundrede Aar?" reddede ham. Thomas, en Skribent fra sextende Aarhundrede, angiver en Tid, da flere hundredaarige venetianske Senatorer paa engang lode sig see ved offentlige Højtideligheder.

Kotzebue fandt, paa sin Ulykkesrejse, 80 til 90 Werster fra Kasan, en Mand paa 130 Aar. Hans Søn var over 80 Aar gammel, men lignede en Mand paa neppe 50 Aar. Børnebørn og Børnebørnsbørn havde han uden Tal. Oldingen kunde kun see lidt; forresten fattedes ham ingen af de øvrige Sandser. Hans Hænder vare ikke magre og runkede, men fyldige og runde. I det Kotzebue kom til ham, tilbød han denne sit Leje, og denne 1670 fødte vilde vige for en Mand, næsten 100 Aar yngre, og ligge Natten over paa den bare Jord. Han havde sjældent druffet Brændevin og sildigt giftet sig.

(Sluttes i næste No.)

C. H. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Selskabet-Akademiet.

Commissionens Medlem, Hr. Inspektør Kielsen
indleverer den 5te Julii sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 27.

Trediede Aargang.

Løverdagen den 4 Julii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den lange menneskelige Leve = Evne.

(Sluttet. See forrige No.)

Marie Neroz, i Valencia, fødte 1800 i Chiva 142 Aar gammel. Indtil det IIIte Aar gif hun endnu ugenligen en Vej af fire en halv Mil. I hendes 130te Aar fortjente hun endnu dagligen to Realer med Esparto-Arbejde. Negeren Joseph Kamm, tilhørende Kolonisten Mauritius Hall, fødte i December 1809 i Jamaica 140 Aar gammel. Han erindrede sig fuldkomment, at have seet Hertugen af Albemarle, der 1687 var Dens Høvedsmand. Hans 85 aarige Datter Grace Martin siger, at han, for omtrent 20 Aar siden, ffiktede Tænder, hvilke han beholdt

sunde til sin Død, ligesom og, med Undtagelse af Lugten, sin Hufkommelse og sine Sandser. Kun engang i sit Liv var han syg. Med forskjellige Hustruer havde han 26 Børn. Faa Dage før sin Død havde han, til Fods, tilbagelagt fire Mile. Ogsaa ældre Efterretninger fra Grækerne og Romernes Tider, nævne mange Exempler paa en lang Livsvarighed. Arkadien og Autolien vare forðum berømte formedelst deres Indbyggere's lange Levetid. De paa Bjerget Athos naaede, efter Plinius, en høj Alder; hvorfor man og kaldte dem *Macrobii* (Længelevende). *Gorgios Leontinus* naaede 108 Aar, og sagde kort før sin Død, at han vidste Intet af Alderdomens Besværligheder.

Hippocrates viste, ved en Alder af 104 Aar, at han ej var Mester i Sagttagelseskunsten, uden gavnlig Anvendelse paa sig selv. Mærkværdigt er det, *Plinius* anfører af offentlige Akter paa den Tid fra en Kilde, der ej, som saa mange andre hans Fortællinger, er at betvivle, og hvilken selv den prøvende, skarpsindige *Baco* skjenker fuldkommen Troværdighed. I det 76te Aar efter Chr. F., til *Kajser Vespasian's* Tid, blev i Stalien holden en Folketælling imellem *Po* og *Appenninerne*. I *Parma* levede tre

Personer paa 120 Aar og To, der havde tilbageslagt 130 Aar. I Brixel En paa 125. I Placentia og Faventia To paa 131. I en daværende Stad, Balejadium paa Højene om Placentia, Sex paa 110 og Fire paa 120 Aar. I Ariminum bliver endog anførte M. Aponius, og, i Bologna, Terentius, Søn af Marcus, hver i en Alder af 150 Aar. Blandt mange andre Tilfælde, kun endnu følgende: Euceja fremstod, over 100 Aar gammel, endnu paa Scenen. *) Den hellige Paulus levede som Eremit i en Hule og ved sparsom Kost 115 Aar. **)

Gaaer Man endnu længere tilbage i Historien, saa findes den almindeligen bekjendte Angivelse i Mosés Bøger, om hvis Fortolkning og Troværdighed der herske de forskjelligste Forestillinger. Deres formildede Antagelse eller stykkevise Forekastelse hænger af den Sandheds Grad, der bestemmer Sammenligningen af lignende Fortællinger med Disse. De physiske, paa Organismens Gang beroende, Grunde vise, hvad der er muligt og derfor sandsynligt. Unægteligen levede dentid mange Mennesker længe, naar deres Til-

*) Mad. Barf, Balletmester Gallotti.

***) Drackenbergh — Carolotopsky.

værelse, som Stamme-Forældre, var samtidig med flere paa hinanden følgende Generationer.

Efter at have beviist en saa lang mulig menneskelig Livsvarighed, der stadfæstes ved saa mange Exempler fra alle Tider og alle Lande, forsvinder det, som syntes laant fra Digtning og Fabelverdenen, som saadant, og fremstaaer, saafremt man ej vil fornægte al historisk Troværdighed, som Virkelighed. Den hele Betragtning vinder overvejende Helding til det, der ej bliver staaende ved Noget, som er tvunget eller kunstigviist herskende, men ved det, som kan være, som er muligt, og deraf henter de Grunde, der føre til Sandhed. Her kunne Beviserne ej omstændeligen vorde udviklede, men et Oversyn vil i Almindelighed vise, hvad Man bør antage, for at gjette Naturens tilsigtede Djemed.

Almindeligvis dør intet Dyr i sin naturlige Tilstand, før Fuldbendelsen af Dets Bort og før det har frembragt en Afkom, med mindre det underkastes voldsomme Indvirkninger, der medføre dets Udelæggelse enten paa naturlig, eller unaturlig Maade, uden at den mulige Tilintetgjørelse i hver Leveperiode modsiger Stræben efter uforstyrret Varighed.

Heraf følger, at Mennesket ej fødes, for, som Barn, at døe, men for at gjennemløbe den Bane, der er afpasset med hans Væsen, og at vorde Olding efter de samme Love, efter hvilke han blev Barn.

Disse Love tale tydeligen og mærkeligen. De vise, hvorledes Mennesket, efter lange, saare bestemte Perioder i den regelmæssige Udvikling, og efter mange Aars Forløb, naaer sin Fulden- delse, for at vedblive at leve som Fader i sine Efterkommere, see flere Generationer fremstaae, og da overlade kommende Slægter sin Plads. Just disse Love vise uimodsigeligen, at den dyriske og menneskelige Livsgang uophørligen virker derhen, at frembringe en uafbrudt, alle Perioder regelmæssigen endende Løbebane; at de kun vække Sygdomme for atter at tilvejebringe Sundhed, og at selv den skrækkeligste Udartning til Cretinismus, en Tilstand, der grændser til Vegetation, og til Somnambulisme, levere de meest overbe- bevisende Vidnesbyrd om, hvorledes Opførelse, selv i de unaturligste Former, er Organismens Djemed.

Disse Love maae forunde den meest Bantros- ende den Overbevisning, at et længevarende Liv,

Der er beviist for tusinde Menneſker, er grundet i de menneſkelige Anlæg; at ſaadanne meget for-
maaende Kræfter, ſaadanne varige Organer, der ere Slægten ejendommelige, kunne, hos ethvert Individ, frembringe en ſaadan Følge under be-
gunſtigende Omſtændigheder. Af diſſe antydede, her ingen videre Udvikling tilſtædende Grunde, fremlyſe de, for det almene Vel yderſt nyttige, men høiſt miſkjendte Sandheder: Det ligger i Menneſkets Magt, at nyde et ſundt og ſmertefrit Liv flere Decennier igjennem. Er han ikke ſelv meer iſtand til at forſkaffe ſig denne højeſte Lykſalighed, ſaa hænger, det dog ſtørſtedelen af ham ſelv, at henſætte ſine Eſterkommere i denne Tilſtand. De ſtørſte Ulykker ſkaber Menneſket ſig ſelv; thi Alt udarter under hans Hænder. Der gives kun yderſt ſjeldne Sygdomme, hvis Uarſager ej kunne forebygges; at undgaae de fleſte, hænger af hans Villie og af Valget af den for Enhver paſſende Leveorden.

Ende, næſten forſømte, Naturlove hævne ſig frygteligen. Den førſte hedder: Menneſket er et Pattedyr og maa, ſom Barn, ſaalænge det ikke har flere Skæretænder, næres ved Moderens

Bryft, eller, hvis dette er umuligt, udelukkende ved Melk.

Den anden: Mængden af de Næremidler, som gives Barnet, maa være afpasset efter dets Fordøjelses- og Anvendelses-Evner; og indskrænket til, at det ej erholder mere, end det, som er nødvendigt til Væxten og den daglige Forbrug. Den herpaa grundede Behandling, næst Udelukkelse af Kaffe og Wiin, hvilke ere Gifter for spæde Børn, qvæler en Hær af Sygdomme i den første Spire, udslætter Anlægget til Andre, og giver Barnets Legeme Styrke til at uddannes, overensstemmende med Naturen, uden Smertes og Besværligheder, for sund at fuldende sit Levnetsløb.

V e r d e n s L ø b.

(Af det Tydste.)

Der gaves en Tid, da Lægens Storhed blev maalt efter hans Paryks Storhed. Men Philosophiens stolte Aarhundrede skred stedse videre frem. Det skar Lokkerne bag af Parykkerne, og hængde tomme Punge i deres Sted; hvormed dets

Spaadomsaand upaatvivleligen vilde forud bebude vore Dages mangfoldige tomme Punge.

Pungparrykernes Tid var ogsaa Doktor Theresius's Blomstretid. Han forstod ypperligen, at bære denne Prydelse. I hele Balleenstad var dengang ingen Læge, som kunde sammenligne sig med ham. Det gik saa vidt, at Graverne ved Stadens Kirke lode haant om Enhver, som, uden Doktor Theresius's Bistand, kom i deres rolige Rige. De rigeste Familiers skønneste Døttre ventede paa Doktorens Frierie. Men, omendstjøndt hans utafnemmelige Hjerte forsmaaede den indenlandske Kjerlighed, og han derfor giftede sig med et engelsk Fruentimmer, kunde dette dog ikke nedsætte hans Ansæelse.

(Slattes i næste No.)

E. H. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Søkadet-Akademiet.

Commissionens Medlem, Hr. Inspektør Kielsen
indleverer den 5te Jullii sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 28.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 11 Julii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Verdens Løb.

(Sluttet. See forrige No.)

Midlertid gik det attende Aarhundrede endnu videre. Det nedlagde baade Parykkerne og Haar-pungene paa Dplysningens brændende Alter. Doktor Theresius troede ikke, at borde være saa estergivende. Han var vorden stor i sin Paryk; han haabede, ogsaa at kunne være dette med Paryk. Den gode Mand drømde ikke om, at han fornemmeligen ved sin Paryk havde naaet denne Storhed.

Men det, han ikke drømde om, fik han kun alt for tidligt at føle. Hans Kunder døde. Staden vrimlede af Læger, som havde deres egne Haar, og de unge Gravere, som enten ikke kjendte,

eller ikke ændse de deres Forfædres Skik, saae altid skjævt, hver Gang de skulde begrave En, som Doktoren med Pungparviken havde besørget til dem.

Doktor Theresius troede, at denne Taabelighed vilde gaae over; og atter indrømme Fortjenesten sin Plads. Men Fortjenesten forandrede selv, uden Dphør, Skikkelse. De store Mænds, Browns og Schellings, smaae Lærlinge førde i Ballenstad Krig med hinanden; og Theresius, der af Harmen var vorden gandske rynket, blev, ligesom hans Pungparvik, regnet iblandt de Døde, fra den Tid af, at de glatte Ansigter med purrede Haar brugte Veskulaps Slange til deres Fordeel.

Til største Uheld havde Doktor Theresius ikke gjort saa liden Regning paa nogen Ting, som paa denne Tilfidesættelse. Han havde, i de gode Tider, levet alt for godt til, ikke at finde sine flette Tider altfor flette.

"Jeg ærgrer mig tilsidst ihjel," — sagde hans Kone hver evige Dag; og det vilde Doktoren endda have vidst, at finde sig i, dersom blot han og hans to Døttre havde kunnet slaae sig igjennem. Men nu sejpinede den brødløse Tid hele Familien.

En lykkelig Hændelse bragde omsider en udenlandsk Minister hen til denne Stad, han var født i. Den fornemme Mand huskede strax paa Doktor Theresius. Han bildte sig ind, at Dennes Kunst havde i fordum Dage en Gang reddet ham fra Døden. Den store Nytte, hvilken Doktoren, efter hans Skjøn, herved havde gjort heele Menneskeslægten, borde gjengjeldes med et naadigt Besøg.

”Hvad seer jeg?” — raabde Ministeren; thi Den, der havde reddet hans Liv, havde ikke beholdt stort Mere tilbage, end sit eget Liv. — ”O, saa kom da med mig til min Førstes Land. Man har nyligen opfundet den Kunst, at forlænge det menneskelige Liv. Staae De frem, som en Kunstner af dette Slags, hvilket De paa en vis Maade ogsaa er, som De har viist paa mig. Dpret en eller anden medicinsk Stiftelse i vort Land, siden Deres Medborgeres himmelraabende Utafnemmelighed udsætter Dem her for Mangel. Privilegier skal jeg give Dem nok af.”

Doktor Theresius vilde heller være bleven den fremmede Førstes Livlæge; men, Denne var, efter Ministerens Sigende, mere, end tilstrækkeligt forsynet med Livlæger. ”For Resten” —

sagde Ministeren, — ”maa De ogsaa i alt Fald rette Dem noget efter Tid og Mode. Lad De kun Deres vakre Døttre besørge det, saa vil det nok lade sig gjøre.” — Jenny og Molly lovede herpaa, at omskabe deres Fader til en Mand paa Moden. De holdt Ord; og Doktorens Frue var nær død af Glæde, da hendes Ægtefælle, i en nymodens Frakke og med en Titusparnk paa, faldt hende i Armene.

Det var virkelig ligesom, at denne, til Tiberne svarende, Dragt ogsaa havde bibragt ham Indfald, der ligedan stemmede med disse samme Tider.

”Jeg kunde jo oprette et Sundhedskontoir,” — sagde han til Ministeren.

”Ja, gjør det,” — svarede denne og stode ham Reisepenge.

Bed dette ny Projekt maatte Doktorens Grundsætninger fuldkastes. Han maatte være betænkt paa Livsspiller, Underessentser og andre hemmelige Lægemidler, hvilke han hidtil selv havde fordømt som unyttige og skadelige. Men, det gjaldt her om, udaf Levningerne af hans Grundsætninger, at opreise et Fristed for hans Liv, der ellers stod i den største Fare.

Paa et Bink af Ministeren, var ogsaa Navnet

Thereseus, som endnu henhørende i de stive Paryskers Tid, bleven ombyttet med Navnet Thomson. Dette havde været hans afdøde Kones Navn, og var saa meget lettere troligt, som baade han og hans Døttre talede færdigen Engelsk.

Ministeren havde holdt Ord. Privilegiet laae færdigt, da Doktor Thomson ankom hos ham. De hemmelige Lægemidler (Arcana) og Skildtot paa hans Bopæl vare paa een og samme Tid færdige. De forgyldte Bogstaver, som forkyndte Sundhedskontoret, loffede først en Mængde Nysgjerrige uden for Huset: siden ind i det. Den her saa kaldte engelske Doktors tvende Hænder forsloge langt fra ej til Uddelelsen af den megen Sundhed, som fra alle Kanter af forlangdes. Han var nødt til, at antage, først een, siden to og tilsidst trende Medhjelpere, for estertrykkeligen at staae den syge Hovedstad bi; og han maatte endog anvende Nætterne til sine Lægemidlers Tillavning.

Apothekerne stevnede Sundhedskontoirmanden. Lægerne bagtalte deres lykkelige Medbejler. Men, Privilegium og Nyhed vare tvende mægtige Støtter. Dog blev den sidste Dag fra Dag mindre og mindre. Den Sundhed, som erholdtes i Kontoret, blev anlagt af mangen Erfaring. Spar-

sommeligheden fandt, at paa de sædvanlige Apotheker solgdes de selvsamme Midler for langt ringere Priser. Indretningen tog igjen af. Doktoren kunde sove paa ny, og mere, end han skjøttede om. Han lod sig nøje med tvende, siden med een Medhjælper. Tilslidst gav han ogsaa denne Løbepas; men, naar han selv var ude, stod altid En af hans tvende Døttre i Kontoi-ret.

Neppes rygtedes dette i Hovedstaden, forinden Sundhedsindretningen atter kom i Flor. Det syge Publikum havde han rigtigt nok saa temmeligen tabt; men, det sunde Publikum, som nu kjøbte hos ham, var endnu mindre at foragte. Blindede af Jenny's sorte og Molly's blaa Dine, gave de, med Fornøjelse, det, Pigerne forlangde, og vilde gjerne have givet dem endnu langt Mere; men, Mere begjerede destvære! Pigerne ikke. Dette, at de ej begjerede Mere, var midlertid Skyld i, at en velhavende ung Mand, meget kort Tid derefter, virkeligen friede til Molly. Da han nu tillige var en kjon Mand, fik han ogsaa hendes Haand efter de sædvanlige Bæg-ringer. Med Jenny gif det ikke et Haar bedre.

Men, da nu begge de smukke Udsælgerinder ej stode mere i Boden, var det igjen galt fat

med Doktoren. Sundhedskontoret blev til en Drken. Nu faldt det ham ind, at en Kone, der var ligesaa smuk og snild, som Jenny og Molly, kunde give Tingen en god Bending. En vakker Modehandlerinde fandtes virkelig ogsaa redebon til, ved Alteret, at ombytte sit friske Hjerte mod hans fortørrede. Den unge Doktorinde overgik Jenny og Molly i Undigheder. Den smukke Doktorinde i Sundhedskontoret var nu i alle Hovedstadens Springsfyres Munde. Doktoren gjorde Alt hvad, der stod i hans Magt, for ej at lade deres Visdom worde til Daarskab. Men, de unge Menneffer gjorde mere, end han.

Han lukkede Sundhedskontoret. Forgjeves. De unge Herrer fandt Nøglen til den Sundhed, han misundte dem. Dmsider gjorde han det Kloogeste, han kunde gjøre; han lagde sig til, at døe af, — efter hvad Læger og Apothekere med Flid søgde at udsprede, — af nogen Medicin fra hans saakaldte Sundhedskontoir.

Dg dette var den Mands beflagelsesværdige Død, som havde oprettet det derved, bestoværrer, overstyr gangne Sundhedskontoir, hvilke begge syntes at kunne have gjort Krav paa Udødelighed.

A n e k d o t e.

(Udaf J. v. Wess's Geissel für Zeitthorheiten.)

Tvende Vandringmænd gik forbi en gammel, forfalden Bygning, hvori en vældig Mand huse-rede. En Stemme raabde: "Ønsk En af Eder hvad, han vil, saa skal han faae det, og Den, som følger med ham, skal erholde det Dobbelte!"

Nu vilde Ingen ønske, for ikke at see sin Kammerad dobbelt saa lykkelig, som sig selv.

Til sidst kom disse to Misundelige i Kiv med hinanden, fordi Enhver af dem forlangde, at den Anden skulde ønske, og ønske Noget, som ret var godt. Nu raabde opbragt den Ene:

"Ubekjendte Mand, gjør mig een øjet!"

Han blev dette; og hans Kammerad blind.

E. H. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Søkadet-Akademiet.

Borger = Bennen.

No. 29.

Trediede Aargang.

Løverdagen den 18 Julii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

S e n o p ,
en Industrigreen i Danmark.

Det er noksom bekjendt, at, ogsaa til denne Husholdningsartikel, mange Penge hidtil ere gangne ud af Landet. Engelland og Holland vare hidtil de Lande, der især forsynede Fædrelandet med samme. Den mere forfinede Gane krævede en af disse tvende Sorter, og kunde ej nøjes med den simplere, uforædlede danske. Især var den engelske Senop meest søgt. Allerede vor Landsmand, Hr. Farver og Dannebrogsmænd Holmblad, gjorde, for flere Aar siden, det første heldige Forsøg med at plante og tilberede denne Husholdningsvare paa den engelske

Manceer, og vandt mange Belyndere for sine Udsalgsssteder. En anden af vore Medborgere, Hr. Urtekræmmer, Ulrich Holm, boende i Frederiksborggaden No. 147, blev, for 8 Aar siden, gjort opmærksom paa et, i Statstidenden, af engelske Blade, indført, Avertissement, hvori det hedder: "at Engellænderne truede Frankrige med, at, hvis dette Land ej folgte dem Bourgogne-Winen, maatte det ikke vente sig engelsk Senop tilsendt". Paa den Tid havde Hr. Holm allerede fremvirket dansk Senop til lige Godhed med den engelske. Ved uafbrudt fortsat Eftertanke og Stræben, og med ikke liden Beføstning, var han saa heldig, at naae sit Djemed, i Henseende til at kunne levere dansk Senop ej alene ligesaa god, som den engelske, men endog stærkere og sundere, end denne, hvilket, med de paalideligste Vidensbyrd fra Kyndige, som en Admiral Pøvensørn, en General-Krigscommissær Ewald, en Major Wagaard, en Kjøkkenmester Krüger hos hans Majestæt Kongen, hvilken Sidstnævnte endog anseer hans bedre end den engelske Senop, o. a. f. er godtgjort.

Bed indenlandsk Kunstflids-Udstillingen i Fjor fandtes Prøver af Mandens Tilberedelser,

faavel tør = som vaadmalet Senop, af vort eget Lands Aul, af første Slags til 2 Rbdr. pr. Pd., af sidste Slags til 1 Rbdr. 1 Mk. 8 Sk. Krukken, der holdt 12 Lod reen Senop og $\frac{1}{2}$ Pot Udike.

I den Senop, som avles paa Fædrelandets Jorder, har unægteligen Naturens Herre lagt lige virkende Kraft med den brittiske. Og dog gives der endnu De iblandt os, som foretrække den gamle, over Havet førte, udenlands tilberedte Senop for den langt friskere indenlandste! Og dog gives der De, som hellere købe og forbruge hin dyrere, end denne lettere i Pris!

Sandt, hidtil leverede hele Rigets Produktion, paa Holsteens nær, ingen Tønde Senop til Salg om Aaret; selv de faa Tønder, Holsteen, i de sidste Aaringer, har leveret, ere, ved Børs = Auktioner, betalte med 70, 80, 90 til 120 Rbdr. pr. Tønde. Og dog groer fast ingen Frøfort villigere, afgiver ingen flere Fold, end Senopskornet. For faa Aar siden avledes saaledes, nær Hovedstaden, efter $3\frac{1}{2}$ Skjeppees Udsæd af den gule Senop, paa omtrent 4 Tønder Land, 30 hele Tønder rengjort Senop.

Vor Medborgers Erfaring har sagt ham, at den sige og fugtige Jord er ej tjenlig til Senops =

avlen; men at derimod bakket og Højlandsjord dertil er den allerbedste.

Var det da ej ønskeligt og gavnligt, om de Medborgere, der have Avlsbrug, næst efter de, til Livets første Fornødenheder henhørende, Sædearter, vilde dyrke den, sig og dem saa rigeligt lønnende, Senop?

Var det ej godt for Almenet og Staten, om hine til engelsk Senop udgaaende Penge kunde spares, og den danske tør- og paadmalede Senop vorde almindeligere i Husholdningerne, end den hidtil er og har været?

Fra Hr. Urtefræmmer Holms ovenangivne Bopæl er den tilfals for $3\frac{1}{2}$ Rbm. i Glas, og fra 9 Rbm. indtil 6 Rbm. pr. Pd. i løs Vægt.

Undertegnede, der, i sit Huus, bestandigen og med Velsmag, bruger den, kan føje sin Ubefaling til hine angivne Medborgers og Hædersmænds.

G. H. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Skolens Akademi.

Kongen af Preussen, Frederik den Andens Reise til Strasborg.

(Af Mes souvenirs de Berlin; par Thiebault.)

Kort efter sin Tronbestigelse ønskede Frederik at see Paris. Under det Paaskud at holde Reue i Westphalen og der lade sig hylde, reiste han bort fra Berlin, men antog undervejs et fremmed Navn og reisde til Strasborg. Foruden Grev von Wartensleben befandt der sig i hans Følge endnu to andre Kavallerer og en Page, der, skjønt Thiebault omtvivler det, skal have været den siden saa bekjendte General von Møllendorff. Alle vare de klædte civile og Betjenterne vare uden Liberie. Ved Afstigningen i Gjestgiverstedet zum heiligen Geist i Strasborg, spurgde han Bertinden, om han vel kunde faae en god Soupe, og søiede til, at han ønskede at have nogle franske Oberster til Selskab. Bertinden søgde forgjeves at give ham at forstaae, at man ikke saaledes sansfagon kunde faae franske Officierer, især Oberster, til Gjest. Hun maatte

alligevel begive sig hen til et militair Kaffehuus, hvor hun lykkeligviis iblandt mange andre Offi- cierer traf tre Oberster, for hvem hun saa godt, som hun kunde, androg sit besynderlige Wrinde. De fandt alle den tydske Barons Idee meget snurrig, loe deraf og forestillede sig den Frem- mede som en Original, hvis Bekjendtskab det nok var Umagen værdt at gjøre. Den besyn- derlige Indbydelse blev endelig modtaget, og de tre Oberster angave deres Navn. Kort før Af- tensmaaltidet indfandt de sig og bleve ikke lidet forundrede over at finde i den tydske Baron en Mand, der, gandske mod deres Forventning, var fuld af Aand og Munterhed. Man satte sig tilbords. Tilfældigviis faldt Samtalen paa det franske Militaire. Herr Baronen betjente sig af et Udtryk, som man let kunde finde stiklende. Den unge Oberst, som sad ligesover for Kongen, en aandrig Mand og lige saa fyrig som Frede- rik, udlod sig temmelig frimodigt over dette Ud- tryk. Baronen vilde forsvare det, men gjorde Sa- gen derved endnu værre. Obersten svarede med Hef- tighed og saaledes bleve Udtryffene stedse bittere og mere stiklende, og det gik endelig saa vidt, at Obersten stod i Begreb med at kaste Baron

sin Tallerken i Hovedet; i det Mindste ansaae Kongens Vedfagere Striden for saa farlig, at de allerede vilde til at raabe: det er Kongen af Preussen, da en af Franskmændene, som sad ved Siden af Kongen, gav Obersten ligeover for saa udtrykksfulde Bink, at denne paa eengang blev ganske ubevægelig, slog Dinene ned, talte ikke et Ord mere og syntes heller ikke at høre mere. Da man stod op fra Bordet, spurgde den Officier, som havde havt Striden, sin Ven, hvad de Bink skulde betyde, som han havde givet ham? "Denne Baron" svarede hiin, "er en forklædt Prinds; i det Mindste tør jeg vædde derpaa. Hør nu kunns Beviserne. Han opvartes ikke af nogen anden end af det unge Menneſke, som De hele Tiden saa bag ved hans Stoel. Dette unge Menneſke opvarter ikke nogen anden end ham. Jeg forlangde en Tallerken af ham, og uden at modtage min, kaldte han paa en Tjener og sagde til ham: Tag han denne Herres Tallerken. Dette paafaldt mig saa stærkt, at jeg ikke havde Dinene fra Drengen. Lidet efter roesde man en hvid Biin, som befandt sig ved den anden Ende af Bordet. Den saakaldte Baron forlangte et Glas deraf, og strax hentede

Drengen det. Jeg bad ogsaa om et Glas deraf, og anden Gang kaldte den lille Patron paa en Tjener, og bød ham at hente et Glas af Vinen til mig. Vist nok er denne unge Dpvarter en Page, og saa begriber De nok, hvad Herren maae være. Jeg sad just og grundede derpaa i det samme, at Striden tog sin Begyndelse. Jeg frygtede for, at De skulde paadrage Dem Ubehageligheder, og derfor var det, at jeg gav dem Vinkene.”

Til den samme Tid udviklede der sig nye Begivenheder fra en anden Side. Da Hr. Baronen var steget ud af Vognen, gjenkjendte en Grenadeer ham, som strax underrettede sin Compagniechef derom. Denne begav sig, efterat han paa det Strengeste havde paalagt Soldaten Taus-
hed, til Marschalen Broglie, Gouvernør i Strasborg, og meddeelte ham den Nyhed, som hans Grenadeer havde underrettet ham om.

(Fortættes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Doctør og Inspector ved
Metropolitanskolen.

Borger = Bennen.

No. 30.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 25 Julii 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Kongen af Preussen, Frederik den Andens Reise til Strasborg.

(Af Mes souvenirs de Berlin; par Thiebault.)

(Sluttet. See forrige No.)

Marschalen, som ogsaa paalagde Capitainen
Løshed, lod Baronen tilligemed hans Selskab ind-
byde til Middag til Dagen efter. Saasnart man fik
Vished om, at Baronen havde modtaget Ind-
bydelsen, lod man Grenaderen hente. Mar-
schalen tog ham til en Side, og udspurgde ham
noie, for at være sikker paa, at han ikke havde
taget Feil. "Herr Marschal!" svarede Gren-
aderen, "jeg er kuns for ganske kort Tid siden

deserteret af hans Tjeneste; jeg tjente under Garden, som laae i Garnison i Potsdam. Jeg saae ham hver Dag paa Paraden. Mere end hundrede Gange har han exerceret mig og mine Camerader. Jeg kjender ham derfor meget nøie, og det er upaatviblig ham, der i Gaar steg ud af Bognen." — Hør: dersom Du bedrager mig, skal Du saalænge Du lever indspærres i et Fængsel, men hvis Du ikke tager Feil, vil jeg give en Louisdor. Du kan holde Dig skjult bag denne Glasdør og betragte ham nøie. Naar vi have fat os til Tafels, vil jeg komme til Dig for at høre, hvad Du har at sige. Alt gik saaledes for sig, som man havde aftalt det. Da man mældte, at Frue Marschalinden ventede Selskabet til Tafelet, gik man fra Bærelset med Glasdøren ind i Episesalen. Man havde ikke siddet længe til Taffels, før en Tjener, efter Aftalen, hvidskede Marschalen noget i Drene, hvorpaa denne, med en Undskyldning til Baronnen, reisde sig og begav sig til sin Grenadeer. Efterat denne havde bekræftet sit Udsigende, gav Marschalen ham den belovede Belønning, og lod ham derpaa gaae, men med Befaling ikke at tale til nogen derom. Han kom til rette Tid tilbage

for at afbryde en Samtale, der kunde let have sat Herr Baronen i ondt Lune. Talen var nemlig om det Hannoverſke Hof. Frue Marschalinden, ſom ikke var underrettet om Hemmeligheden, ſagde, at hun havde tilbragt en ſtor Deel af ſin Ungdom ved dette Hof, hvorved hendes Fader havde været franſk Gefandt; hun beſkyldte ved denne Leilighed Kongens Moder for at være noget ſtolt. Kongen ſøgte juſt at forſvare ſin Moder imod denne Beſkyldning, da Marschalen meget beleiligt traadte ind igjen i Salen, for at gjøre Ende paa denne ubehagelige Strid. Man talte nu om andet og ſpurgde Baronen, om det vel maatte behage ham at tage med paa Komodie, da Frue Marschalindens Loge var til hans Tjeneste. Han ſvarede, at han, naar Marschalinden tog derhen, vilde have den Ære at ledsage hende. Man foreſlog ham endog et Bal ved ſin Tilbagekomſt fra Theatret, hvilket han syntes ikke at afſlaae, uden dog formelig at modtage Indbydelsen. Men efter Middagsbordet havde Marschalen den Ubefindighed at ſige: Sire — Herr Baron, Dette Misgreb syntes vel ikke at blive bemærket, men det gjorde alligevel Indtryk. Kongen fandt ſig ſaa fornærmet derved, at han ſiden, naar Talen faldt

berpaa, ofte sagde: "Denne Marschal er et eenfoldigt Menneſke. Han ſkulde enten have havt Agtelse for min Hemmelighed, eller ogsaa beviist mig den Erbødighed, ſom tilkom mig." Han tog alligevel med Marschalinden paa Komedien, men blev der ikke længe. Han foregav nogle Forretninger og begav ſig bort. Da han kom tilbage til ſit Gjeſtgiverſted, fandt han Breve fra ſin Miniſter i Paris, der ſkulle have indeholdt vigtige Grunde til ikke videre at fortsætte Reifen. Dette bevægede ham ogsaa til igjen at gaae tilbage over Rhinen. Han lod ſtrax beſtille Heste og den anden Morgen tiltraadte han ſin Tilbagereiſe.

Den foregionne Prinds af Modena.

(Af Nordiſche Miſcellen.)

I Begyndelſen af Aaret 1748, da Frankrig endnu var indviklet i Krig med England, fandt et lidet Koffardieſtib, der kom fra La Rochelle i Frankrig og ſøgte at indløbe i en Havn paa Den Martinique i Veſtindien, ſig ſaa betrængt af de engelliſke Skibe, der blokerede Den, at Ca-

pitainen gav Skib og Ladning til Priis, fastede sig og Mandskabet i en Chaluppe, og saaledes, med Tabet af al sin Eiendom, naaede Kysten. Foruden Mandskabet havde Capitainen endnu et ungt Menneſke af 18 til 19 Aar med et meget fordelagtigt Udportes og en ædel Anſtand ombord paa Skibet. Han udgav sig for en Greve af Tarnaud, Søn af en General, og den Urefrygt, ſom Skibsmandskabet behandlede ham med, ſyntes at tilkjendegive en endnu høiere Stand. En ung Søemand, ved Navn Rhodez, med hvem han paa Reizen havde gjort Bekjendſkab, ſyntes iſær at være ham hengiven og at beſidde hans Tillid, uden at dette dog formindſkede noget i Søemandens ærbødighedsfulde Udfærd imod ham.

Den Fremmede havde, da han var ſteget i Land, bedet Rhodez om at anvise sig en eller anden veltænkende Indvaaner paa Den, i hvis Huus han kunde finde Tilflugt og Hjælp. Man nævnede ham ſom ſaadan en Officier ved Navn Duval Ferol, ſom boede i Naboelavet. Han begav ſig derhen, blot anbefalet af ſin Ulykke. Modtaget med den Gjeſtfrihed, ſom er ſaa almindelig paa Derne, opſlog han nu der tilligemed Rhodez ſin Bopæl. Man viiſede den første Om-

hyggelighed for ham. Han blev vel ikke for-
 skaanet for mange Slags Spørgsmaale, men han
 undveeg dem ved tvetydige Svar, og den hem-
 melighedsfulde Mine som Rhodéz gav sig, un-
 derholdte og forøgede den Nysgjerrighed, som
 den unge Fremmede begyndte at opvække ved det,
 at Capitainen ikke vilde besvare de Spørgsmaale,
 som gjordes om ham. Han betroede blot Com-
 mandanten der paa Stedet, at denne unge Mand
 var ham tilbragt af en Kjøbmand, som hem-
 melig, uden at give ham nogen nærmere Op-
 lysning, havde anbefalet ham at behandle ham
 med den største Agtelse, da han var en Person
 af Bigtighed.

Alt syntes virkelig ogsaa hos denne at være
 hemmelighedsfuldt og overordentligt. Som man
 Siden efter har erfaret, var han ankommen til
 Rochelle nogen Tid, før han gik ombord derfra,
 ledsaget af en gammel Mand, der syntes at være
 hans Mentor. Man visde ikke, hvorledes de
 vare komne der. De vare begge simpelt klædte,
 havde leiet nogle Bærelser i et Privathuus, som
 de paa egen Bekostning havde forsynet med Møb-
 ler. Under deres Ophold der levede det unge
 Menneske meget indgetogent; han gik aldrig ud,

faae ingen hos sig, og levede næsten alene af Skaldyr, især Flodkrebs, som ere sjeldne og dyre i Rochelle.

Derimod gif den Gamle meget ud; og hans Hovedbeskæftigelse var at finde en Skibsleilighed til sin Ungling, hvilket formødelst Krigen var temmelig vanskeligt. Endelig gaves der en Skibsleilighed, og, da det unge Menneſke vilde gaae ombord, spurgte Værtinden ham, hvor hun ſkulde gjøre af Møblerne? han ſvarede, at hun kunde beholde dem til en Grindring om ham. Hans Ledſager ſyntes at tage denne hans Øſelhed ilde op. Foræringen kunde omtrent udgjøre en Værdie af 500 Livres (omtrent 50 Specier) og det Beſynderligſte var, at det, ſom han tog med ſig i Penge og Løi, neppe udgjorde en ſtørre Sum. Iøvrigt røbede den Naade, hvorpaa han traadte frem i Kolonien, ikke, at han der havde nogle Hjelpekilder. Paa Dverfarten ſyntes han ikke at være urolig over noget, og ved mange Leiligheder viisde han megen Edelmødighed, uden dog at være øſel. Da man befandt ſig i Chaluppen for at undgaae Englænderne, leed Skibsmandſkabet ſtor Nød; han kjøbte derfor af en i en Baad forbiroende Deboer Levnetsmidler,

som han uddeelte imellem Matroserne, hvilket endnu mere forøgede den. Udfrygt for ham, som Capitainens hemmelighedsfulde Opsørsel allerede havde foranlediget.

Disse enkelte Træk vare allerede udbredte paa Den. Skibsmandskabet fortalte endnu, at han havde været syg paa Dverfarten, og at Rhodez, som havde passet ham i hans Sygdom, fra den Tid af ikke mere havde forladt ham.

Alt dette var allerede mere end nok til at opvække Opmærksomheden. Det hedte nu over hele Kolonien, at en Mand af meget høi Fødsel var ankommen til Martinique og var indlogeret hos Duval Ferol; man gjør alleslags Bemærkninger ved hans Landing, hans daglige Wandel; Historierne blive fordreiede, meget bliver sat til og forstørret, og denne for fire Dage siden paa Den ankomne, unge Fremmede er allerede Emnet til tusinde besynderlige Romaner, der gaae fra Mund til Mund og endelig faae et Præg af det Vidunderlige.

(Fortsættes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Oberlærer og Inspector ved
Metropolitan-skolen.

Borger = Bennen.

No. 31.

Tredivte Aargang.

Lørdagen den 1. August 1818.

Forlag af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den foregivne Prinds af Modena.

(Fortsat. See forrige No.)

Efter nogle Dage erklærede Duval den Fremmede, at, da han ikke havde den Ære at kjende ham og selv kun var en Underordnet, han ikke fundet unblade at underrette den kongelige Statsholder, Commandanten i Cul = de = Sac Marin om hans Ankomst, og at denne lod ham bede at komme til sig. Den Fremmede begiver sig derhen og fremstiller sig under Navn af Greve af Tarnaud. Han bliver meget høfligt modtaget af Commandanten Nadau, der, underrettet om de mangfoldige Rygter, som ere udbredte om ham, har fast besluttet at faae Hemmeligheden

opdaget, og derfor tilbyder ham Bolig i sit Huus, som Tarnaud ogsaa uden Omstændigheder modtager.

Rhodez, som ikke forlader ham, indquarterer sig der tilligemed ham og syntes paa denne Maade at røbe en frivillig Afhængighed af ham, som han for Resten heller ikke søger at lægge Skjul paa.

To Dage, efterat Tarnaud er flyttet ind hos Commandanten, har denne Fremmede til Middag. Da man vil sætte sig tilborde, har Tarnaud glemt sit Lommetørklæde; Rhodez staaer op for at hente det. De Fremmede see paa hinanden; en Hvid skulde opvarte en Hvid! Paa Verne er dette uhørt, vanærende; det maatte da skee for en Prinds, eller i det Mindste for Dens Guvernør; det usleste Menneſke paa Den vilde ikke lade sig bruge dertil, og Rhodez, en Mand af Opdragelse, bekjendt med, hvad Skik og Brug var paa Den, vilde vist ikke compromittere sig saa meget for en simpel Adelsmand. Dette var en nye Anledning til Formodninger og Gisninger om, hvem den Fremmede vel kunde være.

Under Maaltidet faaer Nabau en Billet fra Duval.

”De har forlangt Dplysning af mig om den unge Franskmand, som har logeret hos mig. Hans Underskrift vil bedre, end jeg, kunde sige Dem, hvem han er. Jeg sender dem herved et Brev, som han har skrevet mig til”.

Dette Brev havde ikke Larnaud, men d’Est til Underskrift. Strax efter Bordet trækker Nadau en af Gjesterne til en Side og viser ham de ham meddeelte Breve. Denne forsøier sig strax bort for at begive sig til Marquis d’Eragny, hvis Plantage laae i Nærheden. Man sad der endnu tilbords, Talen var om den Fremmede, og den nys Ankommende fortæller, hvad han nyligen havde faaet at vide af Commandanten. Forundrede ved Navnet d’Est og efterat alt var vel udregnet, kommer man endelig overeens om, at det ikke kunde være nogen Anden end Hercule = Renaud d’Est, Arveprinds af Modena og Broder til Hertuginde af Penthièvre. Intet kan være lettere at forskaffe sig Bished om. En tilstedeværende Broder af Commandanten, Bois Fermé, havde endnu i forrige Aar seet Prindsen; en anden Tilstedeværende havde seet ham ved Armeen; men, førend man ved disse to Herrer vil forskaffe sig Bished herom;

maa der først drikkes. Imod Aften sætter den muntre Flok sig til Hest, og da den ankommer til Commandantens, vil man der just sætte sig tilbords. De ankommende Herrer tage den Fremmede uformærkt i Diesyn, og Bois Fermé udraaber, at det ganske sikkert er Prindsen. Denne Bois Fermé har vel aldrig talt et sandt Ord, men den anden Officier paastaer det Samme. Man nærmer sig til Commandanten og fortæller ham, at han logerer Urveprindsen af Modena. Neppe har man sat sig tilbords, førend en smuk Musik lader sig høre uden for. Det er en Musik af Baldhorn, som Bois Fermé har bragt med sig, og under Lyden af denne Jagdmusik drikker man nu paa Hercule = Renaud d'Est, Urveprinds af Modenas høie Velgaaende. Han, som er Helten i denne Scene, synes først forundret, derpaa forlegen og tilkjendegiver endeligen sin Utilfredshed med en saadan Indiscretion.

Naadigste Herre! siger man til ham, De er kjendt, De kan ikke holde Dem skjult her. Han reiser sig derpaa fra Bordet, kalder Commandanten til en Side og siger til ham: "Jeg havde ikke formodet i et saa langt fraliggende Land at blive kjendt saa snart. Erklær De disse

Herrer, at jeg absolut vil forblive incognito, og at jeg ikke for noget Menneſke i Verden vil være andet end Greve af Tarnaud". Nadau gaaer tilbage til Selſkabet og kundgjør Prindsens bestemte Befaling. Man gaaer fra hinanden med det Løfte ikke at røbe Hemmeligheden, ſom man da nok kan begribe, ikke blev holdt.

De franſke Kolonier og iſær Martinique vare paa den Tid i en meget kritiſk Stilling. For-medelſt Englændernes Blokade manglede det diſſe Der paa Levnetsmidler. Man kunde ikkun forſkaffe ſig den fra Curacao og St. Eſta-chius. Dette allerede i og for ſig ſelv beſværſlige Hjælpemiddel blev det endnu mere ved Intriganteres Ager, i hvis Spidſe befandt ſig Generalguvernøren over Derne under Vinden, Marquis af Caylus, ſom reſiderede paa Martinique. Imod denne, der ſaaledes berigede ſig paa Folkets Bekoſtning, var Folket iſær opbragt; en lydelig Murren vidnede om den almindelige Miſfornoiſe. Man kan altsaa let tænke, hvilket Indtryk Eſterretningen om den formeentlige Prindses Ankomſt maatte gjøre paa et ſaaledes ſtemt Folk.

Alt bliver henrevet af den Idee, hvilke Fordele deraf maatte flyde for Kolonien. Ingen

falder paa at tænke, hvad vel en Prinds Kunde have at gjøre paa Martinique? — Noe — han er nu eengang der, og Enhver vil bestræbe sig for at drage Fordeel af hans Nærværelse. Madaud, der allerede troer at see sin Lykke gjort, og som især er opbragt paa Guvernøren, iler at foredrage Prindsen Koloniens Besværelser; opdager ham Gangen i Intrigerne, hvorved hiin driver Prisen paa Levnetsmidlerne i Høiden, og underretter ham om det Monopol, som han udøver over denne Green af Livets første Nødvendigheder. Prindsen bliver opbragt, sværger at gjøre en Ende paa disse Nederdrægtigheder og at lade dem haardt straffe, som misbruger Kongens Tillid. Under denne Samtale erklærer han ogsaa, at, dersom Englænderne nogensinde skulde vove at nærme sig, saa vilde han selv stille sig i Spidsen for Indvaanerne, for at drive dem tilbage.

Madaud undlader ikke at gjøre denne Samtale bekjendt. Enthusiasmen og Tilliden til Prindsen bliver overordentlig, og snart udbreder Gjærningen sig til Fortet St. Pierre, hvor Marquien af Caylus just den Gang var, og endnu smilte over en Kabale, som han meente uden Møie at kunne tilintetgjøre. Han befaler

Commandanten i Cul-de-Sac-Marin at sende sig Grev Tarnaud, eller ogsaa, hvis han virkelig var en Mand af Anseelse, selv at ledsage ham til sig. Nabaud lader svare, at den Person, som logerer hos ham, var gandske sikkert Arveprindsen af Modena, men at han for nærværende Tid selv var syg og kunde derfor ikke ledsage ham til St. Pierre. Guvernøren sender derpaa Capiteinen ved hans Garde tilligemed en anden Officier afsted, og giver dem et Brev med til Grev Tarnaud, hvori han anmoder ham om at komme til St. Pierre. Greven eller Prindsen, hvad man nu vil kalde ham, læser Brevet og siger til Affendingerne: "siig Deres Herre, at jeg for enhver anden er Greven af Tarnaud, men for ham Hercule-Nenau d'Est. Vil han see mig, maa han komme mig den halve Wei imøde; om en fem eller sex Dage kan han ellers træffe mig i Port Royal."

Uvillende vare Affendingerne afreiste; overbeviste vendte de tilbage.

Marquien selv veed ikke mere, hvad han skal tænke. "Det er ganske vist Prindsen", siger Capiteinen ved Livvagten til ham, "G** har fundet en paafaldende Liighed hos ham med Her-

tuginden af Penthievre. Desforuden synes Nadaud saa sikker i sin Sag, at han upaatvivlelig maae have Hjemmel for sig. At han ikke kommer frem med sin Bevise, skeer blot for ot lægge Dem en Snare." Henreven af den almindelige Dverbeviisning, maaskee ogsaa forvirret af sin onde Samvittighed, overgiver Guvernøren sig ogsaa. Kun en Officier er vantroende og vil endog vædde om, at det ikke er Prindsen af Modena; Guvernøren svarer ham, at han har tabt.

Guvernøren synes at have tabt sin Fatning. Han skriver, at han vil forsøie sig til Port Royal; han begiver sig paa Veien, forandrer sin Beslutning og vender igjen tilbage til St. Pierre.

(Fortsættes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overtærer og Inspector ved
Metropolitan-Polen.

Borger = Bennen.

No. 32.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 8 August 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den foregivne Prinds af Modena.

(Fortsat. See forrige No.)

Prindsen fortsætter derimod sin Wei med et Følge af serten til atten Adelsmænd. Han ankommer til St. Pierre, rider som i Triumf igjennem Gaderne og lader Jesviterne vide, at han vil logere hos dem, men vælger, førend han staaer af hos dem, med Forsæt den Wei, som fører forbi Guvernørens Bolig. Denne seer igjennem Jalusierne, og siger, idet at han seer ham ride forbi: det er aldeles hans Moders og Søsters Portræt, og fortumlet herover, forlader han strax St. Pierre, begiver sig til Port Royal, og lader saaledes sin Modstander Marken fri. Han

skjertser over denne Flugt og siger til de Omkringstaaende: Eders General er en Marron Neger; jeg vil hente ham tilbage og skjære Drene af ham.

Saaledes fremtraadte denne Eventyrer paa Martinique. I hele sex Maaneder drev han saaledes sit Spil. Hertugen af Penthièvre havde en Rentemester der paa Den. Efter en Samtale med denne Mand stode alle de Fonds, som han havde ihænde, til Prindsens Disposition. Denne Omstændighed bortjagede nu enhver Tvivl; thi Rivain, Rentemesteren, var ellers en forsigtig Mand og havde, som man meente, vist ikke givet sin Herres Formue til Priis for en Eventyrer. Han levede lysteligen væk, og gjorde sig vel ogsaa af og til skyldig i adskillige Ungdomsstreger, men visde dog altid at vedligeholde sin Værdighed, var rundhaandet uden Odselhed og spillede den store Herre med den bedste Anstand i Verden.

Smidlertid saae man i St. Pierre et sjeldent Skuespil. Alt var i Uorden; Regjeringsforretningerne vare standsede, hvilket dog kun var mærkeligt ved et mindre Tryk, Levnetsmidler kom der i Overflødighed af, Aagrerne kunde ikke længere drive deres Spil, og endelig gjorde Freden Ende paa alle Møisommeligheder.

Smidlertid var allerede for længe siden Skibe affærdigede til Frankrige. Prindsen havde skrevet til sin Familie; men der kom intet Svar og han syntes meget urolig derover. Paa sin Side havde Guvernøren sendt Ingeniøren des Rivieres til Ministeren, for at underrette ham om Tildragelsen og indhente Forholdsregler. Han havde allerede været borte et halvt Aar og kunde hver Dag ventes tilbage; men ogsaa derover syntes Prindsen aldeles ikke at være bekymret. Han vedblev at byde Guvernøren Trods, og denne havde forgjæves søgt at blive taget til Raade igjen. Intet kunde forstyrre ham i hans eengang begyndte Levemaade. Langt fra at frygte for de talrige Fremmede, som efter Freden kom til Den, opsogte han dem meget mere selv. Et nyt Bekjendtskab var en Fest for ham, og virkelig havde een af dem seet Prindsen af Modena i Benedig; men det var meget længe siden. Han traf ham dengang i en Bod, hvor Prindsen demaskerede sig, efterat han havde sønderslaget Glas for omtrent 30,000 Livres, hvilke han siden betalte. Den, der havde gjort saadanne Streger, kunde vel ogsaa begaae den Daarlighed at komme til Martinique for sin Fornøielses Skyld.

Endnu var des Rivieres ikke kommen tilbage, og Regntiden nærmede sig. Prindsen begyndte at blive urolig for sin Helbred og taledede om Afreisen. Hans Underholdning var kostbar og man var glad ved at blive ham qvit. Efter et Ophold af syv Maaneder, indskiber han sig endelig paa Raphael fra Bordeaux og forlader Den, i det han tager sit hele Følge med sig, tilligemed en kongelig Læge fra Colonien og en Almosonier.

Fjorten Dage efter kom des Rivieres tilbage. Man havde i Paris ubleet ham med hans Prinds af Modena. Han medbragte den Befaling at anlægge Sag imod hans Høihed. Men man havde nølet et halvt Aar i Paris, forinden man gav ham denne Commission. Indbyggerne paa Martinique, som troede at man umuligen i Paris kunde tage sig en Sag saa let, der forekom dem saa vigtig, paastode, at man havde villet givet Prindsen Tid til at forlade Den, for ikke at være nødt til at misbillige hans Reise, som dog nok kun var en Ungdomsstreg. Guvernøren, som vilde vise at han ikke havde frygtet uden Aarsag, sagde ogsaa, at der maatte stikke noget derunder, og for at bevise, at han nu ikke mere var bange for Noget, lod han Nadaud og de

fleste af Prindsens Tilhængere arrestere. Men denne havde ved sin Afreise befalet dem, af Kjærlighed til ham taalmodig at bære, hvad Ubehageligt der kunde vedfares dem, og havde lovet at holde dem skadesløs. De opførte sig ogsaa overensstemmende hermed, og deres Dpførsel imponerte den øvrige Deel af Colonien. Tilmed fandt man ogsaa, som sagt, meget at anmærke ved des Rivieres Svar. Bel havde denne besøgt Hertuginde af Penthievre, som havde spurgt: Eigner han mig? — Som een Draabe Vand den anden, Madam! — Det er Skade var Svaret, thi man vil hænge ham op; men des Rivieres havde ogsaa tilføiet, at hun slet ikke saae alvorlig ud derved. Bel var tillige det Bud, som Rentemeestereren Sievain havde affendt, kommet tilbage og havde udsagt, at han i Forgemakket havde hørt Sievain udfjældes for en Nar og Prindsen for et elendigt Meneeske; men han tilføiede ogsaa, at han, da han vilde gaae bort, var bleven kaldet til Hertuginde, som meget nøie havde erkjendiget sig om alle Omstændigheder, men havde sagt ham, at der siden nogen Tid herskede stor Bedrøvelse i Familien. For Colonien var alt dette af Betydning. Sievain var

bleven beflaget af Hertugen, at han saaledes havde ladet sig narre; dog lod han ham blive i sin Post, fordi saa anseelige Personers Exempel i Colonien havde forledet ham, og Hertugen overtog sig Halvdelen af Tabet. Ministeren havde ved Leilighed meddeelt den Efterretning, at den formeente Prinds ikke var andet end en Deserteur fra Tartarerne, saaledes kaldte man Nideknægtene ved Kongens adelige Garde. Dette vilde nu aldeles ikke behage Martiniquerne; en Mand af saa fin en Legemsbygning kunde umulig være af saa lav en Stand.

Smidlertid seilede Prindsen til Evropa, hvor Begivenheder af et andet Slags ventede paa ham. Lægen Garnier, som ledsagde ham, gav følgende Efterretninger derom:

Paa Dverreisen var der intet mærkeligt forefaldet. Prindsen var stedse bleven sig selv liig, og hans imponerende Væsen havde vedblivende forskaffet ham en vis Magt over sit Følge. Han syntes ikke at kunne oppebie Tiden for at komme til Evropa. Han var stedse søesyg, saa at han, da man var kommet til Kysterne af Spanien, forlangte at blive sat i Land. Man har foregivet, at hans Hensigt var at undgaae Franke-

rige, men hvorfor skulde han have foretrukket Spanien. Intet havde været ham lettere end, under eet eller andet Paaskud, at være steget i Land paa Antiques.

Under Engælændernes Beskyttelse kunde han i Rolighed have nydt Frugterne af sine Bedragerier, hvilke, om han havde villet, vare udsaldne langt rigeligere. Han gjorde det ikke; hvorfor? har man ikke erfaret.

Under Kanonerne's Torden steg han i Land i Faro, en Stad i Portugal. Ungivet som Prinds, havde ingen nogen Grund til at formode Bedragerie. Han forlanger en Coureer, som han kunde sende til Madrid til Hertugen af Modenas Gesandt, og tillige Midler til, med sit Følge, at kunne reise til Sevilla, hvor han, som han foregav, vilde oppebie Svaret fra Madrid. Alt staaer til hans Befaling. Han tiltræder sin Reise, saa munter som nogenfinde; paa Veien ikke beskæftiget med andet, end at gjøre Cour til ethvert smukt Fruentimmer, og det saa gandske paa fornemme Herrers Wiis, at han engang en Nat, med Pistolen i Haanden, vilde tvinge en Mand til, stiltiende at see paa, at man aflagde hans Kone et Besøg. Og saaledes kom han til Sevilla

med det forudgaaende Rygte om sit overordentlige Galanterie.

Alle Damerne stode bag ved Saloufierne for at see ham komme forbi. De anseeligste Folk i Staden gjorde ham deres Opvartning. Til Være for ham anstilledes Fester, og han gav igjen saadanne med Pragt og megen Anstand. Endeligen forskruede han Hovederne paa Sevillianerne og især paa Sevillianerinderne, ligesom paa Martiniques Indvaanere. Om Dagen saae man ham paa alle offentlige Steder; men om Natten var han paa hemmelige Veie, hvor han var vanskelig at finde, saa at Marquis d'Eragny, som begyndte at blive tvivlraadig, frygtede for, at han skulde undslippe ham. Han derimod, blot urolig over at den til Madrid affendte Coureer blev saalænge borte, syntes at vente hans Tilbagekomst med sand Utaalmodighed.

(Fortsattes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved
MetropolitanSkolen.

Borger = Bennen.

No. 33.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 15 August 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Den foregivne Prinds af Modena.

(Fortsat. See forrige No.)

Endelig en Dag, da han havde budet sig selv til Gjest hos Intendanten paa hans Bysted, kom han dertil med sit Følge, men fandt ham ikke og tog dette meget fortrydeligt op. Han seer Anstalter til et Diner, men ingen, som kan tage Deel deri. Omfider kommer Intendanten med en Pakke i Haanden, ledsaget af Hoffets Alcade og nogle af sine Officerer. Naadige Herre! sagde han, idet han vendte sig til Prindsen, Kongen befaler Dem til nærmere Ordre at blive i Arrest. Jeg vil bringe Dem til hiint lille Fort, som De kan see herfra, og der maae De blive.

Prindsen syntes meget forbauset, men uden at komme ud af sin Fatning, svarer han Intendanten; "Jeg er født Suveræen som han, han har ingen Ret over mig; men han er Herre her; jeg gaaer i Arrest."

Man førte ham til et lidet Fort, som var besat af en Lieutenant og nogle Invalider; der lader man ham blive, uden at indslutte ham og med den Tilladelse, at see dem af sit Følge hos sig, som han ønskede. Han fordrer Rhodéz, sin Læge og sin Capellan. Herpaa beseer han sin nye Bolig. Undersøgelsen falder ikke tilfredsstillende ud og han erklærer at han ikke kunde blive der. Lieutenanten forestillede ham, at han var der paa sit Wresord. Jeg har lovet, svarede han, at blive paa et beboeligt Sted. Jeg har ingen Ordre, naadige Herre! svarede Lieutenanten, at paalægge Dem nogen Evang. Smidlertid kom hans Capellan; Prindsen sender ham hemmeligen til Dominicanerne med det Grinde at forskaffe ham Logis hos dem; Dominicanerne indvillige i hans Forlangende og han forlader Taarnet, uden at Lieutenanten, som ingen Ordre har, modsætter sig ham.

Da han nu engang var hos Dominicanerne,

var det vanskeligt at faae ham ud igjen. Man maatte underhandle med Ordenens Provincial og med Erkebiskoppen af Sevilla. Ved Nuntiusens Mellemhandel indvilligte endeligen Dominicanerne at afstaae fra deres Rettigheder, og tillode, at man maatte afhente ham, dog med den Betingelse, at det skede uden Blodsudgydelse.

Officeren, som havde Ordre dertil, træder altsaa en Dag ind i hans Kammer, og, med Hatten i den ene Haand og Kaarden i den anden, siger han til ham: Dørgiv Dem, min Herre! paa Kongens Befaling; men den unge Mand havde allerede grebet sin Kaarde og taget et Hjørne af Bærelset i Besiddelse. Han svor at dræbe den første, som understod sig at lægge Haand paa ham. Man trænger ind paa ham, omringer ham med Bajonetter; han afværger dem med sin Kaarde og uddeler af og til saa frygtelige Slag, at det var umuligt at iagttage den foreskrevne Betingelse. Man trækker sig tilbage. Imidlertid var Folket sammenstimlet ved Døren og snart vidste man i hele Sevilla, hvad der var forefaldet. Man dadler Regjeringen for det, den har gjort og det den ikke har gjort. Fruen=

timmerne i Særdelsked ivre meget imod den, den Fremmede, tilføiede Bøld.

Regjeringen, urolig over den Opsigt denne Tildragelse gjorde, saae sig altsaa nødt til paa ny at træde i Underhandling med Dominicanerne, og disse paatog sig endeligen selv at udløse den Fremmede til den; men Tingene var ikke lette. Han gik ikke mere ud, uden at have tvende Pistoler i sit Bælte. Om Natten havde han dem under sin Hovedpude, ved Bordet laae de ved hans Tallerken og af Forsigtighed spiste han alene paa sit Kammer, med Ansigtet vendt imod Døren. Endelig faldt man dog paa et Middel.

Til hans Betjening havde man ladet blive hos ham en ung, munter, rask og kraftfuld Klosterbroder, som meget behagede ham og hvis muntre Lune gjorde ham megen Fornøielse. En Dag fortalte denne, der under Maaltidet altid stod bag ved ham, en lystig Historie. Prindsen satte begge Hænder i Siderne af bare Latter. Den unge Klosterbroder benytter sig af Diebliffet, griber begge hans Arme bag fra og stamper med Foden i Gulvet af alle Kræfter. Strax kommer de i Nærheden skjulte Alguazils til. Man fører den arme Prinds bort, kaster ham i det mørkeste

Hul i det skjændigste Fængsel, i *catabos de los Potos*; man lægger Lænker om Livet paa ham, samt om Hænder og Fødder, og belæsser ham saaledes med Kjæder, at han, efter Garniers Udtryk, lignede en Bunke gammelt Jern.

Imedens han befandt sig i denne Tilstand, indløb man til ham Marquis d'Eragny, Garnier og Rhodez, som man sandsynligviis arresterede da Prindsen forlod Fortet. Seer, sagde man til dem, om dette Menneſke er en Prinds og spørger ham, hvorfor han har bedraget Eder. Hans Stolthed syntes ikke i mindste Maade at være ydmyget. Han syntes forundret over de Excesser, man havde gjort sig skyldig i imod ham, be- drøvet over de Fornedrelser, som hans Venner for hans Skyld maatte taale, og lovede at for- skaffe dem Retfærdighed; han ventede den af Evropa, af Gud og af sit Sværd. Aldrig, ud- raaber den entusiastiske Garnier, aldrig syntes han mere at være Prinds, aldrig mere at være ophøiet over alle Menneſker, end under de uvær- dige Lænker, hvormed han var betynget.

Efter fire og tyve Døgn førte man ham i Raadsalen for at forhøres.

J. have, sagde han til sine Dommere, aldeles

ingen Ret til at forhøre mig; mit Navn viser Eder at jeg, af Fødsel Eders Herre, kun er Gud allene Regnskab skyldig for mine Handlinger. Jeg hedder Hercule Renaud d'Est, en Søn af R.... regjerende Fyrste af Modena, og af Charlotte Uglæe o. s. v.

Man spurgte ham: Har de forsøgt at løsribe Martinique fra Frankriges Herredømme? — ”Jeg har intet at svare paa et saa grundløst Spørgsmaal.”

Forhøret bliver udsat; Dommerne begive sig bort og Scenen forandres paa nye. Isteden for at føre ham tilbage i hans Fængsel, lader man ham blive i Raadsalen, det eneste beboelige Sted i hele Bygningen, og giver denne en bedre Indretning, for at forskaffe ham mere Bequemmelighed. Isteden for den uhyre Masse af Kjæder, som havde kunnet trykke en Elephant til Jorden, lægger man ham alene en lille Ring af poleret Jern om Foden. Man giver ham Papiir og Blæk for at fordrive Tiden; thi at skrive til Noget var ham ikke tilladt; Bøger, samt Blyant til at tegne med, vare ligeledes til hans Tjeneste. Alene for hans Skyld blev en egen Vagt, commanderet af en Capitain og en Lieutenant, be-

ordret til Fængselet og nøie undersøgt, naar de trak af Bagt. Smidlertid bliver hans Følge paa det strengeste forhørt; det svarer blot ved at trække paa Skuldrene, og uden videre Undersøgelse, uden Confronteringen fældes den Dom, at Hovedpersonen dømmes til Galleierne og til Kronarbeide i Afrika og hans Følge til Forviisning udaf Spanien.

Det nærmere ved Dommen blev meddeelt Garnier i hans Fængsel af Actuariussen, en indfødt Franskmænd. Denne tilføiede: Alt dette er meget overordentligt og jeg begriber det ikke.

Egeindtil at Dommen blev fuldbyrdet, havde Prindsen fundet Midler til at indlade sig i en Brevverel med sine Benner. Han tilmeldte dem, at man behandlede ham meget got og at der intet fattedes ham, undtagen at man ikke vilde give ham Biin og Tobak. Han havde bragt Office-rerne paa sin Side og ved deres Hjelp tilsendte hans Benner, som ikke bleve saa strengt bevogtede, ham Alt.

Endeligen blev han ført til Cadix, hvor de til Arbeide dømte Galetslaver forsamlede sig. Een med sex Muulæfler forspændt Kareth kjørte frem. Prindsen lod sig see i en nye Skarlagens Kjøle,

nylig pudsret, støttende sig paa den vagthavende Capitein og holdende i et rosenfarvet Baand den Jernring, som hindrede ham i at gaae. Begge Officererne hjalp ham i Vognen og stege ind i den efter ham, og saaledes kjørte han, ledsaget af sin sædvanlige Vagt, igjennem Staden Sevilla, imellem tvende Rækker af Soldater, som havde besat alle Gader. *)

- *) Man har foregivet at man befrygtede et Dplob i Faveur af Prindsen. Det er sandt, der herffede en besynderlig Gjæring imellem Sevillianerne. Der fandt dengang i Spanien Bæddemaal Sted indtil 60000 Piastre for og imod Prindsen. Hoffet forbød disse Bæddemaal og dette syntes endnu overordentligere end alt det Dvrige. De Bæddende søgte længe forgjæves at faae Spor paa den virkelige Prinds. Han var den Gang hverken i Modena, heller ikke i Reggio og Massa, Carrara. Man sagde at han var i Venedig, og fire Notarier bevidnede, at han ikke havde været der.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved
MetropolitanSkolen.

Commissiønen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 23de d. M., da Hr. Universitetets Bogholder Baagøes Bidrag indleveres.

Borger = Bennen.

No. 34.

Tredivte Aargang.

Løverbagen den 22 August 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den foregivne Prinds af Modena.

(Sluttet. See forrige No.)

Da den Fangne kom til Cadix, blev han bragt til Fortet Caragne, som behærsker Havnen. Ordren til Commandanten lød paa, at han maatte svare for ham; men den indeholdt tillige den Clausul, at den Fangne skulde behandles med Agtelse, con maniera.

Denne Commandant var en Franskmænd ved Navn Devau. "Naar jeg skal staae inde for en Mand", svarede den gamle Kriger, efterat han havde læst Ordren, "saa kjender jeg kun een maniera at behandle ham paa, nemlig at slutte ham paa Hænder og Fødder". Herpaa lod In-

tendanten, der ogsaa havde sin Ordre, den Fangne føre til det almindelige Fængsel, hvor man beredte ham en nat indrettet Bopæl. I Cadix var man meget nysgjerrig efter at see ham; men det var forbudet at lade Nogen komme til ham. Intendanten vilde gjøre en Undtagelse ihenseende til sine Sønner; men Prindsen vægrede sig ved at tale med dem og lod dem temmelig æbøflig afvise.

Da Diebliffet kom, at Kjøden skulde bortføres til Ceuta, lod man ham bestige en egen Barke, adskilt fra de, der førte de andre Galei-slaver. Ligesom man vilde gaae under Seil, kom en Secretair fra Intendanten; han bragte ham hvad der ved Salget af hans Sager var indkommet, efterat man havde fradraget de ved ham forarsagede Omkostninger. Det kunde omtrent udgjøre syv til otte Hundrede Realer. "Ha! Ha! sagde han, Herr Intendanten anseer mig for sin Almisse-Uddeler". Med lydelig Stemme raabte han derpaa: "Hei! Matroser, Herr Intendanten er en gavmild Mand! See her er Penge, som han sender Eder"! og saaledes uddeelte han, i Secretairens Nærværelse, Pengene imellem dem.

Hans Følge vendte derpaa tilbage til Mar-

tinique. Nandau erholdt der til Foræring et meget skjønt forarbejdet Gevær og et Par Pistoler af Barcelloner Fabriken. Denne Foræring var ledsaget af et Brev fra Prindsen, hvori denne, efterat have undskyldt sig for de Ulykker, han havde paadraget ham, gav den Efterretning, at han var i Ceuta hos Cordelierne, at han nød en god Dmgang og tilstrækkelig Frihed. Han foregav, at han havde modtaget et Besøg af Aly-Obaba, en Broder til Kongen af Marocco og at han havde tilbudt ham 40000 Mand og Kanoner for at angribe Spanien; men at Ure og Religion havde afholdt ham fra at modtage dette Tilbud; at i Dvrigt Sammenkomsten var løbet meget godt af. Aly-Oboba havde foræret ham en skjøn Pels, og til Gjengjæld modtaget af ham et Par Lyoner Beste. Han fortalte videre at han havde erholdt et Brev fra Mulatten Louisan, een af de Kammertjenere, der havde fulgt med ham til Evropa. Da dette ulykkelige Menneſke havde meldt ham, at han intet Sted havde og var angrebet af en Sygdom, som fordrede en kostbar Behandling, havde han ladet ham anbetroe til en duelig Chirurg i Cadix, som var bleven forud betalt, og Louisan havde han sendt saa

mange Penge, at han kunde vende tilbage til Martinique.

Man seer at denne besynderlige unge Mand baade ved Handlinger og Ord stedse vedligeholdte den Character, han strax fra Begyndelsen viste og denne Omstændighed er ikke den mindst paa-faldende Deel af hans Historie.

Lievain havde ogsaa faaet et Brev; men dette indeholdt intet undtagen Høfligheder. Han beklagede ham for det Tab han havde lidt og gav ham Haab om engang at holde ham skadesløs derfor.

Dette vare de første og tillige de sidste Breve, som man fik fra ham. Det synes, som om denne unge Mand tilsidst maae være bleven kjed af sit Fængsel, hvor beqvemt han endog saa kan have høvt det, og maae have søgt Midler til at undkomme. Et Kjøbmandsskib laae omtrent paa denne Tid for Anker paa Rheden ved Gibraltar. Captainen, en Engellænder, steg i Land og sagde til Commandanten paa Fæstningen, at han paa sit Skib havde den der i Egnen, under Navn af Prindsen af Modena, bekjendte Mand og at denne onstede at komme i Land. Det maae han vel lade blive, svarede Commandanten, jeg vilde

behandle ham con maniera paa got Engelsk og strax lade ham arrestere. Captainen lod sig dette være sagt til Advarsel, gik strax under Seil og med ham forsvandt for stedse dette overordentlige Menneske, og efterlod sig intet andet Spor af sin Tilværelse, end Mindet om een, sandsynligviis uopløselig, Gaade.

Den engelske Minister Hr. Elliots Egteskabskilsmissie.

(Af Mes souvenirs de Berlin; par Thiebault.)

Herr Elliot, der var engelsk Minister ved det preussiske Hof under Frederik den Anden, havde hæftigen forelsket sig i en Frøken von R. og giftet sig med hende, da hun endnu neppe var 16 Aar gammel og han selv var endnu ikke tredive Aar. Denne Frøken, eneste Datter af en Frue von W., var uden Modsigelse den skønneste Pige i hele Landet. Lyksalig i højeste Maade ved denne Erobring, var han i Begyndelsen ikke beskæftiget med andet end med Bestræbelser for ogsaa at gjøre hende ligesaa lykkelig;

som han selv følte sig; og til den Ende opbød han alt, hvad hans Dyndelseskraft og Formue kun kunde skaffe tilveie. Han valgde den mest passende Dmgangscirfel for hende, og omgav hende med alle det selskabelige Livs Fornøielser, men søgde ogsaa til samme Tid at danne hendes Hjerter og Aand. Men til Ulykke var denne unge Dame yderst borneret, og ligesaa lunefuld og egensindig, som forsængelig og coquette. Saa forsigtig Man endogsaa bar sig ad dermed, saa forarsagede Læretimerne hende kuns Kjedsomhed; hun vilde ikke læse andet end de flaueste Romaner, og besvarede tilsidst de skaansomste og kjerligste Forestillinger kuns med Haardhed og Bitterhed.

Imidlertid blev hun frugtfuld, og kom ned med en Datter, kort førend hendes Gemahl tiltraadte sin Gesandtschaftspost ved det Danske Hof.

Den bestandig lige gamle Gemahl lovede hende ved sin Afreise at anvende al sin Omsorg for at indrette hende i Kjøbenhavn en passende Bolig og derpaa afhente hende. Da han var kommet til Kjøbenhavn, søgde han ogsaa at opfylde sit Løfte, men havde den Fortrædelighed at bemærke, at hans Gemahlinde i ingen af sine

Svar yttrede det ringeste Duffe om snart igjen at forenes med ham. Endogsaa, da han meldte hende, at den behagelige Tidspunkt ikke længere var langt borte, talte hun kun om ubestemte Opsættelser, som hun undskyldte med sin Sundhedstilstand og andre ligesaa lidet grundede Udflugter, hvoraf en god Diplomatiker aldrig lader sig forvirre. Alle disse Omstændigheder, der vare saa godt skikkede til at forurolige Hr. Elliot, tilskyndte ham at fastsætte Reisen og at bestemme Dagen dertil. Paa dette Brev svarede Damen ganske tørt, at hun aldrig vilde forlade sit Fædreland.

Dette stolte fornærmende Svar syntes at være skreven med meget Overlæg; Hr. Elliot, der nok vidste, at hans Kone ikke var i Stand til at skrive et Brev, der røbede saa megen Drøden og Bestemthed i Tankegangen, fik nu den Overbevisning, at hun maatte have en Medhjælper. Dette bevægede ham til uførtøvet, blot ledsaget af en eneste Tjener, at reise afsted, og meget sildigt om Aftenen ankom han i Berlin, under det paatagne Navn af en Hamburger Kjøbmand, hvor han steg af hos en Ven af sig, en engelsk Bæge, ved Navn Beliz, som for et

Var Kar siden havde nedsat sig der. Af sine usendte Spioner erfarede han, at hans Kone befandt sig paa et lidet Bal i Dyrehaven, og at hun først vilde komme hjem efter Midnat. Han forsoiede sig nu til hendes Bolig, hvor han strax paa Diebliffet lod alle Tjenerne kalde sammen i et Værelse. Da han havde lukket Døren af for dem, gik han ind i sin Kones Værelse, brækkede hendes Pult op og tog alle hendes Papirer til sig, iblandt hvilke han foresandt en Konzept til hiint fornærmende Brev fra hende, skreven med den smukke Kn's. Haand, som var Cavaleer hos Prinds Henrik og Fætter til hans Kone.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved
MetropolitanSkolen.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 23de d. M., da Hr. Universitets-Bogholder Baagøes Bidrag indleveres.

Borger = B e n n e n.

No. 35.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 29 August 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, faa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgjørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelde Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverede Attester ikke ansees gjeldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder K ø b k e, boende ved Vestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Wagaard. Sørensen. Drejer.

G. K ø b k e.

Den engelske Minister Hr. Elliots Egteskabskilsmisse.

(Fortsat. See forrige No.)

Derfra gik han ind i sit Barns Værelse, befalede Ammen strax at pakke sine og Barnets Klæder sammen for at følge med ham, og sendte derpaa Bud paa Posthuset om Heste for Elliot, Kongen af Englands befuldmægtiget Minister hos Hans Majestæt Kongen af Danmark for at reise med sit Barn og Følge til Kjøbenhavn. Derpaa gik han ned i Stalden, hvor han, med Kaarden i Haanden, tvang Kudsken, der i Begyndelsen vægrede sig, til at spænde for sin Vogn, for at kjøre ham med Følge hen til Posthuset. Han reiste endelig afsted og i Porten afgav han en egenhændig underskreven Seddel, der angav hans fulde Character og Hensigten af hans Reise.

Man kan letteligen forestille sig, hvilken Opsigt denne Tildragelse gjorde i Berlin. Enhver beundrede den kloge Forsigtighed, som denne

Mand havde brugt for fremfor Alt at bemægtige sig sit Barn og at forsvare dets Identitet imod alle Chikaner, som Man muligen kunde finde paa.

Saa snart Elliot var kommen til Kjøbenhavn, skrev han til den smukke Kn. og forlangte Fyldestgjørelse for den ihænde havende Koncept. Denne Herre, som Man, ikke uden Grund, kaldte den Smukke, men som tillige var lapsset og forfængelig, skrev et saa stolt Svar til Elliot, at Denne strax igjen reisde afsted fra Kjøbenhavn, men ledsaget af en Secretair og to Tjenere, og under sit virkelige Navn. Prinds Henrik, der var bleven underrettet om, hvad der var forefaldet og som interesserede sig for Datteren af sin Veninde, Frue von W., havde imidlertid begivet sig til det i Nærheden af Berlin liggende Eystedt, hvorhen Madame Elliot havde trukket sig tilbage efter hiint fortrædelige Tilfælde, og forsøgt, men forgjæves, alle mulige Midler til at bringe hende tilbage til sin Pligt. Denne Daare svarede ham trodsig og opbragt, at hun elskede sin Cousin og at hun vilde til Trods for hele Verden blive hans Kone, og, hvis hun ei turde gifte sig med ham, vilde hun blive hans Maitresse

eller vel endog hans Tjenestepige, og at hun vilde blive ved at omgaaes med ham paa samme for-
 trolige Fod som hidtil. Prindsen reisde da, over-
 beviist om at der var Intet at udrette hos et
 Fruentimmer af saa lav en Tænfemaade, til-
 bage igjen til Rheinberg og lod Kn. kalde, som
 han haabede at finde mere fornuftig, men der
 kom han endnu værre heran. Denne Cavalier
 var saa dristig at spørge Prindsen, med hvad
 Ret han blandede sig i Sager, der ikke angik
 ham. Han glemte sig endog saa meget, at han
 erklærede Prindsen, at alle Prindser vare kun
 Tyranner, der, ikke tilfredse med det Slaveri,
 der maatte herske i deres eget Huus, ikke tænkte
 paa Andet end at grundfæste Despotismens Nag
 i det Indre af alle Familier. Prindsen befalede
 ham strax at forsøie sig op paa sine Bærelser,
 hvor han lidet efter lod ham vide, at han ent-
 ledigede ham af sin Tjeneste og befalede ham
 endnu samme Dag at forlade Slottet og aldrig
 mere at lade sig see for ham.

Han reisde da sin Wei, og to Timer efter
 faae Man Elliot ankomme, der, ligesom han
 var stegen ud af Bognen, strax var ilet hen til
 Hr. von Kaphengst, Adjutant hos Prinds

Henrik. "Min kjere Kaphengst", sagde Elliot til ham, "kan De vel sige mig, hvor K n. er?"

"Nei," svarede Denne, "han er for to Timer siden formelig bortjaget af Prindsens Tjeneste." —

"Men hvilken Bei har han taget?" — "Jeg vil lige spørge derom paa Posthuset. Men, De sætter mig i Forundring; jeg holdt Dem for en Mand af vor Tidsalder, og jeg seer, at De endnu hører til den gamle Verden. Hvorledes! har De endnu ikke gjort større Fremgang i Philosophien? Min kjere Elliot, De havde fortjent en Kone, der havde gjort sig Umage for at gjøre dem lykkelig, men de har faaet en Taabe; og derfor vil De sætte deres Liv i Fare, ved at gaae ud for Haanden med saadan en Vaps. Kjere Ven! skal da vor Lykke beroe paa Narre og Windbeutler?"

"De skulde have Ret, naar K n. kun var min Kones Forsører, men han er ogsaa Forfatter af dette Brev; læs De, De kjender jo hans Haand?" — "Ja! det visde jeg ikke. Saasnart han har skrevet Dem i den Tone eller har ladet Dem skrive til saaledes, saa er det langt fra mig at ville give Dem Uret. Jeg tilbyder mig endogsaa at være Deres Secundant hvis De ønsker det." —

Man erfarede, at Kn. havde taget Veien til det Mecklenborgske. Elliot ilede efter ham, og kom henimod Ustenen til en liden Bye, hvor der blot var eet eneste taaleligt Gjestgiversted. Ministeren, som ingensteds reisde igjennem uden paa det Nøieste at anstille Undersøgelse, spurgde, om han kunde logere i dette Virts-huus. Man afflog det, da en anden Reifende havde bestilt det for sig alene. Af denne kloge Forsigtighed gjenkjendte Elliot strax sin Mand. Bevæbnet med en Kaarde, Pistoler og en dygtig Stok, gaaer han op i den øverste Etage. Han træder ind i Værelset, lukker Døren af efter sig og gjør ham sit Forslag, som blev afflaaet. Ikke længere Herre over sig Selv, bearbejder han den foragtelige Galan med sin Stok, indtil han samtykker i at flaaes.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved
Metropolitan-Skolen.

Borger = B e n n e n .

No. 36.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 5 September 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e .

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Oplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, faa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmeldte Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverede Attester ikke ansees gjeldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder K ø b k e, boende ved Vestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

G. Købke.

Den engelske Minister Hr. Elliot's Egteskabsskilmisse.

(Sluttet. See forrige No.)

Da de nu gik ud paa Marken, begyndte Kn. at paastaae, at det ikke var lyst nok og at Man derfor maatte opsætte Forhandlingen til Morgenens derefter. Derimod paastod Elliot, at det var lyst nok for en Mand af Vre, som fandt sig fornærmet og tørstede af Hævn. Samtalen var saa højrøstet, at Indvaanerne nok mærkede at Taleren var her om en Duel; Man løb derfor efter dem og, da de vare komne ud af den liden Bye, saae de sig omringede af en to til trehundrede Personer. Elliot indsaae altsaa, til sin store Uergrelse, at Man ikke kunde duellere midt imellem en saadan Flok Mennecker. Han indvilligede derfor i at opsætte Sagen til Morgenens derefter, og Man gik da tilbage til Værtshuset.

Englænderen, trængende høiligen til Hvile, mager at han kommer tilfængs, men, da han den næste Morgen ved Daggryet staaer op, erfarer

han, at hans ædle Modpart havde midt om Natten taget Flugten. Da Elliot nu ikke vidste, hvor han igjen skulde faae fat paa ham, beslutter han sig til at reise tilbage til Berlin, hvor han ikke undlod at fortælle overalt, hvad der var forefaldet i Rheinberg og i det Mecklenborgske. Den smukke Kn. var ogsaa vendt tilbage til Berlin i det Haab nogensteds at finde Hjælp eller i det Mindste et Tilflugtssted, men En af hans Fættre, ved Navn Keith, en dannet Mand og meget streng Cavaleer, gif til ham og sagde: "Jeg var Deres Ven, men, siden De har gjort Dem skyldig i en saadan infam Døpførsel, erklærer jeg Dem, at jeg ikke længere kan være det. Smidlertid bliver De dog altid min Fætter og jeg maa rødme over Dem, men jeg vil hverken lade mig overgaae nogen Tort for mig selv eller Mine; følgerigen maae De duellere med Elliot, eller De skal døe for min Kaarde. Nu kan De Selv vælge."

Kn., der meget godt kjendte sin Fætters hæftige Character, tænkte, at det var mindre farligt for ham at flaaes med Elliot end med Fætteren. Keith fik da det Grinde at overbringe Udfordringen og at bestemme Tid og Sted. Man

reisde affled med Secundanter og gode Pistoler til Baruth, en liden Bye i Sachsen, sex Mile fra Berlin. Der blev talt om at bilægge Striden. Elliot trak et Papiir ud af sin Brevtaske, som indeholdt en forud conciperet Erklæring, hvilken han forlangte, at K. n. skulde underskrive, isald han vilde slippe for at slaæes. Den lød paa, at han erkjendte Elliot som en Mand af Ære, og at han bekjendte, at de to Breve, som Elliot havde ihænde, indeholdt intet andet end løgnagtige og bagtalerske Paaastande, og at, hvem der saa ogsaa maatte have skrevet eller forfattet dem, var efter hans Overbeviisning en Skumler og nederdrægtig Karl. Da K. n. havde læst dette Skrift, svarer han, at han aldrig vilde underskrive det. Secundanterne asmaalte da Skridtene; Elliot tilbød K. n. det første Skud, som han ogsaa modtog. Da hans Skud ikke traf, blev der igjen gjort Forslag til Forliig. K. n. forlangte blot at forandre nogle Ord. Ikke et Bogstav, gav Elliot til Svar. Enhver traadte igjen paa sin Plads. Nu skjød Elliot; en lykkelig Bevægelse med Hovedet af K. n. lod Kuglen gaae forbi, som blev siddende i et Træ, hvortil han havde lænet sig. Pisto-

lerne bleve ladte paa ny, og Kn. fyrede sin Pistol af. Kuglen traf Elliot i Hosten; men talte ikke et Ord derom. Nu tog Frygten overhaand og den smukke Cousin underskrev Alt, hvad man forlangte. Elliot reiste strax tilbage til Berlin for at lade sig helbrede for en Feber, som han allerede i ti Dage havde lidt af, uden, før nu, at tale det Ringeste derom til Noget. Med det samme udvirkede han sin Ægteskabs-skilsmisse, og to Dage efter reiste han igjen til Kjøbenhavn.

Den smukke Cousin, der vilde have udhvilet sig af sin Hjertebeklemmelse i Baruth, maatte først udholde en liden Arrest af Magistraten. Siden ægtede han sin deilige Cousine, da hun var skilt fra Elliot, og traf sig tilbage paa Landet. Ingen vilde vide af dem at sige. Snart indfandt Kjedsommelighed sig, derefter Bebreidelser og som en naturlig Følge deraf indbyrdes Riv og Strid. Begge to døde imidlertid kort efter hinanden, saa Nar efter deres Ægteskab. Man bebreidede dem ogsaa deres Forhold imod tvende Onkler, der so. medelst Sindsfvaghed over i tredive Nar havde været indspærrede i den ene Fløi af det Slot, som

hørte til det Gods, der var Madam Elliots eneste Arv, og hvor dette Egtepar endte deres Dage.

A n e k d o t e.

En Reifende kom, paa fin Reife fra Sveits ind i Frankrig, til Fernai, hvor han besøgte Voltaire. Da Voltaire hørte af den Reifende, at han nyligen havde været hos Bonnet, udfpurgte han den Reifende meget omhyggeligen om denne bekjendte gudsfrygtige Naturfyndiges Befindende og var uudtømmelig i at rofe ham. Den Fremmede kunde ikke undlade at tilkjendegive Voltaire fin Forundring over at høre ham tale faa godt om en Mand, der nyligen havde talet om ham i en gandske anden Tone. "Ach!" fvaarede Voltaire, "vi ere alle Menneffer; maaskee vi begge to tage feil".

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved
Metropolitanfkoien.

Borger = B e n n e n.

No. 37.

Tredivte Aargang.

Lørdagen den 12 September 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilfidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelde Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desang

gaaende indleverede Attester ikke ansees gjældende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Røbke, boende ved Besterbold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Underkøttelses-Selskab.

Kagaard, Sørensen. Drejer.

E. Røbke.

D v a t e r n e n.

(Af Morgenblatt für gebildete Stände.)

Paa en Reise, som Brigadegeneral Rudolfo de Torres gjorde under den sidste Spanske Krig med nogle Officerer af det Spanske Schweitzer Regiment, kom Selskabet i en beilig Aften ved Bredden af Eberfloden i en fortrolig Samtale. Adskillige af dem fortalte deres Livs Begivenheder og fandt deri den Sætning fortrinligen bekræftet: at Menneskets Skjebne ofte har sin vigtigste Grund i de ubetydeligste Begivenheder.

Generalen, som længe tavs havde hørt paa Samtalen, bgeyndte endelig: Ja! besynderlige ere altid de Reje, som Forsynet vælger, for at føre de Dødelige til Maalet. Det var for Exempel ikke sunget for min Bugge, at jeg med Kaarden i Haanden skulde tjene som Soldat, og det var aldrig i min Ungdom, hvor man saa let drømmer om Lykken, faldet mig ind, at jeg nogen sinde skulde opsvinge mig til min nuhavende Krespost, og til alt dette ere intet andet Skyld end

tre usle Piafter, som jeg engang vilde spare, og derved meget forbittrede mit Liv. Disse vare Aarsag i, at jeg er bleven Soldat. Dog jeg vil korteligen fortælle Dem min Historie.

Min Fader var Kjøbmand, vel ikke i de meest glimrende Omstændigheder, men dog i min lille Fødeby, ikke langt fra Hovedstaden, bekjendt som en af de meest velhavende Borgere. Jeg, den ældste blandt tre Sødsfende, blev i mit fjortende Aar sendt til en Handelsven af vort Huus til Sanct Sebastian, for der at samle de nødvendige Handelskundskaber, og jeg drog først i mit tre og tyvende Aar tilbage fra Bisciaia til Castilien, da jeg fik et Brev fra min Søster, at vor gode Moder var falden i en hæftig Sygdom og gjerne ønskede endnu engang at tale med mig før sin Død. — Jeg forlod min gode Condition og ilede til mit Hjem. Der traf jeg min dyrebare, mig uforglemmelige Moder meget svag, og ieg veeg fra dette Minut og til hendes Død ikke fra hendes Seng.

En Morgen, da vi just vare uden Bidner, reiste hun sig op i Sengen, tog min Haand og bad mig med yderste Rørelse, efter hendes Død at tage mig af begge mine yngre Sødsfende

og med mueligste Omhu at sørge for Husets Vel. Jeg gjorde den Bemærkning, at vor Fader kunde leve længe med os og at han var bekjendt som en virksom, overmaade sparsom Mand og paa hvis Kjerlighed til os alle jeg havde de meest afgjørende Beviser.

Sa! svarede min Moder med et dybt Suk; det kunde gaae meget godt, naar han kun ikke havde een Feil, som ikke kan tilgives, da hele Familiens Bee og Vel hænger deraf, den nemlig at spille i Lotteriet. Denne din Faders Eiden- skab er min og eders Ulykke. Græmmelse herover er Ursag til min Død og den vil bringe mine Børn i Nød og Armod. Jeg bad hende om nærmere Erklæring, og erfoer nu, at min Fader hver Lotterie = Trækning offrede tre Piastre paa fem bestemte Nummere, som han engang havde drømt, at de vilde lægge Grunden til vor Families Lykke.

Jeg blev saare bedrøvet, da jeg fik den Efterretning; thi jeg vidste, hvor sparsom min Fader var paa enhver Skilling, og jeg havde stedse troet, at han var en velhavende Mand, indtil min Moder nu overtlybde mig om det Modsatte.

Faa Dage efter denne Samtale tabte vi

denne æble Moder. Hendes Død gif mig saa meget mere til Hjerte, som jeg skrev den paa Lotteriets Regning — og jeg foresatte mig alvorslignen, det koste hvad det vilde, at formaae min Fader til, i Fremtiden at forsfage denne Eidenfkap og aldrig mere at bortsfdsle fine Penge i dette foragtelige Spil.

Før min Fader var imidlertid dette Tab alt for haardt at bæere. Aftenen efter min Moders Begravelse lagde han fig paa Sygefengen. Lægen holdt ogsaa hans Sygdom for meget alvorlig og jeg vorede derfor ikke at tale med ham om Lotteriet, førend han selv en Morgenftund befalede mig, at hente en Lotteriefeddel for tre Piafter og fagde mig Drømmentnummerne, hvor paa der ffulde fættes. Da baade Sygdommen gjorde hans Sind hidfigt og han tillige var meget udmattet og fvag, kunde jeg ikke bringe det over mit Hjerte at modfige ham; men jeg kunde heller ikke overtale mig til, efter det Svøte, jeg paa Dødsfengen havde givet min forklarede Moder, allerede nu i den første Maaned at handle derimod, og jeg lod uden videre at tale derom, Sndfættelfeftiden gaae forbi, uden at tage Lotteriefedlen paa de opgivne Nummer.

Min Fader, som vidste, at vi troligen adlød enhver af hans Befalinger, spurgde ikke heller videre derom, førend han en Morgen, da min Søster endnu vaagede ved hans Seng, blev vækket af en Larm paa Gaden. Han bød hende at springe til Binduet, for at faae Aarsagen dertil at vide, og hun kom tilbage med den Eftersretning, at den ligeoverfor boende Potterie=Collectur havde udhængt de udtrukne Potterienummere, som Posten havde bragt med sig fra Hovedstaden; nu forlangte han ogsaa at vide disse, og en Dvaterne var udkommen, som han dog endnu ikke vidste, at jeg havde ladet være ubesat. Han takkede Gud for den erholdte Gevinst, opfyldte strax et i dette Tilfælde gjort Løfte, at give Kirken en anseelig Gave, befalede at lukke Kramboden og at hente en Notarius, som nu skulde opsætte hans Testament, da Glæden havde virket stærkt paa hans desuden svage Legeme og han snart befrygtede en hurtig Opløsning.

(Fortsættes i næste No.)

H. Baagøe

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Borger = B e n n e n .

No. 38.

Trediede Aargang.

Lørdagen den 19 September 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e .

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Erang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelder Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverede Attester ikke ansees gjældende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Koble, boende ved Vestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

E. Koble.

F a t e r n e n.

(Fortsat. See forrige No.)

Tilfældigviis var jeg hiin Morgen gaaet ud paa Landet og ved Tilbagekomsten fandt jeg ham under de Geistliges og Advokaternes Hænder. Begge mine Sødfkende og Husets nærmeste Slægt stode omkring Døds sengen og græd.

Sandske ubekjendt med alt hvad der var forefaldet, hørte jeg, at min Fader phantaseerte i Feberheden, og talte om en halv Million Pistastre, som vi efter Afdrag af nogle store Legater til Familien og adskillige Kloster endnu havde at dele.

Da den hidkaldte Notarius endelig affordrede mig Lotteriesedlen, og jeg ligefrem svarede ham, at jeg ikke havde besat den, udbrød min Fader som affindig i de Ord: ikke besat den? Rudolfo! ikke besat den? gjentog det endnu engang med mat Stemme og døde.

Min Stilling var fortvovlesfuld. Mine Sødfkende anklagede mig som deres Formues Røver, og jeg anklagede mig selv som min Faders Morder.

Min Broder især, som var eet Aar yngre end jeg, syntes ikke at kunne glemme Tabet af en indbildt Lykke, og for at undgaae de daglig tiltagende Bebreidelser af næsten alle Lemmer af min Familie, udstedte jeg et Afskald til mine Sødsfænde for min Arvelod, forlod det ulykkelige Fædrenehuus, hvori jeg selv ikke mere kunde finde nogen Nøe, og med Haab om igjen at finde den i Kampens Tummel, opoffrede jeg mig til Krigstjenesten.

Min Opførsel havde jeg allene at takke for, at jeg blev ansat som Officeer og siden efter som Generaladjutant hos Hertugen af Ursuna. Kort efter løkkede den franske Revolution de første republikanske Armeer over paa denne Side Pyrenæerne, og jeg, som endnu stedse var fjed af Livet, foresatte mig, enten at falde kæmpende for Fædrenelandet, eller og at benytte Leiligheden til min Opkomst, for engang at kunne blive en Støtte for min Familie. Dette mit Forsæt blev kronet med Held; jeg blev snart bemærket og fik af Kongen Patent som Chef for en Fribataillon, som i lang Tid vil blive uforglemmelig for de Franske.

I Trefningen ved San Juan de Luz havde mit Corps liidt saa stærkt, at det for det første ikke kunde blive i Virksomhed mod Fienden. Jeg var selv haardt saaret og besluttede at naae min Helbredelse i Hovedstaden. En ung Officeer, Adjutant ved min Bataillon, ved Navn Don Fernando Lopez, som ogsaa var en saaret Arm i Bandage, fulgte mig derhen.

Før vor Ankomst til Madrid reiste vi igjennem min Fødebye. Jeg besøgte min Familie, og blev modtaget høfligen, og som det syntes mig, endog med en Slags Glæde; men dog lagde jeg Mærke til, at mine Paarørende og især min Broders Kjøbmandsaand endnu ikke gandske havde glemt den tabte Qvaterne.

Min Søster allene hængte med den inderligste Omhu ved mig, og lod sig ikke afholde fra, at ledsage mig til Hovedstaden, for paa det omhyggeligste at kunne pleie mig i den Tid, jeg maatte være under Saarlægernes Hænder.

Denne søsterlige Omhu, forbunden med en duelig Læges hensigtsmæssige Behandling og tillige mit sunde Legeme kan jeg takke for en hurtig Helbredelse. Lopez vendte tilbage med mig til Armeen, uden at jeg havde bemærket,

at en ðm Eidenſkab var opſtaaet imellem ham og min Søſter, der ved denne Ufreife blev ſat paa en haard Prøve.

Vi vare neppe ankomne til Biſcaia, førend vi allerede igjen ſtode i Ilden. I den første Drefning ſavne de jeg min Adjutant, og først ſildig om Aftenen fik jeg ved en Dragon hans Brevtaſke med den Eſterretning, at han havde truffet ham haardt ſaaret paa Balpladsen, og at han havde ſaaet den af ham med den Ordre, at tilſtille mig den.

Jeg beklagede den ulykkelige Yngling af mit inderſte Hjerte; men hvor forundret blev jeg ikke, da jeg ved at gjennemſee hans Papirer fandt min Søſters Portrait og tillige en Lotterieseddel paa de ſelvsamme 5 Numere, ſom engang havde bedraget mig, hvorvel jeg med Sikkerhed kunde erindre, at jeg aldrig havde fortalt ham et Ord om dette Tilfælde. Denne Gang var Sedlen beſat med 5 iſtedet for 3 Piaſtre. Som en afgjort Fiende af Lotteriet, og det nu meer end nogensinde før, agtede jeg kun lidet derpaa; men ſtrar efter kom Tidenderne fra Hovedſtaden til Leiren, og jeg fandt, at diſſe Numere paa ny havde vundet en Terne.

Alle Efterforskninger om min Adjutants Familie vare forgjeves; hans Forældre vare døde, og endskjøndt der gives nok af det Navn Lopez i Kongeriget, indfandt dog ingen sig, som kunde bevise sit Slægtskab med denne. Paa den anden Side var det mig ligesaa umuligt at faae Bished om hans Død. Imidlertid gav jeg en Banqueur i Madrid i Commission at indrage de vundne Penge og at gjøre dem frugtbringende saa fordeeltigt som mueligt.

Freden til Basilea gjorde Ende paa Krigen. De Fange kom tilbage; men Lopez hørte man ikke noget til, og mit sidste Haab om nogenfinde at see ham forsvandt.

(Slattes i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Borger = B e n n e n .

No. 39.

Trediede Aargang.

Løverdagen den 26 September 1818.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e .

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelde Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverede Attester ikke ansees gjeldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielegge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Købke, boende ved Vestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

E. Købke.

D v a t e r n e n.

(Sluttet See forrige No.)

Om trent 6 Maaneder derefter gjorde jeg en Morgenstund en Spadseretour paa Pampelonas Bolde. Jeg blev en ung Mand vaer, som i Civilklæder og paa en Krykke nærmede sig til mig. Jeg gjenkjendte min brave Lopez, som var kommen tilbage fra Frankrig. Han fortalte mig, at han haardt saaret var bleven bortført fra Balpladsen af Fienden, at man strax havde forbundet ham og ført ham til Hospitalet i Bayonne til videre Pleie, hvor de Franſke, da han temmelig var kommen til sin Helbred igjen, og Freden var afsluttet, ikke længere kunde forholde ham det forlangte Fripas til sit Fædreneland. Uduelig til videre Krigstjeneste formedelst sine Saar havde han nu ikke nogen Udsigt for Fremtiden, mindst ventede han den af sin Lotterieseddel, som han vel allerede for længe siden havde forglemt eller holdt for forloren med sin Brevtaske. Da vi kom hjem, henledte jeg Samtalen paa denne Gjenstand, og jeg erfoer snart, at min

Søster i en fortrolig Stund ved Fortællingen om min Ulykke havde nævnt de Numere for ham, som havde forarsaget mig saamegen Kummer, og hvorpaa han nu som han sagde, havde villet forsøge sin Lykke; men desværre havde han erfaret, at Livet ikke havde nogen Terner for ham; thi saa tro han end var i Kjerlighed, havde han istedet for Gevinst blot erobret en Krykke. Hvo er istand til at beskrive denne unge Mand's Glæde, da jeg endelig sagde ham, at hans Prøve, som jeg dog raadede ham at maatte blive den første og sidste, ikke var slaaet feil og at hans Penge vare indkomne og godt gjorde frugtbringende. Han syntes længe at tvivle om sin Lykke, indtil jeg endelig viiste ham Banqueurens Breve.

Vi foretog herpaa en Reise til Madrid, hvor han modtog sin Formue, gjorde min Søster til en meget lykkelig Kone og han er for nærværende Tid ansat som Krigs = Commissair ved Armeen i Andalusien.

Victor Pisani's, en Veneziansk Helts Sjelsstorhed.

(En Historie fra Aaret 1379).

Krige og andre farlige Storme, som forstyrre Staternes Roe, give til alle Tider ædle Mænd den skjønneste Veilighed til at vise deres Aands og Karakteres Storhed i det herligste Lys, og det hører ustridigen til den meest forædlede Nydelse, man kan drage af Historiens Mindesmærker, ved Betragtning af store og udmærkede Mænds Handlinger stedse mere og mere at grundfæste Troen om det Høje og Guddommelige, som er til og kan udvikle sig i ethvert ædelt Menneskes Hjerte. Det kan alsaar ikke være Læseren uvelkomment, at man her af Benedigs Historie fremsætter til Skue et Exempel paa en sjelden Mands høje Sjelsstorhed.

I Krigen, som i Aaret 1378 vare udbrudt imellem Benedig og Genua, de paa den Tid meget mægtige Republikker, anførte Victor Pisani den venezianske Flaade. Saa tappert denne Helt end havde i dette Aars Løb kæmpet mod Genueserne, og saa frygtelig han haade gjort sig

for sine Modstandere, blev han dog formedelst Uheld i Winterstormene og ved Sygdomme, som havde angrebet Mandskabet paa hans Flaade, nødt til at trække sig tilbage til Havnen ved Pola, for ved nye her ventede Forstærkninger atter at kunne gjøre sig frygtelig for Fienden.

Imedens han laae i denne Havn viiste Lucian Doria i May Maaned 1379 sig med en Flaade af 24 Galayer for Pola, hvoraf han dog, for at føre Venezianerne bag Lyset, havde skjult 10 i en noget fra liggende Bugt.

Victor Pisani holdt strax Krigsraad og alle hans Officerers krigerisk stolte Aand forlangte eenstemmigen, at man skulde levere et Slag. Pisani allene var af den modsatte Mening. Han forestilte dem paa det kraftigste Flaadens Svaghed og den Nødvendighed at oppebie Forstærkning, førend man fornyede Kampen og han viiste dem, at de ved deres Hidsigthed vilde sætte alting paa Spil; men Officererne, som kun besjeledes af Krigsfurien og ikke af rolig Forstand og Sindighed, spurgte ham i en stolt fornærmende Tone: om han var bange for sit Liv? Hefstigen rystet af denne krænkende Bebreidelse gav Pisani

Ordrer til Slag med de Ord: "Vi ville see! hvo der har Mod". —

Visani viiste strax i Begyndelsen sit Heltemod, ved først at styrte frem mod Fienden og bemægtige sig det fiendtlige Admiralstib. Hvor glimrende denne Heltedaad end var, fortsatte dog begge Flaaderne Kampen med Haardnæfkenhed og Sejren var endnu uafgjort; men pludseligen toge Genueserne Flugten for at lokke Venezianerne i et Baghold. Disse, drukne af den vante Sejer, forfulgte nu Fienden med alt for stor Hede og saae sig paa engang omringede af de fra Bugten fremilende 10 Galleyer. — Visani gjorde Under af Tapperhed for at begeistre Sine; men Sejren var og blev afgjørende for Genueserne.

Blot Visani reddede sig med 2 andre Galleyer til Parenzo. Alle de øvrige Skibe vare faldne i Fiendens Hænder! Det var med eet Ord en ligesaa ulykkelig Dag for Benedig som Slaget ved Cannæ var for Rom.

(Fortsætt. i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Borger = Bennen.

No. 40.

Tredivte Aargang.

Loverdagen den 3 October 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Victor Pisani's, en Veneziansk Helts
Sjælsstorhed.

(Sluttet See forrige No.)

Senatets Bestyrtelse var skrækkelig ved Efterretningen om dette Slag, og saa reen Pisani end stod for Retfærdigheds Gudinden i denne Sag; saa udbrod dog det opbragte Senats hele Uvillie over ham alene, og han maatte endog erkjende det som en Naade at blive dømt til 5 Aars Fængselsstraf; thi mange af hans Dommere havde stemt paa, at han som Fædrenelandsforræder skulde miste sit Hoved. Hans store Sjæl følte Bevistheden af sin Skyldfrihed, han underkastede sig med stille Lydighed sit Fædrenelands Love og gif i Fængsel.

Dog Retfærdigheds og Ufkylds Mand vaagede over ham.

Ekræffelige vare Følgerne af dette Søeslag for Benedig og sikkert var hiin ulykkelige Dag ved Pola bleven Benedigs Undergang, dersom Genueserne strax vare faldne over den i Ekræffens første Dieblif; men langsom drog Fiendens Magt frem for at være desto sikkrere i sin Sag.

Paa Havet var Genuas Magt 40 Galleyer og en stor Mængde mindre Skibe, og til Lands viiste Franz Larrara, Benedigs bitterste Fiende, sig med en Hær af 20,000 Ungarerer, Friauler og Paduaner. Dens Hovedangreb var paa Chioppia, en af Hovednøglerne til de Laguner, i hvis Midte Benedig hæver sig af Bølgerne, og hvor tappert denne Fæstning end forsvarede sig, maatte den dog efter gjentagne Storme falde for Overmagten den 16de August. Ekræffen, som Efterretningen herom udbredte over hele Benedig, er Indbildningskraften neppe istand til at male. Stormflokken paa St. Marco faldte alle til Waaben og alle strømmede til Pladsen. Selv Mænd bævede af Frygt, Qvinder og Børn opløstede deres Klageskrig, det var som de alle

stode paa Randen af en Afgrund, der truede med Døden. Raadsherrerne, der vare forsamlede paa Paladset, tænkte paa Midler til at unddrage Fædrelandet fra den truende Undergang. De befalede øieblikligen at udruste alle de Gallejer, som endnu vare forhaanden; de opfordrede alt vaabendygtigt Mandskab til Fædrelandets Tjeneste, de lode alle Søefolk opbyde til Flaadens Besætning.

Paa engang lød det Skrig igjennem det forsamlede Folk: "Victor Pisani skal være vor Anfører! Han alene kan redde Fædrelandet! Giv os Pisani igjen! alene under ham ville vi tjene"!

Hvor ydmygende det end var for det stolte Raad, der hidtil var vant til at see sit Ord ubrødeligt, saa maatte det dog denne Gang vige og give efter for Folkestemmens Fordringer! Det blev strax eenstemmigen besluttet, at løslade Pisani af sit Fængsel og at anbetroe ham den øverste Kommando til Søes, og denne Beslutning blev offentlig bekjendtgjort.

Den lydeligste Jubel hævede sig nu blandt Folket; alle strømmede hen til Fængselet for med Fryderaab at kunne hilse ham som Fædreland-

dets Befrier, naar han traadde frem for Folket. Han havde neppe viist sig, førend det Raab overalt gjenlød: leve! leve Seierherren Pisani! Med dette hjertelige Tilraab blev han ledsaget til Paladset, hvor alle Nobili modtog ham og førte ham ind i Dogens Sal.

Efterat han med et alvorligt, beskedent Blik havde hilset Hertugen og hele Forsamlingen, tiltalte Hertugen ham med følgende Ord.

"Hidtil tillode vore Love ikke, at benaade den, som Retten havde kjendt skyldig; men Staten er nu bragt i den Stilling, at den gjerne tilgiver enhver Borger, som kan gjøre den Tjeneste, sin Brøde. Forliset af den Flaade, Du anførte, var Grund til den Strengthed, hvormed du er behandlet; dog Fædrenelandet vender sig igjen med Tillid til Dig! Du skal være dets Befrier! forglem den bittere Lod, som Lovene maatte lade falde paa Dig, og tænk blot paa at anvende de Talenter, Himlen har skjenket dig til dit sjunkne Fædrenlands Frelse. Du vil gjøre det! Benedig sætter sit Haab til Dig!"

Her var Djebliffet, da Pisani kunde vise sin ophøiede Lands Adel i det meest glimrende Lys, og han gjorde det. Langt fra at lade sine

Dommere føle deres Doms Haardhed, var han ligesaa stor i at tilgive, som han havde været stor ved at adlyde Lovene!

”Høje Fyrste! sagde han, jeg veed, at det, som er vederfaret mig, var en Følge af en billig Smerte over det lidte Tab. Jeg har derfor efter Eders Bud villigen baaret Fængslets Bitterhed. Der tales ikke om, hvad jeg fortjente; Staten fordrede det og hvad den beslutter, er stedse godt! Med Glæde opoffer jeg mit Liv for mit Fædreland; Kun eet ønsker jeg og dette One er, at Gud den almægtige vil skjenke mig den nødvendige Kraft til fuldkommen at opfylde Eders Hensigter; skulde jeg end ikke have de Talenter, som Fædrelandets betænkelige Stilling udkræver, kan jeg dog sige dette med Sandhed, at den reneeste Villie og den meest levende Iver besjeler mig for Venedigs Redning.”

Ved denne ædle Tale som aandede den reneeste Fædrelandskjerlighed, vandt Pisani Alles Hjerter. Hertugen og Senatorerne omarmede ham, og Folket ledsagede ham til sit Hjem med tusende Velsignelsesønsker. Næste Dag viiste han sig i Spidsten af Tropperne paa Marcuspladsen og indskibede sig dersfra til Lido, for overalt

at gjøre de nødvendige Anstalter til Modværge i den overhængende Fare.

Det var ogsaa ham, som først tilbagebrev den stedse mere og mere fremtrængende Fiende og ved dette Glimt af den tilbagevendende Lykke oplivedes igjen Venezianernes sjunkne Mod. Det var Ham, der ved Siden af den ærværdige Hertug Andreas Contarini, der, som Olding paa 72 Aar, selv paatog sig Flaadens Overkommando og underkastede sig Søens Storme og Krigens Rædsler, og i Forening med den uforfrækkede Helt, Carl Zeno, bøde Genuesernes Overmod, og ved sin Standhaftighed beredte han Chioggias Fald, hvis Gjenerobring var af den yderste Bigtighed for Venedig.

Det var ham, der efter denne Stads Fald opsøgte den fiendtlige Flaade i det adriatiske Hav, fordrev Genueserne alle vegne og igjen frarev denne Magt de erobrede Stæder! Og han var just paa Veien til Kysterne af Genua, da han ved Døden blev standset paa sin Heltebane og efter den hæderligste Kamp her i Livet blev hensat til den evige Freds Boliger. Udmattet ved uafbrudt Virksomheds voldsomme

Anstrængelser bøde han som et Dffer for sin rene Fædrenelandskjerlighed høist uventet og hastigt.

Intet Menneſke i Staden havde ahnet, at Visani var syg. Som ved et Jordenskrald med klar Himmel blev derfor alle rystede, da Gallenerne kom til Staden, som førte hans Liig. Det var som Alle havde tabt en elsket Fader, saa hjertelig, saa inderlig var Alles veemodige Deeltagelse. Helligt var hans Minde for Alle og uforgjængeligt vil det leve, saa længe Minde om Venedigs forrige Glands vil blomstre i Historien.

B o n ſ t r i v t e t.

Ved mit Ophold i Madrid for mange Aar siden havde en gammel Supplikskriver opslaaet sin Boutik ligeoverfor Hotellet hvor jeg logerte. Jeg talte ofte med ham i Morgenstunden, paa hvilken Tid hans Forretninger hvilede. Denne Mand havde i sin Ungdom været Underofficer ved et af Kronens Regimenter i Indien, og han fortalte mig ofte om den Mængde Guld, han under Kong Carl den tredie havde hjulpet til

at transportere, og desuden en stor Deel militaire Eventyr, han i sin Ungdom havde havt i America. Han var meget snaksom, ualmindelig høflig, og forstod, hvilket ikke altid er sædvanligt, sit Modersmaal meget godt. Hans Boutik stod paa et godt Sted, hvor et Par store Gader krydsede hinanden; han manglede derfor ikke Næring og han havde, hvad han ønskede sig, sit tarvelige Udkomme. Jeg gif engang noget tidligere ud end sædvanligt og stansede ved Boutiken. En gammel hjælpeløs Mand kom hen imod mig med sex Realer i Emaamynt, som man kunde see var Almisse, og bad mig, som han ansaae for en Assistent hos Supplikskriveren, meget ydmyg om at forfærdige sig et Bønskrift til Hs. Majestæt Kongen.

(Sluttes i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 11te October, da Hr. Lands-Overrets samt Hof- og Stadsrets- Assessor Zeuthen meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 41.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 10 October 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. W. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

B o n s t r i v t e t.

(Gluttet See forrige No.)

Jeg gav ham sine Penge tilbage, og lovede omsonst at vise ham denne Tjeneste, dersom hans Begjering, som jeg ikke tvivlede paa, var billig.

"Hvad kan da vel være billigere, min kjære unge Herre! begyndte han herpaa med Taarer i Øinene, end at jeg i Unaade faldne, ullykkelige Olding anraaber om en liden Pension, da jeg i hele tredive Aar ærligen og tro har tjent ved Hoffet"

Dette forekom mig usandsynligt, da jeg vidste, at man ved Hoffet ikke alene lønede kongeligt, men endog gav næsten for store Pension

ner; jeg kunde heller ikke forestille mig, paa hvad Maade et saa simpelt Menneſſe kunde falde i Unaade, og jeg formodede derfor at opdage en Forbrydelse. Dette var imidlertid ikke Tilfældet. Staffelen fortalte mig, at han i ſin Ungdom havde været anſat ved de kongelige Stalde, havde derefter arbeidet i de kongelige Haver, og havde for otte Aar ſiden, iſtedet for en efter hans Mening velfortjent Penſion, ſaaet den Poſt, at føere en overmaade ſkøn Tiger, ſom den daværende Vicekonge i Peru havde overſendt Hs. Majeſtæt til Forcøring; en Forretning, ſom ikke overſteeg hans ſvage Kræfter, og hvorved han havde ſaameget, ſom han anſaae for tilſtræffeligt, til at tilfredsſtille ſine Fornødenheder.

”Tigeren, ſagde han, nærede mig rigeligen. I hele Menageriet i Aranjuez var ikke noget Dyr, ſom Hs. Majeſtæt hellere ſaae end dette. De mange Fremmede, ſom ofte kom for at beſee den, gav mig gode Drikkepenge, og jeg var ret glad over, at man ikke gandske havde ſat mig i Noelighed med en lille Penſion, da min Tiger, til Ulykke for mig, døde i afvigte Aar.”

”Om den maaſkee var gammel eller ikke mere kunne taale Climatet eller og der kunne være no-

gen anden Aarsag til dette for mig saa ulykkelige Tilfælde, kan jeg ikke sige; nok er det, den blev døsig, nød lidet, og som sagt en Morgen fandt vi den kold og sliv i sit Buur. Dette Tab gik Hs. Majestæt selv nær, og da man spurgte Overopsynsmanden over Menageriet om den sandsynlige Aarsag til Dyrets Død, var denne nedrig nok til at skyde Skylden paa mig, som gjerne i det mindste til min egen Død havde ønsket den i Live, og derfor stedse havde gjort alt for at pleie den vel. Jeg blev affat fra mit Embede, som desuden havde en Ende med Tigerens Død; og endskjøndt jeg adskillige Gange har vovet, underdanigst at anholde om en liden Pension for min lange Tjeneste, befinder jeg mig dog, siden hiin ulykkelige Tildragelse, gandske brødløs, fordi man lægger mig til Last, at jeg har ladet Dyret lide Hunger og forsømt dets Pleie."

"Er det ikke den udstoppede Tiger, som staaer i den fjerde Sal i det kongelige Naturalie-Kabinet tæt ved den store numidiske Løvinde?"

"Jo min Herre! den selvsamme."

"Paa hvad Maade har han søgt at faae sine Ansøgninger i Hs Majestæts Hænder?"

”Blot paa den sædvanlige. Jeg har kastet dem i den til dette Diemed aabenstaaende Kasse ved Paladset.”

Jeg ønskede ret af Hjertets Grund at kunne hjælpe den stakkels bekymrede Mand; men hvorledes skulde jeg udføre denne Sag? Jeg vidste, hvor meget Kongen paa den ene Side blev bestormet med flige Ansøgninger, og paa den anden indsaae jeg, hvor vanskeligt det vilde falde, at betage Høiisamme den Tanke, at Supplikanten virkelig var Skyld i Yndlingsdyrets Død.

Den Tanke faldt mig ind, at Arbeide og Haab vilde være spildt, dersom Bønskriftet ikke fik et Sving, der kunne vække Interesse. Jeg havde nu engang paataget mig Supplikskriverrollen, og jeg var som begejstret af mit høie Kald. Bekjendt med den godmodige Monarks joviale Karakter betjente jeg mig af en Bending, som vel ikke nogen Supplikfabrikant i hele Kongeriget før havde vovet.

”Gid Deres Majestæt”, satte jeg, for at unddrage mig Hungerens sikke Død vilde allernaadigst forunde mig Tigezens Lod, befale mig udstoppet med Straa og bisat i det kongelige Natura-

liekabinet; jeg skulde da, sluttede jeg, ved stedsse fuld Bug aldrig glemme hifset at takke og anraabe om Naade for Hs. katholske Majestæt."

Herpaa skjenkte jeg Manden en Pjaster, gav ham Haab om et godt Udfald, og raadede ham at gaae til Aranjuez, og der at afvente et gunstigt Dieblif, hvor det kunde lykkes ham, at overgive Ansøgningen i Kongens Hænder.

Herpaa forlod han mig, og jeg stod endnu i Betænkning om, hvilke Følger mit Arbeide kunde have, da min gamle Gienboe Supplikskriveren kom tilbage, for hvem jeg viseligen fortaug det hele Tilfælde.

Men betænk min ubeskrivelige Glæde, da denne nogen Tid efter førte Oldingen ind i min Sal, hvor han i den heftigste Glædes Udbrud vilde falde ned for mine Fødder og ikke kunde finde Ord til at takke mig med. Jeg erfarede langt om længe, at den godmodige Monark havde efter min besynderlige Bønsskrift paa hans Begne uførtøvet ladet de Beskyldninger, man havde giort mod denne ærlige Mand, strængt undersøge, og efter hans beviiste Uskyldighed tilstaaet ham for Livstid de Portioner, som den

ubstoppede Tiger nu ikke mere behøvede. Dette var virkelig meget mere end han nogensinde havde gjort sig Haab om, og langt mere end jeg havde ventet.

Latour = d'Uvergne,

de franſke Armeers første Grenadeer.

De Franſke har ſtedſe holdt Mindet af deres ſtore Feldtherrer i Ure; deres Bayard, Henrik den fjerde, du Guesclin, Turenne, berømte ved deres Bedrifter og Borgerdyder, bleve fra Slægt til Slægt i hæderlig Erindring. En Nation ſoler og hæver ſig ſelv derved, og Efterſlægten, ſom viſer ſig værdig dertil, deler denne Hæder og har ofte ſeet den fremblomſtre paa ny.

Latour = d'Uvergne var fød i Bretagne og nedſtammede fra Turenne, hvilket han dog ikke lovligen kunde bevise; men paa Urens Mark har han legitimeret ſig og viiſt ſig ſit Navn værdig. Turenne var den ſtørſte Feldt-herre og den tappreſte Soldat i ſin Tid. Latour = d'Uvergne kunde vel ikke kappes med

Montecuculis Medbeiler; men han stod ved Siden af den Kjekfeste og erhvervede sig ved sit Heltemod Navn af de franske Armeers første Grenadeer. Betseden og fri for Uergjerighed havde han allerede forhen naaet Capitains Rang. Han var ikke blot Soldat. Videnskaberne elskede han og har skrevet en vakker Bog over de galliske Oldsager; især drev han Sprogkundskab med meget Held.

Ved Krigens Udbrud begav han sig til Armeen i Spanien under General Dugommiers Kommando. Han bestemte sig til blot at kæmpe som Soldat for sit Fædrelands Forsvar; han blev denne heltemodige Beslutning tro og stod altid frem, hvor Kampen var farlig, eller naar han ved sit Exempel kunde opflamme sine yngre Krigskammeraders Mod.

Efterat Latour = d'Uvergne havde opfyldt sin Pligt mod Fædrelandet, forlod han efter den i Basel 1795 sluttede Fred Armeen i Spanien, og vendte til Skibs tilbage til Bretagne, men blev undervejs tagen til Fange af Engellænderne. Da han blev frigiven og kom tilbage fandt han Frankerig i en beklagelsesværdig Tilstand, givet til Priis for Partiaand og

det republikanske Directoriums Uforstand. Han levede i Eensomhed i Passy, da han fik at vide, at man ved Conscriptionen havde frataget een af hans Venner sin eneste Søn og Alderdoms Støtte; han tilbød sig strax at træde i hans Sted, blev antagen, begav sig til Rhin = Armeen og sendte Ynglingen tilbage til den nedbøiede Fader. Bonaparte, som erfoer dette ædle Træk, udnævnte Latour = d'Uvergne til Armeernes første Grenadeer og sendte ham en Kressfabel. Han kæmpede nu for sit Fædreland, opmuntrede alle ved sit Exempel, men fandt en hæderlig Død ved Oberhausen, hvor han med Heltemod streed under General Dessolles. Den franske Armee bar i 3 Dage Sorg for ham; hans Plads blev ubesat, og naar hans Navn, som stedse blev staaende øverst paa Regimentslisten, blev udraabt, svarede Sergeant = Majoren: Han fandt en hæderfuld Død i Kampen. Paa Stedet, hvor han faldt blev opreist et Minde for ham, helliget til Dyden og det sande Heltemod.

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Commissjonen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 11te October, da Hr. Lands = Overrets samt Hof = og Stadsrets = Assessor Zeuthen, meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 42.

Tredivte Aargang.

Lørdagen den 17 October 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

Da intet i afvigte Kvartal er forefaldet, som har været af Betydenhed til Generalforsamlings Afholdelse, har Administrationen anseet det uforføndent besangaaende at uleilige de Herrer Repræsentantere.

Extrakten af første Kvartals Regnskab følger hermed, og 2det Kvartals vil i næste Ugeblad worde indført.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Hagaard. Sørensen. Drejer.

E. Købke.

E x t r a c t

af 1ste Quartals Regnskab for det forenede
Undersøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
fra 1ste Januari til ultimo Marts 1818.

I n d t æ g t.

	Rbd.	/3
Kassebeholdningen fra forrige Aar (see Ugebladet No. 16 f. A.) var .	682	76
A. Ugentlige Indkomster for Uge- bladets 30te Aargang fra No. 1 til No. 13 inclusive	425	29
B. Quartals Kontingent for 4de Quartal fra 1ste October til ultimo Decbr. 1817	483	80
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	743	48
D. Aarlige Indtæster de overordentlige Medlemmers Con- tingent	253	—
	Rbdlr.	41
	2588	

At forestaende Extract af 1ste Quartals Regnskab
for 1818 er overeensstemmende med Admini-
strationens Control bevidner

Hagaard. Korsitsen Sørensen.

G. Købke.

U d g i v t.

	Rbd.	ß
1. De aarlig staaende Udgifter for Trykpapir Ugebladets Trykning og Lemninger i dette Kvartal . . .	1220	36
2. Til de aarlige Pensionister betalt i dette Kvartal	480	50
3. Tilfældige Udgifter:		
a) betalt for Bøger og Papir ifølge Anvisning . . . Rbd. 50. 48.		
b) anviste Regningaer . . . 13. 12.		
c) 3 Kvartals Restancer . . . 2. 34.		
I overordentlig . . . 4. —		
	69	94
Saldo bliver Kassa-Beholdningen til næste Kvartal	817	43
	Rbdlr. 2588	41

Kjøbenhavn, den 31te Marts 1818.

L u n d,

Kasserer.

Maanedslottet.

(af Gespensterbuch von Apel und Laun.)

I Bondefogden Hellmuths Boelig vare endeel Gjæster forsamlede i Anledning af Kirkeindvielses-Festen. *)

De gamle sad ved Bordet og samtalede ved Rager og Al om Dagens Begivenheder og de flette Tider, de unge sværmede om i Stuen og fordreve Tiden med muntre, selskabelige Leege; Dørre og Vinduer vare tæt lukkede, thi det var alt ganske mørkt; og Berten tænkte: at de udeblevne Gjæster frygtede for at begive sig ud i Nattefulden og Efteraars Stormen, der susede med Sneefog og Hagelbyger saa det rystede i Landsbyens Straatage. Da bankede det fildig paa Dørren og Vindues-Skaaderne. Det er formodentlig Mathias, sagde Fogden; jeg kunde da vel og tænke: at han ikke blev borte. Derpaa faldte han Rose, der netop da var i fuld Leeg

*) Kirchweyhfest eller Kirmse, en Fest, der i katolske Lande holdes paa den Dag en Kirke blev indviet.

med den øvrige Ungdom, og sendte hende ud for at lukke den Bankende ind. Skynd dig, raabte han truende, da hun tøvede og viiste Ulyst til at opfylde hans Befaling. Hvem kan vide hvad det er for een, Fader, sagde hun grædefærdig; men han førte hende med Alvor til Døren; det er din Brudgom, svarede han haardt, og du skal strax lukke ham op. Rose gik bedrøvet ud, men kom snart glad tilbage og førte sin Gudsfader, den gamle Claus, ind i Stuen. Velkommen Gaer! velkommen! sagde Hellmuth venligt til den indtrædende Olding, skjønt han fandt sig skuffet i sin Forventning. I har maattet banke længe, den egensindige Pige vilde ikke lukke op; skjænd kun dygtig paa hende derfor. Havde jeg blot kunnet vide at det var Gudsfader, hvidskede Rose. Ja tænkt kun, sagde Fader Hellmuth hidsig, jeg troede at det var hendes Brudgom Mathias, og ham vilde hun ikke lukke ind; men jeg skal nok lære hende det. Hvorledes? svarede Claus, er Mathias ikke endnu her, det er mig en koldsjindig Brudgom! I bør ikke vredes paa Eders Datter fordi hun ikke strax løber ham imøde. Uagtet mine halvskjerdesindstøve Nar har jeg dog givet mig paa Veien og har hverken la-

det mig skræmme af Stormen eller Spøgeriet i det gamle Slot, som jeg maae tæt forbi. Det skal nylig igjen have gjækket Folk, sagde een af Gjæsterne. Det har jeg ogsaa ladet mig fortælle, sagde Hellmuth, har I intet mærket, Faer Claus? Jeg maae sige Eder, svarede denne, at jeg egentligen troer meget lidet paa saadanne Historier; i Almindelighed ere de Fostre af Indbildning eller Bedragerie; men desuagtet gruer jeg dog ved Nattetider for saadanne berygtede Steder; man bliver ikke Frygten qvit om man end giver sig selv noksaamange Grunde for det modsatte; men jeg har den Troe: at naar man er i sit lovlige Kald, saa har saadant noget, om det er til, ingen Magt med os. Før da jeg gik forbi hiint gamle Slot, hylede og tumlede det derinde, sikkerligen var det Stormen, men der gennemfoer mig dog en kold Gysen; ængstelig saae jeg mig om og kom derved ud af den rette Wei; Winden pidskede mig Sneen i Ansigtet og jeg følte i Mørket at jeg var kommen i tykt Buskværk, hvoraf der intet er ved Weien. Endelig da Maanen engang kom frem mellem Skyerne, saae jeg at jeg var midt mellem Murene af Slottet; jeg havde ondt ved igjen at finde Weien, men

naar jeg undtager den smule Angst og Skræk, har jeg ikke faaet mindste Skade. Ja I har virkelig været lykkelig, Naboe, sagde en anden Gæst. I saadanne gamle forfaldne Bygninger er det aldrig rigtigt fat; jeg kunne fortælle meget herom. Hvorledes gif det ikke Herremanden i Birkenfeld! I var ja tilstæde nylig da Mathias fortalte det. Claus kunde ikke erindre det og de øvrige, som kjendte Historien, meente, at det nof var værdt at høre saadant to Gange. Gæsten blev derfor saaledes ved: Herremanden var engang redet til Byen og havde der saaledes forsinket sig, at det blev mørk Aften inden han kom hjem. Nu gaaer netop Weien forbi et gammelt forfaldent Kapel, hvor der maaskee og ligge Døde begravne. Ligesom Herremanden kommer i Nærheden af Kapellet, bliver han et Lys vaer i de gamle Ruiner; dette forundrer ham, han stiger af Hesten og vil see hvad dette maatte betyde; da han kommer nærmere seer han tre Skikkelser som Døde i Liigklæder stige op af Jorden og skride frem imod ham. Ved dette Syn har han sandsynligviis tabt Modet, han steg hurtig til Hest, gav den af Sporerne og lod den løbe alt hvad den kunde, men ligesom

han var kommet sig noget af sin Skræk, seer han de samme tre Epøgelsler gaae saa Skridt foran ham, og nu maatte han ride enten lige frem eller til Siden, saa kunde han dog ikke blive dette Følgeskab qvit, førend han reed ind paa sin Gaard og hans Folk kom ham imøde med Lys. I Begyndelsen vilde han ikke fortælle noget herom til sin Kone, uagtet hun inderligen bad ham om at sige hvad der fattedes ham, da hun af hans forvildede Ansyn kunde slutte sig til at der paa hans Reise maatte være hendet ham noget, der havde ængstet ham; men da han tidligen havde begivet sig til Røe, hørte Folkene ham pludseligen raabe om Hjælp, og da de nu alle løbe til, fortalte han dem hvad der var hændet ham ved Kapellet, og at de samme Skikkelser netop nu atter havde ladet sig tilsyne for ham, men denne Gang havde de skrabet Jorden af deres Hænder og kastet ham den i Dinene, saa at han næsten var bleven blind deraf.

(Fortsættes i næste No.)

S e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landssoverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bønnen.

No. 43.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 24 October 1818.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Hermed følger Ekstrakten af dette Aars 2det
Kvartals Regnskab.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses = Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

C. Koble.

E x t r a c t
af 2det Quartals Regnskab for det forenede
Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
fra 1ste April til ultimo Juni 1818.

I n d t æ g t.

	Rbd.	ß
Kassebeholdningen fra forrige Quar- tal (see Ugebladet No. 42) var . . .	817	43
A. Agentlige Indkomster for Uge- bladets 30te Aargang fra No. 14 til No. 26 inclusive	454	67
B. Quartals Kontingent for 1ste Quartal fra 1ste Jan. til ult. Marts	490	46
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	878	48
D. Det Kongel. Huuses aarlige Gave .	207	48
E. Tilfældige Indtægter for af Revisionen for Regnskabet 1817 som Feil udsatte	—	51
	Rbdlr.	2849 15

At forestaaende Extract af 2det Quartals Regnskab
for 1818 er overeensstemmende med Admini-
strationens Control bevidner

Wagaard. Sørensen. Drejer.

E. Køble.

U d g i v t.

	Rbd.	ß
1. De aarlige staaende Udgifter:		
a) for Ugebladets Trykning, Papiir, Lønning ic. Rbd. 935. 60.		
b) Budenes 2 pro Cento af Indkassationen 116. 39.		
	1052	3
2. Til de aarlige Pensionister betalt i dette Qvartal	448	72
3. Laan til 4 Medlemmer	700	—
4. Tilfældige Udgifter	17	80
Saldo bliver Kassa-Beholdningen til næste Qvartal	630	52
	Rbdlr.	2849 51

Kjøbenhavn, den 30te Junii 1818.

L u n d,
Kasserer.

Andeflottet.

(Fortsat. See forrige No.)

Alf denne Fortælling sluttede alle, at Spøgelseerne havde villet betyde Herren, at han snart skulde lukke sine Dine og ligge i Jorden; og saaledes skedte det virkeligen, thi tre Dage efter døde Herremanden uden at noget Lægemiddel kunde redde ham; de tre Spøgelseer havde nemlig betydet de tre Dage.

Claus havde hørt til med spændt Opmærksomhed. Da Fortællingen var tilende sagde han: Eders Historie om Herremanden har jeg vel ikke hørt af Mathias, men jeg erindrer mig at have medens jeg gik i Skole, læst den i en gammel Bog, der indeholdt alskens curiose Ting; men efter Bogen havde Historien tildraget sig med en spansk Adelsmand, og Spøgelseerne havde ikke betydet Dagene, da Adelsmanden først var død syv Dage derefter; saaledes gaaer det altid med saadanne Historier, enhver der fortæller dem sætter selv noget til.

Der hører I Fader, udraabte Rose, at Mathias er en Løgner; naar jeg har sagt det, har I aldrig villet troe det, nu hører I det dog af Gudfader selv. — Nu, nu, sagde Claus venliggen, har du ikke andet imod Mathias, saa kan du gjerne tilgive ham det. I kalde ham jo stedse en halv Værd, troe mig: de heel Værde gjøre det endnu langt grovere. — Nej, nej! raabte Rose fortrydelig; I maae ikke tale hans Sag; jeg kan nu eengang ikke ægte Mathias, det maae saa gaae mig som Gud vil. — Fader Hellmuth blev nu opbragt og erklærede at han stod fast paa sin Beslutning; Gjæsterne søgte at stille ham tilfreds og mange, hos hvilke Mathias ei var got anskreven, vare paa Roses Side. Claus forestillede Faderen med Sindighed: at Tvang gjorde et Ægteskab ulykkeligt; men denne blev ved at paaastaae, at der ikke med Grund kunde indvendes noget mod Mathias, der havde en smuk Formue, som oien-synligen og ligesom ved en besynderlig Belsig-nelse tiltog; og der tillige var vidt og bredt bekjendt, saa at man ikke kunne vide hvad han endnu, især i den nærværende Krigstid, kunde blive til. Faderen tillagde, at en Taterske havde

allerede spaaet ham; at han engang vilde komme paa en hoi Post, alle Pigerne i Byen vilde holde det for en Lykke at blive hans Hustru, men Rose var ham kun imod, fordi hun havde forelsket sig i Tægeren Felix.

Man fortsatte denne Strid endnu noget, Rose græd og Selskabets muntre Stemning var forstyrret, da savnede Claus et sammenknyttet Tørklæde, som han sagde at have medbragt; alting blev gjennemsogt, men Tørklædet fandtes ikke; den gamle Mand blev urolig. Den hele Martins = Afgiøt for min Landsby er i Tørklædet, sagde han og jeg tog den med for at bede Eder, Naboe Hellmuth, at overlevere Amtsforvalteren den imorgen, og naar Tørklædet ikke er her, saa maae jeg nødvendiggen have tabt det før i Nærheden af det gamle Slot. Han vilde derpaa ud for at søge det tabte Tørklæde, alle holdt ham tilbage og forestillede ham den Fare, han udsatte sig for, ved i sin høie Alder ved Nattetider at gaae atter ud i det stormende Veir.

Jeg maae og skal have det, vedblev han, thi jeg var ikke i Stand til at erstatte den Sum, det indeholder, nu kan jeg ogsaa besinde mig,

paa at det maae ligge ved det runde Taarn, thi der brugte jeg begge Hænder for at arbejde mig gjennem Bussene og maae vist have tabt det uden at min Angst har ladet mig mærke det. — Nei, I maae og skal ikke gaae, sagde Rose, da den gamle Mand tog sin Hue, det er jo ikke saa langt herfra, jeg løber hurtigt derhen og bringer Eder det Tabte tilbage. Claus vilde ikke tilståde det, Gæsterne gjorde betænkelige Miner og meente: at det var utidig Kjækhed at vove sig ved Nattetider hen til et saa berygtet Sted; men Rose loe ad dem, har jeg ikke saa ofte, sagde hun, gaaet over Kirkegaarden i Mulin og Mørke, hvem der gaaer i sit lovlige Kald, sagde forhen Gudfader Claus, behøver ei at frygte for hvad der end kan møde, og jeg gaaer vist ingen ulovlig Gang; med disse Ord tog hun hurtig en Vøgte og ilede affted. — De fleste Gæster roste den flinke Piges Mod, dog badlede nogle hendes Dumdriftighed, saa kaldte de hendes natlige Vandring. Claus var inderligen rørt over Roses Godmodighed og talte med Alvor og Kraft til hendes Fader om ei at tvinge hendes Tilbøielighed. Felix, sagde han, er en brav Knøs, som af alle gives det bedste

Lov og sikkert vil finde sit Udkomme. Hellmuth var enig heri, men indvendte: at han havde givet Mathias sit Ord, og at Felix desuden var fattig, og de Betjeninger han, som Jæger, kunde vente sig, saa flette at neppe en eenlig Person kunde leve som ærlig Mand, end fige med Kone og Børn.

Jeg havde ret af Hjertet undt Felix, sagde een af Gjæsterne, at han kunde have opdaget det store Tyverie, hvorfor der er udsat en Belønning af 500 Daler; det er nu lykkedes Vandrytterne.

Have de endeligen faaet Tyvene fat? spurgte Claus.

Der fortaltes nu, at Vandrytterne for kort Tid siden havde indbragt et Par Reisende, der vare mistænkte for hiint Tyveries Udøvelse og næsten fuldkommen overbeviste, uagtet deres egen Tilstaaelse endnu manglede.

Det gjør mig ret ondt for Felix, sagde Claus, han har ingen Umage sparet; nu! maaskee lykkes det ham paa en anden Maade.

(Sluttes i næste No.)

Z e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bennen.

No. 44.

Tredivte Aargang.

Løvedagen den 31 October 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Landeslottet.

(Sluttet. See forrige No.)

Under denne Samtale traadte Felix ind. Han saae sig overalt om efter Rose og spurgte endeligen frygtsom efter hende. Man havde over den med Barme førte Samtale ikke bemærket at hun var bleven længe borte; nu blev man opmærksom. Gud forbyde at der skulde være tilstødt hende noget, sagde Claus ængstelig og reiste sig; Felix bønfaaldt de Tilstædeværende om Dplysning, men havde neppe faaet Svar, førend man hørte en heftig Banken paa Dørren og Vinduesflaadderne; man aabnede i en Hast. Dødbleg og aandeløs kyrtede Rose ind, et Billede paa den frygteligste Skræk, og faldt strax afmægtig til Jorden.

Først noget efter, da hun Igjen kom til sig selv, erfarede man følgende: Strax som hun var kommen ud af Huset, slukkede Binden hendes Øgte; desuagtet fortsatte den kjække Pige sin Gang ved det svage Maanskin; hun var heldig nok til at finde det af den Gamle betegnede Sted; men imedens hun i Mørket søgte efter det tabte Tørklæde og var i Færd med at løsne det fra Buskværket, kom det hende for som om hun hørte Lyden af Trin. Hun forskrækkedes heftigen og alle de Uander, som efter Eventyret skulde være i det gamle Slot, fremstillede sig for hendes Indbildning i de frygteligste Billeder. Hun fandt ogsaa snart at det ei var blot Indbildning. Lyden nærmede sig, og noget efter saae hun tydeligen Maanssens Lys falde paa to sorte Figurer, der bare et Øiig forbi hende. Binden bortvistede et Stykke Vin ned, hvormed Legemet var løseligen bedækket, og hun saae store blodige Saar paa den Dødes Hoved og Bryst. Næsten uden Bevidsthed greb hun efter Tørklædet, som hun vilde bringe tilbage, og jaget af Skræk og Frygt, flyede hun, uden at vove at see tilbage, til sin Faders Bolig.

Med Møie havde de Tilstædeværende ved Spørgsmaal faaet denne Hændelse udfrittet af

den endnu svage Pige, og de udlagde det Syn, Rose havde havt, som et Forvarsel for en gruelig Pest og andre Syger; men Felix greb hurtig sit Gevær; skammer Eder, sagde han, over Eders Døvertroe; det er ingen Spøgelseser, men Mordere og Røvere; hvem der ej er en gammel Kjerling, han følge mig!

Men ingen havde Hjerte til at følge den modige Felix; han begav sig allene paa Vejen og fandt begge de spøgelseagtige Graverkarle endnu i fuldt Arbejde med at nedgrave Liget. — Holdt! tilraabte han dem med tordnende Røst og anlagte Gevær, rør Eder ikke af Stedet! Personerne forskrækkedes, een af dem vilde undsløye, men da han efter gjentaget Anraab ikke stod stille, skjød Felix paa ham. Den trufnes høje Skrig betog den anden alt Mod; han bad om Naade, lovede at be- kjende alt og fulgte Jægeren til Landsbyen. Her havde imidlertid alle Indvaanerne forsamlet sig hos Fogden og Rose maatte gjentage for enhver sit natlige Eventyr; da traadte Felix ind med sin Fange. Man forlangte nu af denne, at han skulde nævne sin Staldbroder, med hvis Forfølgelse Felix ej havde villet opholde sig; men den første Bestyrkelse var forbi, Røveren forsøgte at

give Tingen en fordeelagtig Bending og vilde ikke nævne den Undvigte. — Smidlertid bragte i det samme nogle medlidende Vandrere en Saaet, som de havde fundet paa Landevejen og ledsaget ind i Landsbyen. — Alle, selv Felix og Rose faldt i største Forundring ved i den hidbragte Saaede at gjenkjennde Mathias.

Han kunde ikke nægte sin Forbrydelse, og det Dørklæde, som Rose i Angsten havde taget istædet for det af Claus tabte, talte end mere imod ham, thi det var betegnet med Navnet af den myrdede og udplyndrede Kjøbmand, hvis Familie havde sat hiin høje Priis paa Opdagelsen af denne Misgjerning.

Alle Spøgerier og Vandehistorier i Ruinerne af det gamle Slot vare nu opklarede.

Ved Estersøgning fandt man, at dette berøgte Sted alt længe havde tjent Røvere til i samme at forsøve deres Udaad under Skjule af det som Dvertroen fortalte om Wanders Ophold i Ruinerne.

Felix erholdt ej allene den for Røveriets Opdagelse udlovede Belønning, men de mistænkte Reisende, hvis Uskyldighed nu kom for Dagen, gave ham ligeledes saa rigelige Foraringer, at

han snart kunde føre sin elskede Rose til Alteret. —
 Paa Mathias gik Taterstiens Spaadom om den
 høje Post i Opfyldelse paa en anden Maade end
 han havde ønsket sig.

Briggen "den unge Sophies" Skibbrud i August 1817.

(Af Morgenblatt für gebildete Stände.)

Dette Skib, ført af Capitain Devaux og udrustet af Kjøbmændene Martin Koache & Søn i Havre de Grace, var bestemt til Isle de France og Bourbon. Dets Fart var heldig og rolig til den 6 August da man for at erholde Brændeviin lod aabne Indgangen til Lasten og tage en Tønde ud, der laae nærmest Dørren til Passagereners Lukaf. Fra dette Djeblik af beklagede disse sig over en til dem indtrængende Røg, men da man troede at den kom fra Kjøkkenet, saa brød ingen sig derom. Smidlertid tog Røgen stedse til og udbredte tillige en Brandlugt; nu undersøgte man endelig Tingens nøiere, og da Røgen var stærkest i det agterste Lukaf paa un-

derste Dæk, saa troede man: at en Skibsbreng
 der var gaaet allene ned med et Lys, af Uforfig-
 tighed havde tændt Ild der. Luftsvet blev strax
 udryddet og nedtaget, men man fandt at Ilden
 ei havde sit Sæde i denne Deel af Skibet.
 Den kort forhen aabnede Indgang til Lasten
 blev nu atter aabnet og man fik den sørgelige
 Visshed, at Røgen kom herfra; man troede at
 et Bundt Bærk (oppluffet Lougværk) gjennem
 hvilket Røgen trængte frem, var Ildens Sæde,
 og øste Vand derpaa — men forgjeves! — den
 stedse stærkere frembrydende Røg betog alle,
 der kom ind i Lasten Sands og Samling, og
 steg op i store Skyer. — Officiererne, der mis-
 tvivlede om Skibets Redning og bemærkede: at
 Lustens Paavirkning forsøgede Ilden, befalede at
 luffe Lugerne og belægge dem med Seil, Ma-
 drasser og Tæpper, paa hvilke der uophørligen
 blev øst Vand. Nogle Matroser vovede sig ned
 i Forraads Kammerne og det lykkedes dem at
 at redde en liden Sæk med Tvebakker, fire smaae
 Vandfade og nogle Høns — alt hvad der af
 Nærings Midler blev tilbage for syv og tyve
 Ulykkelige! Endelig kunde man overlægge med
 nogen mere Noelighed, og øinede da hele den

frækkelige Forsætning, i hvilken Besætningen og Passagererne befandt sig. Alt hvad de havde af Skibs Instrumenter bestod i en Octant og to Kompasser, men ikke en Bog, ikke et Kort til at berigtige deres Fart. Havet var oprørt og til at redde syv og tyve Mennesker, havde kun to Baade, af hvilke den største allene kunde rumme tolv Personer, og stod paa et Sted i Skibet, hvor den af de, fra nedent af forbrændte Master, som hvert Dieblif kunde ventes at falde om, maatte blive knuust, den anden Baad var for lidet til at kunne betjene sig af den i det oprørte Hav.

Man satte Pumpen i Gang og blev ved den udpumpede Vitriol overbevist om, at det var den, der havde foraarsaget Ilden. Nu fattede man hvi Ilden brændte uden Lue, man begreb Aarsagen til Svovellugten og at Røgen virkede saa bedøvende.

Man holdt nu Raad, Capitainen ansaae det ved denne truende Fare for det eneste Middel til Redning: at søge at naae den øde De Trinité, fra hvilken man endnu var hundrede Mile borte, og derfra at fortsætte Farten til Ascensions Den, eller vel endog til Rio Janeiro, alt

ligesom det frygtelige Element maatte tillade, der rasede under de Ulykkeligens Fødder, og hvis Magt de ej saae sig istand til nøje at undersøge. — Capitainens Raad blev eenstemmigen antaget.

Først den 8de August mod Midnat saae de Trinité. Skibet krydsede i dens Omegn til om Morgenen, da det Dnske at redde Skib og Ladning og den tilsyneladende visse Skjebne at maatte omkomme af Elendighed paa de nøgne Klipper, de havde for deres Dine, frembragte den Beslutning: at fortsætte Farten til Ascensions Den. — Samme Dag om Formiddagen Kl. 11 omtrent fjorten Mile Østen for Trinité, bemærkede man, at Bolterne til Røstskinnerne (hvorl Wanterne befæstes) vare gloende røde og at Røgen steg op af Barkholtet (den agterste Bjelke i Skibet).

(Sluttes i næste No.)

Z e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsøverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bennen.

No. 45.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 7 November 1818.

Førlagt af Understøttelses, Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Briggen "den unge Sophies" Skibbrud i August 1817.

(Sluttet. See forrige No.)

Denne frygtelige Dydagelse udbredte en almindelig Modløshed; endeligen vendte man og forsøgte mod Vinden at styre tilbage til Trinité; derved kom den meest beskadigede Side af Skibet langt over Vandet; man søgte at raade Bod derpaa ved at lade de af Ilden indenfra meest angrebne Steder bedække med vaade Madratser, og ved at nedlade Matroser i Douge for uophørligen at begynde saavel Madratserne, som Skibets Sider med Vand. Arbeidende mod Vind og Bølger svingrede Skibet meget heftigt; Masterne, fra

nedenaf fortærede af Ilden, truede hvert Dieblif at knuse Dækket ved deres Fald, hvorved Lufften vilde have trængt ind og udbredt Ilden overalt paa Skibet; for at forebygge dette var der intet andet Middel end ved Touge at støtte dem saameget muligt. I denne fortviølede Forfatning faae de anden Gang Trinité Natten mellem den 9de og 10de August; denne Dags Morgen gif Officererne fra Borde for at undersøge alle Bugter paa Vestkysten af Den; men da de i ingen af dem fandt Ankerbund, besluttede de at lade Ankeret falde længere fra Kysten. Da man ikke vovede at aabne Rummet, for ej at skaffe den ydre Luft Udgang til Brandens Cæde, desuden det Tougværk der laae i samme, sandsynligviis maatte være fortæret af Heden, saa forfærdigede man i Hast et Ankeroug i det man sammensnoede de sværeste Touge der foresandtes. — Ankeret blev nu fastet, men de skarpe Klipper skare inden saa Diebliffe Touget sønder. — Da Capitainen nu holdt Skibets Undergang for uundgaaelig, skikkede han Tommermanden hen for at undersøge de bestadigede Steder udenfra; hans Rapport gif ud paa: at Siden af Skibet, hvis Tykkelse var fire Tommer, var fortæret paa tre Linier nær, at Kalfak-

teringen var borte af Fugerne, gjennem hvilke Røgen trængte frem; "enhver kunde selv," endte han, "overbevise sig om Sandheden af hans Beretning."

Det blev nu besluttet at sætte Skibet paa Land i Bayen, for dog af samme at kunne redde nogle Levnetsmidler. Den 10de August om Eftermiddagen Klokken 4 drev Skibet paa Land, lagde sig paa Bagbord Side, og da om Aftenen Kl. 10 Vandet trængte ind paa Mellemdækket, var man vis paa at Ilden var slukket.

Tre og halvfjerdesindstyve Timer havde disse Mennesker nu udholdt den frygtelige Kamp mellem to Elementer; Tanken om at være reddede fra Bølger og Luer, satte dem først i en glædedrukken Stemning; lidt efter lidt led imidlertid Synet af den nøgne Klippe, de havde betraadt og af den aldeles usrugtbare Drken trindt omkring, dem estertænke deres Stilling, i hvilken Hunger og Nøgenhed paa nye truede dem med Undergang.

Den 11te August beskjefstigede de bjergede sig med at tildanne et Fartøj, for at kunne bringe de faa Levnetsmidler, der endnu maatte være at redde, i Land.

Natten mellem den 12te og 13de stormede det heftigt af Sydvest, Bølgerne gik saa høit, at tretten Personer, der befandt sig paa Braget, ikke saae anden Redning end at kaste sig i Sluppen og styre derfra.

Et libet Fod med saltet Smør, som de, efter at Skibet var skilt ad, opfiskede i Havet, var alt hvad de besad af Levnetsmidler; Skibet skiltes allerede ad den samme Nat Kl. tre; Levnetsmidlerne og Ladningen dreves ud i den vilde Søe og opslugtes i Afgrunden.

Da de øvrige Skibbrudne, fjorten i Tallet, fra Landet af ikke mere kunde øine Sluppen, der var bleven nødt til at søge det aabne Hav, vandede de sørgende omkring og ventede at see deres Staldbrødres Liig af Bølgerne ffylles op paa Strandbredden; dog, da den 15de August Veiret blev stille og Havet roeligere, opdagede de Sluppen og kunde sende nogle Levnetsmidler ombord til deres gjensfundne Kammerater. De tretten, i Sluppen værende, Personer havde imidlertid levet af det opfiskede, med Vitriol blandede, Smør.

Den 20de indskibede Capitainen med nogle Officierer sig uagtet det højtølgende Hav, for at søge Hjelp til sine Staldbrødre i det 240 Mile der-

fra liggende Rio Janeiro. — Mitten Menneſker, næſten uden Fødemidler og uden Udſigt til at forſkaffe ſig nogen, bleve tilbage paa Den; Krudt havde de ikke; dette havde man ſtrar i den første Skræk, ſaaſnart Branden mærkedes, kaſtet overbord.

De letteſte og raſkeſte af dem klattede omkring paa de høieſte Fjeldtinder og angrebe, ſvævende over Uſgrundene, de der værende Fugle; *) et Feiltrin ſtyrtede dem i Uſgrunden; — men kun ved ſaadanne Boveſtykker kunde de Ulykkelige ſkaffe dem Mundforraad.

Den 24de ſaae de et Skib; de gjorde Tegur til det, men det forſatte ſin Cours; da ſprang fire Mand i den liden Baad og roede efter Skibet; kort Tid derefter kom de tilbage med et Brev fra Capitainen, i hvilket han lovede, at tage de Skib-

*) Jeg har her tilladt mig en Uſvigelse fra den tydſke Text, der har Eber (Wildſviin), da diſſe ſom bekjendt ej opholde ſig paa Klippetinder, og altsaa rimeligviis Ordet Eber er fremkommet ved en Miſforſtaaelse af den, formodentligen franſke, Original; hvilket endmere vinder Sandsynlighed ved et efter Ordet Eber i den tydſke Text tilſat Spørgemaalſtegn.

brudne ombord paa Mary Elise af Salem i Massachusetts i de forenede nordamerikanske Stater. Vel var Skibets Bestemmelse Sumatra, men han erklærede, at ville afvige fra sin Cours, for at bringe dem til det gode Haabs Forbjerg. Capitain Beadles ædle Fremfærd mod de Forulykkede i de tre Uger de vare ombord i hans Skib; hans Godhed og Omhyggelighed for dem hidroge ikke lidet til at lade dem glemme deres overstandne Lidelser.

Sluppen, i hvilken de andre Skibbrudne gik til Rio Janeiro, kom didhen den 31 August.

Den portugisiske Gouverneur lod strax, efter at Capitainen havde foredraget ham deres ustandne Ulykker og de paa Trinité tilbageblevnes elendige Tilstand, et i Havnen liggende Fartoi løbe ud, hvilket ogsaa den 27de September ankom til Trinité, men ei fandt andet der end Ruiner af forladte Boliger, dog tillige i een af disse et Brev, i hvilket de til Frelse kommende underrettedes om: at en ædelmodig amerikansk Skibscapitain havde taget de ulykkelige Skibbrudne ombord for at føre dem til det gode Haabs Forbjerg.

Erindringer fra Krigen i 1813,

efter A. Müllner.

(Af Morgenblatt für gebildete Stände, May 1818.)

Forfatterens Bopæl (Weissenfels) ligger $1\frac{1}{2}$ Meil fra Byen Lützen paa Landevejen imellem Frankfurt am Mayn og Leipzig. Den 29 April 1813 forlode Russerne Byen, da den franske Avantgarde under Commando af General Souham, nærmede sig, og den liden russiske Afdeling under Panskoj besatte de nærmeste Høje henimod Lützen. De Franske drog gjennem Byen og stillede sig paa hiin Side imod Russerne; nu begyndte en Kanonade, som Müllner havde Leilighed til fra Taarnet af et paa et Bjerg liggende Slot, at være Vidne til i ringere Afstand og med større Opmærksomhed og Nøielighed end det i Almindelighed er Tilfældet med en ej i Kampen Deeltagende. Med uvæbnet Døie saae man fra dette Standpunkt de russiske Kugler flaae ned i Jorden under en Damp af Støv og undertiden træffe de franske Geledder, medens paa Fløjene smaae Afdelinger Rytterie, ja selv

enkelte Ryttere, verelviis jagede efter hinanden, og Sværme af Cosacker snart nærmede sig den fremtrængende Rjæde af Voltigeur-Compagnier, snart spredtes ad for disses Geværild. — “Dette for mig nye Skuespil” siger Forfatteren, “tildrog sig hele min Opmærksomhed, og jeg maae tilstaae: at det skaffede mig en Slags Nydelse uagtet Slotzgaarden under mig snart fyldtes med Saarede og tildeels Lemlæstede, som bleve fjørte paa Bøndervogne og bragte i de af Bygningens Bærrelser, der vare indrettede til Lazareth. — Dvælede end undertiden mit Die paa disse lidende og vaktes end derved min smertelige Deeltagelse, saa vendte det sig dog snart igjen mod Kampens afverlende Bevægelser, paa hvilke Castellanen paa Slottet, Capitain v. R., hos hvem jeg og min Familie da boede, henvendte min Opmærksomhed med al en gammel Soldats Varme.”

(Sluttet i næste No.)

Z e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Statsret.

Borger = B e n n e n .

No. 46.

Trediede Aargang.

Lørdagen den 14 November 1818.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e .

Mandagen den 16de Novbr. om Eftermiddagen Kl. 5 holdes General = Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet; til hvilken Tid De Herrer Repræsentantere ville behage at møde.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Kagaard. Sørensen. Drejer.

E. Kølle.

Erindringer fra Krigen i 1813,

efter N. Müller.

(Fortsat. See forrige No.)

En fransk Stabsofficier kom op paa Taarnet. Han spurgte om Navnene paa nogle Byer, der laae for dem, i det han tillige drog en Portefeuille frem og tog Blyantet i Haanden for at skrive Navnene op; dette faldt ham imidlertid meget søer da Navnenes Udtale afveeg saameget fra det franske at han havde ondt ved at sige dem efter, han lod sig hvert enkelt Bogstav sige for, udtalte Orden paa fransk Maade og sagde spøgende: "jeg udtaler disse Pokkers Navne paa min Maade, men jeg haaber at Weiviserne skulle kunne læse dem bedre end jeg." Efter to Minutters Forløb holdt han Papiret for Müller og spurgte om han havde skrevet rigtigt? Navnene stode som paa et Kort og Weiene fra en Landsbye til en anden, som man for det meeste kunde oversee fra Taarnet, Elben og Hovedlandeveien vare antydede ved Linier. — "Det vil snart være forbi" sagde Officieren, "vi behøve blot at gaae frem."

Ogsaa saaes noget efter en Kolonne Infanterie af de endnu bagved paa Vejen til Naumburg staaende Tropper, at drage gjennem Landsbyerne paa høire Haand og ende Fægtningen derved at de truede Russerne med et affkjære dem Tilbagetoget paa Landeveien. — Forfatteren havde, som ovenfor bemærket, opslaaet sin Bolig paa Slottet, og i hans dybt nede, midt i Byen liggende Huus, hvorra ingen Udsigt var, allene efterladt Tjeneren og Koffkepigen, men kun saare lidet at fuge, han gik nu ned for at see, hvilke Indvaanere hans Huus Mellemtiden maatte have faaet. Han fandt i sit Bærelse en Oberst af Garden, der fortalte ham, at det glædede ham at gjøre hans Bekjendtskab, iden han af hans Brev saae, at han forstod Fransk. Müllner havde nemlig ladet et aabent, paa fransk krevet Blad, ligge, i hvilket han bad de høistædede Gjæster, at have lidet Taalmodighed, da Herren i Huset var gaaet op paa Taarnet for at see fægtningen. Müllner undlod naturligviis ikke at lage over Mangel paa Levnetsmidler, hvorpaa Obersten strax indbød ham at spise hos sig, han havde Wildt med sig og hans Kof var, som Müllner til sin store Tilfredshed bemærkede, i fuldt Arvide med at tilberede det. Han sagde Obersten,

at han og Familie for Øjeblikket slet ikke behøvede Huset, hvorfor han havde den Ære at gjøre ham en Foræring dermed, da Hr. Obersten nok selv vilde vide at holde det frit for anden Indqvartering. — Dette Spøg behagede ham saavel, at han i de to Dage han tilbragte i Müllners Huus gjorde denne flere Besøg paa Slottet.

"Jeg maae," siger Forfatteren, "give ham den Berømmelse at han sørgede for Huset som om det havde været mig selv." Naar jeg skulde hurtigen forlade Byen, "sagde Obersten," skal jeg skjule Deres Sølvstøi (det bestod omtrent i sex Skeer) i Kaffelovnen, paa det at deres egne Folk ej skulle staae det paa mine Soldaters Regning. — I Kaffelovnen fandtes ogsaa, efter Oberstens Ufsmarsch, ganske rigtigt de sex Sølvskeer.

Den 29de om Eftermiddagen kom Napoleon, det regnede temmelig stærkt, desuagtet var hele hans Omgivelse i Galla. Han selv bar en tæt knappet lysgraae Overkjole; Hatten havde af Regnen ganske tabt sin Form, den bageste Skyggehang, gjennemvaad af Regnen, ned paa Kraven, og havde man ikke kjendt Manden, kunde man gjerne have antaget ham for en Møller, som de Francke havde taget med som Weiviser og sat paa

en Generals Hest. — Hans Indtog opholdt slet ikke Troppernes Gjennemmarsch, de syntes end ikke at lægge Mærke til ham, og det gjorde et imponerende Indtryk paa Müllner, at høre en Soldat i Geledet, der da han mærkede den store Bevægelse mellem de nysgjerrige Tilskuere, saae sig om, sigte til sin Sidemand, roeligen, dog ikke med Eigegyldighed, "det er Ham." Raabet "leve Keiseren," som Bagten udenfor hans Bopæl istemmede, havde langt fra ikke samme Vægt. Napoleon reed forbi, ud af Byen og kom først nogle Timer efter tilbage.

Den følgende Dag foretoges en Rekognoscering, ved hvilken Marschal Bessieres faldt for en Kanonkugle. Eigets Ankomst i Byen opvakte ingen Dpmærksomhed mellem Soldaterne. En Officier, der maaskee stod i nær Forbindelse med ham, brast i Taarer, da Legemet bragtes af Bognen ind i et Huus. "Det er dog altid en Marschal" sagde en Soldat, "der er flere tilbage" svarede en anden, en tredie meente: at han var godt truffen, Kuglen havde nemlig taget den halve Deel af Kroppen bort. — Den anden Maji meget tidlig brød Napoleon op med Garden. "Vi gaae lige til Leipzig," sagde den Oberst,

som Müllner havde foræret sit Huus, Aftenen i Forvejen, "denne Gang faaer de ej den Fornøjelse at see et Slag.

Obersten tog imidlertid fejl. Da Müllner henimod Kl. ti om Formiddagen steg op paa Taarnet med Hr. v. R., saae de paa høire Side af Byen en levende Kanon=Ild, men kunde, uagtet Afstanden kun var halvanden Mil, ikke høre et Skud for Larmen af de Vogne og det Artillerie, der dengang ilede i fuldt Trav gjennem Byen. Müllner foreslog at gaae et lidet Stykke ud i Marken, hvor man, mere fjernet fra Larmen i Byen, maatte kunde høre Kanonaden. Dette blev da iværksat i Følge med en ung Kjøbmand fra Gotha, der paa sin Reise til Leipzig var kommen mellem den franske Armees. De hørte Kanonaden meget langt borte, men saae nu intet. Dette foraarsagede at de gik videre og videre i Retningen af Byden, over de af de franske forladte Divouakker, paa hvilke laae alskens Huusgeraad fra de nærmeste Landsbyer og endnu stode mange Hytter, sammensatte af Huus og Stue Dørre. Landsbyerne stode øde, i hele Eggen var vidt og bredt ikke et Menneske

at see, undtagen paa den fjerne Landevei til Pützgen, der var som besaaet med Vegne.

Den skønne, klare, næsten heede Foraarsdag og Fuglenes muntre Dviddren og Flugt gjorde en besynderlig Modsaetning til denne Dde og Tomhed; nu vare vore Vandrerere giennem de Landsbyer, der hidtil havde begrænsset deres Synskreds. Hvilket Syn. De vare neppe en halv Miil fra Kamppladsen, fra hvilken en lang Dal skilte dem.

Fire eller fem Landsbyer stode i Lue og sorte Røgstøtter blandede med mørkerøde Flammer, stige majestætisk op i den blaae Luft. "Aldrig," udtrykker Forfatteren sig, "har jeg saa mægtigen følt Indtrykket af det ophøiede, der kan ligge i en saadan Udelæggelses Scene." — Over den Afverling af Scener, som den nære Kamp frembød, glemte Müllner, dog kun for Dieblikke, alle de Skrækkeligheder, den har i sit Følge, og paa engang forestillede han sig levende, at den samme Skjebne, der havde truffet hine Landsbyer, ogsaa kunde ramme hans Hjem. Tanken om hans Hustrue og Børn, der maatte være i Angst over hans Bortgang, og som rimeligen kunde være udsatte for mange Farer, stod paa cengang levende

for hans Sjæl, det gif hans Ven v. R. ligesaa. — Imidlertid syntes de Franske at tabe Terrain og komme vore Vandrere nærmere, hvilke ogsaa gif et got Stykke tilbage, især da de paa den franske venstre Flanke, hvilken de stode nærmest, saae Rytterie, som de holdt for preussisk og imellem hvilket de let kunde komme, naar det vilde falde de franske i Ryggen. Rytteriet syntes imidlertid at ville undgaae den af Bække gennemskaarne Dal, fra hvilken det modtoges af en uregelmæssig Gevær=Ild.

Kl. henved eet kom Müllner og de tvende andre Vandrere tilbage til deres Standpunkt. Kl. fire blev deres Tal endnu forøget med een, det var en fransk Officier, der kom ganske eene ridende tværs over Marken fra Eggen af Zeitz, og vilde høre sig for hvorledes det gif. Müllner gjorde ham opmærksom paa, hvor der ved hans Ankomst blev sættet, og hvor man nu stred, hvoraf Officieren drog den Slutning, at dette Slag vilde blive tabt.

(Sluttet i næste No.)

Zeuthen,

Assessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bennen.

No. 47.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 21 November 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Erindringer fra Krigen i 1813,

efter A. Müllner.

(Sluttet. See forrige No.)

”Hvor Fanden” raabte han, ”kan ogsaa Keiseren, der neppe har saameget Rytterie, som jeg har Haar paa Hovedet (han var fuldkommen skal=det) falde paa at levere et Slag paa dette Terrain, der er saa fladt som et Billard?”

Da han hørte: at Napoleon allerede ved Daggryet var draget mod Leipzig, raabte han levende, ”Got, der vil han forene sig med Vicekongen.”

Ligesom han vilde ride tilbage, syntes Slagets Retning, der i rum Tid havde været den samme, at ville forandre sig. Fra Lüken af, paa

de Franskes venstre Fløi forstærkedes Kanonilden; et Batterie tordnede paa et Sted, hvor forhen intet var, og hvor endog ingen Fægtning havde fundet Sted.

Dette Batterie syntes talrigere end de øvrige, hver Kanon betegnede sin Stilling ved den Røg Colonne, den udkastede, der taltes allerede over halvtrediesindstyve, og dog syntes Rækken af Skydset endnu stedse at forlænge sig.

C'est lui! (det er ham) raabte Officieren med en saa heftig Bevægelse af sin hele Person, at hans Hest gjorde et Sidespring, "det er Gardens Artillerie;" foiede han til, da han igjen havde sat sig fast i Sadelen, "thi kun dette er øvet paa saaledes at fægte i een Linie, og kun det fyrer med saadant Liv." — Virkeligen blev Ilden ogsaa hvert Minut heftigere, det overdøvede for Müllners Dre hele den øvrige Slagtummel; de enkelte Skud smeltede sammen til en uafbrudt rullende Torden og de følte Torden ryste under deres Fødder. — Fra dette Tidspunkt af saaes tydeligen: at Frankerne gjenvandt det tabte Terrain, skjønt de kun rykkede langsomt frem, ogsaa Artillerie-Linien gik fremad, henimod Landsbyen Groß-Görschen, og man saae igjen Leipzigs

Taarne, som Krubtdampen i Begyndelsen havde skjult. Med et "Mine Herrer jeg hilser Dem" foer Officieren affted efterat han flere Gange havde udraabt, "der er ingen Tvivl om, at han vinder Slaget."

Saa meget deite end var at ønske for Folk, der boede i Nøggen af den franske Armee, da de nemlig derved undgik de med en slagen Armees Retirade uadskillelige Skrækkeligheder, saalidet behagede den franske Armees Fremrykken Müllner, da han stedse mindre og mindre var istand til at skjælne de Kæmpendes Bevægelser, og ikke kunde med sine Ledfagere følge efter uden at stige ned i Dalen. — Henimod Kl. syv var der næsten intet mere at see, da allerede nogle af de brændende Byer vare mellem dem og de Franske og tillukte ved deres Røgskyer Scenen som med et Tæppe; da Müllner og hans Ledfagere overalt maatte tænke paa, at naae Byen førend Natten faldt paa, saa begave de sig paa Tilbageveien. De traf underveis adskillige Indvaanere af Byen, der dog ei havde søvet sig saalangt ud som de, ogsaa i Landsbyerne havde nogle Bønder igjen indfundet sig, som bare deres Dørre hjem fra Bivouakkerne.

De mødte en eneste fransk Soldat, en Marinier, der uden Gevær, med et Tørklæde viklet om Haanden, kom gaaende ad en Ugerreen, og spurgte om Veien til Naumburg. For at lade den seige Flygtning mærke hvad de holdt ham for, kaldte Müllner Veien, som han spurgte om "Landeveien til Frankrig." Strax begyndte han at gjøre en frygtelig Beskrivelse over det Nederlag, som Baschfirernes Rytterie havde anrettet imellem hans Landsmænd, og over den Grusomhed, med hvilken Napoleon havde opoffret alle sine Søesoldater, af hans Regiment vare alene firehundredstyve tusinde bleven paa Pladsen. Han var i en saadan Eogner Begeistring, at han, paa Müllners spottende Spørgsmaal: hvor stærk da hans Regiment havde været? svarede: "jeg veed det ikke, men ellers ere Marineregimenterne bandsat stærke."

Det mørknedes da de kom tilbage til Byen; Gjennemmarschen var ophørt og der vare kun faa Tropper i Byen. Müllner talte nær ved Porten med en blot ung Soldat, der havde ledsaget en saaret Officier. Paa det Spørgsmaal: hvorledes det første Slag havde behaget ham? gav han det karakteristiske Svar: "Ilet! jeg har feedet

mig tilbøde, tre Timer har jeg staaet midt i en Firkant (Quarrée) og ikke seet saameget som en Hestehale af det saa lovpriiste russiske Ryttarie.”

I dette Dieblik kom nogle Flygtninge med den Efterretning: at Slaget var tabt og Fienden nær; der kom Officierer ud af de nærmeste Huse og udsurgte dem; man vilde ikke troe deres Udsagn, men der kom flere i fuld Rend, raabende ”Fienden! Fienden!” Müllner ilede op paa Slottet til sin Familie. — Neppe var han kommen der, saa løb ogsaa der det frygtelige ”Fienden er der, redde sig hvem der kan.” Af Hospitalet flygtede alle de Saarede, der kunde gaae, tildeels i en saa eventyrligt Optog, at man, al Medlidenhed uagtet, ikke kunde bare sig for Latter.

Tingen syntes imidlertid at blive alvorlig; Soldater løb gjennem Gaderne raabende: at Co-sackerne kom, hele Byen var i Alarm, mange Vogne førte igjennem den i Gallop, man skreeg efter Lys, kort der var en almindelig Forstyrrelse. Castellanen frygtede, at det kunde være et Streifcorps i Ryggen af Armeen, og gjorde Anstalter til at spærre Indgangen til sin og Müllners Bolig.

Flugten gjennem Byen varede henved en Time, da blev alt roligt. En italiensk Officier, der med en liden Aføeling bevogtede nogle Fangne i en Fløi af Slottet, gik endeligen ned i Byen, kom snart tilbage og fortalte paa slet fransk, men med meget Lune, at der midt i Byen pludseligen var opslaaet en Fæstning, tolv Gardegrenaderer, der bevogtede Marschal Bessieres Liig, havde nemlig erklæret for Verten i Huset, at de i Fald Fienden kom, vilde lade sig begrave under dets Ruiner, og efterat han havde forladt Huset, oprevet Steenbroen, tilspigret Dørrene og besat Vinduerne, alt for at forsvare den døde Marschal. — "Men, lagde Italieneren til i sit slette fransk, "det var forgjæves Arbeide, der er ingen Fiende kommen." — Natten forløb rolig, om Morgenen besteg Müllner atter Taarnet, den franske Armee var da aldeles ude af Syne, og han saa den først igjen om Efterhøsten efter det for den saa ulykkelige Slag ved Leipzig.

Den Timors Erobring af en i Havsnød værende engelsk Fregat.

(Af Morgenblatt für gebildete Stände, May 1818.)

Efterat i Aaret 1810 de forenede engelske Land- og Søetroppe under General Alhmutys Commando havde tvunget den hollandske Gouverneur paa Java, General Janssen til at underskrive en Capitulation, ved hvilken alle de hollandske Besiddelser paa de ostindiske Der bleve overgivne til Englænderne, fik man paa Java Underretning om, at nogle franske Fregatter vare afsæilede fra Brest for at komme Kolonien paa Java til Hjælp. Chefen for den brittiske Sømagt traf de fornødne Foranstaltninger til at modtage hine Fregatter, isald de skulde komme i disse Farvande, og Chefen for Fregatten Hesper blev anvist sin Station i den sydlige Indseiling af Balistrædet, for der at have et vaagent Øie med de forventede Fregatter; og vi ville fra nu af lade ham selv tale.

Da Fregattens Mandskab ved den strenge Artillerietjeneste var smeltet sammen fra 120 til

86 Mand, af hvilke endda 50 laae syge deels i Hospitalerne, deels ombord, saa forstærkede jeg min Besætning med Reconvalescenter fra Hospitalet, og seilede ufortøvet til Balambuan i det ovenfor nævnte Stræde. Medens jeg her laae for Anker, havde jeg det Uheld at miste den eneste erfarne Sæofficier, jeg havde ombord, han døde af Følgerne af en Feber, som han havde tildraget sig i Batavias Sumper; meget snart følte jeg hele Størrelsen af dette Tab.

Medens vi indtogte det fornødne Vand havde de vestlige Passatvinde indfundet sig med sædvanlig Boldsomhed; og ligesaa sikker vor Ankerplads var, ligesaa liden Glæde kunde vi vente os af et Krydstogt i denne Deel af Havet.

(Fortsættes i næste No.)

Z e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Statsret.

Borger = Bennen.

No. 48.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 28 November 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

I General-Forsamlingen den 16de denne Maaned blev følgende afhandlet.

Efter Selskabets Lovs 2det Capitels 17de § skal Selskabets Indtægter og Udgifter fra 1ste October i det afvigte til ultimo Septbr. det iværende Aar ballanceres med hinanden, og $\frac{2}{3}$ Deele af Indtægts Overskuddet tilligemed de i forbemeldte Tid af Selskabets Capital indkomne Renter anvendes til Uddeeling, og til at bestride denne Udgift har man hidtil afbenyttet de i det løbende Aars 1ste Decembers Termin hævede Renter. Da disse til den fore-

staaende Termin oppebæres i rede Sølvsistædet for forrige Aar i Sølv Værdie, hvilket vil udgjøre circa 1400 Rgbkfsdr. mindre end forrige Aar, og Selskabet altsaa var nødsaget til at gjøre Laan, i Tilfælde at man under Beregningen til Uddelings Summen efter bemeldte 17 § brugte forrige Aars Renter, saa besluttede Repræsentanterne efter Administrationens Forslag, at indeværende Aars Renter tilligemed Overskuddet af Indtægten fra 1ste October forrige til ultimo December dette Aar indtages under Beregningen for i Aar, og at for Estertiden den 17de og 18de § i Selskabets Love forandres derhen, at Selskabets Indtægts- og Udgiwts Aar regnes fra 1te Januari til ultimo December, samt Repræsentant-Forsamlingen til at tage Beslutning paa de indkomne Ansøgninger afholdes i Midten af Januari Maaned og Uddelingen at skee forinden samme Maanedes Udgang.

Administrationen anmeldte derefter, i Overeensstemmelse med den 13de § i afgangne Grosserer

Niels Brochs Testamente og Resolutionen i General-Forsamlingen den 24de September 1804, at have ladet forfærdige en Guldmedallie og tilstillet Justitsraad Korsfisen som Selskabets afgaaende Administrator.

Dernæst blev fremlagt General-Regnskabet for forrige Aar tilligemed Revisorers Dhrr. Grosserer Gammeltofts og Studiosus Kielsens Anmærkninger ved samme, i Følge hvilke Kassereren har tilsvaret 51 Rgbkß, og blev Regnskabet efter Lovens 4de Cap. 57 § quiteret af de mødende Repræsentanter.

Ligeledes blev fremlagt Kassererens Extracter af dette Aars 1ste, 2den og 3die Quartals Regnskaber, af hvilke 1ste og 2det Quartals ere indførte i Ugebladene No. 42 og 43, og 3die Quartals hermed følger.

Til Pensionist af Grosserer Niels Brochs Legats Renter blev Maler Hultmans Enke ved Lodtrækning valgt istedet for Gartner Vintrupps Enke, som ved Døden er afgaaet.

Som nye Medlemmer af Selskabet bleve
antagne.

- Hr. C. Bollvig, Brygger og Rodemester.
 — N. Kiær, Bødkermester
 — J. A. F. Kittendorff, Linnedvæver.
 — J. P. Byllner, Linnedvæver.
 — A. D. Thorslund, Linnedvæver.
 Tomfrue C. Lintrup, Lærerinde.
 Hr. F. A. Ebbesen, Parykmagermester.
 — N. Jensen, Skoemagermester.
 — A. G. Bussefel, Volontair i det kongelige
General Kommissariats Kollegio.
 Tomfrue C. Grimmelund.
 Hr. J. N. Mente, Børstenbinder.
 — H. Madsen, Høker.
 — J. N. Lauritsen, Krigs Cancellie Sekretair
og Fuldmægtig i det kongelige General
Commissariats Kollegio
 — P. M. Launy, Klædefræmmer.
 — Otto, Kammerraad og Universitets Kasserer.
 — Kiær, Cancellie Sekretair og Fuldmægtig i
det kongelige Danske Cancellie.
 — N. Jensen, Garver.
 — H. Beldt, Skædermester.
 — Lundman, Skoemagermester.
 — C. Sverfen, Friboedkermester.
 — Dørge, Amtschirurg.
 — Buch, Kammerraad og Renteskriver.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses: Selskab.

Waguard. Sørensen. Drejer.

C. Købke.

E x t r a c t

af 3die Quartals Regnskab for det forenede
 Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
 i Quartalet fra 1ste Juli til ultimo Septbr. 1818.

I n d t æ g t. Sedler og Tegn

	rd.	ß
Kassebeholdningen fra ferrige Quar- tal (see Ugebladet No. 43) var . . .	630	52
A. Ugentlige Indkomster for Uge- bladets 30te Aargang fra No. 27 til No. 39 inclusive	429	81
B. Quartals Kontingent for 2det Quartal fra 1ste April til ult. Juni.	516	58
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	891	48
Rbsedler	2468	47

At forestaaende Extract af 3die Quartals Regnskab
 for 1818 er overeensstemmende med Adminis-
 trationens Control bevidner

Hagaard. Sørensen. Drejer.

E. Købe.

U d g i v t. Sedler og Tegn

	Rbd.	/	ß
1. De aarlige staaende Udgifter: for Naebledets Trykning, Papiir, Løn- ninger ic.	849		36
2. De aarlige Pensionister i dette Qvartal	430		60
3. Tilfældige Udgifter	61		49
Saldo bliver Kassa=Beholdningen til næste Qvartal	1126		94
	Rbsedler		2468 47

Kiøbenhavn, den 30te Septbr. 1818.

L u n d,
Kasserer.

Den Timors Erobring af en i Havsnød værende engelsk Fregat.

(Fortsat. See forrige No.)

Neppe en halv Time vare vi under Seil førend vi fik stærke Windstød og Regnbyger, der ganske skjulte Kysten for os. Efterat have krydset nogle Timer omkring lod jeg Skibet vende imod Landet for at kunne førend Natten faldt paa, krydse os op til vor Ankerplads. Hele Dagen stode Skyerne saa lavt og saa tykke, at det var umueligt, at skjelne det mindste i en Afstand af en halv Miil. Henimod Kl. fire om Eftermiddagen troede jeg, at vi vare ligesom det Stræde, som vi om Morgenens havde forladt, ligesom vi nærmede os Landet blev Vinden svagere. Endeligen bleve vi Kysten vaer i en ringe Afstand og holdt os alt for at være i Sikkerhed, da vi til vor store Forundring bemærkede, at det var Kysten af et ganske andet Land end det vi havde forladt, og overbevistes om, at vi havde forseilet Ankerpladsen. Jeg indsaae nu at den østlige Strøm, hvis Styrke det, formedelst den hele Dagen ved-

varende Taage, havde været umueligt at beregne, havde uagtet alle vore Anstrængelser, forsat os til Strædetombo, der gaaer imellem Den af samme Navn og Den Bali.

Da det eneste, temmeligen flette, Kort, jeg var i Besiddelse af, betegnede dette Stræde som meget farligt formedelst den der gaaende, overordentlig voldsomme Strøm, saa søgte jeg Søen igjen, men dette var nu for sildigt da Vinden pludseligen havde lagt sig, og Strømmen førte os med uimodstaaelig Hurtighed ind i Strædet. Det er næsten umuligt at beskrive Strømmens; som af Luner styrede Rasenhed og dens frygtelige Virkning, for hvilken Skibet ved det pludselige Windstille var givet til Priis. Snart var Havet speilglat, snart styrtede en uhyre Bølge buldrende og skummende imod Skibet, Søen slog fra begge Sider paa engang imod det, og naar det pilsnart var faret nogle hundrede Favne afsted, var det atter pludseligt i ganske roelig Søe, og dette afveirte næsten hvert Minut, undertiden blev Skibet frygteligen dreiet om i Kredse og syntes en Legebolt for Hvirvlerne

(Fortsættes i næste No.)

B e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsobverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bennen.

No. 49.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 5 December 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den Timors Erobring af en i Havsnød værende engelsk Fregat.

(Fortsat. See forrige No.)

Ikke sjeldent kom vi ganske tæt ved de skjulte Klipper, der findes langs Kysten. Vi sølte os henvdreve mod Klipperne med en Lynsnarhed, der ikke tillod noget Middels Anvendelse mod den truende Fare, og naar alt Haab syntes forsvundet saae vi os pludseligen af en modsat Strøm drevne over paa den anden Kyst, hvor de samme Farer truede os, indtil vi atter førtes tilbage.

Kortet, som jeg havde for Die, kunde ikke berolige os, de hollandske Søfarende havde kaldt en liden De ved Indseilingen i Strædet: Nøversøen, et Forbjerg Morderspidsen og en

Bugt Enigmorderbayen o. s. v. Jeg gav meget nøie Agt paa Skibets Fart, og fandt med Tilfredshed: at vi, uagtet dets uregelmæssige Bevægelse, dog gik med megen Hurtighed nord efter i Strædet. Efter to Timers Forløb løb vi virkelig ud af dets nordre Side og kom, uden at noget var tilstødt os, i Havet ved Java, hvorfra jeg den følgende Dag atter gik ned i Bali-Strædet.

En eller to Dage vedblev Veiret at være taaleligt, og skjønt mit første Forsøg kun havde været lidet opmuntrende, besluttede jeg dog at prøve det andet. Vi gik under Seil og styrede den samme Cours. Veiret var skjønt og den fra rum Sø kommende østlige Strøm syntes mig ikke saa stærk, at den skulde kunde hindre mig fra at krydse uden at komme ud af den rigtige Cours. Imidlertid blev Himlen mod Mid- dag sort i Sydvest og snart opstod en frygtelig Storm, der rasede hele Natten som en sand Dr- kan. Da vi om Morgenen fik Landet i Sigte, sluttede jeg, efter Observationer med mit Sø- Uhr: at vi vare ligesom Kysten af Sumbaya. Strømmens Styrke er tildeels afhængig af Win- dens større eller mindre Voldsomhed. — Stormen

vedvarede lige stærk, og jeg overbeviste mig om, at det vilde være mig umueligt at fortsætte mit Krydstogt førend Passatvinden var forbi, med mindre jeg tog den Beslutning, at passere Linien og benytte den modsatte Passat for at naae Java; men mine Provisioner vare næsten udtømte og mit Mandstabs elendige Tilstand nødte mig til ufortøvet at søge en sikker Havn.

Efterat have raadført mig med mit Kort fandt jeg, at Den Timor var det Sted, der snarest kunde forskaffe mig den Hjælp, hvortil jeg trængte, og skjøndt aldeles ubekjendt med denne hollandske Kolonies Tilstand og Forfatning, sluttede jeg dog af Kortets Udvisende, at den maatte være af Betydenhed og at den brittiske Regjering ikke vilde have undladt at affende en til at tage den i Besiddelse tilstrækkelig Magt. — Jeg besluttede derfor, at opsoge denne De. — Den følgende Dag var jeg imellem Derne Sandalwood og Timor, og befandt mig Kl. otte om Aftenen ligesom det Stræde, som gaaer imellem de to smaae, vesten for Timor liggende Der, men dog i en Afstand af 50 Mile.

Jeg befalede, at Skibet om Natten skulde ligge bi; denne Befaling blev imidlertid af den

vagthavende Officier saa fløt udført, at vi ved et voldsomt Windstød mistede Fokkemasten, og for at undgaae større Fare saae os nødsagede at seile for Winden uden at være sikre paa om Natten at komme Landet for nær.

Vi seilede rum Tid lige imod Østen uden at kunne faae Skibet til at ligge bi; jeg beregnede, at vi vare komne Landet nær paa tyve Meil og var derover meget bekymret. Hele Natten blev jeg paa Dækket, Beiret var haardt og vi bleve med Hestighed drevne øster paa. Endnu var Dagen ei frembrudt, da der blev raabt, at der var Klippe-reev om Styrbord; øieblikkeligen lod jeg vende, men neppe havde Skibet gjort nogle Slag førend der raabtes fra Merset: Land forud! Havet slog med frygteligt Bulder mod Klipperne, jeg havde det Haab, at vi vare i Strædet, men skulde vi reddes udfordredes et Sammenstød af flere Omstændigheder, Bredden af Strædet maatte være nøiagtigen angivet paa Kortet, mine Observationer Dagen tilforn maatte være nøiagtige og Skibets natlige Cours være meget nøie bemærket. Dieblikket var skræffeligt! Vare vi i Strædet var der Redning at vente; men kom vi en Fjer-

dingvei nordligere eller sydligere vare vi uden Redning tabte.

Endnu var Dagen ei fremme; hvert Dieblif maatte vi vende for at undgaae Klipperne, da Strædet ei var en halv Miil bredt. Umbord vare alle i den dybeste Stilhed; enhver syntes mægtigt at føle den Fare, i hvilken vi svævede; og den hurtige Udførelse af alle mine, i korte Mellemrum givne Befalinger, lagde fuldkommen den fortrinlige Raskhed for Dagen, der i Farens Dieblif udmærker den brittiske Matros; jeg havde Folk i Mersene for at see, om der ikke i Løe var noget Land at opdage, da pludseligen, efter en Regnbyge, der havde forhindret Dagstjæret fra at vise sig, paa eensgang flere Stemmer raabte: Vi ere i Strædet. Hvert Minut saaes nu tydeligere Nabningen mellem begge Verne; vi havde svævet mellem Liv og Død og vare reddede! Jeg gav nu mine Befalinger med fuldkommen Sikkerhed og i kort Tid kom vi i den Deel af Strædet, der dannes af den østlige De ved Timor. Her vare vi vel fuldkommen sikrede for Passatvindenes Voldsomhed, men dog altid i en betænkelig Stilling.

Det Kort, jeg var i Besiddelse af, angav ikke Strædets Bestaaffenhed med den Nøiagtighed, at

jeg kunde finde en Ankerplads, og Boddet fandt paa 40 Favne ingen Bund. Dagen gik hen med dette forgjæves Arbeide; jeg haabede maaskee at opdage en Baad, for at kunne sætte mig i Forbindelse med Landet og indhente Underretning om Koloniens Tilstand, men Den syntes paa denne Kyst at være aldeles ubeboet. Efterat vi havde tilbragt Natten i Strædet, forlode vi det ved Daggryet. Veiret var temmeligt gunstigt og jeg saae snart den vestlige Kyst af Timor; jeg opdagede der en dyb Bugt og formodede, at Kolonien, jeg søgte, maatte være i Baggrunden af Bugten; jeg var imidlertid i lang Tid ei i Stand til at opdage noget Spor enten af Waaninger eller Fartøier; allerede var jeg nærved at opgive Haabet om at finde den eftersøgte Kolonie, da jeg endelig gennem min Kikkert troede at see et rødt Tag mellem Træerne. Jeg styrede nu længere ind i Bugten, og da jeg var passeret et udløbende Forbjerg, aabnede sig pludselig Udsigten til den male-rikk skjønt beliggende Bye Copang, der beskyttes af det paa dens vestlige Side paa en Klippe anlagte Batterie Vittoria kaldet. Jeg lod det brittiske Flag heise under Uffyring af et Kanonskud, i den sikre Formening, at see det engelske Flag heises

paa Fortet; jeg blev imidlertid ikke lidet forlegen ved i dets Sted at see det hollandske Flag vaje paa Batteriet. Hvad var her at gjøre? — Jeg sendte strax en Officier som Parlementair med et Brev til Gouverneuren, i hvilket jeg meldte ham de brittiske Waabens seierlige Fremgang i Batavia; meddeelte ham den Artikel af Capitulationen, ifølge hvilken alle hollandske Besiddelser overgaves til Englænderne og endelig opfordrede ham til at overgive Den i mine Hænder og ufortøvet komme ombord til mig.

Officieren bragte det Svar tilbage: at Gouverneuren ikke kunde begribe noget af den hele Sag; han havde næsten ikke i to Aar faaet nogen Efterretning fra Java og lod mig bede om at komme i Land, for at det kunde komme til en nærmere Erklæring. Jeg fulgte denne Indbydelse, traadte med et hvidt Flag i Haanden, iland, og blev modtagen med militairiske Vresbeviisninger. Militzen stod i Slagorden og Kanonerne vare paa Batterierne.

Ufortøvet begav jeg mig til Gouverneuren, gjentog for ham hvad der var foregaaet paa Java og opfordrede ham atter til at overgive Kolonien. Han forlangte at see min Ordre; dette nødte mig

til at sige ham Sandheden; jeg fortalte ham altsaa, at tilfældige Omstændigheder havde ført mig til Timor, hvor jeg havde ventet at finde engelsk Garnison, og da denne endnu ei var der, saa var det min Pligt som engelsk Officier at lade det fiendtlige Flag stryge hvor jeg traf det; overalt, føiede jeg til, hvis Gouverneuren ikke skulde finde for godt at overgive Den ifølge den af General Jansen underskrevne Capitulation, saa opfordrede jeg ham hertil i mit eget Navn, saameget mere som jeg var stærkere end han, og de 300 Mand, jeg havde ombord, med Længsel saae Befaling til Landgang og Angreb imøde. Jeg forestillede Gouverneuren, at det uden Nytte udgydte Blod vilde komme over ham, og at han maatte staae til Ansvar for enhver Englænder, der ved Angrebet kunde miste Livet.

(Sluttes i næste No.)

Zeuthen,

Assessor i den kongelige Landsloverret
samt Hof- og Stadsret.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 6te December, da Hr. Professor Myrup indleverer sit Bidrag.

Borger = Bennen.

No. 50.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 12 December 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den Timors Erobring af en i Havsnød værende engelsk Fregat.

(Sluttet. See forrige No.)

For at gjøre et endnu stærkere Indtryk paa ham, og hæve enhver Tvivl om Sandheden af min Fortælling, forklarede jeg ham omstændeligen hele Feldttogets Gang og nævnede ham adskillige Personer, som jeg havde kjendt paa Java.

Gouverneuren var i den største Forlegenhed og var aldeles ubestemt paa hvad han skulde gjøre.

Jeg trak nu mit Uhr op og sagde: min Herre! jeg giver dem Tid at betænke dem i ti Minutter, har de efter disses Forløb ikke taget en Bestemmelse saa er min Beslutning fast, jeg

gaaer ombord og begynder Angrebet, herved blev hans Urolighed endnu større; jeg mærkede at han ikke var uvillig til at følge min Opfordring, men at han frygtede for at compromittere sig. — Jeg hvistede nu til min hollandske Tolk: at han skulde gaae hen i Fortet, som man fra en aaben Villegang ved Gouverneurens Huus, hvor Samtalen førtes, havde for Dinene, og ved List eller Magt see at faae det hollandske Flag bort. — Tolken udførte dette Hverv saa fuldkomment, at endnu førend de ti Minutter vare forløbne og før Gouverneuren havde fattet en Beslutning, det engelske Flag vaiede istedet for det hollandske.

Jeg takkede Gouverneuren for den kloge Beslutning han havde fattet og udnævnte ham strax, indtil nærmere Befaling fra den engelske Regjering, i Kongens Navn til provisorisk Vicegouverneur.

Saafermt han, lagde jeg til, vilde indestaae mig for Kolonisternes Lydighed, saa skulde fra min Side alt forebygges, der kunde forstyrre Dens Roelighed, ingen af Soldaterne skulde komme i Land, og jeg vilde blot beholde min Bagt og min Schaluppes Mandskab hos mig.

— Da jeg nemlig ikke havde mere end tredive funde og fuldkommen stærke Mænd ombord, saa havde det været aldeles umueligt at lægge Garnison i Fortet, siden Mandskabet neppe kunde besørge Tjenesten ombord. — Alting blev nu ved venstabelig Overenskomst afgjort. — Jeg modtog ceremonielle Besøg af de fornemste Folk i Copang og gjengjeldte disse Besøg. — Jeg fik friske Provisioner til Fregatten i Overflod og en Gods, der lagde mig den til Ankens i en saadan Afstand fra Byen, at det var mig let at forhindre al Forbindelse mellem den og Skibet, thi det var mig naturligviis af yderste Bigtighed at skjule for enhver min sande Tilstand indtil min Anseelse var fuldkommen befæstet.

Det faldt mig let at overtynde Gouverneuren om at jeg ikke havde ført ham bag Lyset, men flere lode sig ikke meddele en lige Overbeviisning, disse viste sig mistroiske og en sagte Misfornøielse var let at spore. Flere Uger vare forløbne siden min Ankomst til Den, intet andet Fartoi havde bragt Bekræftelse paa Oplosningen af det hollandske Rige i Ostindien, denne Oplosning syntes ligesaa utrolig som Tilintgjørelsen af en stor europæisk Magt vilde fore-

komme enhver. Jeg havde en malayisk Slave, der var mig meget hengiven; denne berattede mig hver Dag alt hvad der foregik i Byen; man havde ikke allene Formodning om Fregattens sørgelige Tilstand, men man beskyldte endog høit Gouverneuren for Feighed og paastod, at han havde ladet sig blænde af en høit usandsynlig Fortælling; min troe Slave underrettede mig ligeledes om et Anslag, der skulde være aftalt mellem Gouverneuren, de fornemste Indvaanere af Copang og fire Rajahs (Fyrster) af de Indføde, og som gik ud paa: at de skulde ved et aftalt Signal samle sig, tage mig fangen og atter plante det hollandske Flag. — En anden Omstændighed kom til, der gjorde mig opmærksom paa Slavens Beretning; i nogle Nætter havde nemlig Skarer af Slaver og Indføde samlet sig om min Boelig og udstøbt vilde Krigsfrig; vel havde min Vagt forhindret videre Uorden, men alt tydede dog paa et nærførstaaende voldsomt Udbrud, saa at det var høi Tid at gribe alvorlige Forholdsregler. Uden at sige nogen et Ord derom, gik jeg en Morgen ganske tidlig ombord og befalede min Næstcommanderende, at nærme sig med Fregatten saa meget Landet, som

han uden Fare kunde, og gjøre klart Skib til Fægtning; derpaa roede jeg i min Schaluppe til Byen i den Hensigt at tage Gouverneuren til Fange og holde ham i Forvaring som Gidsel for Indvaanernes gode Opførsel; jeg havde til dette Forehavendes Udførelse valgt Middags Stunden, der i disse sydlige Egne er Hviletiden; jeg roede ind i Havnen og steg i Land ved Gouverneurens Huus, alt var roligt og der herskede en fuldkommen Stilhed, jeg lod stille Vagt ved Huset og traadde ind i samme. Gouverneuren lod sig see og var i synlig Uro, jeg erklærede ham at være kommen til Kundskab om en Sammensværgelse, hvori han var deelagtig; han yttrede, at dette gjorde ham meget ondt og forfikkede ved alt hvad helligt er, at han var ganske uskyldig; imidlertid tilstod han, at han i nogle Dage havde været utilfreds med adskillige Personers Opførsel og Tale. Jeg sagde ham nu hvor utilfreds jeg var med Kolonisternes Mistroie til mig, det synes, sagde jeg, som om man troer, at min velvillige Opførsel er en Følge af min Fregats Svaghed; denne falske Formening skal jeg gjøre Ende paa; har de hørt dette Kanon-skud? det er Signalet at Fregatten har lagt sig under deres Mure, De fornemste Indvaanere

skulle ufortøvet samles, jeg vil lade dem vide, at de imorgen have at indfinde sig i Slotsgaardens for at sværge Kongen Troskabs-Eed. — Dette blev strax iværksat; jeg erklærede Gouverneuren for min Fange og paalagde ham Ansvarret for den mindste Uorden. Denne uventede Ekklæring og Fregattens Ankomst i en Afstand af 150 Favne fra Byen, dæmpede Oprøret i Fødselen; fra alle Sider modtog jeg Forsikkringer om Hengivenhed og Troskab og enhver viste sig villig til at aflægge den forlangte Eed.

Natten forløb rolig. Alle mine brugbare Kanonerer havde jeg posteret paa Batteriet og befalet Reconvalescenterne og Skibsdrengene, naar det gjordes nødigt, paa nærmere Ordre, at fyre paa Byen. Ogjaa ved denne Leilighed viste Nordboens Hurtighed og Bestemthed sin store Dvervægt over den asiatiske Dorstthed.

De fire Rajahs adløde først; Kl. ni om Formiddagen begyndte Toget fra Gouvernementshuset til Fortet, Gouverneuren, hans Sekretair og øvrige Følge havde isørt sig deres Galladrugt, og kun med Nøie kunde jeg ved denne Scene iagttage det fornødne Alvor; vi traadde ind i Fortets Indre, hvor vi modtoges med militaire Hilsninger. De malayiske Tropper vare opstillede i Slagorden og de

fire Rajahs vare i Epibsen for deres Ministre, de fornemste Indvaanere stode i en Kreds om mig.

Gouverneuren traadte nu frem og læste med høi Stemme Trostabs = Eeden, som alle tilstædeværende gjentog og som ledsagedes af 21 Kanonstød. Alt gik got indtil et Tordenskrald syntes at skrække de overtroiske Indsødte; jeg raabte, for at forebygge enhver ufordeelig Udtydning, med høi Røst: at Himlen havde taget Deel i vor festlige Handling for at give sit Velbehag derover tilkjende. Et almindeligt Vivat! var Svaret herpaa.

Om Aftenen vare de fornemste Indvaanere forsamlede til Bal og Aftensmaaltid i Villegangen ved Gouvernementshuset; den fuldkomneste Enighed herskede mellem Gæsterne. Kaisar, den første af de indsødte Fyrster, var uadskillelig fra en for ham staaende Glaske Brændeviin, og ved hvert Glas forøgedes hans Hengivenhed for hans britiske Majestæt; han omarmede mig, kastede sig paa Knæ og forsikkrede, at han havde besluttet stedse at følge med mig. — Nydelsen af de stærke Drikke havde gjort omtrent lignende Virkning paa alle Gæsterne.

Paa et givet Tegn befalede jeg alle at staae op og tillige lod jeg ved en dertil beordret Officier antænde et Fyrværkerie, hvis Raketter steege høit og glimrende paa Firmamentet. — Dette overraskende Skuespil sikrede mig fuldkommen mine nye Under-

saatters Eydighed. Næsten alle Indfødte og Creoler fastede sig ned med Ansigtet mod Jorden og først nogle Dieblikke efter kunde de igjen komme til dem selv af denne Skræk.

Under mit senere Ophold paa Timor foresaldt inter andet af Vigtighed end at jeg fik Besøg af en Rajah fra Den Savri, hvis udmærkede skønne og ædle Skabning vakte min Beundring; siden overbeviste jeg mig om: at denne Rajah intet almindeligt Menneſke var, i det han besad en Vilds ædlestes Egenskaber uden at besmittes af deres Udyder og Vasier, og det var ikke uden Smerte at jeg skiltes fra ham.

Ved Martii Maanedes Ende lagde Passatvinden sig og den blide Aarstid begyndte; en chinesiſk Sunke (et Slags store Baade) der kom til Timor, bekræftede mit Udsagn om det hollandske-ostindiske Riges Skjebne. Jeg forlod nu Kolonien, der befandt sig vel og tilfreds under den af mig indsatte Regjering.

Jeg kom lykkelig til Java, og Gjensynet af Hesper var ligesaa overraskende som glædeligt, da mine Kammerater paa den engelske Eskadre alt længe havde holdt Skib og Besætning for tabte.

Z e u t h e n,

Assessor i den kongelige Landsoverret
samt Hof- og Stadsret.

Borger = Bennen.

No. 51.

Tredivte Aargang:

Løverdagen den 19 December 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

U f s k r i f t

af

nogle af B. W. Lurdorf i Manuscript

samlede kongelige Instruxer.

I.

Instruction, hvorefter Magister Ancher Ancher-
sen, Hans kongl. Højheds Vor elskelige Kjære
Sons Prints Friderichs Hofprædikant og
Confessionarius, sig allerunderdanigst skal for-
holde udi samme sin Tjeneste paa Rejsen med
Printsen.

1) skal han idetmindste hver Søndag holde
en dansk Sermon for Hans Kongl. Højhed over
det Evangelium, som da indfalder. Skulde og
Hans Kongl. Højhed ville have Aftensangspræ-

diken, skal han da forklare Epistlen, som Dagen tilhører.

2) Dernæst skal han ogj betjene Hans Kongl. Høihed med Absolution og det højeværdige Sacramente, iligemaade paa Dansk; men de Andre som ere i Hans Kongl. Høiheds Svite og ej ere det danske Sprog mægtige, betjener han paa Tydsk; aldeles efter den Maade og med de Ceremonier, som her i vore Lande brugelige monne være.

3) Hver Dag, hvor det beqvemmelig skee han, skal han holde Morgen- og Aftenbon for Prinsfen paa Dansk.

4) Naar Lejligheden giver sig, skal han conferere med Hans Kongl. Høihed om Religionen og Samvittigheds=Sager, saavelsom om andre honette og nyttige Materier, særdeles de som henhøre til det Lands og det Folks rette Kundskab, hos hvilke Prinsfen sig da maatte opholde.

5) I alle Ting skal han med Flid raadføre Hans Kongl. Høiheds Samvittighed, naar han adspurgt vorder, og det allene efter Guds hellige Ord og vor Kirkes rene og sunde Lærdom.

6) De som ere i Printsens Svite skal han altid formane til en sand Guds frygt og et skikkelig Levet, og med Sagtmodighed holde Enhver sine Fejl for, hvor og naar han maatte finde nogen hos dem. Isærdeleshed skal han og stedse erindre dennem om den allerunderdanigste Respect og Lydighed, som de Os skyldige ere; hvorudi han selv skal gaae dem for med et godt Exempel.

7) Han skal ej indlade sig i nogen theologisk Discours med Nogen af fremmede Religioner, særdeles hos de Catholske i Italien, medmindre han bliver forceret dertil, eller og Hans Kongl. Høihed ham det befaler. Skeer det, da skal han med sær Modestie saaledes begegne de Fremmede, at de ej skal have Anrsag til at blamere os og vor Religion derover.

8) Han skal altid føre et exemplarisk Levet som en retsindig Hofprædikant og Confessorius vel kan anstaae; omgaaes Alle og Enhver med tilbørlig Høflighed, og ej beblande sig med Noget som hans Embede ej vedkommer.

9) Vi ville og allernaadigst, at han i særdeles Tilfælde som sig kunde hændte, skal correspondere med Os elskelige D. Hans Bagger,

Vor Consistorialraad og Superintendent her over Sjellands Stift, paa det han Os det, til Vor videre allernaadigste Resolution kan andrage. — Givet paa Vort Slot Kjøbenhavn den 15 Januar 1692.

II.

Instruction, hvorefter Vor elskelige kjære Søn Kronprints Christians Hofmester Hr. Johan Georg von Holsien, Ridder ic., sig allerunderdanigst haver at rette *)

1) Han skal, ved Tiltrædelsen til sin nærværende allerunderdanigste Tjeneste, have Omfarg for, at ved Kronprintsens tilkommende Hofstat Alt fra først af Indrettes paa en god og ordentlig Maade, især hvad Printsens Person angaar, saa at han om Morgenens staaer op til rette Tid, klæder sig paa, gaaer tiltaffels, passer sine Studeringer og Exercitier, og om Aftenen ligeledes klæder sig af og gaaer tilfængs; alt saaledes indrettet, at det kan tjene til at styrke Printsens

*) Denne og efterfølgende trende kongelige Instructioner ere forfattede paa Tydsk, og saaledes af Lixdorf efterladte. Her meddeles de i Extract paa Dansk.

Sundhed og vænne ham til en ordentlig Leve-
maade (zur ordentlichen Haushaltung).

2) Ifølge heraf skal han erindre Printsens
Marsskalk om hvad der mueligen kunde være at
iagttage ihenseende til Printsens Taffel, og have
Indseende med hvad der tilkommer Printsens Pa-
ger og Laquaier at forrette.

3) isærdeleshed have flittig Indseende med,
hvorledes Printsen tidlig og sildig bliver opvartet,
og ofte paaminde den af Ds hos Printsen ansatte
Kammerjunker om, at han ikke af Noget hører
eller seer Andet end hvad der stemmer med Guds-
frygt og Erbarhed og en Prints vel egner og an-
staaer. Skulde, imod Forventning, Noget deslige
dog foresfalde, maae det strax meldes paa det en
saadan Person derfor tilbørlig kan vorde anseet.

4) ogsaa drager han Omsoerg for, at Printsen
ved Informatoren bliver bibragt saavel det rette
Fundament til den rene evangeliske Lære efter den
uforandrede augsborgske Confession, hvorpaa Sou-
verainiteten og det Kongl. Huses Belsærd for-
nemmelig er grundet, som sammes Udøvelse i et
christeligt og gudeligt Levnet. Til den Ende skal
der holdes Morgen- og Aftenbøn, og Printsen
idelig paaminde om, stedse at have Gud for Dje. —

Med det Latinske kan man prøve paa, hvorvidt det gaaer an; men Historie Geographie og Genealogie maa man strax gjøre ham bekjendt med, i det tydske Sprog, og efter den letteste og behageligste Methode.

5) Kammertjeneren, Kammerpagen og Fyrbøderen tilholder han: flittig at opvarte Dag og Nat; holde sig zirlig og rene; skey fordægtige Huse, og heller aldrig være ude af Slottet uden Kammerjunkerens Vidende.

6) Skulde Noget handle mod sin Pligt, opføre sig skjodesløs og gjenstridig, skal han, hvis den som forseer sig, bærer Livré, tilholde Prindsens Marskalk, at lade ham afstraffe; Andre kan han, efter Omstændighederne, anmelde for Os selv.

7) Han skal især lade sig det være angelegent, at der fra den spæde Ungdom af bliver i Prindsens Gemyt indprentet sand og virksom Christendom;

8) ligesaa barnlig Respect Kjærlighed og Fortrolighed til Os og Vor Gemalinde, som hans Forældre;

9) samt Venskab og Hengivenhed til Vore nærmeste Slægtninge;

10) endelig en kjærlig naadig og velvillig Op-

førsel mod alle Vore Betjente, og Undesaatter. Til hvilket at iværksætte ikke udkræves saa megen Læsning og Læren som behagelige Samtaler og passende Forestillinger, saavel af Hofsten selv, som dem der vare under ham; hvorved Prinsfen tillige blev vant til at føre en fornuftig Discours.

11) Skulde nogen Upasselighed tilstøde Kronprinsfen, havde han strax at consulere Hoflægerne, og tillige give Kongen og Dronningen derom Underretning. Forresten have han at paasee, at Prinsfens Sundhed og Constitution blev styrket ved proportioneret Bevægelse, passende Diæt, og Vænnen til Luften uden nogen Forkjølelse.

12) Til Prinsfens Taffel og Dmgang skal han vælge saadane Folk, hvis Erfaring og behagelige Discourser Prinsfen kan profitere af; dog tillige være opmærksom paa om Noget foresfalder der er urigtigt, og i saa Fald bringe Prinsfen sundere og rigtigere Begreber.

13) Da en stor Herres Lejlighed nødvendig kræver, at han maa tale med mangehaande Slags Folk, og i mange Tilfælde ogsaa selv skrive, saa maa han sørge for, at Prinsfen fra Ungdommen af vænnes til saavel at tale med Alle og Enhver paa en utvungen og huldsalig Maade, som skriftlig

at fremsætte sine Tanker kort tydelig og calligraphisk.

14) I alle forefaldende Begivenheder, hvor Vor specielle Befalning kunde eragtes nødvendig, haver han sig til Ds selv desangaaende at henvende.

15) Forresten tvivle Vi ikke paa, at Hofmesteren, efter hans Ds bekjendte Trofskab og Dexteritet, jo i denne sin Bestilling comporterer sig saaledes som det en retsaffnen Hofmester og Tjener egner og anstaaer, og saaledes som han det for Gud, Ds, og Kronprintsen tænker at forsvare o. s. v. Givet i Vor kongl. Residents i Kjøbenhavn d. 31 December 1705.

(Fortsattes.)

Borger = Bennen.

No. 52.

Tredivte Aargang.

Løverdagen den 26 December 1818.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den aftaktede Soldat

af

Ol. Goldsmith.

Ingen Bemærkning er mere almindelig og tillige mere sand, end at den ene Halvdeel af Menneskene slet ikke veed, hvorledes den anden Halvdeel lever. De Stores Vanhæld stilles frem, for at tildrage Opmærksomhed; der bliver i declamatoriske Toner gjort Væsen af dem, og Folk kaldes sammen for at stirre paa de ædle Lidende; de Store vide, under Trykket af deres Nød, at adskillige Andre føle den med dem, og have paa engang den Trøst at beundres og den at beklages.

Der er intet højmodigt i at bære med Tapperhed Vanhæld, naar hele Verden er Tilskuer derved. I andet Fald vil Mennesket føre sig op med Kjæthed, endog af Forsængelighed. Men den, som i Ubekjendtheds mørke Dal kan trodse Modgang; som, uden Venner til at sætte Nød i dem, uden Bekjendter til at beklage dem, eller endog

uden Haab om at faae Modgangen lindret, kan bære den med Ro og Standhaftighed, er i Sandhed stor; han være Bønde eller Hofmand, saa fortjener han Beundring, og burde fremstilles til Efterlignelse og Erbødighed.

Medens de Stores ubetydeligste Smaafortrædeligheder forhøies til Glendigheder; medens Tragødien udbuldrer deres Lidelser med alle Beltaalenhedens Bestræbelser, er der ingen som har Dre for den Fattiges Jammer; og dog udstaaer de lavere Folkelasser een Dag mere virkelig Dndt, end der vedersfaes Folk af mere ophøiet Stilling i hele deres Liv. Det er ubegribeligt, hvilke Gjenvordigheder de lavere af vore almindelige Søfolk og Soldater gennemgaae, uden Knur eller Klage, uden lidenskabelige Udraab imod Forsynet, uden at opfordre deres Lige, til at gabe paa deres Uforsagthed. Hver Dag er dem en Glendighedsdag, og dog taale de deres haarde Skjæbne uden at jamre.

Med hvilken Uergrelse hører jeg ikke en Dvid, eller en Cicero, eller en Rabutin klage over deres Ulykke og Kummer, da dog deres største Glendighed bestod i ikke at kunne besøge en vis Plet af Jorden, til hvilken de narrisk havde fæstet deres Begreb om Lykke i Livet. Deres Ulykker vare Glæder i Ligning mod, hvad mange af de almindelige Fattige hver Dag finde sig i uden at mukke. Hine spiste, drak og sov; de havde Slaver at opvarte dem, og vare visse paa deres Livs Dphold, medens mange deres Medskabninger nødtes til at vanke om, uden nogen Ven til at trøste eller bistaae dem, ja endog uden Skjærm mod Veirets Strængthed.

Jeg er ledet til disse Betragtninger derved, at jeg for nogle Dage siden tilfældigen traf en skafkels Fyr, som jeg havde kjendt da han var en Dreng; nu traf jeg ham, klædt i en Matros-Trøie, og

tiggende ved en af Byens (Londons) Udfanter, med et Træbeen. Jeg havde kjendt ham som en skikkelig og brav Knøs forhen paa Landet, og blev nysgjerrig efter at vide, hvad der havde bragt ham i hans nærværende Tilstand; derfor, efter at have givet ham, hvad jeg fandt passeligt, bad jeg ham fortælle mig sit Livs og sine Ulykkers Historie, og Maaden paa hvilken han var bragt i hans nærværende Uffelhed. Den aftakkede Soldat, thi det var han, skjøndt nu i Sømands Dragt, fløede sig i Hovedet, og lænende sig paa sin Krykke, satte han sig i Stilling til at fyldestgjøre min Dypforbring, og give mig sin Historie, saaledes som følger.

”Hvad mine Vanhæld angaaer, gode Herre, saa kan jeg ikke gjøre Ord af at have gennemgaaet mere end andre Folk; for, naar jeg undtager, at jeg har lidet Havarie paa nogle af mine Lemmer, og at jeg nu maa tigge, saa veed jeg, Gud ske Lov! ingen Marsag til at klage. Der er Wille Tibbs, af vores Regiment; han har mistet begge Benene, og et Die ovenikjøbet; men Himlen være takket, saa slemt er det dog endnu ikke med mig.”

”Jeg er født i Shropshire. Min Fader var Arbeidsmand, og døde da jeg var fem Aar; og saa bleo jeg lagt paa Sognet. Da han havde været af det omvandrende Slags, saa kunde Folkene i Sognet ikke gjøre rede for, hvilket Sogn jeg hørte til, eller hvor jeg var født. De sendte mig til et andet Sogn, og det andet Sogn sendte mig til et tredie. Jeg troede i mit Hjerte, de holdt veed at sende mig om saa længe, saa de ikke vilde have mig til at være født nogensteds. Alligevel lode de mig tilsidst dog blive et Steds. Jeg havde nogen Begvemhed til at gaae i Skole, og havde besluttet, i det mindste at lære at læse; men Herren for Arbeidshuset satte mig til Arbeide, saa saare jeg var

istand til at handtere en Haffe; og nu havde jeg ret ganske godt i fem Aar. Jeg arbejdede kun en ti Timer om Dagen, og havde for mit Arbejde min Mad og min Drikke. Det er sandt, jeg fik ikke Lov til at gaae ud af Huset, af Frygt, sagde de, for at jeg skulde løbe væk. Men hvad sagde det? jeg havde min Frihed inden Dørre, og i Gaarden udenfor; og det var mig ogsaa nok. Jeg blev derpaa sat ud til en Bønde, hvor jeg var paa Færde baade seent og tidlig; men jeg spiste og drak godt, og syntes vel nok om min Haandtering, til Bønden døde, da jeg var nødt til at sørge for mig selv; og saa besluttede jeg, at gaae og søge min Lykke.

”Paa den Viis gif jeg fra By til By, arbejdede hvor jeg kunde faae noget Arbejde, og sluttede, naar jeg intet kunde faae; da det traf en Dag, at jeg gif over en Mark som hørte en Fredsdommer til. Der fik jeg see en Hare hoppe toers over Veien lige for mig, og jeg troer, Fanden satte mig det i Hovedet, at jeg skulde lange min Kjæp efter den. Nu! hvad skulde der komme af? Haren slog jeg ihjel, og var ved at tage den med mig, da Hr. Fredsdommeren selv uødte mig. Han kaldte mig en Wildtthv og en Kjeltring, tog mig ved Kravebenet, og forlangte jeg skulde gjøre Regnskab for hvad jeg var for en. Jeg faldt paa mine Knæe og bad hans Velbyrdighed om Pardon, og begyndte at aflægge fuldkommen Regnskab for alt det jeg vidste om min Herkomst, Mæring og Bjering; men skjøndt jeg aflagde ganske sandfærdigt Regnskab, sagde Fredsdommeren, jeg kunde intet Regnskab gjøre for mig; og saa blev jeg stævnet for Sessjonen, fundet skyldig i at være en arm Djævel, sendt op til London til Newgate, for at føres bort som en Landstryger.”

”Folk maa sige, hvad de vil om at være i Fængsel; jeg, for min Deel, fandt Newgate saa behageligt et Opholdssted, som noget jeg nogen- sinde i mit Liv har havt. Jeg fik Maven fuld af Spise og Drikke, og havde ingen Ting at bestille. Dette Slags Liv var for godt til at det kunde være stedse. Jeg blev nu tagen ud af Fængslet, efter fire Maaneders Forløb, sat ombord paa et Skib, og sendt bort med to hundrede andre til Plantagerne. Vi havde en Reise, som der intet er at mærke ved; for da vi alle vare indpakkede i det nederste Rum, døde der meer end hundrede af os af Mangel paa frisk Luft, og de andre vare, det veed vor Herre, sygelige nok. Da vi vare komne til Land, bleve vi solgte til Planterne; og jeg maatte tinges bort for syv Aar. Siden jeg ikke havde gaaet i Skole, og kunde ikke læse og skrive, saa maatte jeg arbejde med Negerne; og jeg tjente min Tid ud, som ogsaa min Skyldighed var.”

”Da min Tid var ude, bestilte jeg min Hjemreise; og glad var jeg, for at faae see gamle Engelland igjen; for jeg elskede mit Fædreland. Imidlertid var jeg dog bange for, at jeg endnu engang skulde blive anholdt som en Landsfryger, og gjorde derfor ikke meget af at komme ind i Landet, og holdt mig i Nærheden af Byen, og søgte mig lidt at fortjene hvor jeg kunde.”

”Jeg var paa den Maade ret lykkelig en Tid lang, til en Aften, jeg kom hjem fra Arbeide, to Karle kom, sloge mig ned, og saa bad mig blive staaende. De hørte til Priisgjængerne. Jeg blev bragt for Commissionen, og, da jeg ikke kunde rede for mig, saa lod man mig vælge, enten jeg vilde gaae ombord paa en Orlogsmand, eller lade mig indskrive for Soldat. Jeg valgte det sidste; og i denne Urespost tjente jeg gjennem to Sam-

pagner i Flandern, var i Slagene ved Bal og ved Fontenoy, og fik kun et Saar, her gjennem Brystet; men vor Regiments Doctor bragte mig snart istand igjen."

"Da Freden kom fik jeg min Afssked; og da jeg ikke kunde arbeide, fordi mit Saar alt imellem var slem, saa lod jeg mig indskrive som Landsoldat i det østindiske Compagnies Tjeneste. Jeg har der sægtet mod Franskmændene i sex Batailler, og virkelig troer jeg, at havde jeg kunnet læse eller skrive, saa havde vor Capitain gjort mig til Corporal. Men det var ikke min gode Lykke at gjøre saadan Forfremmelse. I det Sted blev jeg syg, og fik saa Lov at reise hjem igjen med 40 Pund Sterl. i min Lomme. Dette var ved Begyndelsen af sidste Krig, og jeg havde Haab, at blive sat i Land, og faae den Fornøielse at bruge mine Penge; men Regjeringen manglede Folk, og saa blev jeg presset til Matros, førend jeg endda havde kunnet sætte Fod i Land."

"Baadsmanden fandt, sagde han, at jeg var en stivsinnet Knægt. Han bandede paa, han vidste jeg forstod min Tjeneste godt; men at jeg var en luddoven Kjeltring. Men vor Herre veed, jeg kjendte aldrig et Gran til Søtjenesten, og han tampede mig, uden at tænke paa hvad han gjorde. Jeg havde imidlertid stedse mine fyrretyve Pund, og det var dog nogen Trøst under Kampningen; og disse Penge skulde jeg have havt til den Dag idag, havde ikke vort Skib bleven taget af de Franske, og jeg derved havde mistet den hele Klat."

"Vort Mandskab blev bragt ind til Brest, og mange af dem døde, fordi de ikke vare vant til at være i Arrest; men for min Deel, var det ingen Ting, da jeg var tilvant. En Nat, som jeg laae og sov paa min Brix med et varmt Tæppe om mig,

(for jeg har stedse holdt af at ligge godt) saa blev jeg vækket af Baadsmanden, som havde en Tyve-Engte i Haanden."

"Sack, sagde han, vil du slaae Hjernesfallen ind paa den franske Skildvagt?" — "Jeg, sagde jeg, og gned Dinene for at faae mig selv vaagen, skal nok tage Haand i med." — "Saa følg mig, sagde han, og jeg haaber, vi skal blive færdige med dem." Saa kom jeg op, bandt mit Tæppe, som var alle de Klæder jeg havde, midt om Livet, og gik med ham for at binde an mod Franskmændene. Jeg hader Franskmændene, for de ere Slaver tilsammen, og gaae med Træskoe.

"Skjøndt vi ingen Baaben havde, saa er dog een Engelskmand nok til paa engang at feie fem Franskmænd. Nu gik vi ned til Dørren, hvor begge Franskmændene stode, fore ind paa dem, toge Gevæhrerne fra dem i et Dieblif, og stødte dem ned. Derpaa rendte vi af sammen ned til Havnen, toge den første Baad vi fandt, løb ud, og satte ad Søen til."

"Vi havde ikke været tre Dage ude, forend vi bleve tagne af Kaperen Dorset, som var glad ved saa mange gode Arme, og vi vare tilfreds med at forsøge saaledes vor Lykke. Denne blev alligevel ikke saa stor, som vi havde ventet. Efter tre Dage kom vi i Kast med Kaperen Pompadour paa syv-tyve Kanoner, medens vi havde kun tre og tyve. Men saa gik vi paa, Kæling mod Kæling. Fægtningen varede i tre Timer; og virkelig troer jeg vi skulle have taget Franskmanden, havde vi kun havt nogle flere Folk tilbage; men ulykkeligviis mistede vi alle vore Folk, da vi vare ved at gaae af med Seieren."

"Jeg var da endnu engang i de Franskes Magt; og, troer jeg, det vilde gaaet haardt til med mig,

derfor jeg var bleven bragt tilbage til Brest; men til god Lykke, bleve vi igjen tagne af Dglen. Jeg havde nær glemt at fortælle, at i dette Engagement blev jeg to Steder blefferet; af den ene Haand mistede jeg fire Fingre, og mit Been blev skudt af. Havde jeg haft den gode Lykke, at have mistet Benet, og Brugen af min Haand, ombord paa et kongeligt Skib, og ikke paa en privat Kapper, saa havde jeg været berettiget til at klædes og fødes Resten af mine Levedage; men det blev nu ikke min gode Skjæbne. En er født med en Sølvflee, en anden med en Træflee, i Munden. Alligevel, vor Herre være Priis og Ære, nyder jeg en god Helbred, og vil stedse elske Friheden og gamle Engelland. Frihed, Eiendom og gamle Engelland til evig Tid! Hurra!!”

Med disse Ord humpede han afsted, efterladende mig i Betændring over hans Uforsagthed og Tilfredshed; ei heller kunde jeg undlade, at erkjende, at tilsvant Bekjendtskab med Elendigheden, er, bedre end Philosophien, skiftet til at lære os at foragte den.
